

TWAALF PREKEN

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te

Elberfeld, Duitsland

INHOUD

1. Psalm 45: 14-16.

"Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel. In gestikte klederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, die achter haar zijn, hare metgezellinnen, zullen tot U gebracht worden. Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis."

2. PSALM 65: 5.

"Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis."

3. ROMEINEN 7: 14.

"Want wij weten, dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde."

4. HEBREEËN 12: 22-24.

"Gij zijt gekomen tot de Berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemels Jeruzalem, en de vele duizenden der Engelen, tot de algemene vergadering en de Gemeente der eersgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God de Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen, en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel."

5. Evangelie van Johannes 17: 26.

En Ik heb hun Uwen Naam bekend gemaakt en zal hem bekend maken, opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen.

6. 2 KRONIEKEN 29:27b.

Ter tijd nu, als dat brandoffer begon, begon het gezang des Heeren met de trompetten, en met de instrumenten van David, de koning van Israël.

7. HANDELINGEN DER APOSTELEN 9:31 b.

"De Gemeenten dan door geheel Judea en Galilea en Samaria de vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vrees des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes werden vermenigvuldigd."

8. 1 KONINGEN 6: 23.

"In de aanspraakplaats nu maakte hij twee Cherubim van olie-achtig hout; welks hoogte was tien ellen."

9. ROMEINEN 5: 9.

"Véél meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van de toorn."

10. ROMEINEN 8: 28.

"En wij weten dat dengen, die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, namelijk dengene, die naar Zijn voornemen geroepen zijn "

11. PSALM 51: 8.

"Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend."

12. EVANGELIE VAN JOHANNES 1: 1b.

"En het Woord was God."

3

1.

Psalm 45:14-16

Hoe wondervol is toch de getrouwe God in de leiding met Zijn heiligen! Hij maakt hen geheel teniet, opdat Hij alleen in hen groot wordt. Hij laat hen alles verliezen, opdat Hij door hen in waarde wordt gehouden. Hij ontnemt hun alles, opdat Hij alles

met Zichzelf vergoede. Het doel kennen wij, het is de verheerlijking van Zijn Naam, en onze bevestiging en ons duurzaam geluk in en bij Hem. Hij maakt ons geheel en al lege vaten, om ons alleen uit Zijn volheid geheel te vervullen. Het onze verderft ons, en wij verderven onszelf dagelijks. Hij alleen heeft alles welgemaakt, en Hij alleen maakt Zijn volk zalig van hun zonden. En wil Hij nu een mens eens recht doen ondervinden, wat een arm zondaar aan Zijn liefde heeft en eeuwig hebben zal, dan slaat Hij hem een diepe, zeer diepe wond. Hij alleen heelt ze dan ook, en giet er later de vreugdeolie in. Wie dit ondervonden heeft, die roept in het gevoel van diepste smart uit: "De Heere doet het, en al slaat Hij mij ook nog dieper wond, dan wil ik Hem des te meer en des te inniger liefhebben; en al wilde Hij mij ook doden, dan wil ik toch op Hem hopen."

Intussen duizelt het dikwijls een mens, die de reis naar Jeruzalem een maakt, en hij geraakt in twijfelmoedigheid aangaande zijn Leidsman en God. - Daar krijgt de pelgrim Jeruzalem in het oog; vrolijk neemt hij de pelgrimsstaf op, en meent dat hij er nu spoedig zal zijn. Maar de weg wordt smal en steil; hier een hol met leeuwen en draken; daar een kloof met slangen; hier een afgrond, dáár een afgrond; gevaren en vijanden: een zeer grote menigte. "Maar wie heeft u gezegd, dat dit de weg naar Jeruzalem is, en dat u daar aankomen zult!" Zo fluistert hem een in het oor, die hem voorbij sluipt. En deze wijst hem beneden in het dal het heerlijke Sodomsoord, opdat hij hem op zijn weg doet vallen. En de pelgrim heeft nóch Jeruzalem, nóch zijn Leidsman meer in het oog, en denkt: *het is nu met mij gedaan!*

Daar meent een Eva, dat zij "den Man heeft verkregen, de Heere" - en zie, haar zoon is een moordenaar. Daar wacht Abraham op de belofte; eindelijk wordt ze vervuld; in zijn hoge ouderdom ontvangt hij een zoon, - en moet met hem naar Moria. Daar is een David tot koning gezalft ... en vreest nog eens als balling te zullen omkomen! Ja, hoe zij allen ook mogen heten, de gelouterden, - en waar is de Christen, die niet een dergelijke weg werd geleid? Hij bad om dit of dat; hij ontving het ... en God ontnam het hem weer.

Daar meent een *weduwe*, dat de vrienden van haar man of haar zoon haar steun zullen zijn, ... de vrienden blijven weg, de zoon gaat in het graf. Daar menen *wezen*, dat zij toch wel door de wereld zullen komen, want zij hebben geld, ... en de voogden onttrekken hen hun goed. Daar verheugt zich een *Gemeente* over het bezit van een gelovig leraar ... en deze moet naar elders vertrekken, of wordt uitgeworpen. Daar geeft de Heere een *mens* ijver tegen de vijanden ... en Hij laat het de vijanden gelukken, en bindt hem handen en voeten, zodat hij tot op de beenderen verteerd wordt.

Daar heet het: "Mijn vrede laat Ik u", ... en bij het minste woord, dat wij spreken, is er oorlog. Daar heet het: "Ik zal u niet begeven", ... en als de wereld ons uit het boek van haar leven heeft geschrappt, gaan wij onze weg, als behoorden wij niemand toe. Het schijnt ons toe, als hadden wij alleszins goede hoop, als stond nu onze berg vast, en ... voor wij er op verdacht zijn, liggen wij op de grond. Geen dag rust, geen blijven op de hoogte; steeds meer in de diepte ... en toch naar Boven! Steeds "per desperata", - door

7

het wanhopige heen, - en van alles ontbloot en ontledigd. Steeds: "per contraria", - door het tegenstrijdige heen, - *Zó* ligt de weg!

De Gemeente heeft er een voor gevoel van, dat de toekomst van de Messias aanstaande moet zijn. Hij komt, ... waar is nu de verlossing? (Ach! Op hoe menige Kerstdag is al een Bartholomeüsnacht gevolgd.) Herodes moordt in Bethlehem: ook de Messias moet uitgeroeid worden ... en Rachel wil zich niet laten troosten, want het is met haar gedaan. Zie, daar komt de Heere, Die gelukkig ontkomen was, weer uit Egypte! Dat

had men niet verwacht, maar nu ... nu zal de verlossing toch wel gekomen zijn?! Ach, daar slaat men de Verlosser aan het kruis, sluit Hem in het graf, reeds is he t de derde dag, ... en de Kerk meent, dat het met haar gedaan is.

Zo is het steeds gegaan, en zo zal het blijven: *zalig hij, die zichzelf en zijn weg, en wat hij is en wat hij heeft, zijn God steeds in handen stelt, en zichzelf oordeelt en aanklaagt, en bekent, dat het met hem gedaan is en onze kracht des Heeren alleen is.*

Vóór het daartoe komt, moet de ziel dikwijls met de 44ste Psalm roepen: "Waak op, Heere!" Dit roepen hoort de Heere. En terwijl wij op de weg met allerlei tegenheden hebben te kampen, en de golven van aanvechting en droefheid ons overstelpen, terwijl de boze woedt met list en goud en geweld, of met verdrukking en uitwerping, met rad en brandstapel, hetgeen ons alles uit genade overkomt, opdat wij niet met Babylon ter hel varen, - geeft ons de Heere een onderwijzing, opdat wij niet aan Hem geërgerd worden, een vertroosting en een bruidslid, waarmee alleen reeds de Gemeente, als zij het in gelove zingt, alle macht van de hel in banden slaat.

Opdat wij dit recht mogen verstaan, schenke ons de Heere Zijn Geest, Die de doden opwekt, en Zijn genade.

Tekst: Psalm 45: 14-16.

"Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel. In gestikte klederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, die achter haar zijn, hare metgezellinnen, zullen tot U gebracht worden. Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis."

Hoe trouw en barmhartig is de Heere! Hij is steeds nabij, hoe ver Hij ook verwijderd schijnt. Hij troost Zijn volk in hun aanvechtingen, en als de golven van de zee hen schijnen te zullen verzwelgen, dan verschijnt Hij en zegt: "Vrees niet, Ik ben uw God. Ik ben de Uwe, en gij zijt de Mijne!" En de ziel ligt met Johannes aan de borst van de Heiland, en laat de vijanden woeden en heeft alles in haar God.

Wie zit er van u, volk van God, in het stof? Hij heffe zijn hoofd omhoog! Wie ziet wachtend uit in verdrukking? Wie wordt gedrongen door de menigte van zijn zonden en her- en derwaarts geslingerd door een zee van twijfeling en van aanvechtingen van de vijand? Bij wie is alles duisternis rondom, zodat hij geen licht ziet? Wie gaat gebukt onder de last van menigvuldig lijden? Wie ziet zijn heiligingsplannen en zijn geestelijkheids-kaartenhuisjes altijd weer weggeblazen? Wie vreest de laatste vijand, de dood, of meent, dat zijn verwachtingen van de Heere ijdel zijn? Die worde goedsmoeds, ziende, hoe de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij stamelen: "Abba, Vader!" tot onderwijzing en tot vertroosting in onze tekst getuigt:

8

1. Van de tegenwoordige heerlijkheid der Gemeente in en met Christus.
2. Van de daarop volgende heerlijkheid dezer Gemeente bij Christus. (Wie in de vreemde is, hoort graag iets van het vaderland.)

I.

Van de tegenwoordige heerlijkheid der Gemeente in en met Christus.

"Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig." Dit getuigt de Geest, en hierin troost God Zijn dierbaar Sion. Dit woord wordt een steeds kostelijker kleinood, hoe meer men het beschouwt.

Wanneer maar eerst kruis, angst, nood, vervolging en allerlei tegenspoeden, zoals sekten, samenrottingen en ketterijen over ons komen, over ons die geloven; wanneer de macht der zonde in of over ons toeneemt, en de oude Adam steeds krachtiger zich weet op te werken, terwijl hij reeds lang gedood scheen; wanneer wij geacht worden als slachtschapen; wanneer alles ons aanfluit; wanneer onze naburen en bekenden ons

schuwen, of onze vrienden ons aan ons lot overlaten,; wanneer wij van angst en vrees niet meer weten, waar wij heen moeten; wanneer wij aller afschrapsel zijn geworden en in onze eigen ogen een voorwerp van afschuw en walging worden - zoals het de Kerk en iedere gelovige ziel in het bijzonder nu en dan ondervindt, - dán strekt het ons recht tot troost, dat wij *een Koning* toebehoren. En hoe meer ons nu al het andere, geld, goed en eer ontvalt, des te heerlijker betoont Hij Zich aan ons.

Een Koning behoren wij toe! U kent Hem toch, de Man Die bloed zweette in Gethsémané? De "Ecce homo" [zie, de Mens], Die de he le Heiden- en Jodenwereld uitwierp in Gabbatha, Die op Golgotha van God werd verlaten, Die Zichzelf ontledigde en de gestaltenis van een dienstknecht aannam. Deze is de Koning van Zijn Gemeente! En wie Hem liefheeft in Zijn kruisgestalte, die prijst Hem ook in Zijn heerlijkheid.

Wanneer wij roepen: "wees ons genadig, o God, en ontferm U onzer!" Dán geeft Hij ons de vreugde Zijns heils, en leidt ons Zijn liefde in. En het hart zingt Hem een loflied, wanneer van Zijn lippen deze woorden vloeien: "Wees getroost, Mijn zoon; grijp moed, Mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven!"

Wanneer Hij ons de genade geeft, met Hem te lijden, dán toont Hij ons, waar vader, moeder, vrouw, kind, of wat ook, ons verlaat, dat Hij de Schoonste is onder de mensen. Wanneer de wereld ons uitwerpt, dán drukt Hij ons aan Zijn borst, en opent ons Zijn hart. Wanneer alle andere harten voor ons gesloten zijn, dan, als wij roepen: "in ons is geen kracht, maar onze ogen zien op U!" Dán toont Hij ons, dat Hij Zich kloek weet te gedragen en de tirannen plaagt om onzenwil, dat Hij de machtigen der aarde bindt en de volkeren neerwerpt door Zijn pijlen.

En roepen wij: "Hoelang, Heere, hoe lang zult Gij ons bloed niet wreken aan degenen, die op aarde zijn, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden?" Dán toont Hij ons dat Hij reeds lang onze zaak, die Hij tot de Zijne heeft gemaakt, op Zich heeft genomen, en dat Hij weldra zal komen, om ook de laatste tegenstand te verbreken.

Wankelt en bezwijkt alles om ons heen, heeft het de schijn, dat het met ons en de Kerk welhaast zal gedaan zijn, dán toont Hij ons, dat Zijn troon onwankelbaar staat. Dan openbaart Hij ons de alles overwinnende heerschappij van Zijn Kerkregering; dat Hij het van de Vader ontvangen heeft, en dat Hij Geest genoeg heeft, om ons zo overvloedig te schenken dat wij getuigen van Zijn waarheid blijven; er moge daartegen razen wat kan en er de moed toe heeft. Zó werkte de Geest der blijdschap in het hart van de predikant Junius, toen deze te Antwerpen - bij het licht van de brandstapel en het gezicht van het schavot, waarop een getrouw getuige gemarteld

9

werd, - met deze Koning Zijn 'Sulamith' troostte. Zodanig is Sions Koning, en Hij laat niet te schande worden, die op Hem wachten!

En de Geest noemt de Gemeente: *de dochter van deze Koning!* Dat is een woordje dat uit Christus' ingewanden, uit Gods teer moederhart vloeiende, rijke troost aanbrengt. De Gemeente van Christus, en iedere gelovige ziel in het bijzonder heten Christus' bruid, duive, zuster en *dochter!* Welk een heerlijkheid! Ach, waarom zitten wij gelovigen altijd zo in de hoek, en waarom verbergen wij ons, als zelfs de geringste vijand op ons afkomt? Waarom zijn wij zo mager, en waarom kwellen wij ons zo, wij koningskinderen? Aan zo'n kroonprinses van hemel en aarde, die al deze heerlijkheid en de volheid van God de hare mag noemen, kan immers het Rijk niet ontnomen worden!

O! de Heere weet het: *zij was vroeger een dochter des duivels en een bruid der hel, een buit des doods en een erfdeel des afgronds.* Maar toen zij daar zo op het veld lag in haar bloed, dood in zonden en misdaden en zonder God; - toen sloeg het uur van

eeuwige liefde. De Vader gaf haar aan Christus, en zette haar in Christus, en zeide: "gij zult leven, ja gij zult leven." Christus ontrukte haar aan de macht van de duivel en de dood, nam haar stenen hart weg en gaf haar een vlesens hart. En Hij stelde haar in vrede en vreugde door Zijn Geest, tot eer van Zijn heilige Naam. De Vader trok haar naar de Raad van Zijn wil, tot prijs van Zijn genade, waardoor Hij haar van eeuwigheid had liefgehad, uit louter barmhartigheid door de Geest tot de Zoon. En de Zoon bracht haar, gereinigd van alle haar zonden, zowel van die van het verleden als van de toekomstige, terug tot de Vader. Hij zei: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die zijn, die Gij Mij gegeven hebt." En nadat deze uitverkorene alzo in het Verbond der genade was opgenomen en door de Geest des geloofs met Christus verenigd, noemde de Geest haar de *bruid van Christus* en Christus haar *Bruidegom*. Hij begroet haar als *des Konings dochter*, gesteld in Zijn heerlijkheid.

Hier behoort iedere gelovige ziel deze gevolgtrekking te maken: Omdat Christus gekruisigd is, en in mijn plaats mijn zonden, vloek, dood, ellende en verdoemenis op Zich genomen heeft, daarom getuigt de Geest, dat de Vader mij Zijn verdienste zó toegerekend heeft, als ware ik zelf gekruisigd geworden. Ja, nu ben ik gekruisigd, gestorven, begraven, en opgewekt, ten hemel gevaren en ik zit ter Rechterhand mijns Vaders in en met Christus. Want mijn ik is terechtgesteld: *Christus heeft alles volbracht*. Nu ben ik Christus' eigendom, en Christus is mijn ik, en ik laat nu de handen rusten. En hoe meer Hij, Die voor mij ten einde toe geloofd en met het geloof Zich doorgeworsteld heeft, mij teniet maakt, des te meer krijgt Hij in mij een gestalte. Hoe meer ik afneem, des te meer wast Hij in mij. In Hem ben ik volmaakt en met Hem en in Hem heerlijk, schoon en met alle sieraad versierd! Dat moeten de vijanden van mijn zaligheid en zij die met werken omgaan, laten staan; want er staat geschreven: *"des Konings dochter is geheel verheerlijkt"*, en nogmaals: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn."

Opdat echter dezulken, die wandelen willen naar het vlees, en de antichristenen van onze tijd, en de satansknechten van onze eeuw hun moedwil in het zondigen des te verder drijven, - opdat zij zich aan deze dierbare leer die alle versaagde geloofsmoed instort, stoten en verward raken in hun ongerechtigheid, - voegt de Geest er aan toe: *"inwendig."* "Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig." Inderdaad, wat zij is, is zij alleen in en met Christus krachtens het genadeverbond en de geestelijke

10

vereniging met Hem. Deze heerlijkheid ziet de Koning alleen, want het behaagt Hem, ze in haar te zien. Immers voor haar heeft Hij ze teweeggebracht, en ze haar verworven en haar gegeven. Voor anderen en voor de ziel zelf is zij slechts enigermate of in het geheel niet zichtbaar. En de wereld? Ja, die houdt haar voor een huichelaarster. In zichzelf ontwaart zij schier dagelijks nieuwe zonden, nieuwe overtredingen nieuwe onreinheden, nieuwe ontrouw. Zij bederft voortdurend alles, en moet voortdurend wegwerpen, wat uit haar voortkomt. Steeds moet zij zich aanklagen als een overtreedster van haar jeugd af, en als zij ook bij de poort des hemels zal aankomen, dan weet zij toch van niets dan van ontferming. Zij dankt het aan Zijn genade, en kent geen doorhelper door het dal des doods, dan de trouwe Herder van Zijn schapen, Jezus Christus.

En hoe meer zij het nu begrijpt, dat haar heerlijkheid inwendig is, des te gelatener draagt zij alle vervolging, alle smaad en hoon, en vreest niet de beroving van haar geld en goed, van haar eer en have. Zij laat met zich doen, wat God toelaat. Ja, zij acht zichzelf niet eens het geringste lijden om de Naam van de Heere Jezus waardig. Zij heeft slechts een bede: *"Kom, Heere Jezus!"*

Hoewel de Gemeente van Christus dus in de ootmoed van haar hart niets wil dan

Christus en Zijn gerechtigheid, en betuigt, dat in haar geen goed woont, en dat zij vleselijk is en verkocht onder de zonde en zucht en klaagt: "Ik ellendig mens! Wie zat mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" Hoewel zij zich alleen met de gerechtigheid van God en Christus troost in dit leven, zichzelf echter wegens de diepte van haar ellende steeds gruwelijker en afschuwelijker voorkomt, hoe meer zij de heiligheid van haar Konings liefkrijgt: - toch ontbreekt het haar ook niet aan *uitwendig sieraad*. Zij ontvangt menigvuldige genade- en Geestesgaven, die zo waarachtig uit het geloof voortvloeien, zoals de Schrift zegt, dat "wij Gods maaksel zijn, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen."

In dit *uitwendig* sieraad heeft zij intussen voor zichzelf volstrekt geen hoop. Ook wijst de Geest haar in geen geval daarop als de oorzaak van inwendige heerlijkheid! Daarom voegt Hij er aan toe (zoals het moet vertaald worden): "Meer dan het gouden borduursel van haar kleding." En dit vergelijkende toont meer aan, dat haar verborgen heerlijkheid, ten aanzien van haar zaligmaking en heerlijkmaking, de uitwendige kleding ver overtreft; welke laatste hier niets vermag. Opdat het echter openbaar worde, dat haar geloof geen dood ding is, en dat zij Christus niet tot een dienaar der zonde maakt, omdat zij ook te midden van haar zonden aan Hem vasthoudt, getuigt de Geest, *dat zij bekleed is met gouden borduursel*. In dit kleed zullen de gelovigen de wereld verdoemen en al diegenen oordelen, die met hun vrije wil en met hun werken Christus, de enige Zaligmaker, - bij Wie wij volkomen heerlijk zijn, of wij hebben in het geheel geen deel aan Hem, - versnijden en vierendelen. Want er staat geschreven: "Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid." Maar dit kleed, - dat nu bij de gelovigen door het verwerpelijke kleed van hun eigen gerechtigheid bedekt is, - zal hun eens zó aangetrokken worden, alsof zij het zelf hadden gemaakt. En terwijl zij zeggen: "Hoe groot zijn Uwe werken! Gij hebt het gedaan, o Heere!" zal Hij hun een hele lijst van werken voorhouden en tot hen zeggen: "dat hebt gij gedaan; komt in, gij getrouwen!" En het genadeloon voor één dronk water, in de naam van een discipel aan een kind gegeven, zal groot zijn.

11

II.

Van de daarop volgende heerlijkheid dezer Gemeente bij Christus

"In gestikte klederen zal zij tot de Koning geleid worden." Ja zij gaat in, de Gemeente Gods, voor en na. Reeds velen van haar leden zijn ingegaan, en ook wij, die geloven, zullen ter Zijner tijd ingaan. *Zij wordt binnen geleid*. Zij heeft hierbeneden in lijdzaamheid verdragen en geduld; nu is haar tijd gekomen.

Reeds hier werd zij bij de Koning binnengeleid. Want toen zij neerlag in haar zonden, had zij geen lust, en toen zij bekende verloren te zijn, had zij geen vrijmoedigheid en ook geen macht om tot de Koning te gaan, totdat de nood van haar ziel, en de kracht van de wet en voornamelijk de drang van de Geest haar dreef om in te gaan, en zij het besluit nam: "kom ik om, dan kom ik om", en toen zij riep: "*Geef mij Jezus, of ik sterf*", en zij snikkend bad: "*Heere, ontferm U mijner!*" Toen reikte de Koning haar de scepter van Zijn gerechtigheid toe, vergaf haar hare zonde, zette haar in Zijn troon en troostte haar en zei: "Al het Mijne is het uwe, en al het uwe is het Mijne", gaf haar daarna de geloofshand, en zij omvatte die en zeide: *amen!*

Later heeft men haar nog dikwijls tot de Koning geleid; menigmaal gevoelde zij zich treurig en verlaten en riep uit: "waar zijt Gij gebleven, Dien mijn ziel liefheeft?" Dan gaf de Koning haar geloofsogen, om te zien, dat zij in Zijn paleis was.

Ook de vijanden dreven haar niet zelden tot de Koning: zij had het gewaagd, hen op

eigen land aan te tasten, en zij moest het onderspit delven. Zo stelden de vijanden haar dan gebonden voor de Koning, zoals eens de hogepriester Jozua.

Dikwijls sliep zij, de rovers ontnamen haar alles; dan dreef de armoede haar tot de Koning.

Of wel er kwamen schuldeisers en vorderden wat Christus alleen geven kan; in plaats van hen weg te drijven in dapper geloof, liet zij hen bij zich in. Toen werd zij het huis uitgeworpen, - en nu dreef de nacht en de koude haar om de weg in te gaan tot de Koning. Hoe dikwijls heeft de nood van Kerk, vaderland en huisgezin haar weer tot de Koning geleid, bij Wie zij zo vaak hulp en uitkomst vond.

Maar te Zijner tijd is er nog een ander leiden, - een leiden tot het Vaderhuis, een leiden tot de Koning, om Hem te zien van aangezicht tot aangezicht, Dien zij hierbeneden niet gezien heeft en toch liefhad, en in Wie zij zich verblijdt met onuitsprekelijke blijdschap. Zij wordt dan geleid tot het einde van haar geloof. - O zeker, zij heeft hier reeds Christus geheel, maar zij kent Hem nog zo weinig naar waarheid, - daar kent zij Hem zoals Hij is.

O, hoe wonderlijk troost ons toch de Geest! Niet alleen, dat wij, die geloven, reeds in dit leven de blijmoedigheid ontvangen om te zingen: "Gij, Heere Christus, zijt mijn gerechtigheid, ik daarentegen ben Uw zonde! in de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte!" - nee, nee, indien wij alleen in dit leven op Christus hoopten, dan waren wij de ellendigste van alle mensen, - nog hoger stijgt ons geluk, wij zullen weldra *binnengeleid* worden bij de Koning. Daar moet ons hart toch wel met blijdschap vervuld worden! Wat wilt gij, zonde, wet, duivel en dood! Wij worden tot de Koning geleid! Wat raast en woedt de wereld tegen ons! Men leidt ons tot de Koning. Wat vermogen alle dreigingen van het antichristendom en alle vervolgingen van de westerse Turken en de eigengerechte dwingelanden! Wij worden tot de Koning geleid. Daarmee troost ons de Heilige Geest, daarom juichen wij. O, de Heere kome onze ongelovigheid te hulp en vermeerder ons het geloof.

12

De klederen, waarin wij de overtocht doen, zijn reeds gereed; zwart en wit zien zij er uit. Zwart en wit gestikt, - wat betekent dat?

Reeds menigeen heeft bij zich gedacht: behoef ik dan niets meer te doen, en kan ik de handen laten rusten? Maakt dan Eén volkomen zalig? Helpen dan de goede werken niets, en is de vrije wil niets en een onding? Welnu, dan komt men gemakkelijk en zonder moeite in de hemel. O ja! zeer gemakkelijk, zonder enige moeite, evenals de arme Lazarus, die werd gedragen in Abrahams schoot. Maar uw ongerecht doen en drijven is daarop uit, dat u rust hebt in het vlees en geen vervolging behoeft te lijden. Nu, hebt dan rust, totdat de vreselijke aardbeving van de gerichtens Gods over Europa uw theorie doet uiteenspatten.

Hier hebben wij de kleding van de Gemeente Gods; zij is wit en zwart. Zwart - om des lijdens en der beproeving wil. Wit - omdat zij gewassen en gereinigd is in het bloed des Lams, gelijk geschreven staat. In dit kleed werden zij tot de Koning geleid, de dierbare Godsmannen van de oude en van de nieuwe tijd, en onze dierbare Heiland in hun midden. Wij komen in de hemel, maar niet zonder beproeving, waarin die dan ook besta. Wie heeft dit wel graag? Volstrekt niemand van nature. Wie het echter uit genade gegeven wordt, niet alleen in Hem te geloven, maar ook om Zijns Naams wil te lijden, die schuwt het weliswaar in het begin, maar later wordt het hem, hoe langer hij het draagt, des te kostelijker.

In dit kleed ging Abel gekleed, in dit kleed Jakob, Jozef en de Profeten van Jeruzalem, in dit kleed Paulus, Petrus, Jakobus en Johannes, in dit kleed Ignatius en Polycarpus en bijna al de eerste Christenen. In dit kleed ook de Waldenzen en Hieronymus van

Praag, Hus en de Hussieten, zo ook later de Gereformeerde geloofsbroeders; in dit kleed werden zij binnengeleid bij de Koning.

En onder deze waren vele van die "*jonge dochteren*", van wie de Geest zegt: "De jonge dochteren, die achter haar zijn, haar metgezellinnen, zullen tot U gebracht worden." Want het is des Heeren genade, dat Hij in Zijn Gemeente "sommigen heeft gegeven tot Apostelen, en sommigen tot Profeten, en sommigen Evangelisten, en sommigen tot herders en leraars: tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus; totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zone Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus."

Deze haar metgezellinnen en jonge dochteren zijn altijd getrouw "achter" de Gemeente van Christus. O, welk een kostelijk ambt, een metgezellin van de bruid van Christus te zijn, en haar onder de leiding van de opperste Herder te weiden! Zij vrezen geen wolf, ook vluchten zij niet voor de honden, zoals de huurlingen en verleiders. Daarom gaan zij ook gekleed in het zwarte en witte gewaad, en gaan daar binnen, waar zij zullen lichten als de sterren in het huis van de Koning, eeuwiglijk en altoos. "*Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.*" De Geest houdt nimmer op, Hij troost voortdurend, opdat wij toch nimmer vertwijfelen. O, dit woord zal waarheid blijven, de duivelen, alle vervolgers en verleiders ten spot en ten spijt. Hier is het einde van ons geloof, waardoor wij de wereld overwonnen hebben, en het einde van ons verdragen, waardoor wij machtiger waren dan onze vijanden. Ja, wij worden geleid "met alle blijdschap en verheuging". Al gaat het ook onder vele tranen en veel strijd, de rechtvaardige zaak zegeviert ten slotte. Dan toont ons de Heere, hoe goed het was en hoeveel er aan gelegen was, dat wij bij Zijn waarheid volhardden, in het naakte geloof op Zijn Woord onze weg gingen, en alleen in Hem onze rust vonden, en onze gerechtigheid geheel en alleen in

13
Hem hadden en beleden te hebben. Dan toont ons de Heere hoe goed het was, alleen Zijn genade en barmhartigheid te roemen en te prijzen, en ons niet te versieren met een heiliging uit onze gerechtigheid, maar ons eerkleed en ons sieraad alleen te ontvangen van Hem, Die ons, van God ook tot heiliging is gegeven.

"*Zij zullen geleid worden.*" Ja, de Heere is getrouw! Hij begint het goede werk en voleindt het ook, en heeft met de Adem van Zijn Geest een dode levend gemaakt tot het geestelijk leven. Hij leidt hem gewis ook het eeuwige leven binnen. Toen Hij ons op de weg des heils zette, beloofde Hij ons: "Ik zal u opnemen en dragen, leiden en redden". Hij heeft er een welgevallen in, in onze ontrouw *Zijn trouw*, in onze ellende *Zijn genade*, die in Christus is, heerlijk en groot te maken.

Hoe leidt Hij hen dan? Door de dood; ook tegen deze geldt een: "zij zullen geleid worden" en een: "O dood! waar zijn uw pestilentiën? Hel! waar is uw verderf?" en de dood is overwonnen; en hier gaan wij niet verder. Genoeg, - zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging. Hoe dat toegaat, mogen wij zelf op ons sterfbed ondervinden; dan vertrooste de Heere ons met een:

"Mijn zonden al

En zonder tal

Zijn me uit genâ vergeven,

Al vergeven!

Ik heb de eeuw'gen dood verdiend,

En erf het eeuw'ge leven."

Of, met wat woord het dan ook zij. Daarmee troosten wij ons, en dat geeft in de dood blijdschap en verheuging, als wij van harte geloven, dat de Vader, met Christus Zijn

Zoon van de doden op te wekken, het plechtig voor hemel, aarde en hel heeft uitgesproken, dat de dood, als bezoldiging der zonde, geen macht meer over ons heeft, omdat Christus deze bezoldiging in onze plaats heeft betaald, en daarmee de dood heeft vernietigd. Dat geeft blijdschap en verheuging, want tenslotte is de Heiland de Zijnen zeer nabij, en Hij geeft hun de kroon der rechtvaardigheid, wanneer zij ingaan in des Konings paleis. Dan hebben zij hun Koning, dan zijn zij deelachtig de hemel en al Zijn volheid, en hebben verzadiging der vreugde en liefelijkheden ter Rechterhand Gods altoos en eeuwiglijk.

Daarvan zou nog veel te zeggen zijn; maar wie Christus heeft, die zal het zelf ondervinden. En wie Hem niet heeft, die zoek Hem, voordat de deuren van het paleis voor eeuwig gesloten zijn, en u er niet meer kunt binnenkomen, hoe u ook klopt.

AMEN.

14

2.

Psalm 65:5

Wat is bij het begin of bij de vooruitgang op de weg des heils noodzakelijker, dan de kennis van de grootte onzer zonde en ellende en onze algehele onbekwaamheid om onszelf op enigerlei wijze tot de gemeenschap met God te brengen, van Wie wij allen geheel en volkomen afhankelijk zijn! Wat is verder nuttiger en meer troostrijk, dan juist deze kennis en belijdenis, omdat ons deze tot een blijdschap en gelukzaligheid voert, waartegen wij, wanneer wij haar deelachtig zijn geworden, een wereld van koninkrijken niet zouden willen ruilen.

Deze kennis bewaart ons voor *zelfbedrog*, want wij kunnen ons over de genade Gods en de verlossing, welke in Christus Jezus is, niet verheugen, tenzij dat wij van Boven door de Geest wedergeboren, - dat wij nieuwe schepselen geworden zijn; - tenzij er een waarachtige geestelijke verandering bij ons hebben plaatsgevonden, en wij dus tot ware boete en bekering komen.

De kennis van de grootte van onze zonden en onze ellende *bevrijdt ons van vele bekommernissen* op de weg tot de eeuwige rust, omdat zij ons overtuigt, dat wij met ons pogen en streven, met ons willen en lopen, met onze krachten en goede voornemens ons steeds meer in een monnikachtig doen en drijven inwerken, en dagelijks teruggaan in plaats van vooruit te gaan. Zij brengt ons er toe, dat wij inzien, dat de zonde te vast in ons zit, dan dat wij haar zouden kunnen uitrukken, en dat de bron onzer ellende te diep is, dan dat wij haar zouden kunnen leegscheppen; dat onze onmacht te groot is, dan wij ons, zij het ook maar een weinig, uit ons zondeslijk zouden kunnen opheffen. - dat onze armoede te jammerlijk is, dan dat wij, door ons best te doen of onszelf te beteren, ook maar een zonde zouden kunnen betalen en verzoenen of uitwissen.

Verder is zij ons een *bewerkster tot ware ootmoedigheid*. Want hoe meer onze ongerechtigheden ons drukken, des te minder zullen wij vertrouwen op iets, dat uit ons is, en des te meer los worden van eigene kracht, eigen gerechtigheid, inbeelding en hoogmoed, als waren wij toch iets. Des te eerder ook zullen wij onszelf oordelen en aanklagen voor Hem, Die bij een verootmoedigde Zijn genade groot maakt, Die hoeren en tollenaars, moordenaars en echtbrekers die zichzelf aanklagen, in Zijn Rijk opneemt, meer dan trotse eigengerechtigden, die zich voor zo slecht en rampzalig niet houden.

De bevindelijke kennis van onze zonde en ellende leert ons verder, *hoe Gods genade heerst*, en te deze aanzien brengt zij kostelijke schatten van troost mee. Hierdoor zullen wij des te meer blijmoedigheid in God hebben om Hem te loven, lief te hebben, en Hem te vertrouwen, hoe meer wij leren inzien, dat het met ons een

afgesneden zaak is, dat in ons in het geheel niets goeds woont, dat wij het steeds meer bederven, en dat, zo onze zaligheid van onze trouw afhankelijk ware, wij reeds lang weer de duivel in de kaken waren gevallen.

Inzonderheid leren wij *acht geven op de weg, dien God ons leidt*. En zo wij in Christus in genade aangenomen zijn, moeten wij bekennen, dat wij weerstreefd en God zo lang tegengestaan hebben, toen Hij ons wilde wegdoen, tot Hij de macht van Zijn genade in ons verheerlijkte, ons te sterk werd en ons door de hamer van Zijn Woord het hart, dat zo hard is als een rots, verbrak en verbrijzelde. En zo troosten wij er ons mee dat Hij Zijn werk niet zal laten varen.

15

Eindelijk, te weten, hoe groot onze zonde en ellende is, is ons daarom zo noodzakelijk, omdat wij anders nimmer *de waarde van het dierbaar bloed van Christus*, dat voor arme zondaren heeft gevloeid, de ganse omvang van Zijn plaatsvervangend lijden, noch de volkomenheid der gerechtigheid van onze Borg zouden erkennen.

Zegene de God en Vader van onze Heere Jezus Christus ons samenzijn aan deze plaats, opdat; terwijl wij het een en ander van onze ellende leren kennen, wij, die geloven, tezamen rijkelijk getroost mogen worden uit de bron van Zijn liefde en genade in Christus.

Tekst: PSALM 65: 5.

"Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis."

God verlene ons Zijn Geest en verheerlijke Zijn genade bij ons, terwijl wij naar aanleiding van de voorgelezen tekst met elkander overwegen:

I. In welke weg een gelovige tot de blijmoedige belijdenis komt: *"Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven"*.

II. Hoe wij verzadigd worden met *het goed van Zijn huis, met het heilige van Zijn paleis*.

I.

In welke weg een gelovige tot de blijmoedige belijdenis komt: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven"

In het paradijs stelde God de eerste mens, Adam, geschapen naar Zijn beeld, naar het beeld Gods. "Man en vrouw schiep Hij hem, en God zegende hen, en God zeide tot hen: "Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde." En nadat God de mens alzo met ware gerechtigheid en heiligheid versierd - Zijn beeld -, en hem met vruchtbaarheid gezegend had, zag Hij hem, en in hem zijn zaad, als goed, rechtvaardig en heilig aan, en richtte met hem het Verbond der gehoorzaamheid op: "Van allen boom dezès hofs zult gij vrijelijk eten; maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." Door de list des duivels verleid, at de eerste mens van de boom, werd ongehoorzaam, verloor het evenbeeld Gods, hield het Verbond niet, viel de eeuwige dood toe, en door en in hem al zijn nakomelingen, als hebbende allen in Adam gezondigd. Door deze ene zonde kwam het oordeel der verdoemenis over de ganse wereld, ligt de ganse wereld onder de vloek, en is er niemand die door de wil eens mans rein geboren wordt; een iegelijk moet veeleer bekennen: "Zie ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

Deze ene zonde, die wij van Adam geërfd hebben, is de kwade wortel en vuile bron, waaruit alle andere zonden voortvloeien. Door deze is het gedichtsel van 's mensen hart alleenlijk boos van zijn jeugd af aan; - en "er is niemand, die goed doet, ook niet

tot één toe". Nu liggen wij allen, zoals wij hier zijn, onder de heerschappij van de geestelijke en eeuwige dood, zijn kinderen des duivels en erfgenamen der hel; zijn geheel en voor eeuwig verloren in onszelf; zijn vervreemd van het leven, dat uit God is, verduisterd in ons verstand, en wat onze wil betreft slaven des Satans, haters Gods en van onze naasten; terwijl ons hart een bron is van boosheid, onkuisheid, nijd,

16

moord en allerlei gruwelen. Zo zijn wij gans en al afschuwelijk en melaats van het hoofd tot de voetzool. Daarbij is er in ons zo weinig begeerte om geholpen te worden, dat wij ons veeleer steeds dieper in ons zondelijk inwerken en wij, hoe meer ons de gelegenheid om te zondigen óf aangeboden óf ontnomen wordt, des te meer zonde op zonde hopen.

Zo is het met ons gesteld, hetzij wij vroom zijn, of niet vroom; edel, wijs en beschaafd, of niet; machtig en rijk, of arm. En het ergste van onze ellende ligt juist daarin, dat wij onze ellende, ons verderf niet erkennen, maar ons veelmeer in onze vijandschap verzetten tegen God zowel als tegen mensen, die ons onze toestand ontdekken. En dat, - moeten wij ook toegeven, dat wij niet zonder zonde zijn, - wij ons toch daarmee verontschuldigen, dat dit van alle mensen geldt.

God laat ons Zijn waarheid verkondigen; wij geloven ze niet. Hij laat ons dreigen, en door Zijn boden bidden: "*bekeert u!*" wij bekommeren er ons niet om, - dat geldt onze buurman. Hij maakt iemand levend, het raakt ons niet; nee, het wekt zelfs onze vijandschap op, wanneer Hij begint om te zweren, om toch ook te bedenken, wat tot onze vrede dient. God kastijdt ons, en wij zeggen stoutweg: "hoe meer Hij mij slaat, des te meer zal ik mij tegen Hem verzetten." Ja, dikwijls gebeurt het, dat, wanneer Hij een mens door zijn geweten bestraft en hem het gruwelijke der zonde voor ogen stelt, hij metterdaad antwoordt: "toch wil ik zondigen, en God mag het aanzien." En hoe meer de Heere hem door allerlei wegen tot Zich lokt, des te verder vlucht hij van Hem weg, en slaat in zijn overmoed de Heilige in het Aangezicht en verzet zich zolang tegen Hem en Zijn genade; als hij het uithouden kan.

En al komt ook het schrikkelijke van ons verderf, door bijzondere verhoudingen, waarin wij geplaatst zijn, niet aan het licht, het is er toch in het verborgen, en de menigte der verborgen zonden is des te groter-, naarmate wij meer van farizeïsche trots en eigengerechtigte inbeelding opgeblazen zijn. Wie kan de menigte van onze menigvuldige boosheden tellen, wie de diepte van zijn eigen verderf peilen en de arglistigheid van zijn eigen boos hart doorgronden! Genoeg, de afschuwelijkste booswicht, die ooit terechtgesteld werd, was niet slechter, dan wij allen van nature zijn. In één woord, wij liggen in het Boze en zijn zonder God in de wereld.

Begeerlijkheid der ogen, begeerlijkheid des vleses en grootsheid des levens en vervloekte eigenliefde zijn de drijfveren van al onze handelingen.

Intussen ver boven ons op de Troon van Zijn heiligheid zit God, zit Hij, Die Zich openbaart, zoals Hij is, heilig en rechtvaardig, barmhartig en genadig, en Die Zich ontfermt, over wie Hij wil. Hij geeft de zondaar een strijd te strijden tegen deze of gene zonde, welker strafwaardigheid hij voor God niet erkende, of' voor welke hij tot dusverre bewaard werd. Het geweten wordt wakker ge schud, de zondaar slaapt vaster in; een zekere onrust overvalt hem, de zondaar zinkt dieper; hij begint iets onbekends te vermoeden, de begeerte bindt hem.

Nu komt de wet en zegt: "gij zult niet begeren", en zie, de zonde neemt oorzaak aan het gebod en wekt in de zondaar allerlei begeerte. De begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses, de grootsheid van het leven, de slaaf der zonde volgt ze eenmaal, andermaal, ten derde maal; - eindelijk, daar slaat het uur: U bent een kind des doods! U bent verloren! U bent vervloekt!" schreeuwen wet en duivel hem in het

oor. Dat kan de arme mens eens van zich afzetten en het nogmaals beproeven in de zonde en in de wereld, hij heeft geen rust meer, waar hij ook is; hij probeert dat eens weg te drinken, weg te spelen, weg te zingen, - het komt terug, het laat hem in het geheel geen rust. Daarvoor zijn wijn, noch kaarten, noch romans, noch danszalen,
17

noch snarenspeel machtig genoeg. Goede voornemens baten hier ook niet; de ijverigste pogingen om vroom en heilig te leven en zichzelf te bekeren, gelukken evenmin. Hij zoekt iets, maar kan het niet vinden. Hij moet iets hebben, om de leegte in zijn hart aan te vullen; hij weet echter niet, van waar het te nemen.

Alles veroordeelt hem, en leest hij in de Bijbel, wat hem Evangelie moest zijn, is hem een reuk des doods. Ja, het verwondert hem zelfs, dat hij niet levend in de afgrond van de hel wegzinkt.

Daar verbrijzelt de Almachtige hem het hart. De zondaar werpt zich als dood en verloren voor de Onzichtbare neer, spreekt zijn eigen vonnis uit, verdoemt zichzelf, en moet God in het recht stellen, dat Hij hem voor eeuwig verwerpt. Zo ligt hij daar in angst en vrees af te wachten wat God met hem doen zal. Het is met hem gedaan, zijn verdoemenis is een uitgemaakte zaak. Daar ligt hij voor de Troon van de heilige en vertoornde God. Zou er nog wel genade zijn voor zo'n ellendige? Hij roept: "O God, wees mij zondaar genadig!" Maar nee, genade, dat ware te groot. Nu eens hoopt hij, dan weer is hij geestelijk wanhopig.

Zalig echter hij, die zichzelf aanklaagt en God in het recht stelt! - Daar gaat, als de bliksem, de trekking van de Vader hem door de ziel, en door de Geest, Die de doden levend maakt in hun zonden, wordt hij door het geloof met Christus Jezus verenigd, en liefelijke vrede en stille vreugde doorstromen zijn hart, terwijl hij de woorden verneemt: "Wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven", of: "Het bloed van Jezus Christus reinigt u van alle onreinheid", of wel: "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen; maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer."

Hoe nieuw is nu alles de mens, hoe blij is hij, wat een zoete vrede heeft hij met alles wat hem omgeeft. Hoe duidelijk is hem nu het Gods Woord, voor zich neemt hij alles, wat hij leest of overeenkomstig het Woord hoort prediken. Daar wordt het bij hem leven: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus." Dat is hem een kostelijk kleinood, en hij verheugt er zich over, dat hij een metgezel is dergenen, die de Heere vrezen, en hij prijst des Heeren liefde, en zingt welgemoed:

Jezus laat ik nimmer varen,

Dit besluit staat bij mij vast:

Niemand kan Hem evenaren,

Hij ontnemt mij elke last;

Hij stelt steeds mijn hart tevreên:

Jezus is mijn heil alleen!

En hij zegt met de Kerk: "Ongerechtigte dingen hadden de overhand over mij; maar onze overtredingen, die verzoent Gij."

Maar deze blijdschap duurt niet erg lang. Het eerste en jeugdige vuur van de liefde dreigt uit te doven, de gloed af te nemen. Heeft de gelukzalige tevoren inzicht gekregen in de grootte van zijn verderf en de menigvuldigheid van zijn zonden in het algemeen, nu zal hij deze in het bijzonder leren kennen, opdat hij eens recht lere verstaan het dierbare woord des Heeren: "Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem." En in deze weg krijgt hij de rijke troost te smaken van ons tekstwoord:

"Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest." -

Gedachten rijzen bij hem op, die hem verschrikken; neigingen gevoelt hij, om welke hij zich veroordeelt; begeerten, die hij tevoren niet kende, woelen in zijn binnenste, ja

18
zelfs zonden breken bij hem door, die hem in zijn eigen ogen tot een afschuwelijk schepsel en afzichtelijk monster maken. Hij moet dat aan God en mensen klagen; hij tracht zich aan het ondiep te ontworstelen, maar als een machtige reus neemt het hem gevangen, bindt hem handen en voeten, en zo ligt hij daar, gevangen in de wet der zonde, die in Zijn leden is. Hij doet, wat hij niet wil, maar wat hij haat. Nu komt het bij hem tot de belijdenis: "Ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont", en hij roept uit: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?!"

Maar "welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest!" Die geniet te midden van de strijd van het vlees tegen de Geest en van de Geest tegen het vlees de ene zaligheid na de andere. Want zoals hij het reeds vroeger erkende, dat het eeuwige, loutere en vrije genade Gods in Jezus Christus was, dat hij uitgerukt werd uit de macht van de Satan. Zo erkent hij het van dag tot dag, dat hij aan alles vertwijfelen moest, indien God niet had gezegd: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." En zijn geloof moge sterk zijn of zeer zwak als een gebroken riet, hij mag God danken door Jezus Christus, Zijn Heere. Want dat Zich God krachtig aan hem betuigd heeft, - zoals geschreven staat: "Gij zijt mij te sterk geworden en hebt overmocht", - dat de trouwe Heiland van arme zondaren hem vrede en genade heeft toegeroepen, dat kan hij niet loochenen, dat laat hij zich niet ontstrijden.

En komt het ook zo ver met hem, dat hij aan alles twijfelt, omdat hij meent, dat, zo hij des Heeren ware, hij deze of gene zonde, en wat tot de oude mens behoort, niet had kunnen doen, hij zoekt het toch weer daar, waar hij het eerst het vond.

Plotseling verrast hem de Heere weer en troost hem zeer liefelijk. Onbegrijpelijk is voor hem deze trouw van God; hij looft Hem om Zijn trouw, die nooit verandert, en verhaalt, wat de Heere hem weer voor goeds heeft gedaan, en zingt: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest." Zo gaat het op de lange of korte weg, al naar het de trouwe Herder Zijn schapen behaagt. Waar God spreekt: "Ik zal geven, dat uw werk in der waarheid zal zijn", daar ondervindt de uitverkorene het; daar breekt de genade door alle hindernissen heen, en daar straalt de Zon der gerechtigheid als op de heldere middag. Op deze wijze wordt het hart vast gemaakt, wat geschiedt door genade. Daar heet het: "Gij nu, o mijn schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God." Daar hoort men; men verheugt er zich over en wordt goedsmoeds: "Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij; en Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken." Daar roept de Heere iemand toe: "Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in den tempel Mijsn Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan"; en wederom: "Gij wordt in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid."

Op deze weg komt de gelovige tot de blijmoedige belijdenis: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven!" en hoe meer hij in de diepte zijn ellende inziet, des te wondervoller komt hem Gods eeuwige verkiezing der genade voor. Hoe meer hij leerde bidden: "wees mij genadig, o God! en ontferm U mijner, delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden, tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen," des te meer doet de Heere hem tot Zich naderen, opdat de berouwhebbende zondaar zijn ganse hart voor Hem uitstorte en Hem al zijn zonden belijde; en des te meer blijmoedigheid geeft de Heere hem ook, om toe te treden tot de genadetron, opdat hij barmhartigheid

ontvange en genade vinde.

19

O, in diepe eerbied en vol aanbidding beschouwt de gelovige de eeuwige liefde van de Vader, waardoor Hij hem voor de grondlegging van de wereld tot prijs van Zijn barmhartigheid en tot verheerlijking van Zijn Naam heeft uitverkoren, hem aan Zijn Zoon heeft gegeven, en Zijn Zoon aan hem tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Kostelijk zijn hem de gedachten Gods, wanneer hij door het geloof inziet, hoe de Vader hem in Zijn Zoon geheel volmaakt, rechtvaardig en heilig verklaart, - hoe Hij Zijn Geliefde overgaf tot de vervloekte dood des kruises, opdat hij in Hem voor eeuwig het leven zou hebben. Met verbazing ziet hij, dat God getrouw blijft, in weerwil van alle ontrouw van de Zijnen.

Ach, wat heeft hij in zichzelf, hoe lang hij ook op de weg des heils geweest is, wat anders dan miljoenen zonden; welk een afschuw en afkeer moet hij hebben van zichzelf, hoe meer hij zichzelf beschouwt. Ja, het is Gods eeuwige liefde, ware het anders, dan ware het mij reeds lang gegaan als Sodom en Gomorra; dat belijdt hij en roept blijmoedig uit: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest!" Het is hem te wonderlijk, dat God zo'n monster van zonden, zo'n weefsel en samenknoping van ongerechtigheid nog tot Zich doet naderen, en hem een geopende genadetroon laat zien. Hij kan het niet begrijpen, hoe God zo'n ongehoorzame en afvallige, als hij is, nog elke dag opnieuw Zijn bemoedigende heilstem laat horen: "Mij hebt gij vermoed, Ik, Ik delg uw zonden uit om Mijns Naams wil." Het is hem te hoog en voor zijn verstand onbegrijpelijk, dat God zo'n afvallige en weerspannige die zo dikwijls tegen licht en plicht zondigt, nog bij Zich laat wonen, hem uitverkiest uit de wereld, hem dagelijks met barmhartigheid en nieuwe trouw tot Zich trekt opdat hij wone in Zijn voorhoven, opdat hij blijve bij Zijn huis, in Zijn genade, Zijn liefde, Zijn barmhartigheid; - dat Hij hem dagelijks doet zien het licht van de kandelaar van Zijn Geest en de dis van Zijn Woord, waarop het ware hemels Brood - Christus - de hongerige ziel verzadigt; - dat Hij hem het brandofferaltaar toont en de barmhartige en een lijdende Hogepriester van Zijn eeuwig genadeverbond, Die een offer voor de zonde heeft geofferd, dat eeuwig geldt, - Die Zichzelf voor Zijn volk heeft geofferd, en met deze ene offerande in eeuwigheid. heeft volmaakt degenen die geheiligd zijn, - en is een Bedienaar van de heilige goederen en de waarachtige tabernakel die God opgericht heeft en geen mens. Met Zijn barmhartigheid troost de Geest, Die in ons bidt, waar wij niet weten te bidden, het bezwaarde en verbrijzelde hart.

Zo geeft Hij de gelovige te wonen in Zijn voorhoven, in de voorhof van Zijn eeuwige heerlijkheid, heiligheid en goedertierenheid. In 't midden van zijn ellende juicht de gelovige: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven!" Ja, welgelukzalig is hij! Hier springt het hart op van vreugde.

Jawel ons, broeders en zusters, die des Heeren zijn! De harpen van de wand genomen, en de Heere een loflied gezongen in onze harten! Wèl ons! De Heilige en Rechtvaardige, de Algenoegzame in Zichzelf, Die niemand van ons van node heeft, buigt Zich zo diep neer, dat Hij ons, kinderen van de duivel en de dood, herschiep tot Zijn kinderen; dat Hij ons, gans en al verloren, van alle eeuwigheid liefhad, onze namen schreef in het Boek des levens des Lams, ons aan de Borg gaf, de Borg in onze plaats voor onze zonden liet slachten, en ons nu in de Geliefde gemaakt heeft tot erfgenamen en een erfgenamen van Christus en al Zijn hemels goederen, en ons daarvan zó verzekerd heeft door Zijn Geest, dat dood, zonde, duivel en hel ons deze waarheid moeten laten staan, dit: "Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven."

20

II.

Hoe wij verzadigd worden met het goed van Zijn huis, met het heilige van Zijn paleis.

"Wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis." Aldus de Statenvertaling, naar het Hebreeuws. Luther heeft: "Die, namelijk die Gij verkiest enz. - heeft rijken troost van het huis Gods, van Zijn heiligen tempel." Nu, beide klinken mooi, en is voor de verwonde een balsem Giléads; wie met het goede van Gods huis verzadigd wordt, die heeft rijken troost van Zijn huis, en wie zo'n troost heeft, die wordt verzadigd aan lichaam, ziel en geest. De goede God verzadige ons alzo uit Zijn volheid, dat wij dit woord diep in ons hart prenten; dat geeft kracht, al hadden wij ook een reis van veertig dagen door de woestijn te doen. *Wat is nu het huis Gods, waarvan hier sprake is?*

Treedt toe en ziet naar binnen, alle gij vermoeiden en belasten, die graag zou willen geloven en de heerlijkheid Gods zien! "Aanschouw," u gelovigen, "de Rots, waaruit gij gehouden zijt!" Wat is dit huis anders, dan de Gemeente van de levende God, alleen door Hem opgebouwd uit enkel levende stenen, gegrond op een onwankelbare Rots, gebouwd op het fundament van de Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen; op Welken het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere.

Daar staat het open: Wat zien wij? Een grote en volkomen tabernakel een woonstede Gods in de Geest, zoals Hij ook beloofd heeft: "Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen; en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn." Dat is louter een zaak van het geloof, opdat wij een vaste troost hebben tegen duivel wereld, zonde, dood en hel. In Zijn huis openbaart God Zich in de heerlijkheid Zijns Naams, als een rechtvaardig en barmhartig Vader in Christus! Met voorbijgaan van een menigte, met wie wij onder hetzelfde oordeel der verdoemenis liggen, heeft God ons uitverkoren voor de grondlegging der wereld, - heeft Hij ons aan Christus, Zijn Zoon gegeven, opdat Hij in onze plaats zonde, vloek, dood en verdoemenis op Zich nam, - heeft ons in Hem verklaard rechtvaardig en volkomen, ons als Zijn kinderen opgenomen in het verbond van Zijn genade, dat opgericht is in Christus. In de tijd zocht Hij ons op, en toen Hij ons in ons bloed zag liggen, zeide Hij: "Gij zult leven, ja gij zult leven". Hij maakte ons vrij van het verbond der werken, trok ons door de Geest tot Zijn Zoon, en nadat de Zoon ons van al onze zonden had gereinigd in Zijn bloed, en door de Geest weer tot de Vader had gebracht, gaf Hij ons "de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader!" en stortte Zijn liefde uit in ons hart door de Heiligen Geest. Zo verzadigt Hij ons nu zeer liefelijk met het goed van Zijn huis; met Zichzelf, want Hij is het hoogste Goed, en geeft ons te zeggen: "Abba!" en antwoordt dan: "Gij zijt Mijn kind!" O, dit opene Vader- en Moederhart Gods, wie onder Zijn kinderen heeft daarvan niet altijd, wanneer hij nood had, rijke troost gesmaakt?! Daar kunnen de mensen ons uitwerpen, Hij neemt ons op in Zijn hart en toont ons, hoe goed wij het bij Hem, hoe goed wij het in Zijn huis hebben. Ja, enkel troost en zaligheid is daar bij alle hartenleed en zielslijden.

Wat houdt die rijke troost in waarvan hier sprake is?

Hij troost ons *met Zijn genade*. Dit geeft ware troost. Wat schaadt het mij, als ik bij mensen in ongenade ben, zij het ook bij koningen en vorsten, als ik de genade van mijn God deelachtig ben?! Heeft God ons recht arm en behoeftig gemaakt, dan opent Hij ons de kabinetten en schatkamers van de overvloedige rijkdom van Zijn genade, naar Zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus, en spreekt: "Mijn kind, wees

21

goedsmoeds, al deze Mijn schatten zijn de uwe, u zult ze eens alle in uw handen krijgen; uw erfenis is onvergankelijk, onverwelkelijk en onbevlekt, zij is voor u

bereid, u zult het spoedig alles hebben, wanneer Ik u tot Mij neem!" Zo hebben wij rijke troost van het goed van Zijn huis en een rijke 'armoede'.

Hij troost ons *met Zijn barmhartigheid*, terwijl wij ons wegens onze onwaardigheid, ontrouw, ondankbaarheid en om de hardheid onzes harten voor Hem aanklagen, en Hij roept ons zeer liefelijk toe: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk. Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen." Daar gevoelen wij onze ganse onmacht en roepen: "In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt"; we gevoelen onze onbekwaamheid, om het geringste ter eer Zijns Naams te ondernemen en te beginnen; we gevoelen onze nietigheid, onze vrees, angst en versaagdheid, wanneer slechts de geringste vijand zich vertoont. Dan troost Hij ons met het goed van Zijn huis: "Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." Dat geeft ons zo'n blijmoedigheid, dat wij juichen: "Als ik zwak ben, dan ben ik machtig; als ik niets heb, dan bezit ik alles; als ik niets doe, dan richt ik het meest uit."

Hoe geheel liefelijk geeft Hij ons *een rijke troost uit het goed van Zijn huis*, wanneer wij ons van onze hele ellende bewust worden, en het gewaarworden welke vijandschap wij dikwijls koesteren jegens Hem, Zijn Woord en Zijn volk; in welke blindheid wij onze weg gaan; of hoe dood, mat en koud en dor zonder Hem wij kunnen terneerliggen; hoe wij steeds meer ongelovig, voorbarig en onbezonnen onszelf willen helpen en ons daardoor in des te groter ellende storten; hoe wij het dagelijks meer en meer bederven, en onze verdorvenheid met onze levensjaren schijnt te wassen; hoe wij dikwijls leven, als ware er geen God, en onze ontrouw zo verdrijven, dat wij onze oude boelen weer opzoeken en de vleespotten van Egypte begeren terug te hebben; - hoe zo de oude mens, die wij reeds lang voor afgestorven hielden, zich steeds opnieuw roert, en dat de begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses en de grootsheid van het leven, die niet uit de Vader, maar uit de Boze zijn, voortdurend nieuwe aanvallen op ons doen; zoals het Lot, David, Jakob, Salomo en Petrus en bijna alle heiligen ondervonden. Hier komt ons God te hulp, troost ons met Zijn verbond. en zegt: "Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja, Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht en in goedertierenheid en in barmhartigheden! En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; en gij zult de Heere kennen". En wederom: "Ik heb geweten, dat gij van de buik af een overtreder genoemd zijn"; en nochtans: "Ik delg uw overtredingen uit om Mijns Naams wil." Zo loven en prijzen wij hogelijk Zijn onveranderlijke trouw en eeuwige liefde en zingen: Ik ben ellendig, maar Gij ontfermt U over mij. Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest naar Uwe eeuwige liefde, en doet naderen naar Uwe barmhartigheid, dat hij wone in Uwe voorhoven, en Uw heil in Uw heilstem hore; die heeft rijke troost van Uw huis, o God!

Hier hebben wij slechts weinige druppelen geschept uit de zee van de rijke troost, van het goed van Zijn huis.

In Wie hebben wij rijke troost?

In Wie hebben wij nu deze troost anders dan in Christus Jezus door het geloof, wat God door Zijn Geest in ons hart werkt; ja, in Christus Jezus, de Hoeksteen, op Welke het huis Gods tezamen gevoegd is. Dat was het welbehagen des Vaders, dat in Hem al de volheid wonen zou: alle volheid der genade, der barmhartigheid, des geloofs, der

22
liefde, des vredes, der hoop en van alle vruchten des Geestes, die tot het goed van Zijn huis behoren; en dat wij uit deze Zijn volheid nemen zouden genade voor genade.

Ach, waar zouden wij arme zondaren heen vluchten, als God ons niet van eeuwigheid

had verkoren, als Zijn genadeverbond niet vaststond, als wij alleen in dit léven op Christus hopende waren, en Jezus niet een eeuwige Vriend was. Maar "geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een nieuwe en levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden." Hij is de Eerste en de Laatste. Zijn genade heeft het in ons begonnen, Zijn genade zal het ook voleinden; dies zijn wij verblijd.

Bestrijdingen van die rijke troost

En nu kome *de wereld* op ons af, wij, die geloven, weten, waarom zij ons haat! Zij haat ons, wij haten haar; zij werpe ons uit, wij verwerpen haar; zij acht ons als dood, wij zijn haar gestorven, en hebben geen deel meer aan haar ijdelheden, wellusten, genietingen en vrolijkheid; wij hebben een eeuwige vreugde, de onze begint eerst recht, waar de hare een einde heeft. Wij achten haar glans en luister, haar wijsheid en scherpzinnigheid voor drek! Wij hebben rijke troost van het huis Gods, en zoals gij met mij doet, o wereld, zo doet God met u. In Christus zijn wij wel geborgen en buiten gevaar; de levende stenen van Zijn huis zult gij niet uitrukken of stukslaan. Wanneer gij het beproeft, zult gij er vonken en vuur uit slaan, dat al uw werk verteren zal. Wij hebben rijke geloofstroost van het huis Gods, en ons geloof is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft.

Daar komen *de zonden* op ons af, - een ontzaglijke menigte, een zee van ongerechtigheden, en haar golven gaan hoog, en de vloed der overtredingen overstelpt ons hoofd, en het slijk van onze gruwelijke verdorvenheid dreigt ons te verstikken. Ha! Wat wilt gij? Ik ben gekruisigd, gestorven en begraven, ja ingezet in de hemel en zit ter Rechterhand Gods! Ik heb betaald, hier is de kwijtbrief, het bloed van de Zone Gods, Die mij heeft uitverkoren! Hier heb ik mijn gerechtigheid, Jezus Christus, mijn Borg en Plaatsbekleder! Val op Hem aan! Ik ben vrij, ik ben heilig en rechtvaardigheid Gods. Dit zegt Hij, Die niet liegt. En wij hebben rijke troost des geloofs en des vredes van het huis Gods! Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, o God, en doet naderen, dat hij wone in Christus' wonden! Daar leeft hij in Zijn Bloedbruidegom, en Gij verzadigt hem uit de beken van Uwe wellusten en maakt hem dronken van de rijke goederen van Uw huis, en geeft hem daarin vrede, vreugde, gerechtigheid, eeuwig leven en zaligheid. Een afgrond van barmhartigheid verslindt een zee vol zonden.

Daar komt *de duivel* op ons af! Met die valt niet te twisten. Wij worden verzadigd met het goed van het huis Gods, waarvan geschreven staat: "Vrede zij in uw vesting." "Vrees niet! Die met u is, is sterker, dan die tegen u zijn." Zo kan hij ons dan geen haar krenken en met een zwaard, genomen van de wand van het huis Gods, met een: "Er staat geschreven, dat gij een leugenaar zijt van de beginne!" slaan wij hem af. Want "wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?" God is hier, in Zijn huis, Die rechtvaardig maakt.

Daar komen *aanvechting, nood en kruis van allerlei aard* over ons, - hoe gelukzalig is toch hij, dien Gij, o God, verkiest, welk een rijke troost heeft hij van Gods huis! Hij behoeft niet vervaard te zijn. Tot hem zegt het Woord: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken." En wederom: "U is uit genade gegeven te lijden", en: "Zalig zijt gij, als de mensen, liegende, alle kwaad tegen u spreken." "Hij geselt een iegelijk zoon, dien Hij

23

aanneemt". En opnieuw: "Wij weten; dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen een werken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn." O, wat een rijke troost van Gods huis hebben wij, die geloven! Geld, goed, eer, huis en

hof, vrouw en kind, alles in Gods handen, Hij zal het maken! Ook zal het ons niet schaden. Hoe arme r wij om Gods wil door aanvechtingen worden; hoe meer ons hart in de diepte gebogen wordt, hoe meer datgene, wat van ons is, weggenomen wordt, des te rijker troost hebben wij, al is het dat wij wenen, van het huis onzes Gods. Wat wij van Gods genade in Christus hier hebben of hadden, vinden wij in Hem, in Zijn huis zevenvoudig; ja honderdvoudig weder, óf wij hebben het daarna verheerlijkt. Zullen wij nog gewagen van de rijke troost, die wij van het huis Gods hebben, waar wij gelovigen bijeen zijn uit Nederland, Duitsland, Frankrijk, Engeland, vergaderd uit de gehele wereld, en wij één hartentaal spreken, en een lofzang zingen, Gode en het Lam, bij aanvang reeds het nieuwe lied:

*Alleen Gods Lam, op aard' geslacht,
Heeft ons door alles heengebracht!*

En zien wij door de vensters, of de Bruidegom nog niet komt, Die ons zal afhalen en ons verlossen van alle kwaad en een einde maken aan ons heimwee naar het Vaderland!

Daar nadert een uitverkorene *de dood!* Vreest iemand de koning der verschrikking, nu komt het er op aan. Wat! Wij? Het was met ons reeds lang gedaan, wij zijn weerloos; zo verslindt ons dus de dood? Geenszins! Wij verslinden hem in onze onmacht. Hoe dat?! Door het geloof? Dat wankelt en dreigt te bezwijken. Daar komt God ons voor, Hij weet niet van wankelen en bezwijken! Zijn genade en trouw toont haar heerschappij hier op het heerlijkst. Daar hebben wij eerst recht rijke troost van Zijn huis. O dood! de bezoldiging der zonde hebt gij van ons niet te eisen, wij zijn reeds gestorven.

Daar weerklinkt de stem uit het huis Gods, uit Zijn heilige tempel: "Ik zal hen van het geweld der hel verlossen; Ik zal hen vrijmaken van de dood; o dood! waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf?" Dat geeft rijke troost aan 't hart en stervende zingen wij: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. De dood is verslonden tot overwinning. Dood! waar is uw prikkel? Hel! waar is uw overwinning? Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus!" Zó wordt de laatste vijand overwonnen.

Welaan, kom o dood! gij zijt ons geen koning der verschrikking, gij moet u veranderen in een hemelse vreugdebode, die ons de klederen aantrekt, waarin wij prijken aan de bruiloftsdis des Lams! "*Ja Amen! kom, Heere Jezus!*" Roepen wij stervende, en Hij verschijnt ons liefelijk en vriendelijk, troost ons met rijke troost uit Zijn heilige tempel, Zijn paleis, uit Zijn hemelzaal. Zo sluimeren wij gelovig in. Nu gebiedt Hij Zijn Engelen. De kilheid van de dood grijpt het hart aan. Wij zuchten: "*Heere Jezus, ontvang mijn geest!*" Het oog breekt. Hij doet de deur van Zijn heilig paleis wijd open. Wij zien naar binnen en lachen, vervuld van hemelse troost. Het lichaam bezwijkt. En... wij zijn binnen.

Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest, o God! en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven; die zal verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis.

AMEN.

24

3.

Romeinen 7:14

Door de gehele Heilige Schrift heen wordt door de Evangelieprediking Gods wet in haar onwrikbaarheid bevestigd. In het Nieuwe Verbond is haar openbaarmaking evenwel zo veel te geestelijker, omdat de schaduwen verdwenen zijn, en het tegenbeeld en het wezen van hetgeen er te doen was, zonder het deksel van Mozes, er

nu bij staan. Dat de wet heilig is, en rechtvaardig, en goed, dat wordt nu eerst recht openbaar, nadat Hij, Die de wet op Sinai gegeven had, haar ook zelve vervulde, en daardoor de Zijnen vrijmaakte van de Wet. (Rom. 7: 6.)

En toch laat Christus ook nu onder het Nieuwe Verbond de wet prediken, en in haar volle geestelijkheid onthullen:

1. Opdat, nadat Hij is gekomen en gepreekt, *er niemand is, die op de dag des oordeels iets zal hebben, om zichzelf te verontschuldigen*. En met betrekking hiertoe staat er geschreven: "Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?" (Hebr. 2:3; 12:25.) en wederom: "Heden, indien gij Zijn stem horen zult, zo verhardt uw harten niet!" (Hebr. 3: 7, 8.) en wederom: "Jeruzalem! Jeruzalem! gij, die de Profeten doodt, hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, en gij hebt niet gewild!" (Matth. 23:37, 38.)

2. De wet wordt gepreekt, *opdat alle praatchristenen en vrome huichelaars met hun farizeïsche trots*, -als waren zij iets meer dan anderen in het Koninkrijk Gods, als maakten zij zich met hun deugd en bij Christus verdienstelijk, - *de mond gestopt zal worden*, zoals ook de mond van alle vlees. En opdat de hoge heiligen, die op hun werken roemen, te schande gemaakt worden, omdat zij zeggen, dat zij niet op hun werken roemen. Tegen hen heet het: "Voorwaar zeg Ik u: voor zoveel gij dit een van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan;" en deze zullen gaan in de eeuwige pijn (Matth. 25:40, 45), en: "Strijdt, om in te gaan door de enge poort, want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen" (Luk. 13:24). Het is de brief van de apostel Jakobus, die dezulken voornamelijk aantast.

3. De wet wordt gepreekt, opdat *aan deze en gene de bedeksels van schande en het mom van godzaligheid van het gezicht geworpen wordt*, die - terwijl hij, ja, naar waarheid beweert: "De Christen is niet meer onder de wet, maar onder de genade, en heeft een eeuwige vrijheid van de wet en een volmaakte gerechtigheid en heiligheid in Christus", - met stijve nek, vermetel en brooddronken, zijn grond maakt van zijn wegen van de leer der eeuwige verkiezing. En daarop los zondigt en naar het vlees wandelt in zijn onreine lust, alsof hij geen kwaad gedaan heeft. Óf hij werpt de schuld op zijn oude mens, op zijn onmacht, op God, op de Wet, op zijn boos hart, op zijn lichaam, op de duivel, op zijn naaste, op de noodzakelijkheid, op zijn diep bederf.

Óf hij maakt van de genade en van de lieve Heere Christus een pijnstillend middel, om de ogenblikkelijk ontwaakte consciëntie tot gerustheid te brengen, in plaats dat hij belijdt: "Ik, ik, ik heb tegen U alleen gezondigd, en gedaan dat kwaad is voor Uw ogen, en veroordeel mijzelf";

Óf hij beroemt zich zijn eeuwige verkiezing, maar loochent de wedergeboorte, de inwoning van de Heilige Geest en de verrijzenis van het vlees.

Óf hij veracht het geschreven Woord, en buigt hieronder de hals niet, hij wringt het en draait zoals hij het graag wil hebben. Terwijl men behoorde te beven en rillen voor Gods Woord en de heiligheid van 's Heeren wet. En de gerechtigheid van

25

God, ten koste van en met veroordeling van zichzelf te erkennen, met de klacht van een gebroken geest: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" En toch God dankende door Jezus Christus onze Heere;

Óf hij verloochent Christus om een handvol genot van het ongeloof, terwijl hij muggen uitzuigt en kamelen doorzwelgt. Hij jaagt niet de heiliging na, zonder welke niemand de Heere zien zal; zoals geschreven staat in de 50ste psalm: "Maar tot de goddeloze zegt God: wat hebt gij mijn inzettingen te vertellen, en neemt

Mijn Verbond in uw mond, dewijl gij de kastijding haat, en Mijn woorden achter u henen werpt; als gij een dief ziet, zo loopt gij met hem, en uw deel is met de overspelers, uw mond slaat gij in het kwade, en uw tong koppelt bedrog. Gij zit, gij spreekt tegen uw broeder, - en tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit. Deze dingen doet gij, en Ik zwijg; gij meent ten enenmale, dat Ik ben gelijk gij? Ik zal u straffen, en zal het u ordentelijk voor ogen stellen. Verstaat dit toch, gij Godvergetenden, opdat Ik niet verscheure, en niemand redde." Wie dankoffert, die eert Mij, en dat is de weg, dat Ik hem het heil Gods doe zien.

Daarom heet het: "Dwaalt niet, God laat Zich niet bespotten; zo wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien. Wie in zijn zelfs vlees zaait, die zal van het vlees verderfenis maaien." "Vermaant elkander alle dagen, zolang het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door bedrog der zonde." (Hebr. 3:13) "Dat niet iemand zij een hoereerder of een onheilige, gelijk Ezau, die om een spijze het recht van Zijn eerstgeboorte weggaf, want hij vond daarna geen plaats des berouws, hoewel hij haar met tranen zocht. (Hebr. 12: 14-17; vergelijk 2 Kor. 7: 1; 2 Petrus 3: 11; Titus 1:10-16.) "Want indien degenen, die door de kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, in dezelve weder ingewikkeld en van dezelve overwonnen worden, zo is met hen het laatste erger geworden dan het eerste." (2 Petrus 2: 20; vergelijk Hebr. 3:12; 1 Kor. 10: 9; Hebr. 6: 4-7; 10: 26, 27.)

4. De wet wordt gepreekt *opdat tegen hen allen het getuigenis afgelegd worde, dat zij naakt zijn* (dat zij Christus niet hebben aangetrokken) *en bij al hun Christelijke werkzaamheid en liefde dood in zonden en vervreemd van het leven des Geestes uit God in Christus Jezus*, (1 Kor. 13:1-8; 1 Joh. 3:9.) van diegenen die zich voorwenden dat zij christenen zijn omdat zij gedoopt zijn, tot lidmaten aangenomen, ten Avondmaal gaan, en zichzelf opofferen, opdat het Koninkrijk van God uitgebreid worde. En van diegenen die zich zo op Gods liefde verlaten, met hun bekering van de grove tot de fijne wereld, van de duivel tot zeven duivels, van de wellust tot de kloosterheiligheid, van de dansvloer tot de trappen van de predikstoel en tot de wereld van traktaten, beoefeningsleringen, moraalstelsels en diegenen die christelijkheid en allerlei eigenwillige geestelijkheid overdenken. En van hen die zich bekeren van het liberalisme tot de mis, tot het antichristendom van het westelijk Europa, tot des Heeren oude altaren, maar waarop men zijn eigen zonnebeelden heeft opgericht.

En opdat dezulken onder hen, die onder het zegel der verkiezing liggen, uit hun paradijs van christelijk doen en laten, (geest)drijfverij en een vermeend het-goed-tehebben en er-wel-bij-te-staan, worden uitgedreven, en van de zandgrond van hun eigen lopen en willen af en naar de Rotsteen Christus gejaagd worden. (Gal. 3:19 en 24; Rom. 3: 20; 2 Kor. 3) Daarom heet het: "Waakt op, gij die slaapt, en staat op uit de doden, en de Christus zal over u lichten!" (Ef. 5:14.) "Onderzoekt uzelf, of gij in de gelove zijt, beproeft uzelf." (2 Kor. 13:5.) "Wie de Geest van Christus niet heeft, die is de Zijne niet." (Rom. 8:5.) En hier is de wet een woord van macht, hetwelk doodt, maar de Geest maakt levend.

26

5. De wet wordt gepreekt opdat *een arme zondaar, die zijn zonden met een treurend gemoed erkent, zijn onmacht recht levendig gevoelt*. (Rom. 7:5) En opdat hij, terwijl het tot hem komt: "Bekeer u, en geloof het Evangelie, laat u met God verzoenen", aan het bidden gaat: "Bekeer Gij mij, zo zal ik bekeerd zijn! Leer Gij mij wat geloven is, wees mij genadig en ontferm U mijner, geef mij handen, dat ik het aanneem, komt U in mij, dan heb ik U! Hier hebt U mij, leer mij Uw

welbehagen, o God!" Hier is het een woord, dat de hoogten neer drukt, en Gods genade verheft.

6. De wet wordt gepreekt opdat *de verootmoedigde ziel haar zaligheid geheel en al in de handen van de barmhartige God en Zaligmaker overgeeft*. En hier wordt zij, wanneer er staat: "Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven", zo teer en liefelijk getroost met wat er volgt: "Want het is God, Die in u werkt beide het willen en werken naar Zijn welbehagen."

En opdat een aangevochtene en menigvuldig geplaagd e ziel in Christus zich verbergt, om door Hem en in Zijn macht bewaard te worden door het geloof tot de zaligheid, terwijl het tot haar komt: "Volhardt in het goede. Wie volhardt tot het einde, die zal zalig worden."

7. Ten laatste: de wet wordt gepreekt, opdat wij allen, voor zoveel wij in één Geest roepen: "*Abba!*", *geheel vervuld worden met dankzegging en aanbidding*. Terwijl wij het inzien en het ondervinden, hoe Christus, Die het einde der wet is (tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft), de wet zelve heeft vervuld, en ook als zodanig het recht der wet in ons vervult. (Rom. 8: 4) Zodat de Vader ons zó aanziet als hadden wij nooit enige zonden gedaan of gehad (voor zoveel wij zulke weldaad met een gelovig hart aannemen). Terwijl wij in onszelf hoe langer hoe meer zonde en ellende gewaarworden, en onszelf aanklagen als verdervers van onze jeugd af aan, maar dat toch de Vader ons in Christus Jezus, Zijn Zoon, voor Zijn lieve dierbare kinderen houdt, en ons in Hem aanziet als geheel en al rechtvaardig, heilig, rein en volkomen, zonder vlek of rimpel.

En zo laat dan iedereen van ons vrijmoedig zeggen, uit kracht van de waarheid Gods en van het getuigenis des Heiligen Geestes in ons: "Ik ben heilig en rechtvaardig", hoewel ons geweten ons aanklaagt, dat wij zonder ophouden tot alle boosheid geneigd zijn.

Dit laatste klinkt menigeen vreemd in de oren, want hij mag graag heilig en vroom zijn, en iets van die heiligheid in zich gewaarworden, dan kon hij, zoals hij meent, het weten, of hij deel aan Christus had. Omdat hij echter zo vele zonden in zich blijft zien, gelooft hij de Heiland van arme zondaren te onrein en te onwaardig en te vleselijk, en te veel onder de zonde verkocht te zijn, dan dat de heilige en rechtvaardige God met Zijn grote genade tot zo'n ellendige Zich zou nederlaten, of hij vreest; dat hij nog eens de hel weer in de kaken zal vallen. Er zijn er zodanigen, die dag aan dag in de waan verkeren, dat zij toch hun zandkorrels dienden bij elkaar te dragen, om de berg van hun heiligheid hoog op te tasten, maar de ene dag voor, de andere dag na blaast de stormvraag van zonden deze zandkorrels weer weg. Dan zitten zij in een hoek, en wenen, en beginnen van voren af aan, en geven het niet op, of het hun mocht gelukken. En zodanigen zijn de meesten van ons, want de eigengerechtigheid zit diep, zeer diep, en de oude monnik weet van geen sterven, zolang wij leven.

Daarom hebben wij ons voorgesteld, onder de leiding van de Geest Gods, Die de harten en nieren beproeft, in alle oprechtheid te beschouwen:

27

het bestaan van de christen, gerechtvaardigd en geheiligd door het bloed van Christus en van alle zonden afgewassen.

Tekst: ROMEINEN 7: 14.

"Want wij weten, dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde."

Wanneer wij op het verband van dit vers met de voorafgaande letten, dan is het volgende daaruit duidelijk. Wij moeten eens voor altijd óf door verdienste óf door

genade leven; door de gehele wet of geheel door Christus; wij moeten het geheel met onze vroomheid en werken of geheel met Christus houden. Onder wie wij staan, diens geheel eigendom zijn wij. Het betaamt ons, dat wij de óf een óf de andere toebehoren, anders zijn wij ontrouw. Houdt een echtgenote het met een andere man, terwijl haar eigen man leeft, dan is zij een overspeelster; is haar man gestorven, dan is zij geen overspeelster, als zij een tweede man trouwt. Zo zijn wij dan ook overspelers, als wij menen, dat wij voor het ene deel door onze vroomheid, en in een ander opzicht door Christus zouden kunnen leven. Maar daarvoor zullen wij het houden, dat de wet ons gestorven is, die wij rechtmatig begraven hebben, en dat wij der wet ook gestorven zijn, aangezien zij ons ten dood geworden is. Dat wij niets meer met dezelve uit te staan of te doen hebben, nadat wij van Christus geworden zijn, Die, opgewekt van de doden, ons met Zich omhoog in het eeuwige leven in triomf heeft binnengebracht; en ons voor altijd van de wet vrijgemaakt en verlost heeft. Onze eerste man (de Wet) was wel goed, maar wij konden niet lang bij hem huishouden, want wij leerden hem nauwelijks kennen; of hij verbood ons alles, en kondigde ons vloek en dood aan, voor zover wij niet een volkomen gehoorzaamheid ten toon spreidden. Toen werd er in ons allerlei begeerte gaande naar dat alles wat ons ontzegd was. De wet strafte dit als zonde; toen werd de zonde, dit straffen niet duldende, bovenmate slim en zondigende. De Wet, - waarbij wij hadden kunnen leven, indien wij niet begeerd hadden, - hield woord, vervloekte en verdoemde ons; daarop nam ook de zonde een begin met tegen ons te razen, woedde hevig in ons, en bediende zich toen van de eerste man, de Wet, - die op zichzelf goed was, - om ons dood te slaan.

Daar lagen wij dan dood voor de huisdeur van de Wet. Ziet! Toen kwam er een Ander voorbij, Die maakte ons levend, reinigde ons van ons bloed, en nam ons met Zich een in Zijn Huis, om daarin eeuwig te wonen. Zo zijn wij nu met een andere Man getrouwd, Die ons niets weigert, maar alles geeft; en wat van de vorige man was, - hetzij dan vroomheid of heiligheid of wat er ook tot de wet behoort, - kunnen wij nu evenmin gebruiken als volwassenen hun kinderschoenen.

Maar toch blijft de vorige man op zichzelf goed, en hij had er recht toe, dat hij ons alle begeerte ontzegde, omdat onze eerste ouders ons onder die voorwaarde, waarin wij, evenals zij, getoond hebben in te stemmen, hadden uitgehuwelijkt. Maar noch wij, noch onze eerste ouders zijn deze voorwaarde nagekomen. De zonde kwam er tussen, en zegt Paulus nu verder, "de zonde, opdat zij openbaar zoude worden, hoe zij zonde is, heeft zij mij door het goede de dood gewerkt, opdat de zonde bovenmate zondigende werd door het gebod." En hierop laat hij volgen: "*Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde.*"

Deze drie gezegden:

I. Want wij weten, dat de wet geestelijk is,

II. Maar ik ben vleselijk,

III. Verkocht onder de zonde,

28

leveren vanzelf aan onze aandacht even zovele rustpunten op.

I.

"Want wij weten, dat de wet geestelijk is."

Zo spreekt de Apostel; en hierin doet hij het des te meer uitkomen, hoe de zonde bovenmate zondigende wordt door het gebod. Want de wet handhaaft niet alleen de uiterlijke letter, maar staat ook zonder toegeven op elke tittel en jota, zoals zij geestelijk wil begrepen en toegepast worden. Zij wil niet alleen uiterlijke werken, uiterlijke gerechtigheid en heiligheid, wat in burgerlijke handel en wandel vanzelfsprekend is; zij wil niet alleen dat wij niet daadwerkelijk echtbreken, moorden

en stelen; zij eist niet alleen, dat wij dit of dat niet doen of vermijden; zij vordert niet alleen heiligheid van handen, van voeten, van ogen en van de gehele mens. Ja, zij verbiedt niet alleen de begeerte, maar zij beveelt en voert het opperbevel met een ijzeren staf, en dreigt verschrikkelijk: gij zult, gij zult niet. Zij wil boven alles, dat wij uit eigen vrije wil en met eigen krachten snel en volkomen bereid zijn alles zo volbrengen, als zij het ons iets oplegt. Zij wil, dat wij haar gedurig naar de ogen en op de handen zien, en ons daar ijlings heen begeven, waarheen zij haar gebiedende wenken laat gaan; dat wij alles wat zij begeert, uit de grond van het hart, met lust, volkomenheid, vriendelijkheid en liefde ten uitvoer brengen. Zij wil, dat wij God, als de levende God, hartelijk vertrouwen, in Hem geloven, Hem liefhebben, boven alles eren en vrezen, en dat wij van gansen gemoede Hem gehoorzamen uit enkel eerbied en dankbaarheid. Zij wil dat wij geheel en volkomen heilig en rechtvaardig naar verstand en wil voor Zijn aangezicht wandelen, zonder morren, zonder tegenspraak; dat wij al het boze van hart schuwen en onze naaste, en was het ook onze vijand, innig liefhebben en kuis, eerlijk en vroom met hem leven.

In één woord, zij wil, dat wij zó heilig zijn zoals onze eerste ouders vóór de val waren, en zo volkomen, als onze Vader in de hemelen volkomen is! (Matth. 5:48.) Zo voegt het ons de wet aan te zien, en haar volkomen te houden, tot haar laatste tittel en jota toe, en dat geheel ons leven door, zonder ophouden, dag en nacht, en wij mogen er niet van afwijken, noch ter rechter-, noch ter linkerhand, en moeten op deze wijze met de wet in- en uitwendig zo overeenkomstig zijn, dat zij niet de minste vlek of de geringste ongelijkvormigheid met haar blanke reinheid en geestelijkheid heeft aan te wijzen. Zo geestelijk is de wet van de heilige, rechtvaardige en eeuwige God, Die een Geest is, Die alles geestelijk wil gedaan hebben en een blijvend werk vordert, die Hij zelf geeft gegeven, en in stenen tafelen ingegraveerd geworden; en Hij heeft die wet geschreven in onze harten en in ons geweten. En die ligt onder de geestelijke dood, die de wet niet geestelijk doet en niet in alles blijft, wat zij geestelijk wil. "Dat weten wij", zegt de Apostel, "dat weten allen, die de wet weten, en wij moeten daarin leven of daaraan sterven."

Maar, waartoe laat Paulus dit hier zo uitkomen, daar hij reeds van tevoren gezegd had, dat de gelovigen der wet gedood zijn?

Waarlijk, opdat het ons openbaar en steeds duidelijker gemaakt wordt, dat wij tot de wet, haar werken, haar heiligheid en vroomheid niets dan ongeschikt zijn, en er de handen van moeten aflaten. Als wij daarvan overtuigd zijn, zo gedrongen te worden, om onze hoop alleen op Christus te stellen, nadat wij onvermijdelijk tot vertwijfeling komen, als wij met de wet en haar werken omgaan. (Gal. 3:10; 1 Kor. 16:22) Want de zonde, die in ons is, wordt daardoor bovenmate zondigende en werpt ons geheel onder de voet, hoe meer wij geloven haar door het gebod te kunnen doden. Ja, zij zal ons te water jagen of in de strik van ongelooft, van vermetelheid of van wanhoop en naar de

29
strop jagen, voor zoveel wij niet al onze heiligungstelsels naar buiten en overboord werpen, opdat het schip alleen op vrije genade drijft. "Zullen wij dan niets overhouden?" Hoe, hebt u dan wat? U hebt niets, en wat u hebt is zonde, die gedurig bovenmate zondigende wordt door het gebod. "Zullen wij dan niets doen?" U kunt niets dan zondigen (Rom. 7:18; Rom. 3:12), en hoe meer het "doen", en al was het ook slechts "een luttel *doen*", wat nog enigszins waarde voor u heeft, zo veel te erger maakt u het.

"Wij moeten er toch naar staan, dat wij niet zo onrein voor God verschijnen, de zonde dient toch gedood te worden, wij willen ten minste dit en dat vermijden!" U kunt niets willen, de zonde wordt u gedurig te machtig, en u bezwijmt in uwe krachteloosheid.

Heden niet bereid, morgen nog minder bereid. De zonde zal u bedriegen. Heden niet heilig, na een jaar nog onheiliger; heden onwaardig, na tien en dertig jaren nog onwaardiger.

"Wat moet ik dan doen?"

Werp uwe heiligingskrukken weg, ver van u weg! U komt er de berg Sion niet mee op. (Psalm 24.) Ruk die lompen af, waarmee u uw wonden bedekt houdt, en toon uzelf aan Hem, Die heilig en rechtvaardig is, zoals u bent! Laat al het uwe los, hier aan zichzelf te wanhopen is zaligheid. Geef Gode recht en veroordeel voor God uzelf! En u doet wat God wil, dat gedaan worde, en wacht reikhalzend op Zijn genade, die u aangebracht is in Christus, Zijn Zoon. Die wordt zijn geloof tot gerechtigheid gerekend, die niet werkt, maar in Hem gelooft, Die de goddeloze rechtvaardigt. (Rom. 4: 5.)

Hoort u, wat de Schrift zegt? "Die", niet diegenen, welke in de liefde staan, niet heiligen, rechtvaardigen en vromen, nee, nee! maar *"den goddeloze rechtvaardigt."* - O, bid, dat de Vader van onze Heere Jezus Christus u de hand des geloofs geeft, en u zult de schat deelachtig zijn, die voor eeuwig rijk maakt, en de Zon der gerechtigheid zult u zien doorbreken in uw hart, en in haar stralen zult u zich verheugen en vrolijk zingen:

*Uw bloed en Uw gerechtigheên,
Die zijn mijn bruidskleed, anders geen',
Daarin zal 'k voor Gods troon bestaan,
Als aarde en heem'len mij ontgaan.*

"Wij weten, dat de wet geestelijk is", zegt Paulus, en daar een dringt en drijft hij, ja, wel hard, maar lokt toch ook zo liefderijk; drijft de ziel uit de wet, uit haar werken, uit alle middelen om heilig en vroom te worden, uit alle pogingen om de zonde uit zichzelf te doden en kwijt te worden, opdat zij zo op de tederste wijze tot Christus getrokken worde, om alleen in Hem te worden gevonden; als bij een ander Man, Die er alleen verstand van heeft, met Wet, zonde, duivel en dood om te gaan. Maar in Wiens Huis een volkomen vrijheid van Wet, zonde en dood vaststaat en heerst, en louter Genade, Vrede, Blijdschap, Gerechtigheid en eeuwig Leven luisterrijk heerschappij voert.

En om een einde te maken aan alle bedenking, spreekt Paulus van zichzelf. "Ik, ik Paulus, die tot in de derde hemel opgetrokken ben geweest, en daar onuitsprekelijke woorden gehoord heb; ik, die mij beroem en juich in de gerechtigheid van Christus, en tegen de hel mag invoeren: *wie wil verdoemen!* En die, ondanks alle duivelen en alle zonden, ondanks wet en oordeel, opspringe in mijn God en overluid mijn verzekering uitgalm: *dat niets ons kan scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus,*

30

onze Heere, en die als zodanig, zonde, Wet, wereld en mijzelf rein verstorven ben; ik deel het u mee, niet hoe ik vroeger was, nee, maar hoe ik ben: *ik ben vleeselijk!"*

II.

"Ik ben vleeselijk!"

Dat is juist de oorzaak, waarom ik bij de wet niet in huis blijf en bij de wet niet leven kan, want de wet is geestelijk, maar ik ben vleeselijk. Wanneer ik ook ten halve vleeselijk, ten halve geestelijk was, wij zouden toch niet in vrede met elkaar kunnen leven, omdat ik altijd het werk der wet niet verder dan tot de helft brengen zou. Hiermee was ik nog des te minder geholpen, want het zou vergeefse arbeid wezen, waarvoor ik dan toch nog geen dank behalen zou, omdat de wet, niettegenstaande dit alles, geestelijk het oordeel zou vellen, en in alle opzichten op een volkomen werk zou blijven aanhouden. Want de wet is geheel geestelijk, en wil met een haar geestelijk

gelijkvormig hart bemind, en met lust en daadwerkelijk gehoorzaamd worden. Zij wil haar werk uit geheel vrije aandrift en volkomen toegenegenheid, inwendig en uitwendig, verricht hebben, zoals zij geestelijk is en geestelijk over ons werken uitspraak doet. Ik ben daarentegen geheel, met mijn gehele mens, met lijf en ziel, met vernuft en wil, met al mijn zinnen en leden, *vleselijk*.

Zoals ik inwendig en uitwendig leef, geheel uit vlees geboren, uit zondig zaad geteeld, en in zonden ontvangen; daarom is het gedichtsel en het trachten van mijn hart boos van mijn jeugd aan, en het houdt niet op; daarom ben ik een onreine uit onreinen, en is de bodem van mijn hart enkel zonde. Ja alles, wat in en aan mij zich roert en beweegt, te gelijk met al mijn krachten, begeerten, lusten, neigingen, mijn geheel bestaan is zonde, en alle indrukken, die ik van buiten af in mij ontvang, worden tot zonde, of de zonde gaat en hangt en kleeft er zich aan vast. Zo zijn ook al mijn gewaande gerechtigheden een met bloed bezoedeld, wegwerpelijk stuk doek. En er woont in mij niets goeds, nee, maar alle werken des vleses doorkruisen zich in mij, en - ik doe, wat ik ook doe, of laat, wat ik ook laat, - ik ben zondig en vleselijk. Wanneer ik het ook niet wil, dan zondig ik toch, en wanneer ik het ook nog zozeer haat, dan zondig ik evenwel. Zo leeft, en woont, en roert zich, en werkt in mij de zonde, en kleeft het boze mij overal aan.

"Ik ben vleselijk." - Merk op hetgeen wij lezen. Paulus, toen hij deze brief schreef, zegt niet: Vroeger was ik, nee, maar: ik *ben* vleselijk. En voorzeker, dat het waarheid is dat die zonde, die wij van onze eerste ouders hebben geërfd, niet slechts bij hen, die de duivel blijven toebehoren, nee, maar ook bij de kinderen des lichts, een poel is en een gifstookster en een peilloze bron van alle gruwel. Dat zien wij ook veelvuldig bij andere heiligen en gelovigen.

Daar zien wij moord en echtbreuk bij David (2 Sam. 11), hoererijs bij Juda en Thamar (Gen. 38), onreinheid en ontucht bij Simson (Richt. 16) en bij Lot, na uit Sodom gered te zijn (Gen. 19), afgoderij bij Salomo (1 Kon. 11), hovaardij bij Hiskia (Jes. 39), dronkenschap bij Noach (Gen. 9; Ef. 5:18), verbittering en tweedracht tussen Paulus en Barnabas (Hand. 15: 39), huichelarijs bij Petrus (Gal. 2:13); onder de eerste christenen hoererijs, onreinheid, schandelijke beweging, boze begeerte, gierigheid, leugen en dieverij (Kol. 3: 5; Ef. 4: 25, 28; Ef. 5: 3-5; 1 Thess. 4: 2-8). Bij de Apostelen ontrouw aan hun Heiland. (Matth. 26: 56) Tenslotte, de bron van alle vleselijke werken, de hoofdzonde van alle zonden: ongeloof bij Mozes (Num. 20: 10-12; Mark. 16: 11-14) en bij al de Apostelen; en bij Elia (1 Kon. 19: 4), Job (Job 3), Jeremia (Jer. 15: 10 en 20: 14) en Jona's mismoedigheid over de leidingen Gods! Waar zouden wij beginnen; waar eindigen?

31

Ik ben vleselijk.... Dat hebben alle heiligen moeten voelen; dat zegt ook de Apostel Paulus: "Wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk!" Maar daarmee brengt de Apostel zichzelf in de engte, hoe zal hij daar uitkomst vinden? Wat denkt u? In het volgende hoofdstuk zegt hij in het 8ste vers: "Maar die vleselijk zijn, kunnen Gode niet behagen." Daaruit maken wij dan dit besluit op: die vleselijk zijn, kunnen Gode niet behagen; Paulus zegt, dat hij vleselijk is, derhalve kan Paulus Gode niet behagen. Zonder twijfel, deze gevolgtrekking is juist, en dezelfde, die Paulus gemaakt wilde hebben. Nee, Paulus kon als Paulus Gode niet behagen, want hij was vleselijk, en wat uit vlees geboren is dat is vlees, dat is zondig en verdoemelijk voor God. Maar hoe kon dan Paulus Gode behagen? Niet anders, dan als een arme en ellendige, die de genade evenzo deelachtig was, als de moordenaar aan het kruis dezelve ontving. Niet anders, dan zoals hij in God geloofde, Welke Dien, Die van geen zonde wist, voor ons tot zonde gemaakt heeft, opdat wij werden gerechtigheid Gods in Hem.

Zo werpt Paulus met dit woord alle heiligen op een hoop, en verklaart hen allen, dat zij arme zondaars zijn; maar bovenal vertroost hij daarmee met ingewanden der liefde alle belaste en aangevochtene gemoederen; en onderwijst ons, dat wij toch eens voor altijd de wet vaarwel zeggen, en haar pas afscheid geven, nademaal wij toch nimmer bij die man het goed maken zullen, noch met hem huishouden kunnen.

Want de wet is geestelijk, uiterlijk en innerlijk. Wij daarentegen zijn in- en uitwendig vleselijk, en wij hebben in onszelf de boze nukken, om ook maar voor een ogenblik vrede met de wet te kunnen hebben. Want wij willen haar altijd *vleselijk* begrepen en verstaan hebben en *vleselijk* namaken; de wet daarentegen wil geheel geestelijk gevat, en uit de grond van het hart, met de daad en in waarheid, gedaan en vervuld zijn, en daartoe zijn wij niet in staat.

Dit hebben alle kinderen Gods ondervonden en ondervinden het steeds. En deze waarheid zal onomstotelijk blijven: "dat de mens gerechtvaardigd wordt uit het geloof van Christus, en niet uit werk der Wet; en dat wij, voor zoveel wij geloven, uit God in Christus Jezus zijn, Die ons van God geworden is tot wijsheid, gerechtigheid, heiligheid en verlossing." (Vergelijk 1 Kor. 1: 30.) En daarom dan, dat de wet geestelijk is, maar wij vleselijk zijn, behoorden wij, voor zoveel wij slechts enigermate Gods genade deelachtig zijn, het met alle middelen, om onszelf te rechtvaardigen en te heiligen, op te geven, en daarentegen met alle gewisse vrijmoedigheid, wat er ook tegen raast en tiert, stoutweg aldus te besluiten: de Zoon is zo heilig als de Vader heilig is, en even zo rechtvaardig als de Vader. En zo vol van liefde, zo barmhartig en genadig Jezus Christus, de Heiland van zondaren, is, zo vol van liefde, zo barmhartig, zo genadig jegens arme zondaren is ook de Vader, is God, Die immers de wereld alzo liefgehad heeft, dat Hij Zijn Zoon gaf. En dat kan ik toch niet ontkennen, dat mijn Heere en Heiland Jezus Christus mijn ziel nu en dan getroost heeft. Dat had Hij niet kunnen doen, indien de Vader mij niet van tevoren aan Hem gegeven had, en Hij kan mij niet liefhebben, tenzij dat de Vader mij tevoren liefgehad en mij aan Zijn Zoon gegeven heeft. Ik ben met de rechtvaardige en heilige God verzoend, of niet. Ben ik het niet, dan heeft Hij mijner niet in genade kunnen gedenken. Heeft Hij mijner gedacht, dan is Hij verzoend. Maar geen andere bevrediging van Zijn gerechtigheid en heiligheid vindt er plaats, dan dat aan dezelve genoegdoening geschiedt. Maar Christus heeft aan dezelve volkomen voldaan, derhalve is nergens anders mijn rust en vrede, dan alleen door en in de gerechtigheid en heiligheid van Christus, "Die met een offerande in eeuwigheid voleind heeft allen, die geheiligd zijn."

32

Vermag ik het echter nog niet, om zo stoutweg in het geloof, allen twijfel ten spijt, en trotserende zonde, wet en oordeel, te zeggen: *Ja, Heere! ik erken het, dat ik de verdoemenis verdiend heb, maar tussen U en mij staan daar Jezus Christus, Uw lieve Zoon, Die mijn gerechtigheid is, en de ingewanden Uwer barmhartigheid jegens armen en ellendigen, in Zijn overgave geopenbaard, - een andere grond heb ik niet: "Christus is mijn, en ik ben de Zijn."* Dan bemoei ik mij daarin alleen, dat ik Christus zoek, Christus heb, en dat ik zo geheel in Zijn gerechtigheid ingewikkeld ben, en ik zal niet ophouden, en Hem ook niet laten gaan, voordat Hij mij zegent. Maar heb ik Hem, dan bekommer ik mij om mijn heiliging niet, nee, maar ik jage Hem na (Filipp. 3: 8-14), en acht alle dingen schade te zijn voor de, tegen alles overvloed hebbende kennis van Christus Jezus mijn Heere. Daarin zal mijn volmaaktheid zijn, dat ik dagelijks meer in Hem gevonden wordt, niet hebbende tot mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, - de rechtvaardigheid uit God op het geloof.

Ja, daarnaar jaag ik, dat ik meer en meer met al de heiligen mag kunnen begrijpen, wat de breedte, de lengte, de diepte en de hoogte is van de genade en de liefde Gods en van Zijn rechtvaardigheid, die geopenbaard wordt in het offer van Zijn Zoon; en zo zal ik vervuld worden tot al de volheid Gods. (Ef. 3: 19) En hoe meer ik aldus in het licht Zijn heiligheid en in de nabijheid Zijn rechtvaardigheid geplaatst wordt, des te meer krijg ik een gruwel en walgen aan mijzelf; en hoe meer ik in de algenoegzaamheid en gerechtigheid van mijn Borg inzicht ontvang en in de gemeenschap met Hem ook in Zijn lijden en dood mij bevindt, zoveel te afschuwelijker wordt en vertoont zich aan mij de zonde. En ik ween van stille blijdschap, dat de Vader aller barmhartigheid mij heeft wedergeboren tot een hope, levend door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Want het is door deze, dat Hij plechtig verklaard heeft, dat de bezoldiging van alle zonden volkomen voldaan is, anders had immers de dood mijn Borg in het graf gehouden! En nu reinigt de Vader Zelf Zijn planten, die Hij geplant heeft.

Welaan dan, dat wij dit woord van Paulus tot onze troost en onze versterking diep in onze harten graven, en als een zoete heil drank innemen. De in Christus zich verblijdende apostel zegt niet: "Ik heb in de heiliging en in het goede nu reeds tamelijk vorderingen gemaakt," Nee, maar zijn Farizeeër ten spijt, en zijn bekommerd hart ten troost, schrijft hij het neer: *Wij weten* dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeselijk. En laat ons toch die waarheid, al werd het ons ook onverdragelijk, elkaar voorhouden, en daarmee alle eigen rechtvaardigheid, alle moedhervattingen van het zelfwerken en alle Farizeïsche, Pelagiaanse en mystieke heiligheid van de troon stoten.

Maar ik ben vleeselijk, zegt Paulus. Er zijn veel christenen, die menen, dat de heiliging hun werk is, nadat zij gerechtvaardigd zijn; daarop leggen zij zich nu met alle vlijt toe. Maar in plaats van vooruit te komen, bespeuren zij meer en meer, dat zij teruggaan, zij worden geesteloos en als een dorre boom, en het ongeloof breekt er op in, de satan krijgt hier de handen ruim; en nu, voor zij het nog vermoeden, wordt hun alles duister. Het verderf, dat in het hart zit, laat zich meer en meer zien. Thans komt het hun in de zin, of zij wel ooit ware genade ontvangen hebben, en zijn nu bezig met het gehele werk Gods in hen, al is het dan niet met het gehele hart, dan toch met hun woorden, in twijfel te trekken en te verloochenen. Heft het hoofd op van uit het stof, wat staat u tussenbeide!

33

"Ik ben vleeselijk", zegt de apostel. Bemoei u eerst daarmee, dat u Christus weer vindt, Die weet het alleen ons zo in heiligheid te stellen, dat, wanneer wij belijden: "Ik ben vleeselijk en zwart", Zijn woord boven alles geldt: "Ik zie aan u geen vlek, zo liefelijk en heilig bent u Mij." Vat het toch eens: bidden, zingen, de Bijbel en stichtelijke boeken lezen, de eenzaamheid opzoeken, ter kerk en ten Avondmaal gaan, zich dagelijks twee- of driemaal afzonderen voor God, zich van dit of dat onthouden, het volk des Heeren opzoeken, daarnaar voor alle dingen te staan, dat wij God uit de grond des harten liefhebben en vrezen, in Hem geloven, op Hem vertrouwen, de zonde doden, tegen wereld en zonde strijden, en wat dergelijke heilige verrichtingen meer zijn, mitsgaders Zijn naasten alle liefde betonen en toedragen, niet wrevelig of gramstorig zijn jegens de onzen, kuis, eerlijk, braaf en heilig in het verborgen en in het openbaar bij God en de mensen leven; niet de minste lust in onze harten laten opkomen, en Gode alles gelovig overgeven, - dit en dergelijk is alles op zichzelf werk der wet (Jes. 55: 2, 3), en deze dingen moeten geestelijk bedreven en volkomen aangebracht worden, en zulks van de jeugd af aan tot het einde van ons leven, zonder nalating, met lust, ijver en blijmoedige zin.

Want de wet is geestelijk. En nu, beproef het. U bent vleeselijk! Ja, wij zijn vleeselijk.

En dat "maar", wat er voorafgaat, snijdt hier diep door hart en nieren heen. Ja, wat zijn wij?

O, mijn Geliefden! Dat weet God, voor Wie niets verborgen was of is; wilt u dat wij het blootleggen, en het hart ontleden, waarin alle gruwelen huisvesten? Zullen wij het naakt voor ogen stellen, wat in de diepte van ons hart zich zo verborgen vasthoudt, dat men eerder diamanten en ijzer verbreekt? Daar is er een, die het voornemen heeft opgevat, van nu af geheel voor God te leven, en dagelijks tot Hem te bidden, en dan zal hij tot het een of ander in staat wezen - en zie, er gaan dagen, ja weken om zonder een schreeuwen tot God uit de diepte. Hier is iemand, en hij meent het, die God boven alles hartelijk wil beminnen, maar - de minste begeerte! En hij heeft God uit het oog verloren; de geringste bezoeking, - en Zijn vijandschap tegen God en Zijn volk breekt er op in. Ginds wil een ander zichzelf en zijn geheel belang en alles, wat hij heeft en verwacht, geheel aan God overlaten; maar de hulp blijft uit, - en hij begint zichzelf te helpen, en werkt zich zo er nog dieper onder.

Maar, denkt weer een ander, God heeft mij zo dikwijls uitkomst gegeven, immers zult u nu, o mijn ziel, in wat het ook zij, op Hem vertrouwen! en toch nieuwe nood, nieuw ongeloof, herhaalde twijfel, of God het wel doen zal. Of zie, u was in grote nood, en dacht: als de Heere mij daaruit zal gered hebben, dan zal ik niet weten, wat ik Hem toebrengen zal; Hij hielp, waar is uw dankbaarheid? God alleen wilt u vrezen; maar een dit en dat, waarvan u zich afhankelijk waant, bedreigt u, en men ruimt de plaats van de vreze Gods in voor de vrees der mensen. U wilt in 's Heeren Woord lezen, maar nee, u neemt eerst de nieuwspapieren in de hand. U wilt hier of ginds met macht getuigenis afleggen van de weg des heils, U bevindt zich op de plaats, de moed zakt ineen.

Iemand wil aan God denken, maar er valt iets tussen in, en wat om hem heen is, doet hem voor een geruime tijd alles behalve bezig zijn met de levende God. Of hij wil in waarachtige ootmoed voor Gods aangezicht verkeren, maar juist bij de heiligste verrichtingen vindt zijn hoogmoed voedsel. Hij wil zijn ogen voor de ijdelheid toesluiten, een spiegel in de kamer roept hem toe: "O ijdel mens!" Hij wil zich voorbereiden tot het gebed of tot het heilig Avondmaal, de minste kwetsing, die zijn eigenliefde ondergaat, werpt al zijn plannen van ingetogenheid omver. Hij wil kuis zijn maar juist nu komt de begeerte het meest bij hem op. Hij wil niet twisten, maar

34

vreedzaam zijn, een strohalm voor zijn voeten geworpen, een enkel woord, en hij bruist op. Hij heeft zijn heiligheid gebracht tot de hoogte van een berg, en met een stoot gooit hij zichzelf weer omver.

Zullen wij nog geheel andere dingen opnoemen? Wat wij daar zeiden, is geheel van boven af genomen, het zit er nog anders, en al dieper. Satan en zonde, begeerte der ogen, begeerte des vleses en trotsheid des levens hebben geen einde, en zelfs in de beste en heiligste oefeningen zal altijd deze waarheid zich luid openbaar maken: de wet is geestelijk, maar ik ben vleselijk! Daarom houd op met alle werken en uw bestbetoningen!

Hebt u Christus niet *geheel*, dan zijn het alles samen werken, die u der wet schuldig bent. En hebt u Hem, dan blijft het dan nog alles vleselijk, wat uit u, als uit u voortkomt. Zoek Christus en Zijn gerechtigheid, en leer het, zonder iets, u bloot op Gods genade en Zijn barmhartigheid te laten drijven en tracht daarnaar, dat u gedurig meer en meer in Christus wordt gevonden. Hebt u Hem, de Hogepriester, dan hebt u alles; van Hem, Die het Hoofd is daalt dan op u, Zijn leden, genade voor genade neer, zodat het u aan geen deugd ontbreekt, die God in u wil aanschouwen. Zijn maaksel zijn wij, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God

voorbereid heeft, opdat wij er in zullen gewandeld hebben. Wat beneden of boven dien is, is niet anders dan werk der wet en wat wij uit onszelf ooit doen, gedaan hebben of doen zullen, is en blijft vleeselijk, omdat wij vleeselijk zijn, en als zodanig Gode niet kunnen behagen. Want dat is het welbehagen geweest, dat in *Christus* alle volheid zal gewoond hebben. (Kol. 1:19) De nu volgende woorden van onze tekst maken dit nog duidelijker.

III.

"Verkocht onder de zonde."

In dezelfde zin zegt ook de Apostel in vers 23: "Ik zie echter een andere wet in mijn leden, die strijd voert tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is." Spreekt Paulus dan hierdoor zichzelf niet weer tegen, als hij in het volgende hoofdstuk zegt: "Gij hebt niet ontvangen de geest der dienstbaarheid, om andermaal te vrezen; maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, in Welken wij roepen: "Abba, de Vader!"? Nee waarlijk niet, als wij het maar recht verstaan, dat wij vleeselijk en onder de zonde verkocht zijn. Dan laten wij alle heiligings-boetedoeningen varen, en er is geen rust, voordat wij in de gerechtigheid van Christus onze rust gevonden hebben. Daar leren wij in God Zijn genade prijzen, zoals Hij de goddeloze en niet heilige rechtvaardigt; daar verstaan wij ook eerst goed de zo-even aangehaalde woorden, en wij juichen en loven de Heere vanwege de vrijheid, waar een Hij ons vrijmaakte, en zijn vervuld met verheuging, dat wij de Geest der aanneming tot kinderen ontvangen hebben.

Opdat wij nu daarheen mogen doorbreken, ontsluit de apostel zijn hart nog meer, en schudt het geheel voor Zijn broederen uit, opdat zij het toch recht verstaan, dat wij bij de wet geen leven kunnen hebben. Nee, maar "dat wij der wet gedood zijn door het lichaam van Christus, opdat een Ander, Die uit de doden opgewekt is, ons zoude hebben, opdat wij Gode vruchten zullen gedragen hebben." Daarom zegt hij: Ik ben verkocht onder de zonde. Evenals een slaaf, die verkocht is aan zijn heer, om hem dagelijks te dienen, om in- en uit te gaan, en toch bij dien heer te blijven, en hem alle diensten te doen naar zijn goedvinden, de slaaf mag ook nog zo tegen die dienst wezen, evenzo, zegt Paulus, is hij onder de zonde verkocht, en der zonden slaaf, hoe dan ook tegen Zijn wil. En evenzo hebben het ook alle heiligen van oudsher

35

ondervonden, en evenzo ondervinden wij, die geloven, het ook. Wat raad! Deze harde heer zegt: "Gij behoort mij toe, in- en uitwendig, met ogen, lijf, handen en voeten en alles, wat aan u is." En verzetten wij ons tegen hem, dan geeft hij ons zweepslagen, en richt ons zo jammerlijk toe, dat het bloed, het zweet en de tranen van het lichaam gutsen, en hij slaat ons met zijn zweep de stukken uit het vlees; of die heer komt ons met zachte vleierende woorden ter zijde, dat wij niet weten, wat wij doen, en Zijn wil opvolgen tegen licht en plicht in, en ook zelf zo willen, en toch, en toch niet willen. Nademaal wij derhalve niet alleen vleeselijk zijn, maar ook onder zo'n harde heer zijn verkocht, die de zetel van zijn dwingelandij in ons hart heeft, en van daar uit alle onze leden, en alles, wat zich aan ons roert, naar kooprecht onder zich heeft, en als zodanig met overmacht beheersen en in Zijn dienstbaarheid voortstuwen wil, zo geve ons: de Geest Gods genadiglijk dat kloek verstand, dat wij het mogen inzien, hoe wij evenwel tegen deze tiran en tevens tegen de satan en het vlees het veld behouden, ook terwijl de zonde ons voert, waarheen wij willen, en toch niet willen.

Is de wet geestelijk, en wil zij alles uit- en inwendig geestelijk en uit de grond des harten bedreven hebben, en zijn wij tot op de bodem van ons hart met alles, wat in en aan ons is, vleeselijk; en zijn wij als zodanig tot niets in staat dan tot zondigen; en zijn wij zo onder de zonde als slaven verkocht, dat wij haar, ook tegen onze wil, naar haar

wil moeten dienen; kunnen wij ter oorzaak daarvan bij de wet niet inwonen, zonder dat de zonde, waarin wij uit hoofde van onze natuur en geboorte uit het vlees gevangen zitten, en de tiran, die met ons opgroeide en ons alzo van onze jeugd af kent, ons dagelijks in het huis van de wet martelt en verworpt; dan is hier geen andere raad of troost, dan alleen bij de laatste Man, Jezus Christus onze Heere, Die de wet voor de Zijn vervulde, en alles volbracht heeft. Die zonde, duivel, dood en hel, de toorn, het gericht en de verdoemenis van Zijn volk weg- en op Zich genomen heeft, en Die Zichzelf aan de Zijn tot een eeuwig eigendom heeft gegeven, opdat zij geheel, met lijf en ziel en geest, met hun overleggingen en wil en gedachten, en alles wat in en aan hen is, in Hem mochten gevonden zijn, en in Hem zonder ophouden mochten hebben genade, gerechtigheid, gelove, vrede, blijdschap, heiligheid, troost en sterkte, eer, heerschappij over alles, vrijheid van alles en het eeuwige leven. En nu, dat wij deze woorden meenemen en in onze harten bewaren:

Hij, Die in de naam van alle zielen

Onzen schuldbrief op Zich overnam,

Wist, wat sommen te verreek'nen waren,

En voldeed ook, toen Zijn ure kwam.

Wat zolang in vlees en hart en nieren,

Als in sluim'ring en verholen zat,

En wat wij daarmeens werk'lijk speuren,

Dat was alles in dien brief vervat.

"Dat Christus gestorven is, dat is Hij der zonde gestorven in eens; maar dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode; alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij der zonde gestorven zijt, en levende zijt Gode in Christus Jezus, onze Heere." En hebt u waarlijk vergeving van uw zonden in het bloed van Christus, zeg dan vrijmoedig: "Ik ben heilig!"

Wanneer u ook niets dan onreinheid in u ziet. *Zalig zijn, die niet gezien hebben, en nochtans geloofd hebben.*

36

Dit is de toeleiding tot de kennis van de enige Mens, Die de genade heeft, Jezus Christus, gekomen in vlees waarachtig eeuwig God en waarachtig Mens, ontvangen van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, Die verlaten van Zijn God, vervloekt van de wet en van Zijn volk, niet gekend van de heidenen, door de eeuwige Geest Zichzelf vrijwillig Gode onstraffelijk heeft opgeofferd, en alleen door het volkomen geloof alles heeft volbracht, en, voleindigd zijnde, allen, die Hem gehoorzaam zijn (zich aan Hem onderwerpen), een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden is; en het geheim des geloofs, om te leren verstaan dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat te niet gedaan zoude wezen het lichaam der zonde, opdat wij der zonde niet meer dienen, een geheim, dat men met alle heiligingsstelsels en daaruit voortgevloeide zedenleer niet zal vinden; dat verborgen is voor de wijzen en verstandigen; dat velen wanen te kennen en hoog te schatten, terwijl zij Christus verloochenen met hun werken (Titus 1: 10-16;) Jak.1:22; 2:26; 1 Joh.4:6); dat bedekt is in degenen, die verloren gaan, en die van onder hun God weg hoereren. (Hos. 4:12; 2 Kor. 4:3, 4) Maar dat God geopenbaard is aan de armen en ellendigen des lands, door Zijn Geest, zodat wij er verstand van hebben, hoe de wet onwrikbaar blijft tot in eeuwigheid, onschendbaar tot in de minste tittel en jota, en hoe de wet toch gestorven is, en met haar werken moet uitgestoten worden, en die, terwijl zij de zwaarte der wet kennen: "barmhartigheid en oordeel", alleen leven voor de troon der genade, opgericht in de wet der rechtvaardigheid uit geloof, en bevende voor en liefhebbende de liefelijke en zoete heiligheid van de heerlijkheid der gerechtigheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus, des Heeren heilig Woord en wet handhaven tegen

zichzelf en tegen alles, wat zich tegen de kennis van Christus verheft; die eindelijk, ondervindende, dat de Heere woont bij degenen, die eens verslagenen en gebroken van geest zijn, geen anderen naam onder de hemel erkennen, waarin behoudenis is, dan alleen de Naam van onze Heere Jezus Christus.

Wie Christus Jezus niet liefheeft, zij een vervloeking, hij zij, wie hij zij, en hij doe, wat hij doe. De Heere komt! Welgelukzalig zijn allen, die zich aan Hem houden, in Hem blijven, de broeders liefhebben, en de toevlucht genomen hebben, om aan de voorgestelde hoop vast te houden tot de einde toe, er raze tegen, wat er wil. In het gebroken hart weergalmt de Psalm: *Heerlijk geloofd worde Zijn Naam tot in alle eeuwigheid.* En wie die Naam dan, als hem alles ontzinkt en Zijn ogen voor het zienen zichtbare gebroken worden, aan wet en zonde, dood en duivel voorhoudt, zal overwinnen overvloediglijk, in Hem Die leeft.
AMEN.

4.

Hebreeën 12: 22-24

"Gij zijt lang genoeg bij deze berg gebleven" (Deut. 1: 6), zo sprak de Heere eens tot Israël. En wat Hij toen sprak geldt ook nu nog evenzeer. De berg Sinai in letterlijke zin moge al geen betekenis meer hebben, wat toen echter op en bij die berg gebeurde, dat is en blijft de geschiedenis van Gods doen en van des mensen doen en drijven. Wanneer wij nagaan, door welke Goddelijke macht Israël uit het diensthuis uitgeleid was geworden, en naar welk een land zij geroepen waren te trekken, een land, vloeiende van melk en honig; wanneer wij bedenken, wat het volk door Gods genade geworden was: een volk, met de heerlijkheid des Heeren overdekt, om te prijken in al de overvloed Zijn goedertierenheid (Exod. 3: 17 en 19: 3 vv.), dan moet het onze verbazing wekken, als wij zien, dat zo'n volk gedurende een geheel jaar heeft kunnen gelegerd blijven te midden van rook en damp en onweer, geplaagd door ontzettende droogte, bij een berg, bezaaid met doornen, en aldaar lui en loom heeft kunnen blijven liggen, zichzelf vleierende met de gedachte: wij zijn Gods volk, wij hebben het geloof. Dat zij tegenover het getuigenis des Heeren, in plaats van zich er bij te verootmoedigen, een houding aannamen, alsof zij de dingen Gods verstoorden en alreeds in de hemel waren, terwijl zij nog zo verre waren van de rust, die God van voor de tijden der eeuwen heeft bereid.

Maar wat baat ons zodanige verbazing? Wie oren heeft om te horen, die hore! Zijn wij beter dan zij? Ach! dat ware te wensen; maar een goede herder, die zich met de toestand van Zijn schapen bekend maakt, heeft al spoedig ontdekt, waar de schapen zich mee gevoed hebben en nog voeden. En het ontgaat hem niet, dat de schapen, of zij al menen, dat zij in de hoven weiden en rozen plukken, zich integendeel slechts met doornen voeden, zodat zij bij de struiken hun wol verliezen.

Vreemd moge het klinken, maar het is niettemin waar, dat de krijgsman bij de uitroep: "voorwaarts!" reeds in gedachten de vijand terneer velt; dat de moede pelgrim zich bovenmate verheugt, wanneer hij iemand ontmoet op de weg, die hem toeroept: "vooruit maar, dan bent u spoedig in de stad van uw begeerte"; dat voor iemand, die lange tijd in een duistere kerker heeft gesmacht, de hemel zich als 't ware opent bij het vernemen van het woord: "kom uit, gij hebt lang genoeg daarbinnen gezocht". En dat alleen in de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan, de mens zo ten enenmale onverschillig kan blijven, bij alles wat hem van het Woord der gerechtigheid wordt voorgehouden.

Zal ik nu, geliefde broeders en zusters, gelijk u het recht hebt dit van mij te verlangen, u zowel in het algemeen als in het bijzonder Gods Waarheid, voorhouden, dan weet ik

niet wat ik zal toeroepen: U bent in Kanaän aangekomen, - of: U bent nu lang genoeg bij de berg Sinai gebleven, - of wel: U bent nog *niet* lang genoeg bij deze berg geweest.

1. Het laatste: "u bent nog niet lang genoeg bij deze berg geweest," zou wellicht voor menigeen een heilzame wenk Gods kunnen zijn, om hem daarop opmerkzaam te maken, wat de oorzaak is, dat het Woord van gerechtigheid hem zo onverdraaglijk voorkomt, dat hij veeleer zonder ophouden alles inspant om op allerlei wijze het getuigenis te niet te doen van het Woord, wat in de liefde voor het eeuwig heil van de ziel een levend en waarachtig getuige is, hoe men God in geest en waarheid aanbidt. Immers wiens gemoed niet verbroken, wiens hart niet verslagen is, die

38

heeft zich nog weinig aan de wet Gods laten gelegen liggen, en leeft zonder Wet, hoe hij zichzelf ook moge inbeelden in Christus te leven.

2. Het andere: "Gij zijt nu lang genoeg bij deze berg gebleven", zou voor menigeen een stem uit Gods hart kunnen zijn, om hem te bestraffen, dat hij tot hiertoe tegen Gods wil op een plaats is verbleven, die hij reeds lang had moeten vaarwel zeggen, om zich daar te laten vinden waar God hem hebben wil en hem eeuwig gelukkig wil maken.

3. Het eerste: "u bent in Kanaän aangekomen," zou wel de meest geschikte prediking kunnen zijn, om iemand tot zichzelf te doen inkeren, en met verbrijzeling zichzelf af te vragen: ligt de zaak zo, moet dan mijn doen en laten niet daarmee overeenkomen?

En trouwens, God heeft het Zijn volk nooit voorgehouden: "Gij zijt nog *niet* lang genoeg bij de berg gebleven"; want al waren zij er ook duizend jaren gebleven, zij zouden het zich hebben laten welgevalen, zo zij maar wat te eten en te drinken gehad hadden! Wat vraagt een mens toch naar eeuwige heerlijkheid, zo God hem geen hart gegeven heeft om naar Hem te vragen, om Hem te zoeken.

Nee, God is veelmeer altijd de Eerste, Hij, Die er ongeduldig over wordt, dat Zijn volk zolang op een plaats kan blijven, waar het niets kan genieten van al het goede, dat God voor hem bereid heeft.

Daarom zegt de Schrift gedurig: Maakt u op! komt! (Luk. 14:17) Zo ook hier: *Gij zijt lang genoeg bij deze berg gebleven!*

Velen echter laten zich de heerlijkheid van hetgeen God voor hen bereid heeft beschrijven, verkiezen toch de *eigen rust* boven *de ruste Gods*, het eigen ik boven het Ik Gods. De eeuwige heerlijkheid is hun niet eens zoveel waard, dat zij zich verootmoedigen onder de geweldige hand Gods, de weg van tegenheden voor een wijle bewandelen, zichzelf verloochenen, en het Woord laten heerschappij hebben, zich daaraan onderwerpende, hoe zij ook zijn mogen, en wat er ook voor hen uit moge worden. En zo blijven dan altijd weer velen achter en onttrekken zich, die vroeger een goed eind weegs waren meegelopen, en zij komen om door louter eigenwaan en hoogmoed des harten. (Hebr. 4:6 vv.) In weerwil daarvan gaat God met Zijn Woord voor ons uit en is ook met Zijn Woord achter ons.

Bekend is het, dat slechts Jozua of Jezus, (d. i. Zaligmaker) en Kaleb, (d. i. hond) en verder alleen kinderen, en wel onbesnedene, in Kanaan ingekomen zijn. Zo behoudt Zich God toch steeds een overblijfsel, dezulken, die niets zijn. (Joz. 5:5.) Daarom worden gedurig zo vele machtige stemmen - vanuit Zijn hart - in de wereld vernomen, of er misschien ook enigen mochten zijn, die, op Zijn stemme acht gevende, hun vermaking zouden hebben in dat wat der gerechtigheid Gods is.

Een zodanige roepstem vinden wij onder anderen in onze tekst.

Tekst: HEBREEËN 12: 22-24.

"Gij zijt gekomen tot de Berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemels Jeruzalem, en de vele duizenden der Engelen, tot de algemene vergadering en de Gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God de Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen, en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel."

Meer nauwkeurig volgens het Grieks, luidt onze tekst:

39

"Gij zijt gekomen tot de berg Sion, en tot een stad eens levenden Gods, tot een bovenhemels Jeruzalem, tot duizendtallen van Engelen, tot een lofzeggende verzameling en Gemeente van eerstgeborenen, in de hemelen aangeschreven, en tot een Rechter, een God van allen, en tot geesten van rechtvaardigen, die volmaakt gemaakt zijn, en tot een Middelaar eens Nieuwen Verbonds, Jezus, en tot een bloed van besprenging, sprekende machtigere dingen dan dat van Abel."

Mijn Geliefden!

De woorden, die ik u heb voorgelezen, zijn zo rijk van inhoud en zo dierbaar, dat reeds het horen er van ons hart moet verblijden. Wij laten een korte verklaring dezer woorden voorafgaan, om alsdan een nuttige toepassing op onszelf te maken. Zoals bekend is, had men de christenen, aan wie Paulus deze brief schreef, niet alleen vrees aangejaagd, door hen voor te houden dat, als zij bij de leer van Christus volhardden, zij nog meer zouden moeten lijden dan zij nu reeds geleden hadden. Maar bovendien hadden valse broeders en verkeerde leraars het bijkans zover gebracht, dat de verkeerde gedachte, die reeds in hun eigen harten schuilde, bij hen versterkt en bevestigd werd, t.w. dat zij door zich aan het geloof alleen te houden, de reiniging en heiliging verliezen zouden, welke zij, naar hun begrippen van Gods Woord, volstrekt noodzakelijk achtten, om bij God aangenaam te zijn. Het waren dezulken, die wij "bekommerde zielen" zouden noemen, zielen, die niet begrijpen konden, hoe Gods toorn ooit van hen kon worden afgekeerd, indien zij niet die dingen waarnamen, die toch alle slechts een schaduw van Christus waren.

Zij konden de overvloedige rijkdom der genade van Christus niet vatten, die tot alles bekwaam maakt in Christus Jezus, en zochten daarom hun rust ook ten dele in de verering van de heilige engelen en in al zulke dingen, die zij de overige Joden zagen doen. Ernstig en krachtig houdt de apostel het hun voor ogen, hoe zij hierdoor hun zielen schade deden lijden, en dat men alleen door het vasthouden aan de genade, Gode welbehaaglijk dient. (Hoofdstuk 4: 10,11; 12: 28.)

Tot dat doel gaat hij de gehele Schrift van Mozes en de Profeten met hen door, en gelijk een verstandig huisvader, neemt hij hun al de voorwerpen uit de hand, waarmee zij zichzelf schade toebrachten. Hij geeft hun de ware zin te verstaan van de dingen, die zij verkeerd opvatten, en betuigt hun met hoge ernst, hoe het boven alles noodzakelijk was, dat zij bleven bij hetgeen zij van de apostelen gehoord hadden, en troost hen met diezelfde zaken, waardoor zij aangevochten werden.

Zo gevoelen wij het dan ook bijzonder bij de voorgelezen tekstwoorden, hoe hij hen met de onzichtbare dingen Gods vertroost, waar hij hen aangevochten ziet. Want zij, voor zover zij bij de leer van Christus volhardden, ontbeerden het zichtbare, waaraan zij zich in hun geweten toch gebonden voelden. Want immers zij betraden niet meer met de overige Joden de heuvel Sions, en waren. door de anderen uitgesloten van het burgerschap van de stad Davids, van welke stad zovele beloften naar vlees, dat is naar verkeerde geestelijke opvatting, verklaard werden. Die heerlijke stad Gods, die eeuwige stad, moest hen als vreemd geworden zijn, omdat zij niet meer als voorheen meededen met degenen, die ieder jaar daar naar opgingen met de overige stammen.

Zij zongen niet meer mee, gelijk de overige Joden zongen: "*Jeruzalem is een stad, die wel samengevoegd is,*" en de duizenden engelen, die hemelse heerschappijen en machten meenden zij nu zelfs tegen zich te hebben; de heilige feesten, waar feestredenen gehouden en feestliederen gezongen werden, woonden zij niet meer bij; - hun eerstgeboorte werd niet meer opgenomen onder het getal der Levieten. Zij mochten zich niet eens meer daartoe aanmelden, maar waren vervloekt en uit de

40
gemeente en uit de synagoge uitgestoten. Hoe werden zij door de anderen beangst gemaakt, alsof zij afvalligen waren, en nu geen God meer hadden, maar alleen een gestrenge Rechter zouden vinden. De gemeenschap was hun opgezegd met hen, die zij voor heiligen en rechtvaardigen hielden, en de band der vereniging met al deze geesten was verbroken; voor hen trad de hogepriester niet meer als middelaar tussen God en het volk uit het heiligdom uit; en zij ontbeerden geheel de besprenging des bloeds, waarmee alle overige Joden werden besprengd tot vergeving van hun zonden. Ja, zij werden door de overigen aangezien, alsof zij broedermoordenaars waren, en alsof het bloed van die he le schare van heiligen en priesters, die zich door hen miskend, beledigd en mitsdien gedood waanden, - gelijk het bloed van Abel - tegen hen, als tegen zo vele Kaïns, tot God om wraak riep.

Dit alles nu keert de Apostel om, en zegt: daar, waar gij meent deze dingen te zien, zijn dezelve niet, maar hier *in het Woord van Christus* hebt u ze alle voor u. Schrijft nu de Apostel, dat zij tot alle deze heerlijke dingen gekomen waren, zo bedoelt hij het niet in die zin, alsof zij daartoe geraakt waren door bijzondere inspanningen van hun zijde, maar dat zij op eens daartoe gebracht en daarin gezet waren, toen zij het Woord van Christus hadden omhelsd. Want dat het niet uit henzelf was, dat zij tot deze dingen gekomen waren, bewijst hij duidelijk met de volgende woorden (vs. 25): "Ziet toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt."

Nee, niet in hen, maar in het Woord van genade lagen al deze dingen, - en het Woord had hun deze dingen toegebracht, - en zij waren tot deze dingen gekomen voor zover zij tot het Woord gekomen waren, - en zo bleven zij ook in deze dingen, voor zover zij bij dat Woord bleven, om bij het Woord van genade te volharden.

Met hetzelfde doel nu als waar een Paulus deze heerlijke dingen aan de Hebreëen voorhield, houden wij ze u voor. Het was zijn doel, om hen door de voorstelling van deze dingen het hart te sterken en vast te maken door de verzekerdheid, dat zij werkelijk in de Geest tot al deze hemelse dingen gekomen waren; want alleen het levend geloof daaraan beurt de ziel op en verootmoedigt ze, - dat geloof draagt Zijn vrucht.

Na deze korte opheldering, waardoor het u op eens duidelijk moet worden wat de Apostel bedoelde, willen wij deze heerlijke woorden nader uiteenzetten, en tegelijk op onszelf toepassen.

Het spreekt vanzelf, dat de uitdrukkingen, waarvan zich de Apostel bedient, alle aan de oudtestamentische taal zijn ontleend; daar het echter Gode behaagd heeft door zulke beelden zielen te troosten, te weiden en te leiden, zo staat het ons niet vrij, dezelve met eigenlijke uitdrukkingen te verwisselen, en zullen ons derhalve bij de oneigenlijke woorden houden, door welke de dingen Gods, op eigenaardige wijze, gans eigenlijk worden uitgedrukt.

I.

De Apostel schrijft: *Gij zijt gekomen tot de berg Sion*, en omdat hij dit aan een gehele Gemeente schrijft, en wel aan een zodanige Gemeente, die van zulke zaken, als hier vermeld worden, kennelijk weinig besef had, zo is het evenzeer om onzenwil geschreven.

Zo roep ik het dan ook u toe: Gij zijt niet gekomen tot de tastelijke berg en het brandende vuur, maar gij zijt gekomen tot *de berg Sion*.

Dit nu is tot bijzondere vertroosting! Want waar bevinden wij ons? De man aan zijn weefgetouw, een ander in de fabriek, een ander op zijn kantoor, - de vrouw in haar

41

huishouding, omringd van kinderen, een iegelijk heeft zo zijn eigen beroep, zijn eigen werkkring, zijn moeite en zorgen, zijn verdriet, en te midden daarvan heet het niet: "gij zijt hier, gij zijt daar", maar: "*gij zijt gekomen tot den berg Sion*", evenals op een andere plaats: "gij zijt een opgewekt en een gezet in de hemel in Christus Jezus." Weet u wat "Sion" betekent? een voorraadschuur, waarin men overvloed vindt van alles wat tot het leven en de godzaligheid van node is; verder een tuighuis, waar het aan geen wapens ontbreekt om iedere vijand af te keren; en deze voorraadschuur, dit tuighuis vindt men binnen in een berg, en iedereen heeft er vrije toegang toe, opdat hem toebedeeld worde uit die volheid, naar Zijn behoefte, al wat hem dienstig is. En van rondom is deze heuvel door een muur omsloten en zo door voorschansen versterkt, dat geen vijand ons daaruit verdrijven kan; een heuvel, waaraan zo vele beloften verbonden zijn, als daar bomen en gebouwen zijn, die de Heere Zelf geplant heeft en gebouwd. Dus: gij zijt gekomen tot een voorraadschuur en tot een tuighuis, welke op een welbewaarde heuvel liggen, waarvan de eigenaar heet "*de Geliefde*", Die alle deze schatten niet voor Zichzelf bewaart, maar voor God en Zijn volk. Wat deze Geliefde aldaar bijeengebracht heeft, dat heeft Hij bijeengebracht Gode ter eer, Zijn volk tot beveiliging en tot heil. Gerechtigheid, geloof en heil, dat is het, wat die voorraadschuur en dat tuighuis bevatten; dat zijn ook de poorten en de muren, waarmee de heuvel zelf omsloten is.

1. En indien nu *gerechtigheid* aldaar voorhanden is, waarom zal men dan Zijn eigen gerechtigheid vasthouden, Zijn eer in dit leven zoeken, en zich laten voorstaan op vermogen en macht in eigene hand, terwijl men weten moest, dat al die zichtbare dingen bedriegen en vergaan, de mens verlaten en troosteloos heenzenden, als het op de proef komt?

2. En indien aldaar *geloof* is, waartoe zal men zich dan nog geloof opdringen, om de dingen te zetten naar eigen wil, verstand en keuze, in plaats van zich te houden aan Gods wet in de dingen, die ons op de hand gelegd zijn, - aan Zijn barmhartigheid, wanneer men van geen doorkomen weet, - aan Zijn Woord, wanneer alles om ons heen "nee" roept!

3. Waartoe zal men zelf bepalen, wat *heil* zal zijn, in plaats van de dingen uit Gods hand te nemen, gelijk Hij ze beschikt, en de toevlucht te nemen tot Zijn beloftenissen, opdat Hij ons heil verlene in alle ellende en rampen, die ons overkomen?

4. En wederom, wanneer aldaar *gerechtigheid* is, waarom zal men die gerechtigheid dan niet laten heersen in alles wat ons leven en bestaan aangaat, - op ons kantoor, bij ons weefgetouw, bij onze arbeid, een iegelijk in zijn bedrijf, een iegelijk in zijn huis en bij Zijn ondergeschikten?

5. En wanneer *geloof* daar is, wat behoeven wij dan nog naar bekwaamheid te vragen, om de heilige zaak dezes levens goed aan te vatten en alles te regelen, daar immers de gerechtigheid zelve dat doen zal, en wij ons aan haar te houden hebben.

6. En wanneer *heil* daar is, wat behoeven wij dan te vragen, hoe dit of dat aflopen of gelukken zal, daar het heil des Heeren wel gezien zal worden, zo wij ons maar houden aan Zijn woord! Aan welk woord? "*Gij zijt gekomen tot de berg Sion.*"

II

"Gij zijt gekomen tot een stad eens levenden Gods, tot een bovenhemels Jeruzalem."

42

Het is nauwelijks te vatten, en toch is het waarachtig: wij wonen niet in deze zichtbare stad, die hier in het dal ligt en tegen de bergen opgebouwd is; wij wonen in een stad, van wie de Bouwmeester God is, God Zelf woont daarin, in haar midden, daarom zal zij niet wankelen met haar beekjes. (Psalm 46: 5.) Ik behoef wel niet te zeggen, dat men in een stad veiligheid, huisvesting, velerlei rechten, ook allerlei dingen heeft, die tot veraangenaming en gemak strekken, vooral in een land, waar men, zonder dat, aan alle mogelijke gevaren en moeilijkheden zou blootgesteld zijn.

Zo ik de "berg Sion" met eigenlijke woorden beschrijven moest, dan zou ik hem noemen: alles wat Christus voor ons gedaan en verkregen heeft; en wilde ik de "stad Gods" insgelijks met eigenlijke woorden beschrijven, dan zou ik haar noemen: *de ingewanden Gods en de eeuwige vervulling van al datgene, wat Hij in Christus heeft toegezegd*. De God, Die dat alles voor ons heeft teweeggebracht, is geen dode God, dat Hij ons niet het leven en. alles wat daartoe behoort (2 Petrus 1:3) zou kunnen schenken. Nee, gelijk Hij leeft, zo heeft Hij ook het leven en de overvloed gegeven aan de Zijnen, dat zij in Hem het leven, uit- en ingang en weide vinden.

In een stad is men voor de vijanden beschut en veilig, daar kan men krijgen al wat men nodig heeft; dat is inzonderheid waar van deze stad. Immers: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn", en: "Die ook Zijn eigen' Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe, zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" (Rom. 8: 31, 32.)

III.

Deze stad heeft nog een nadere omschrijving.

Ten eerste heet zij de berg Sion, verder de stad van de levende God, gelijk vroeger de stad of de burg Sion de "stad Davids" heette, - nu heet zij hier ook *het bovenhemels Jeruzalem*. De betekenis van de naam "Jeruzalem" is u bekend: "stad des vredes"; zij heet ook "de vrije", of "de stad der vrijheid", want of derzelver inwoners ook vaak door eigene schuld in banden geraken, de stad zelve is een vrije stad, omdat zij de stad is des levenden Gods; geen inwoner derzelve behoeft ziek of machteloos of in dienstbaarheid te zijn, want dit is haar naam: "*De Heere is aldaar.*" (Ezech. 48: 35.)

En als men nu daarheen gekomen is, waar de Heere is, is men dan niet tot een troon genaderd, waarbij het dien, die alles oplettend gadeslaat, zal moeten gaan, als het der koningin van Scheba ging, in welke geen geest meer was, toen zij de heerlijkheid van Salomo nauwkeurig beschouwde! (1 Kon. 10.) Want daar, kan daar nog gezegd worden: *hier ben ik?* Waar alles op gerechtigheid en gericht als op vaste grondslagen is gebouwd, - van waar ons niet dan genade en waarheid tegemoet stralen, waar wij alles overwonnen zien, dood, duivel en hel, en alle zonden, hoe vele en hoe grote ook; -daar, waar wij het Lam zien, Dat overwonnen heeft, de Leeuw uit de stam Juda, waar wij Dien aanschouwen, Die onze zonden op Zich nam, en in Wie wij het hart des Vaders zien, en van Hem uitgezonden de Geest der heiligmaking, der genade en der eeuwige verzegeling, - gaat maar de mens niet ten enenmale ten onder met al wat hij is en heeft, en waarop hij zich iets laat voorstaan? Of heet het daar: *hier is de Heere?* - kan daar nog gezegd worden: mijn lieve ik mijn naam, mijn vermogen, mijn eer, mijn godzaligheid moeten mee in rekening gebracht worden. Of zal het wezen: *Hallelujah het Lam, Dat ons Gode gekocht heeft met Zijn bloed?*

Wanneer de Apostel zegt: "Onze wandel is in de hemelen", is die dan nog op de aarde? Of wanneer hij zegt: "Gij zijt gekomen tot een bovenhemels Jeruzalem", en wij dat geloven, is er dan nog gebondenheid hier aan het zichtbare? Behoeft men zich dan nog toe te leggen op eigen eer en naam, voordeel en genot, of heeft men veelmeer

43

daarop te letten hoe men zich jegens de naaste gedraagt, jegens dezulken die ons door

God zijn toevertrouwd, en hoe men zich aanstelt ten opzichte van datgene wat God ons in ons ambt of beroep op de hand gelegd heeft? Ik heb gezegd dat de Apostel niet schrijft: gij zult eenmaal daarheen komen, maar: *gij zijt daarheen gekomen*, gij die u hier beweegt op de straten der stad, een ieder met Zijn eigen motieven, beweegredenen en voornemens, elk zich bewegende in de kring, waarin hij door God is gesteld. Dat de ogen daarvoor niet geopend zijn, is wat anders, maar de zaak is daarom niet minder waar! O, wien de ogen daarvoor geopend zijn; die ziet en ondervindt het wel, hoe hij zelf niets heeft uitgericht met al zijn werken en tobben, om zich omhoog te heffen en woning te vinden in een stad, welke God van uit de hemel doet nederdalen (Openb.21:2); en als hij daarin een inzien heeft, hoe hij als een geheel ellendige van die stad is omgeven geworden, opdat hij daarin zou wonen eeuwiglijk, dan krijgt hij zo'n diep gevoel van Zijn ellende en van Gods ontferming over hem, dat hij wel opgehouden heeft met op zijn naaste uit de hoogte neer te zien, alsof hij hoger stond; ook opgehouden heeft met Zijn naaste niet dat recht te laten wedervaren, dat hem in Zijn staat en stand toekomt, zonder van zichzelf een woord te spreken; de zodanige zal het kleine, het geringe en zwakke niet verwaarlozen of verachten, veel minder mishandelen. Hij zal het veeleer opzoeken en nagaan met geduld, liefde en toegevendheid.

IV

Dit valt nog zo veel meer in 't oog, als wij acht geven op hetgeen volgt.

Gij zijt gekomen tot duizendtallen van Engelen. Ja, daar rondom de troon, daar staan zij, de dienaars van God en dergenen, die de zaligheid beërven. Die verheven geesten en machten van de onzichtbare God bevinden zich dan hier, dan daar op Gods bevel; waar Hij is, daar zijn ook zij in Zijn gevolg (Deuter. 33:2; Psalm 68:18. Dan. 7: 10); en is men tot God gekomen, dan is men ook tot deze duizendtallen gekomen; en gelijk het nu Gode behaagt de mensenkinderen vriendelijk audiëntie te verlenen, zo staan zij altijd gereed, de deuren wijd open te doen, opdat de arme binnentrede en hulp vinde, en zij zelf zijn gedurig opklimmende en nederdalende langs de ladder, welke is de Zoon des mensen, om hulp en uitredding te brengen.

O, wat reden hadden zij niet, om met verfoeiing neer te zien op een zondig schepsel, het hoofd omhoog te steken en zich bij God te beklagen, dat zij in hunnen glans, macht, rijkdom en heerlijkheid zich buigen moeten onder mensen, zo verdraaid van hart, als wij zijn, en die, ondanks alles, koud en dood blijven voor een liefde en trouwe, die ons tot in de meest bijzondere omstandigheden blijft omringen.

Tot duizendtallen van zulke hoge engelen bent u dus gekomen, om door hen beschermd en gediend te worden. Ja, u wordt gediend door engelen, die dagelijks het Aangezicht zien van Hem, Die een Vaderhart heeft voor de allergeeringste dergenen, die aan God geloven. Door engelen, die slechts dat niet verdragen kunnen, dat men al wat gering en zwak is, niet hoogacht, het veeleer met geveinsde ootmoed vertrapt! En zullen wij dan nu in onze verhouding tot de naaste en tot degenen, die ons omringen, anders zijn dan de engelen, die van niet anders weten dan van sparen en dragen en helpen, zonder zich te laten zien of horen of waarnemen, zonder zich er iets op te laten voorstaan, en zonder recht en gelijk te willen hebben?

V

Gij zijt gekomen tot een lofzeggende verzameling.

44

Wat maakt een feest tot feest? Het IK van dengene, die feest houdt, of het feest zelf? Waar een feestvierende vergadering is, daar stemt alles samen om lof toe te brengen dien; wien ter eer het feest is aangericht. Daar luisteren allen naar de lof en de daden desgenen, die het feest heeft bereid. U bent dan nu daar gekomen, waar Een op een

troon is gezeten, Die in het aanzien de steen Jaspis en Sardius gelijk is, en de regenboog Zijn trouw is rondom de troon, in 't aanzien de steen Smaragd gelijk (Ezech. I: 26 - 28; Openb. 4: 2 vv.); en daar is geen rust dag en nacht van het roepen: "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal". Daar is een onafgebroken heerlijkheid en eer en dankzegging geven Hem, Die op de troon zit, Die in alle eeuwigheid leeft. Een aanhoudend loflied: "*Amen, de lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid!*" Daar heeft men de harpen Gods in de hand en zingt het lied van Mozes en het Lam: "Groot en wonderlijk zijn Uwe werken, Heere, almachtige God; rechtvaardig en waarachtig zijn Uwe wegen, Gij Koning der heiligen." (Openb. 4:8; 5:12; 14: 3.) Zich te stellen tot een dienaar van allen, en aller ellende op Zich te nemen, Zich te laten slachten tot heil van anderen; In die weg allen tegenstand tegen de gerechtigheid te overwinnen. En in die overwinning juichend op te varen tot God, uit Wien alle dingen zijn.

Zie daar de vier voornaamste trekken of de vier karakters van al wat de Heere voor ons geweest is en voor ons daargesteld heeft. Deze viervoudige geaardheid van Zijn Wezen als Middelaar wordt in deze feestvergadering alleen geprezen; daar de lof gezongen van Hem, Die alles voor ons geworden is uit God, opdat wij tot God alles zouden zijn in Hem. Is men nu tot zo'n vergadering gekomen, dan moge men het toch verstaan, dat elke andere geaardheid, naar welke men zichzelf zoekt, en zelf geëerd wil zijn, en waarbij men, met Zijn hoogmoed te schande geworden zijnde, op wraak bedacht is, in plaats van als overwinnaar van het Boze op te varen tot God, niet uit de Vader is.

VI

Gij zijt gekomen tot een Gemeente van eerstgeborenen in de hemelen aangeschreven.

Eerstgeborenen? Wie zijn dat hier? Het zijn die, welke overschoten boven het getal der gelosten door de Leviëten, die God in plaats van alle eerstgeborenen (naar Num. 8:16-18 en Hoofdstuk 3) voor Zich genomen had. De eerstgeborenen toch der kinderen Israëls moesten opgeschreven worden, dat zij Gode een losgeld brachten, en hun getal was 22.273 (Num. 3: 43). God nam echter voor de eerstgeborenen onder de kinderen Israëls de Leviëten, wier getal 22.000 was, - voor de overigen, de 273; liet Hij een losgeld van 5 sikkels voor elk hoofd betalen. (Num. 3: 46.) Deze eerstgeborenen nu, deze overgeschotenen, werden daarom in het schattingsboek opgetekend, voor deze overgeschotenen waren geen Leviëten meer, maar een losprijs. Gij zijt dus gekomen tot degenen, die Gods eigendom geworden zijn door de losprijs, welke is Christus, en wier namen mitsdien als vrijgekochten in de hemel zijn opgeschreven (Luk. 10: 20), omdat zij op dien Naam staan, die in de hemel en op de aarde en in de hel bekend staat en geldigheid heeft, zodat alles voor dien Naam moet ruimte maken en wijken. Wordt gij nu als zulke overgeschotenen, als die alleen door Zijn losgeld vrijgekocht zijn, in de hemel een geteld onder degenen, die Gode toebehoren, dan zult gij ook niet meer uzelf eer toebrengen, maar Hem, Die, daar gij geen Leviet meer voor u kon vinden, als de waarachtige Samaritaan u in Zijn barmhartigheid heeft opgenomen, en zult dies ook barmhartigheid bewijzen aan de armen en ellendigen, bij wie priester en Leviet voorbijgaan.

45

VII

Gij zijt gekomen tot een Rechter aller, God, Die dus niet oordeelt naar macht of kracht, noch naar godzaligheid, gelijk die onder de mensen geldt, noch naar dit of dat, wat men om des Heeren wil moge gedaan. of nagelaten hebben, bij Wien dus geen

aanneming des persoons is, maar Die een rechtvaardig oordeel oordeelt, voor Wien al wat hoog is bij de mensen, een gruwel is; - tot Hem, van Wien geschreven staat, dat al wie Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam is, Die niet wil, dat men enig mens voor gemeen of onrein zal achten, Die deswege ook al wat zichzelf verheft, wat hoog is van gevoelen, alle hoge bomen, omverwerpt, en alleen het gekrookte riet omhoog heft.

Welk een dierbaar Evangelie is het, tot zo'n Rechter gekomen te zijn, Die niet vraagt naar rang of stand of kleding, niet naar zonden of deugden, maar alleen naar wie arm en ellendig is, om die recht te laten wedervaren! Dat dierbare Evangelie wone dan ook in u also, dat gij heengaat en desgelijks doet, een iegelijk in zijn kring; want wie de lankmoedigheid Gods kent, die zal ook met de allerergste geduld hebben om hem. te laten zien en proeven wat ontferming en genade is, opdat hij getrokken worde tot en geborgen zij in dat harte, hetwelk vol ontferming is - niet over hetgeen gered is, maar over hetgeen verloren is.

VIII.

Gij zijt gekomen tot geesten van rechtvaardigen, die volmaakt gemaakt zijn.

Waar zijn die? Hier? Ja, zowel hier, als daarboven. Paulus spreekt van deze in tegenstelling tot zulke rechtvaardigen, die nimmer tot de volmaaktheid kwamen, nooit tot volbrenging van de wille Gods, doordat zij alles halverwege lieten zitten.

Rechtvaardigen, die volmaakt gemaakt zijn, zijn dus de zodanigen, wier gerechtigheid volmaakt is, - en nu, diens gerechtigheid is volmaakt, die zichzelf heeft weggeworpen en Gode recht heeft gegeven, - hij geeft ook Gode recht, want hij gelooft Hem, en laat daarom aan iedereen recht wedervaren; want het gaat hem niet om zichzelf, maar om Gods waarheid en gebod. Maar of men al tot de volmaakte rechtvaardigen komt, dat heeft weinig te betekenen, zo men vreemd blijft aan de geesten van die rechtvaardigen; wanneer echter hun geesten u omvatten, u dragen, u liefhebben om des Heeren wil. Zo zijt gij in hun gemeenschap opgenomen, in dezelfde zin, als Johannes schrijft: "Hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap. zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus." (I Joh. 1: 3.) En zijt gij tot zo'n gemeenschap gekomen, dan worde het toch openbaar, vooreerst daarin, dat gij, de een de ander, met eer voorgaat (Rom. 12:10; 1 Petrus 2:17,18; 3: 16.) en voorts daarin, dat, gelijk men u liefheeft niet om uzelf, maar om de genade van Christus, welke de rechtvaardigen Gods u toekennen in het Woord, gij deze genade laat gelden juist daar, waar gij voor uzelf daarbij wellicht niet dan arbeid, moeite en verdriet kunt verwachten.

IX.

Gij zijt gekomen tot een Middelaar eens Nieuwen Verbonds, Jezus.

Het Nieuwe Verbond luidt aldus: "Zij zullen Mij allen kennen van den kle ine onder hen tot de grote onder hen; want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen (wetteloosheid) zal Ik geenszins meer gedenken." (Hebr. 8: 11,12.) Van dit Verbond is er een Middelaar, wiens naam is Jezus, - een liefelijke naam, die betekent: Hersteller van alle verdorven zaken, en zodanig een Redder en

46
Zaligmaker, Die overvloedig ons weergeeft al wat wij verloren hebben. Deze is Middelaar van dit Verbond, omdat door Zijn tussenbeide treden de orde aller dingen, zowel ten opzichte van God, als ook bij ons, weder is hersteld geworden. Is men tot zo'n Middelaar gekomen, dan zal men ook gaarne zelf tussenbeide treden ten behoeve van hetgeen niets en tot niets nut is, om hetzelfde op te nemen en te dragen daarheen, waar het veilig geborgen en voor .omkomen bewaard is, en in plaats van eigen

genoegen, vreugde of eer lief te hebben, zichzelf overgeven, om in behoudenis te zetten, wat God niet wil verdorven hebben. (I Kor. 8: 11-13; 9:22; Rom. 14:15, 21. X.

Gij zijt gekomen tot een bloed van besprenging, sprekende machtigere dingen dan dat van Abel.

Evenals men met het bloed van runderen en kalveren besprengd werd, en evenals alle dingen daar een besprengd werden tot heiliging, zodat de mens, die even tevoren daar stond, hebbende niets dan zonde, door deze besprenging in Gods ogen op eens geheel rein, heilig en onberispelijk werd, - zo spreekt ook dit Bloed eens voor altijd: "Laat hem in het verderf niet nederdalen, want Ik heb verzoening voor hem gevonden"; - en gelijk dit Bloed dus machtigere dingen spreekt dan Abels bloed, daar het, in plaats van wraak te eisen, tot God roept: "Reken hem de zonde niet toe", hetgeen Abels bloed niet doen kon, zo weet gij, hoe gij de vergiffenis hebt van alle uwe zonden; en zo spreke dan ook dat Bloed in u, tot behoudenis van anderen, opdat gij niet, verblind door eigenliefde, uzelf behagende, die verderft, voor welke, hij zij klein of groot, Christus gestorven is.

47

5.

Johannes 17:26

Ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op de Naam Zijner heiligheid vertrouwen.

(Psalm 33:21.) Dat is de Psalm van de Gemeente Gods, het lied der overwinning van al degenen, die weten wat nood en verdrukking, wat zonde en benauwdheid is. De Naam Gods, een sterke toren is hij, de rechtvaardige neemt daarheen zijn toevlucht, en hij is geholpen. (Spr. 18: 10.) Er is geen naam, aan deze gelijk! Deze Naam alleen kan iemand moed geven, als overigens het hart van angst en kommer beeft en siddert. Waar deze Naam met Zijn zegen komt, daar ligt elke verzoeking als voor den voet afgebroken; hij, die op deze Naam vertrouwt, moet het goed hebben, en zal doorkomen vinden, al schreeuwt ook alles: *nee!* Waar deze Naam slechts gestameld wordt, daar voelt de slang, dat haar de kop vertreden is, en haar gif heeft geen werking meer. Noem mij de Naam mijns Gods, en ik voel mij, te midden van mijn machteloosheid, van het hoofd tot de voeten gewapend, en zeg welgemoed: *God is hier!* - Noem mij de Naam mijns Gods, en het hart klopt mij van Zijn vrede en juicht luid: "Ja, Gij zijt! en waar is zo'n God als Gij!" Noem mij de Naam van mijn God, en u hebt mij het hele Evangelie gepreekt; u hebt mij het bewijs gegeven, dat daarboven ingewanden van barmhartigheid zijn, die mij in heerlijkheid opgenomen hebben en mij, wanneer ik eenmaal dit tranendal zal verlaten, opnemen zullen; want Zijn Naam is een Toeverlaat, veel vaster en zekerder dan de bergen, wier grondvesten zijn in de diepte der onstuimige zee.

Hoe dat? Zal menigeen vragen; kan deze Naam, de Naam "God" iemand zo verblijden? Ach, hoe heerlijk deze Naam zij, ik kan er niet met blijdschap aan denken, mij overvalt veelmeer daarbij een zekere onrust; voor deze Naam word ik met vrees vervuld, ik durf er mij niet op verlaten; ach, als ik aan deze Naam denk, dan wordt mijn hart als steen, en ik ontwaar in mijn binnenste een schrikkelijke leegte en leemte. Het is mij, alsof er eerst wat tussen God en mij moet vereffend worden. Ja, dat Zijn Naam moet geprezen worden, dat staat vast, daarvan wil ik zelf ook graag getuigen. Maar overigens mij aangaande, ik ga gebukt onder een zware last, waaraan ik zo geen naam weet te geven. Het is mij, alsof de hemel en God voor mij veel te hoog zijn, dan dat ik ooit daar zou kunnen komen, waar Hij is. Nee, het bewustzijn van God, dat mis ik! Het geloof, het mij aan God vasthouden, ontbreekt mij. En hoe zou ik mij ook op

Hem verlaten, daar ik er geen hart voor heb! Ach, waar van God gesproken wordt, daar is het mij, als ware ik dood en God dood. Of als woonde Hij op zo'n verre afstand van mij, dat ik het tot een van mijn gelukkigste dromen zou rekenen, als ik ooit met Hem in een nauwe betrekking kom. Ik beken wel, dat Hij goed is, want Hij bewijst mij Zijn goedheid, maar toch, om mij nu in Hem te verblijden, - nee, dat vind ik bij mij niet!

En... hier en daar staat er een van verre, hij overweegt de zaak ernstig en vraagt: hoe zal ik mij in de Naam Gods verblijden? waar ligt de grond, dat ik tot God zou mogen opzien, ja, dat ik met een neergebogen hoofd tot Hem zou mogen roepen: "O God, wees mij zondaar genadig"? God is heilig, ik onheilig; God rechtvaardig, ik onrechtvaardig; God Geest, ik vleselijk; en dan Zijn toorn en Zijn ijver! Wat zegt de Schrift? En wat zegt mijn hart? Wijs mij de grond aan, waarop ik moet en mag staan, om Hem te ontmoeten; de grond, waarop ik tot Hem zou mogen naderen! Ach, dat vreselijke gevoel van mijn verlorenheid, het overweldigt mij zo zeer! Een menskind en God, hoe komen die ooit tezamen?

48

In een oprecht gemoed, dat naar gerechtigheid hongert, komen vaak vragen op, met welke beantwoording men niet zo spoedig klaar kan komen; vragen naar de levende God, waarvan hij niets verstaat, die zich met een zelfgemaakte troost heeft weten te helpen. Wat echter zodanige vragen aangaat, het is daar een menigmaal zo gelegen, als met zekere vrouw, die in de uiterste nood tot God bad, dat Hij haar een naam mocht aanwijzen te weten van een mens, tot wien zij haar toevlucht kon nemen om geholpen te worden, omdat zij anders alle harten gesloten vond. Toen haar dan zo'n naam te binnen schoot, verliet zij zich daarop, - en aangezien zij reeds meermalen door die mens geholpen was, maakte zij gedurig nieuwe schulden, en kwam er zo in het geheel niet uit; zij maakte schulden, omdat zij de gerechtigheid, die alle dingen Gode in handen geeft, niet wilde, en zich aan de Onzichtbare niet toevertrouwde. Men zal toestemmen, dat zo'n doen niet goed was, en evenwel woont in het hart van ieder mens dat onophoudelijk wantrouwen ten opzichte van God, dat wantrouwen, wat nooit nalaat naar het zichtbare, naar redding en leven in eigen hand te grijpen en dat vast te houden.

Omdat nu het niet-kennen van de Naam Gods de oorzaak daarvan is, zo heeft het de onzichtbare Koning behaagd, om Zijn Naam bekend te maken, opdat degene, die naar gerechtigheid hongert en dorst, Zijn Naam moge kennen. En hoe nu die Naam is bekend gemaakt, willen wij in dit uur overwegen, opdat ook wij Zijn Naam kennen, zoals die gekend wil zijn.

Tekst: Evangelie van Johannes 17: 26.

En Ik heb hun Uwen Naam bekend gemaakt en zal hem bekend maken, opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen.

Ziedaar het slot van het gebed van Christus, dat Hij gebeden heeft voor Zichzelf, voor Zijn discipelen en voor alle gelovigen, gebeden in de nacht, in welken Hij verraden werd, in de ure der duisternis, waarin Hij geraakte, opdat de stemmen van alle Profeten door Hem vervuld werden. Het woordje "en" verbindt de voorgelezen woorden aan de vorige: "Rechtvaardige Vader! de wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend, en deze hebben bekend, dat Gij Mij gezonden hebt." Wat zoveel wil zeggen als: "Mijn lieve Vader! Rechtvaardig zijt Gij; maar, ofschoon Gij rechtvaardig zijt, heeft de wereld U miskend; maar al heeft ook niemand U willen kennen, troost U daarmee, dat er toch Eén, dat Ik hier geweest ben, Die U gekend heb; daarom heb Ik ook op U vertrouwd, en deze hebben Uwe grote liefde, en dus ook Uwe gerechtigheid erkend, die Gij daarin betoond hebt, dat Ik hier op aarde ben gekomen; want dat juist

daarin Uwe liefde is openbaar geworden, dat Gij Mij in deze wereld gezonden hebt, is bij hen een uitgemaakte zaak."

Hierop nu volgen de woorden van onze tekst, waarin zich vanzelf vier rustpunten voor onze aandacht opdoen, die wij in even zo vele vragen voorstellen. Wij vragen dan:

1. Welke betekenis heeft hier het woord "Naam"?
2. Hoe heeft onze Heere Jezus Christus in de dagen Zijns vleses aan Zijn discipelen deze Naam bekend gemaakt?
3. Hoe heeft Hij dien bekend gemaakt, nadat Hij deze woorden had gesproken?
4. Welk een oogmerk had Hij daarbij?

49

I

Welke betekenis heeft hier het woord "Naam"?

De dingen moeten een naam hebben om ze van andere dingen te kunnen onderscheiden. Ook de mensen hebben allemaal een eigen naam, om ze met andere mensen niet te verwarren. Er zijn in de wereld duistere namen, ook zijn er namen, die lichten als de sterren. Er zijn namen, die volstrekt niet in aanmerking komen, maar er zijn ook namen van zo'n groot vermogen en van zo machtige invloed, dat men ze slechts behoeft te noemen, of al de overigen buigen er zich voor, en achten degenen gelukkig, die zo'n naam dragen. Er zijn in de wereld namen, die verfoeid worden, namen waarop ieder wat aan te merken heeft, die men lastert en in verdenking brengt, en desniettemin zijn het enkel rechtvaardige en heilaanbrengende namen, die niet dan zegen om zich heen verspreiden. Wie die leert kennen die zal het in eeuwigheid niet berouwen; maar het zal dien berouwen, die meegewerkt heeft om op zulke namen een heilloze blaam te werpen. Onder deze laatste namen is er Eén, Die boven allen uitstekende is: het is de Naam "God."

Een zeker tiran van Syracuse vroeg eens aan een van zijn wijzen naar die Naam; hij vroeg, 'wat God was'. De wijsgeer verzocht drie malen uitstel, peinsde lang daarover, en antwoordde toen, dat hij het niet wist. En tot op deze ure heeft op die vraag noch de menselijke wijsheid, noch de eigengerechtigheid van de mensen kunnen antwoorden; ja, onder de kinderen der mensen is er niemand, die daarop uit zichzelf niet het antwoord moet schuldig blijven.

Ik vraag het aan iedereen, of hij klein of groot is, zeg mij: "Wie is ten hemel opgeklommen en van daar nedergedaald? Wie heeft de wind in Zijn vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie heeft alle de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam? En hoe is de Naam van Zijn Zoon, als u het weet?" (Spr. 30: 4.)

Weet hij het, die, wanneer hij aan God denkt, waant in een grondeloze diepte te zullen storten, waarin hij voor eeuwig omkomen zal? Weet hij het, die vanwege Zijn zonde vol vertwijfeling daar staat? Alles, alles is voor zijn oog gesloten, nergens opening, nergens een lichtstraal! Vanwaar dat sidderen en beven, dat wegkruipen, dat zich verbergen achter de doornen van de hof? Vanwaar dat vasthouden aan eigen vroomheid, of dat angstig zoeken naar middelen ter zelfverdediging, als de dood door de vensters ziet? Vanwaar dat: Het heeft nog wel tijd? Mensenkind, ken uw God, Die u geschapen heeft, en verneem Zijn Naam!

Rechtvaardige vader! Dat is de Naam, waarmee Hij Hem aanriep, in Wie Zijn Naam was (Exod. 23:21). ***Rechtvaardige!*** Verstaat u dat woord? Wil dat niet zeggen: Gij wordt miskend; en wat is er, dat Gij niet gedaan hebt, om mensenkinderen te overtuigen: "Grimmigheid is bij Mij niet! Keert u tot Mij! In Mij is al uw heil! Gij stort uzelf in 't verderf!" (Jes. 27:4; Hos. 13:9.) Maar de mensen zijn van U afgefallen, zij liggen in een eeuwige dood! Zij voelen zich gebonden in de macht van de satan, zij

lijden allen de ontzettende kwelling van de zonde en van haar lust! Vreselijke plaag! Zij zuchten onder de last van de noden en bezwaren van dit leven, en onder allerlei dood! Hun gedachten en overleggingen, hun streven en wandel, 't is alles ongerechtigheid. Niemand van hen is op de gedachte gekomen, om zich tot U te keren. Zij hebben zich veelmeer in hun vijandschap tegen U alles samenge raapt, om uw woord, dat zij goddeloos zijn, te logenstraffen. Zij gaan liever, ondanks het bestraffend geweten zich in slaap wiegende, een eeuwige, eeuwige pijn tegemoet, dan dat zij hun vijandschap en hun argwaan zouden afleggen. Zij trotseren Uw Naam, en 50

werpen uw heil achter hun rug, en Gij moogt niet geloofd worden. Men vlucht voor U, geloofd de duivel, ja mét hem bespot men U.

En toch, en toch, Gij zijt de Eerste, Gij hebt het om Uws zelfs wil besloten, en Gij zult het ook doen, Gij zult Uw vijanden redden, zalig maken; het is Uw raad, om wederhorigen bij U te laten wonen (Psalm 68: 19). Hoe zij zich daar ook tegen mogen kanten; Gij zult al hun verdorven zaken in het recht stellen en hen, verloren als zij zijn, voor eeuwig overzetten in Uw gerechtigheid, opdat, naarmate de diepte van hun verlorenheid is, zij des te meer zich gered en gezaligd voelen!

Vader! Ja, Vader! Want louter ontfermingen, enkel innerlijke bewegingen van Vaderlijke barmhartigheid zijn er bij U voor Uw schepsel! (Jerem. 31: 20; Luk. 1: 78.) Uw schepsel is door eigen moedwil uit Uw beeld uit, nochtans wilt Gij het bij U in Uw heerlijkheid opnemen, opdat het met Uw heerlijkheid overkleed zij hierbeneden, en in Uw heerlijkheid prijke bij U. Broeders zult Gij Mij verwekken, zij zullen Mij geboren worden, als de dauw uit de dageraad (Psalm 110: 3); broeders uit hen, die als kinderen van de satan en de dood steeds bezig zijn, alles wat zij van U hebben te verkwisten, en die tot hertoe van Uw Vaderlijk huis niets weten willen, van wie het hart tot dusver alleen lust heeft om te verkeren in de vreemde en bij vreemden, en die tot nu toe Uw roepstemmen steeds hebben versmaad! O, hoe ligt in dit woord alles reeds opgesloten wat de Naam Gods betekent!

Zie! zei Mozes tot God, wanneer ik tot de kinderen Israëls kom, en zij mij zeggen: "*hoe is Zijn Naam?*" Wat zal ik tot hen zeggen? En hij ontving tot antwoord: De HEERE, uwer vaderen God, de God Abrahams, de God Izaks, de God Jakobs heeft mij tot ulieden gezonden; dat is Mijn Naam eeuwiglijk, en dat is mijn gedachtenis van geslacht tot geslacht! (Exod. 3: 1 3, 1 5.) Dat is de naamtekening van onze God, die onder elke troostbrief staat, die de armen, ellendigen en aange vochtenen gedurig van Hem ontvangen. *Jehovah is Mijn Naam!* Dat heeft God u meer dan éénmaal gezegd. Het betekent: *IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL!*

Geef u aan Mij over, zoals u bent, en u zult ervaren, Wie Ik ben! En wat ervaren de ellendigen daarbij? Dat Hij geen ongerechtigheid ziet in Zijn Jakob en geen boosheid in Israël (Num. 23:21); want wie zich, omkomende van dorst, aan Hem overgeeft, die zal gelaafd worden aan de borsten Zijns heils, en bekennen: heb ik ook hier gezien naar Dien, Die mij aanziet? (Gen. 16: 13.) En dat "Jehovah" wordt alsdan tot een: Gij, God, ziet mij; Gij leidt mij bij de hand, naar Uw raad! Gij ontfermt U mijner! (Psalm 73:23, 24.)

Jehovah, een God, Die trouwe houdt en alle Zijn beloften vervult, Die niet laat varen de werken Zijner handen, Die Zich Zelf noemt een God, Die de goddeloze rechtvaardigt, Die de heerlijkheid van Zijn Naams handhaaft in hetgeen belachelijk schijnt, Die Zich openbaart in hetgeen bij de wereld dwaasheid is, en Die de God wil zijn van de worstelende, die niet staan noch gaan kan, tenzij hij van Hem gezegend is. Nadat de Heere het volk vanwege het gouden kalf gestraft had, sprak de Heere tot Mozes en zeide: Ga heen, trek op van hier, naar het land, dat van melk en honig is

vloeiende, en Ik zal een Engel voor uw aangezicht zenden, want Ik zal in het midden van u niet optrekken, want gij zijt een hardnekkig volk. Toen zeide Mozes: Waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in Uwe ogen, ik en Uw volk? Is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat? Uw aangezicht moet meegaan, toon mij Uwe heerlijkheid! En de Heere antwoordde: Ik zal al mijn goedigheid voorbij uw aangezicht gaan laten, en zal de Naam des Heeren uitroepen voor uw aangezicht, ook 51

zal Ik genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontfermen zal.

En toen nu Mozes op de berg stond, kwam de Heere nederwaarts in een wolk, gelijk later in het vlees, en stelde Zich bij hem, en Hij riep uit de Naam des Heeren. Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft, voor wie niemand onschuldig is! En Mozes haastte zich, en neigde het hoofd ter aarde en aanbad Hem. (Exod. 33: 16 vv.; 34: 5—8.)

Dat ook wij neerbukken en Hem aanbidden, want zo'n God is onze God, en zo is Zijn Naam.

Barmhartig is Hij: het verloren schaap neemt Hij in Zijn armen en drukt het aan Zijn borst; Zich neerbuigend tot de ellendige, richt Hij hem liefelijk op; en meer nog dan de verslagene en geheel verbrokene zelf, gevoelt Hij het pijnlijke van diens wonden.

Genadig is Hij, om te doen, gelijk de tedere moeder, die aan het lijdende kind de volle borst van hart gunt, tot leniging van alle smarten. Lang draalt Hij, eer Hij de Zijnen tuchtigt, wanneer zij het nodig hebben.

Zijn *goedertierenheid* duurt in eeuwigheid; en Wie van de Zijnen heeft niet miljoenen malen Zijn *trouw en waarheid* ondervonden? Uit Zijn volheid zien zij zich in hun door middelgijk gedrenkt, en Zijn "amen" op het gebed van de armen is als een verschrikkelijke hagelslag ter verbrijzeling van alle tegenstanders. Hij heeft de verdraaidheid van ons hart, de moedwillige opstand tegen Zijn goede Woord en Zijn alleen wijze Raad, en het onophoudelijk afwijken rechts en links van Zijn rechte weg op Zich genomen en achter Zijn rug geworpen! Zo is Zijn Naam! Zo handhaaft Hij dezelve tot in duizenden geslachten.

Zijn Naam is *goed*, en nimmer zal Hij iemand wat kwaads berokkenen, nooit zal Hij in Zijn beloften falen.

Zijn Naam is *groot*, en alle andere namen gaan daarbij te gronde!

Zijn Naam is *heilig*, vandaar dat Hij de belijders Zijns Naams in Zijn luister staande houdt.

Zijn Naam is *liefelijk*, daarom is Hij zo'n balsem voor elke wond.

Zijn Naam is *heerlijk*, derhalve behoeft men zich deze Naam niet te schamen, want nimmer zal het Zijn vijanden gelukken.

Zijn Naam is *Heere Zebaoth, Heere der heirscharen*. Daarom zal alle knie zich voor Hem buigen!

Zijn Naam is *zaligheid*, daarom zal alle instrument, dat tegen Zijn uitverkorenen bereid wordt, vernietigd worden.

Zijn Naam is een *toevlucht* voor de rechtvaardige, een onwankelbare en onbedrieglijke hoop voor een arm en ellendig volk.

Om Zijns Naams wil *rekent Hij de ongerechtigheid niet toe*, helpt Hij wonderbaarlijk, ijvert Hij voor het goede doorkomen der Zijnen, is voor hen bezorgd en versmaadt hen niet, maar hoort op hun geroep tot Hem uit de ondersten kuil.

Om Zijns Naams wille *maakt Hij het wél* met allen, die Hem aanroepen! Vanwege Zijn ganse Naam maakt Hij Zijn Woord groot, zodat allen, die Zijn Naam zoeken, ook Zijn Naam vrezen, deze Naam in gedachtenis houden en hoog roemen! Zingt Zijn Naam, maakt Zijn daden bekend! Verlosser is Zijn Naam! Zijn Naam is een God van volkomen zaligheid. Zijn Naam is: de God en Vader van onze Heere Jezus Christus!

52

II.

Hoe heeft onze Heere Jezus Christus deze Naam in de dagen Zijns vleses voor Zijn dood aan Zijn discipelen bekend gemaakt?

Mijn Naam is in Hem! zo sprak Jehovah van Zijn Engel, Die voor Zijn volk heentrok en ook achter hen was. "Hij zal staan en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods", zo was de voorspelling van de Profeet Micha van Hem. (Micha 5: 3.) Ja dat hoe? Als Hij God Zijn God en Zijn Vader noemt, en Zichzelf de Zoon, wordt hun dan die Naam niet bekend gemaakt? "Niemand heeft ooit God gezien, de Een Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard." Welke gedachten zullen zich de discipelen toch wel van Hem gemaakt hebben, wanneer Hij bij herhaling betuigde: "Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is! Die Mij ziet, ziet de Vader!" "Wien zagen zij dan voor zich? een mens, gekleed als zij, dezelfde behoeften hebbende als zij, die ogen had gelijk zij, een mond gelijk zij, handen en voeten gelijk zij, aan de dis aanliggende gelijk zij, zich te slapen leggende gelijk zij, zonder uiterlijke glans, vol nood, vol angst, menigmaal kruipende in het stof, wenende en klagende, in doodsbenaauwdheid, steeds in gebeden en smekingen met sterke roepingen en tranen, en in Deze is die grote Naam! En Hij zegt: "Ik en de Vader zijn één!" Ja, door Zijn in-het-vlees- zijn, en door hetgeen Hij als de in-het- vlees-gekome was en deed, heeft Hij aan de Zijn die Naam geopenbaard.

"Vader!" moesten zij bidden: "*Onze Vader, Die in de hemelen zijt!*" Honderden malen noemt Hij Zijn Vader hun Vader! Gelijk in dit woord: "Vrees niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen u het Koninkrijk te geven!" Die VADERnaam moesten zij leren stamelen totdat zij zouden geleerd hebben dien te verkondigen, - zij, die tot op het laatste ogenblik bewijzen gaven, hoe onbekwaam zij waren om zelfs van verre enig begrip te hebben van wat het Koninkrijk der hemelen was. Maar die verbrijzelende, het stenen hart uit hen wegnemende en zacht overweldigende, en daardoor een vleses hart hun gevende genade heeft Hij hun onvermoeid uit Zichzelf getoond, en hun in Zijn leer voorgehouden, en Zijn Woord, het heeft in de zielen dezer eenvoudigen plaats gevonden; want daar zij Hem van de Vader waren gegeven, zo heeft Hij niet opgehouden door gebeden en sterke smekingen bij Zijn Vader en door Zijn wandel voor hun ogen hen toe te bereiden, dat zij tot God gekomen waren door Hem, eersij het zelf wisten, en Zijn Naam reeds innerlijk gekend hebben, voordat zij nog de minste rekenschap daarvan konden geven!

Genade vloeide van Zijn lippen, barmhartigheid van Zijn vingers, heil en redding straalde uit Zijn ogen, en goedertierenheid drupte van Zijn voeten! Opdat de Vader in de Zoon zou verheerlijkt zijn, en zij also de Vader zouden zien en een hart tot God hebben, eer zij nog wisten, hoezeer het hart des mensen Gode vijandig is, heeft Hij hen steeds bij Zich genomen, en voortdurend gedragen in al hun ongelovigheid en hardheid des harten, en duivel en zonde en dood en alle smart en elke ziekte moesten Hem dienen, om Zich te openbaren, en Hém te doen kennen, de Vader, Die Hem gezonden heeft; want had Hij, Jezus, zo'n hart, zo had het ook de vader; want zonder Hem deed Hij niets. Ontfermde Hij Zich over armen, ellendigen en verlorenen, zo ontfermde Zich ook de vader over dezulken! Deed Hij dit alles, zo deed het ook de

vader, en zo werd hun dan bekend gemaakt: *God en Diens hart en Diens doen.*

Zo nam Hij hen met Zich een tot de tollenaars en zondaren, en overal waar om ontferming geroepen en op ontferming gehoopt werd, daar klonk het: Wees getroost, mijn zoon, wees welgemoed, mijn dochter, uwe zonden zijn u vergeven! Haar is veel

53

vergeven, want zij heeft veel liefgehad! En zo verloor de hel haar overwinning en de dood zijn prikkel! Door Gods vinger dreef Hij de duivelen uit, en in de mogendheid van de Naam Zijns Gods stelde Hij al de geestelijke machten, die met de duivelen zich tegen de Naam van de eeuwigen Ontfermer hadden opgemaakt, ten toon! (Col. 2:15.) Dat alles heeft Hij ten aanschouwen Zijn discipelen gedaan, en blinden genezen, de melaatsen gereinigd, de doven het gehoor geschonken, de stommen een loflied Gods in de mond gegeven; ja daarheen heeft Hij het gebracht, dat al het volk God verheerlijkte en Hem gerechtvaardigd heeft, dat alleen Zijn Naam goedertieren en heilig is (Mark. 7: 37; Luk. 18: 43); opdat Zijn discipelen daaraan gedachtig bleven: in Hem zien wij God! niet een tiran, maar de genadig God, Wiens Naam is Vader, onze Vader!

En tot op het laatste ogenblik, dat Hij bij hen was, heeft Hij het hun voorgehouden, hoe Hij Zijn ziel tot een rantsoen voor velen stelde, totdat Hij hun predikte: *dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken, dit is Mijn bloed, dat voor uwe zonden vergoten wordt;* en daarbij altoos dit: alzo is het de raad en het welbehagen des Vaders over u, dat Ik zo heenga en het leven weder aanneem, en u in zo'n weg van eeuwige gerechtigheid daarheen breng, waar u Mijn Vader en waar ook Ik u hebben wil, namelijk daar, waar Ik zijn zal, in de troon des Vaders! Op zodanige wijze heeft de Heere Zijn discipelen de Naam Zijns Vaders bekend gemaakt;

III

Hoe heeft Hij dien bekend gemaakt, nadat Hij deze woorden had gesproken?

Aldus zegt de Profeet Jesaja (Hoofdstuk 50: 4 - 6): "De Heere HEERE heeft Mij een tong der geleerden gegeven, opdat Ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken, Hij wekt allen morgen! Hij wekt Mij het oor, dat Ik hore, gelijk die geleerd worden. De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning, Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef Mijnen rug dengenen, die Mij slaan, en mijn wangen dengenen, die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheid en speeksel."

In de raad onzer zaligheid heeft God Zijn tweeledig doel bereikt; in een geheel verloren zaak Zijn gerechtigheid te verheerlijken; uit de dood het leven te voorschijn te roepen; midden door de dood heen eeuwig leven, gerechtigheid en zaligheid te laten uitblinken; Zijn gerechtigheid te handhaven; de zonde en haar gevolgen weg te nemen; een nieuwe schepping in Christus Jezus in het aanzijn te roepen; en dit alles in een weg, waarin des mensen ongerechtigheid en Zijn gerechtigheid in zo'n sterke tegenstelling zouden komen, dat Zijn gerechtigheid, Zijn Naam, Zijn raad, Zijn verkiezing de overwinning zouden wegdragen, en een eeuwige zaligheid zou bevestigd wezen voor alle gelovigen!

In tweeledig opzicht heeft onze Heere deze raad, de Naam Gods, aan de Zijn bekend gemaakt. Immers gelijk Hij de Naam Zijns Vaders tegenover alle namen handhaafde tijdens Zijn omwandeling op aarde, zo heeft Hij dat in 't bijzonder voor de Zijn gedaan, toen Hij stond voor Kájafas, voor Pilatus, in Gethsémáné en op Golgotha, waarvan niet alleen later het gerucht tot de Zijn is gekomen, maar waarvan zij ten dele ooggetuigen zijn geweest. Het moest vervuld worden, hetgeen de Profeten van aller mensen ongerechtigheid en daartegenover van Gods gerechtigheid, van aller mensen zonde en van Gods genade geprofeteerd hadden.

En dat nu een Kájafas zich tegen deze genade verzette; dat het ganse Joodse Sanhedrin Hem in het aangezicht spuwen en mishandelen liet, alleen uit boosheid en wrevel,
54

omdat zij niet geacht werden rechtvaardig te zijn, en dat Hij alleen de Zoon was, en dat uit de Vader alleen door Hem de gerechtigheid zou zijn; dat een Pilatus enkel uit mensengunst Hem liet geselen en een doornenkroon op Zijn hoofd zette; dat het ganse volk der Joden, Gods volk, Zijn eigen volk, voor hetwelk Hij onderwijl dit alles leed, herhaaldelijk uitriep: "Kruis Hem!" en zij een moordenaar verkozen in de plaats van Hem, Die hun leven was, enkel uit boosheid en nijdigheid, omdat zij niet als rechtvaardigen zouden gelden, en de gerechtigheid alleen uit God zou toekomen dengenen die in Hem geloven, - heeft dit alles Hem een ogenblik doen wankelen? Nee, Hij heeft volgehouden en Zich laten geselen en uitwerpen, en onder dat alles nog gezwegen!

Zie eens, hoe Hij daar voor Kájafas, voor Herodus en op Gabbatha stond, daar was Hij, daar was Zijn ganse doen de luide openbare verkondiging des Evangelies van de volzalige God: "Als Hij, Die in de hemel woont, Mij, Zijn Zoon, zo *door* u laat verwerpen en dat *vóór* u, zo komt dan tot ulieden die hartverbrijzelende vraag: hoe heet Hij Daarboven, Hij, Dien gij in Mij verwerpt? Die Mij desniettemin uit Zijn ingewanden uit voor u overgeeft? En wiens Naam is dan goed en heilig, wiens Naam is wonderlijk en vol van genade, de uwe of de Zijne?"

Wanneer Hij aan het kruishout bidt: "Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen," terwijl zij met Zijn brandende dorst de spot drijven en bij Zijn uitroep: "Mijn God! Mijn God!" - Waar een Hij, het eeuwige Woord, schoon in de macht der hel, Zich aan het Woord vasthoudt en vastklemt, en alzo roepende, verlaten en in onze eeuwige duisternis gedompeld zijnde al die macht der hel verbreekt, - toch kunnen schreeuwen: "Laat zien of Elias komt!" terwijl Hij reeds voor hen alles volbracht ziet, en Hij niet hen allen van het kruis af in de eeuwige verdoemenis neerstort, maar integendeel lijdt en bloedt, om hen tot God te brengen; - hoe heeft Hij hun daar de Naam bekend gemaakt, de Naam Zijns Vaders, dat Hij een Vader is van verlorenen, gelijk Hij een Vader is van Hen, Dien Hij voor de verlorenen in de verlorenheid heeft doen nederdalen, opdat Deze met de verlorenen in volkomen zegepraal weder tot Hem zoude opvaren!

En hoe heeft Hij nu daarenboven nog in een ander opzicht aan Zijn jongeren deze Naam bekend gemaakt? Allen, allen hebben Hem verlaten; allen, allen zijn van Hem gevloeden: niemand heeft Hem bijgestaan. Petrus vervloekt zich dat hij Hem niet kent, en bij het kruis, al de Zijnen staan van verre: maar aan Petrus heeft Hij de genadeblik des Vaders in het hart geworpen, en allen, allen heeft Hij tot Zich getrokken in een verhoging, welke niets dan smaad en schande was voor het vlees! En Hij is opgestaan! en nu heet het: Zegt het aan Petrus; zegt het Mijn broederen, dat Ik hun voorga naar Galiléa. En: Maria, raak Mij niet aan! maar zeg het de broederen: Ik vare op tot Mijnen Vader en tot uw Vader, tot Mijn God en tot uw God! En: Thomas, wees niet ongelovig, maar gelovig. En: Vrede zij ulieden! En: Moest de Christus niet alle deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan? Toont Hij hun met dit "moest" niet aan, dat het zo de raad van Zijn Vaders was? Van een Vader, Die aldus Zijn wederhorigen tot Zich teruggebracht heeft, is Diens Naam niet "Vader!" en wel "rechtvaardige Vader?" Zo heeft Hij hun dan deze Naam daarna bekend gemaakt! En hoe heeft Hij verder woord gehouden, toen Hij de belofte des Vaders, de Heiligen Geest op hen zond!

En hoe heeft Hij woord gehouden: "Ik zal hun Uwen Naam bekend maken", tot op deze ure, waarin Hij, de Heere en Koning Zijn Gemeente, aan alle de verslagenen van
55

Geest laat prediken: Mijn Vader is uw Vader! Mijn God is uw God! En naar God henen, gevoelen zij hun leven verborgen met Hem!

IV.

Met welk een oogmerk heeft onze Heere Zijn discipelen de Naam des Vaders bekend gemaakt?

Opdat de liefde, waar een Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen! Heeft men ergens op de wereld ooit zo'n taal horen voeren als deze? Is het niet zo, dat God Zich wendt tot dien, die Zijn Naam kent? Heeft Hij dienaangaande niet gesproken: Die Mij eren zal Ik eren! - en Ik zal hem uithelpen en op een hoogte stellen, want hij kent Mijnen Naam? (Psalm 91: 14.) Is het niet zo, dat al wie de Naam des Heeren kent, over hemel, aarde en afgronden beschikt? Immers hij kent het hart van Hem, Die hoger is dan alle hemelen, het hart van Hem, Wiens de aarde is en haar volheid, het hart van Hem, voor Wien geen nood zo groot is, dat Hij Zich niet zou tonen en zeggen: "Vrees niet, o Sion, uw God is Koning!" Wie, naar de belofenis Gods, God kent, kent die Hem niet als Een, Die ge zegd heeft: Ik zal uw overtredingen genadig zijn en uw zonden en wetteloosheden gedenk Ik niet meer? (Jer. 31: 34; Hebr. 8: 11, 12.) En is 't niet, dat bij zo'n kennen in het hart de vlammen van heilig liefdevuur blaken, gelijk bij de Emmaüsgangers, die uitriepen: Was ons hart niet brandende in ons, toen Hij met ons sprak op de weg?

Is nu deze liefde een vrucht van 's mensen akker? Komt zij voort uit vlees en bloed? Of is zij de vrucht des Geestes? Is het niet de liefde Christi? Aanmerkt de Hogepriester onzer belijdenis! Nee, daarom was het Hem niet te doen, dat de Vader Hem liefhad om hetgeen Hij was, maar dat die liefde, waar een de Vader Hem liefhad, in ons was, in de Zijn was, - daar was het Hem om te doen. Daarom zegt Hij in de 16e Psalm mijn goedheid raakt niet tot U! Dat is, wat kan mijn goedheid U nog toebrengen? Om Uzelf volzalig te maken, daartoe hebt Gij Mij niet gezonden, maar Mijn lust is in degenen, die Ik reeds heilig en heerlijk zie op aarde, gelijk het ook Uw welbehagen is, dat zij heilig en heerlijk zijn voor U. (Psalm 16: 2, 3 naar het Hebreeuws.) Gelijk Gij Mij liefhebt, omdat Ik Uw wil doe, zo zij ook deze Uw liefde in hen. Gelijk Ik Uw Naam verheerlijk op aarde, en Gij dus een welbehagen in Mij hebt, zo heb Ik ook hun Uw Naam bekend gemaakt, opdat dit Uw welbehagen ook in hen zij! Gelijk Gij Mij als Uw Zoon liefhebt, zo heb Ik U, Mijn Vader, in hen verheerlijkt, opdat Gij hen ook als Uwe kinderen liefhebt. Ik weet het, Ik heb Uw werk op aarde volbracht, en kom tot U, en gelijk Gij Mij zult verheerlijken met die heerlijkheid, die Ik bij U had eer de wereld was, zo heb Ik ook hun Uwe heerlijkheid geopenbaard, opdat de heerlijkheid, waar een Gij Mij verheerlijken zult, ook in hen zij!

Welk een genade is die genade van onze Heere Jezus Christus! In het hart Zijns Vaders heeft Hij ons rust bereid, gelijk Hij Zelf daarin leeft; in het hart Zijns Vaders heeft Hij ons geborgen, gelijk Hij Zelf daarin de Geliefde is! In de ingewanden Gods heeft Hij ons ingeweven, gelijk Hij Zelf de ingewanden Gods is! Tot de schoot Zijns Vaders heeft Hij Zelf ons gedragen, Hij, het enige Kind, Dat in 's Vaders schoot ligt. Dat is geen verdeelde liefde! Nee, een enige volkomen liefde. Niet onze liefde is het tot God, - want de Heere heeft niet gezegd: Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt, opdat zij U liefhebben, *maar opdat even diezelfde liefde, welke Gij tot Mij hebt, in hen zij!* Wanneer dus liefde in ons woont, zo is dit de liefde Gods tot ons, diezelfde liefde, waar een Hij Zijn Zoon heeft liefgehad. Gelijk de Vader dan de Zoon heeft liefgehad,

56

zo heerst in ons deze liefde tot Zijn Zoon, dat Hij ook ons liefheeft, die Zijn Naam kennen en Hem als de God en Vader van onze Heere Jezus Christus aanroepen; en

gelijk die liefde tot Zijn Zoon ook tot ons is, en Hij daar een in ons woont en heerst, - zo zal deze liefde ons, die Zijn Naam kennen, over alles heendragen, over alles heenzetten, zodat dood, duivel, zonde noch wereld, noch hoogte noch diepte ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is.

En gelijk het de Zoon, als onze barmhartige Hogepriester, behaagd heeft, ons de Naam des Vaders in Zijn Evangelie bekend te maken, opdat dat kennen van deze Naam God als 't ware zoude dringen om Zijn liefde, welke Hij tot de Zoon heeft, in onze harten uit te storten door de ons gegeven Heiligen Geest, zo ook dringt die liefde tot de Zoon de Vader, dat gelijk zij, die Zijn Naam kennen, van Zijn liefde vol zijn, zij ook daarvan mogen vol zijn en Hij dus Zelf in hen zij, Die hun die kennis Gods verworven heeft, zodat het bij hen heet: "Ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en wat ik nu in het vlees leef, dat leef ik in het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij heeft overgegeven" (Gal. 2:20); en wederom: Te leven is mij Christus! (Fil. I: 21.)

Ziende op ons leven, op onze behoudenis, sprak de Heere: *En Ik in hen!* Want die een liefde Gods dringt alle heiligen, dat zij de Zoon eren, gelijk zij de Vader eren, en het loflied in hun harten weergalmt: *Dien, Die op de troon zit, en het Lam zij prijs en eer en lof en heerlijkheid!*

Mijne broeders en zusters, ik eindig.

Door de Eengeboren Zoon

Gaan wij tot des Vaders troon

En Zijn bitt're dood en smart

Tonen ons het Vaderhart!

God is onzichtbaar, maar het Woord, Hetwelk bij God was, Hetwelk God was, werd vlees. In onze toestand, waarin Hij voor ons geweest is, waarin de Vader Hem gezonden heeft, heeft Hij ons God verklaard! Hij heeft ons verklaard, hoe God over ons denkt, dat Hij gedachten des vredes heeft over iedere arme en ellendige.

Er staat: "God was in Christus!" en hebt gij Hem gezien, hoe Hij voor ons gebloed heeft, zo hebt gij in Gods Vaderhart gezien, want om onze zonde heeft Hij Hem overgeleverd en tot onze vrijspraak heeft Hij Hem opgewekt! Kent Hem alzo, - en de vrucht van die kennis zal zijn overeenkomstig het gebed en de wil van Hem, om Wiens wille de vader doet boven bidden en denken. In wien nu de liefde Gods is, in dien woont Christus en geen arglistigheid.

De Name Gods zij geloofd van eeuwigheid tot eeuwigheid, en allen, die Zijn Naam vrezen, juichen: *Amen!*

AMEN.

6.

2 Kronieken 29:27b

In verscheiden aanzienlijke families bewaart men zekere geheime geneesmiddelen tegen bepaalde ziekten of kwalen voor vele geslachten. Men reikt deze middelen, zodra maar een klacht vernomen wordt, van harte en om niet uit. Zo heeft men ook in de Gemeente Gods sedert eeuwen allerlei beproefde middelen tegen allerlei ziekten; de een wijst de ander vol vreugde en om niet de middelen aan, waardoor hem genezing geworden is. Want het Huis Gods is een eigenaardig huis, een groot ziekenhuis armenhuis is het; en toch behoeft niemand daarin ziek noch arm te zijn, want de Heere is immers aller schat en de Heere is immers aller Heelmeester. Het opschrift boven het Huis is: "Geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek, want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben." (Jes. 33: 24.)

In dit Huis is eens een zieke geweest, die al de inwoners van dat Huis een middel aan

de hand deed, dat, hoe eenvoudig ook, iedere ziektekiem tot in de kleinste cellen aantastte. Het was een middel dat helemaal niet bitter was en zeer snel en goed werkte. Deze zieke was een koning, zijn naam is: "de geliefde"; het middel geeft hij in Psalm 32 aldus op:

"Er zij bij de mens geen bedrog in zijn geest, maar hij belijde zonder uitstel de Heere alles wat hij gedaan heeft en doet, en hij zal vergiffenis zijn zonden hebben."

Dat het er werkelijk zo in gelegen is, daartoe verhaalt hij, geheel openhartig en eerlijk, wat hem eenmaal overkomen is. "Toen ik het wilde verzwijgen", zo verkondigt hij ten aanhoren van de Gemeente, "werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen de ganse dag. Want Uw hand, o God, was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Sela. Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de Heere, en Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonde. Sela."

Men ziet hier, dat David niet aan de Gemeente voorhoudt op welke wijze zij in elke zondenood tot God bidden moet, maar hij legt haar de belijdenis van de zonde in de mond, en daarbij de vermelding van de door hem ondervonden genade.

In de 32ste Psalm heeft David waarschijnlijk de toestand beschreven, waarin hij voor God heeft verkeerd, toen hij gezondigd had met Bathseba en tegen Uria (2 Sam. 11) voordat hij tot de Profeet Nathan sprak: "Ik heb gezondigd tegen de Heere", en Nathan hem uit kracht van des Heeren woord - "wien gij de zonden vergeeft, dien zijn ze vergeven"-, antwoordde: "De Heere heeft ook uwe zonde weggenomen, gij zult niet sterven." (2 Sam. 12:13.)

Mogen er ook onder ons niet vele zijn, welke die toestand, waarin zich David bevond, uit eigen ondervinding kennen, dan zijn er onder ons des te meer, over wie Gods hand in enig ander opzicht dag en nacht zwaar is; van wie het gebeente zeer dor en droog is, die evenwel zichzelf daaronder weten te troosten en te helpen.

Gods Geest legt aan de mens een geweldige vraag voor; een vraag, waarmee Hij hem zijn gehele leven door achtervolgt of hij er antwoord op zou kunnen geven; een vraag, waarvan de mens zich niet kan ontslaan. Deze vraag is: Bent u in waarheid van de ongerechtigheid af, of rust u nog op uw zonde? Bent u gezond in het geloof, of brengt u uw vroomheid bij God in rekening?

En voor de onzichtbare Oordeler der gedachten werpt zich de mens, heden op deze, morgen op gene zijde; nu eens is het bij hem geloof, barmhartigheid en genade, dan

58
weer is het werk en heiligheid; en zo zoekt hij rust, maar vindt ze niet. Ziedaar een ziekte die allen kennen, die zich in het Huis Gods bevinden.

De oorzaak van deze ziekte ligt daarin, dat een mens zichzelf wil handhaven tegen God, alsof hij iets was, terwijl hij hoegenaamd niets is. David drong door tot de oorzaak van de kwaal, toen hij voor de profeet beleed: "Ik heb gezondigd tegen de Heere." Hij zegt niet alleen: Ik heb gezondigd, maar: "Ik heb gezondigd tegen de Heere."

Het geneesmiddel is dus dit: ophouden met zichzelf voor God te willen handhaven, en voor Hem belijden, hoe en wat men zelf is. En dan van God geen kwade gedachten hebben; integendeel, Hem zodanig erkennen, dat men immers wel weet, Wie Hij is.

De gezegende gevolgen er van zijn: vrede en blijdschap in de Heilige Geest.

Aangezien nu echter geen mens, door zijn hoogmoed, er ooit toe komen zal om uit zichzelf te bekennen hoe en wat hij is opdat hij aan zijn God alles hebbe, behaagt het God steeds weer opnieuw en op allerlei wijze Zijn goede en heilrijke woorden te laten prediken. Zodat men toch moed grijpt om tot Hem te gaan, Hem alles te belijden, niets te verzwijgen, zich voor Hem geheel bloot te leggen zoals men is, zonder het

allerminste achter zich te houden, opdat de Geest des vertrouwens en der vrijmoedigheid om toe te gaan tot God in het hart wone, dat men vreugde en blijdschap hore en zich niet terneergeslagen gevoele bij de prediking der gerechtigheid.

Dat ik dezelfde dingen voor de tweede keer u voorhoud, zij u niet tot verdriet, want het is nuttig voor u en zal u tot meerdere zekerheid dienen.

Tekst: 2 KRONIEKEN 29:27b.

Ter tijd nu, als dat brandoffer begon, begon het gezang des Heeren met de trompetten, en met de instrumenten van David, de koning van Israël.

Zestien volle jaren had Israël de Baäls gediend onder hun koning Achaz. Deze Achaz offerde in het dal des zoons van Hinnom; hij verbrandde zijn zonen in het vuur tot eer van zijn ingebeelde god, en zijn zonen zelf (naar hij meende) ter zaligheid (2 Kon. 16; 2 Kron. 23). Daarbij waagde hij tegen de profeet Jesaja te zeggen: "Ik zal de Heere niet verzoeken." (Jes. 7: 12.) Zo vroom was hij in eigen ogen. Dit was de oorzaak dat hij in de handen van de koning van Israël viel, toen Pekah, de zoon van Remalia, 120.000 weerbare mannen van Juda op een dag sloeg, en dat van Juda 200.000 zielen gevankelijk naar Samaria gebracht werden. Bovendien werd hij benauwd door de Edomieten en Filistijnen; terwijl de koning van Assyrië, het vlees dat hij tot zijn arm gesteld had, hem nog meer benauwde, zonder hem enigszins tot hulp te zijn, zoals vlees dat steeds gedaan heeft en doet.

"Ja ter tijd, als men hem benauwde, zo maakte hij des overtredens tegen de Heere nog meer; want hij offerde de goden van Damaskus, die hem geslagen hadden", en hij sloot toe de deuren van de door hem geheel beroofde tempel des Heeren. Daartoe maakte hij zich altaren in alle hoeken te Jeruzalem; ook maakte hij in elke stad van Juda hoogten, om anderen goden te roken; also verwekte hij de Heere, zijn vaderen God, tot toorn.

Hierna werd Hiskia koning; op 25 jarige leeftijd was het zijn eerste werk, dat hij de deuren van het huis des Heeren opendeed. Hij heiligde en reinigde het huis des Heeren. Voor het koninkrijk, voor het heiligdom en voor Juda beging men een zonde tegen de zonden, (naar Gods Woord, 2 Kon. 30:17: Want een menigte was in die gemeente, die zich niet geheiligd hadden); en de priesters sprengden het bloed van de

runderen, de rammen en de lammeren tegen de zonde, tegen de schuld en tegen de ongerechtigheid op het altaar. En om te belijden, dat ook dit alles zonde was, slachtten zij ook de bokken tot zonde, nadat de koning en de Gemeente door de priesters hun handen daarop gelegd hadden, en zij maakten hun bloed tot zonde op het altaar, opdat het ganse Israël in genade bedekt zou zijn. Deze laatste handeling nu, die door "brandoffer" is vertaald, heette eigenlijk: een opgang van alles in de vlammen Gods; en nu staat er: ter tijd nu, als dat brandoffer begon, begon het gezang des Heeren met de trompetten, en met de instrumenten van David, de koning van Israël.

I. Bij de eersten opslag geven deze woorden aanleiding tot de vraag: *Waarom begon toen eerst het gezang des Heeren?* Deze vraag willen wij tot een algemene maken, ten einde uit haar beantwoording de beantwoording van een tweede vraag te verkrijgen, die wij u aldus voorstellen:

II. Wat hebben wij te doen, opdat ook bij ons het gezang des Heeren beginne met de trompetten en met de instrumenten van David, de koning van Israël?

I.

Waarom begon het gezang des Heeren ter tijd als het brandoffer of de opgang in de vlammen begon?

Wij lezen in het 25ste vers van ons hoofdstuk, dat Hiskia de Leviëten in het huis des

Heeren stelde met cimbalen, met luiten en harpen. De heilige schrijver voegt hierbij: naar het gebod van David, en van Gad, de ziener des konings, en van Nathan, de profeet: want dit gebod was van de hand des Heeren door de hand Zijn profeten. De Levieten nu stonden met de instrumenten Davids, en de priesters met de trompetten. (Vergelijk ook 2 Kron. 8:14.)

Als wij nu lezen, dat het naar het gebod des Heeren is geweest, gelijk Hij het door Zijn Profeten had geboden, dan is het duidelijk dat Hiskia de ordening, dat het gezang des Heeren begon ter tijd als het brandoffer begon, niet heeft ingesteld om bij het brandoffer zo veel te meer aandoeningen bij het volk te verwekken, maar dat alzo van oudsher de verordening van de Heilige Geest geweest is, en dat het daarom aan de aard en het wezen van het brandoffer zelf moest liggen, dat het gezang des Heeren daarmee verbonden was, met de trompetten en de velerlei instrumenten Davids. Zeer troostrijk is het, dit verband na te gaan.

Men had zes manieren waarop men naar de wet Gode een offerande moest toebrengen, dit naar het getal van de Wet om daarmee te aan te geven, dat men het volledige van het offer nog te verwachten had in Hem en door Hem, van Wie elk offer een troostvolle en hartversterkende prediking was.

Er was een brandoffer, een spijsoffer, een zondoffer, een schuldoffer, een vuloffer en een dankoffer, of zoals het eigenlijk in de Grondtekst heet: *een toebrenging tot opgang in de vlammen*. Eén voor gave, één voor zonde, één voor schuld, één tot vulling, één tot algehele overgave. (Levit. 7: 37.) In deze zes manieren van toebrenging waren alle andere toebrengingen begrepen. Immers wat de brandoffers aangaat, zijn er eigenlijk 10: slachtoffer, spijsoffer, drankoffer, vuuroffer, vuloffer, zondoffer, schuldoffer, dankoffer, loffer, gedenkoffer.

Bij de beschouwing van de dingen die toegebracht moesten worden, valt hier op, dat er geen hiervan door mensenheden voortgebracht was. Van al deze soorten van offers was dit het voornaamste en al het andere als het ware in zich bevattende, dat gebracht werd om geheel in vlammen op te gaan, hetgeen gewoonlijk "brandoffer" heet. De toebrenging van een zodanig offer had op drieërlei wijze plaats.

60

1. Eerst moest de hele nacht tot aan de morgen het vuur op het altaar branden. "Het vuur zal geduriglijk op het altaar brandende gehouden worden; het zal niet uitgeblust worden", was het woord des Heeren. (Lev. 6: 9-13.)

2. Verder was daarmee verbonden het elke morgen toebrengen van een lam, en van een lam tussen de twee avonden (tussen licht en donker). (Exod. 29: 38-43.)

3. Als laatste was het een toebrenging, die een mens deed, wanneer hij verlangde geheel en al met alle zijn zonden en offers in de vlammen tot God op te gaan. (Lev. 1.)

Bevend en sidderend kwam dan de mens voor Gods aangezicht, een offerdier bracht hij met zich mee. Dit was een rund of een schaap. Wat was hij, wat had hij, en wat had hij gedaan? Hij bekende, dat hij een zondaar, dat hij arm was; hij beleed een onnutte dienstknecht te zijn. Of hij een Israëliet was, of hij Abrahams zaad was, of hij een uitverkorene, een bevoorrechte was, of hij tegen zijn zonde een zonedelgend, tegen Zijn schuld een schulduitdelgend offer had, aan dit alles kon hij daarbij niet denken zolang hij nog in zijn binnenste niet met God Zelf in het reine gekomen was. Zichzelf, zijn leven en zijn verwachting, alles gaf hij op en over in de handen van zijn God: "Ach, als U, o God, mij voor eeuwig verteert in de vlammen van Uw heiligheid en Uw rechtvaardige toorn tegen mijn ongerechtigheid, dan bent U toch in Uw recht, en ook dan wil ik liever in Uw handen vallen, dan ergens elders."

Maar nee, Zijn schepsel verteren in een gloed, dat wil God niet. Hij heeft Zich een

schaap of een rund voorzien. Daar een komt de mens, die zich voor God neerwerpt. Hij schuldig, het rund of schaap onschuldig en geheel vreemd aan zijn zonde; hij een mens, die uitroept: "wie zal een reine geven uit de onreine?", en het schaap zonder gebrek.

Daar staat het dier, onschuldig en geduldig, en de mens legt in zijn ten ondergaan de handen op het hoofd van het rund. Dat is Gode welgevallig, zo bedekt Hij de mens genadiglijk, en op Gods bevel steekt de schuldige mens het jonge rund de keel door. De mens siddert bij deze handeling. Ziet, daar stroomt het bloed en dit wordt om het altaar gesprengd. En de mens, hij ziet zijn laatste leven ter aarde uitgegoten; de laatste bedekking, de huid, wordt hem afgetrokken; kop en vet, alle verstand en zielsvermogen, het gaat alles op het hout. De ingewanden en schenkelen, hart en liefde en alle steunsels, waarop hij met zo vaste tred daarheen ging, zijn onrein verklaard; ze moeten gewassen worden, en komen ook op het hout.

Van onderen is het vuur, daarop ligt het hout, en daarop de mens, zijn hele ziel, met zijn verstand, en met alles wat hij van God heeft, met hart en zinnen, met kracht en macht. Hij mag niet meer klagen: *had ik het maar zo of zo aangelegd, had ik maar meer in Godzaligheid toegenomen, had ik een weker hart gehad, had ik het zo of zo gemaakt, was ik maar zo of zo gegaan.* Nee, gegrepen wordt hij door de vlammen; het vuur verteert kop en vet, ingewanden en schenkelen, zodat er voor God niets overblijft dan stof en as.

En toch, hoewel in zulke gloed verteerd, hoe komt het dat de mens daar ongedeerd staat? Immers, niet de mens wordt door het vuur verteerd, maar een rund of een schaap, een dier dat aan de hele zaak vreemd was. Een rund of een schaap in de plaats van de mens. De kop deugt niet, het vet deugt niet, de ingewanden en schenkelen deugen niet, want anders behoeften ze niet door het vuur verteerd te worden, en wat niet deugde is overgedragen op de kop, het vet, de ingewanden en de schenkelen van dat, wat volkomen, wat onberispelijk was. En daar staat de mens, verteerd en toch behouden; hij voelt zich op het hout en wordt niet verbrand; hij ziet zijn zonde en zijn heiligheid, zijn ongerechtigheden en ook zijn offeranden in de vlammen, en uit 61

deze vlammen waait hem reeds vrede tegemoet. Hij staat... hij ziet toe: zal niet de stank van dat hoofd, waarmee hij zichzelf tot God heeft gemaakt; van dat vet, waarmee hij zich de plaats van de Heilige Geest onrechtmatig heeft toegeëigend; van dat hart, waarmee hij gedacht heeft meer lief te hebben en het beter te menen dan God; van zijn schenkelen, waarop hij menigmaal heeft gesteund, alsof het aan zijn willen en lopen lag; zal die stank God niet zoveel te meer vertoornen, om met Zijn vuur van de hemel neer te komen en te verteren het altaar met zulke zonde, de mens met zo'n gezindheid? De mens ziet toe.... hij staat verbaasd: het rund stijgt op in de vlammen, en wel met al de last, die het zich heeft laten opleggen, het stijgt opwaarts door alle hemelen heen; en de mens ziet het en verstomt: God heeft het aangenomen en heeft de stank in liefelijkheid voor Zich verwisseld. Hij ziet en verstomt: met Zijn zonde is het rund opgestegen, de vlam van toorn is de vlam der liefde geworden, de vlam der vertering een vlam der verlossing; in deze vlam is de mens te midden van zijn verlorenheid opgevaren tot zijn God. En gerechtvaardigd gaat hij naar zijn huis; dat is gewis waar!

Bij wie brandt niet het hart in zijn binnenste, die deze dingen verstaat! Wie brandt niet het hart in zijn binnenste, die tot hiertoe van verre stond! Ja, men voelt het dat de gelovige Israëliet het wel zeer goed wist, dat het niet het rund of schaap op zichzelf was, alsof dat Gods hart bewogen en ten gunste gestemd had. Maar het was God, Die het slachten van het rund had verordend, om de mens genadig te bedekken. Daarom

was de gehele handeling uit God, en de mens dus uit God door het rund en in het rund weer tot God gebracht was. Ook wist hij het zeer goed, dat God geen behagen heeft stierenvlees te eten of bokkenbloed te drinken, maar dat het rund een schaduw was van de Belofde, en dus voor de troon Gods Degene was, van Wie later ook Johannes getuigde: "Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt (draagt)." (Joh. 1: 29.)

Hoe moet de Israëliet bij het zien van deze opgang tot God, hoe bij het terugkeren naar zijn tent, hoe moet hij in zijn tent verbaasd en als stom van aanbidding gestaan hebben zodat hij geen woord kon uitbrengen. Hoe moet snel daarna in zo'n stilte van aanbidding de lof Gods hem door de ziel geruist hebben, tot hij in luid gejuich uitbrak, en eindelijk in allerlei afwisseling van toon de Heere toezong en speelde in zijn hart: "Looft en dankt de Heere, want Hij is goed, want Zijn barmhartigheid duurt tot in eeuwigheid over Israël."

Het verband van deze dingen is even duidelijk, als de bevinding er van liefelijk en vertroostend is.

Keren wij nu tot Hiskia terug.

Hij kende Gods gerechtigheid; een gerechtigheid, die, hoe goed en hoe trouw zij ook is, die slechts het heil van de mens bedoelt, evenwel en juist daarom de ongerechtigheid niet ongestraft kan laten. Hij kende Gods toorn zoals die te vrezen is, omdat God bij een mens niet datgene door de vingers kan zien wat hem in het ongeluk zou storten. En nu, wat had zijn vader, wat had Israël bedreven? Hier waren de Baäls, ginds de afschuwelijke Moloch, hier de Remfan, ginds de Astaroth en bovendien afgoden en hoogten in menigte opgericht. En Israël, het rookte ter ere van deze afgoden, offerde vlees en bloed daaraan op en was inderdaad van gedachte, dat het die Naam diende, die alléén te prijzen is. Zo was de stand van zaken toen Hiskia aan de regering kwam.

Hij beleed echter voor de Heere al deze zonden; hij verzweg al deze gruwelen en overtredingen niet; *"tot Christus wedergekeerd"* dat was zijn leus. Wij vernieuwen ons

62
verbond met de levende God, om Hem alleen te dienen, Hem alleen te vrezen, Zijn Naam alleen te heiligen, opdat Zijn wil geschiede hier onder ons, gelijk daarboven. En de tempel werd geopend, wat onrein was daaruit geworpen, en waar bleef men met al zijn zonden, al zijn gruwelen? Hield men daarvan iets voor zich terug? Nee, beiden, koning en volk, legden hun handen, dat is zij leunden op het hoofd van de offerdieren, die voor hun zonde, voor al hun gruwelen bloeden zouden. Dit was Gods heilige wil. Op dat slachtvee waren zo al hun zonden, en door de handen van de priesters staken zij de dieren de keel door en sprengden het bloed rondom het altaar.

Maar het was hun nog niet genoeg om te zeggen: deze zonde is onze zonde, en de onschuld van deze offerdieren is onze schuldeloosheid; niet genoeg was het hun, dat dit naar de wil van God was en zo geheel in overeenstemming met de wet: het een met het andere, onze zonde en onze heiligheid, onze schuld en onze schuldeloosheid, dat alles met elkaar en wij in dat alles, dat het opga in de vlammen tot God, uit Wie al deze dingen zijn!

De koning en het volk door het offer, dat zij toebrachten, begonnen zichzelf met al wat zij waren, met schuld en onschuld, met goed en kwaad, met zonde en heiligheid, met al wat zij gedaan hadden en geworden waren, op het altaar Gods te leggen, te weten in dat offervee, dat zij op het altaar lieten brengen. Met andere woorden: Zij begonnen zichzelf weg te werpen zoals zij waren, en slechts Gods liefde te erkennen, die in Christus Jezus is, en op dat moment, toen begon ook het gezang des Heeren, en het geklank van de trompetten, toen begonnen ook de bazuinen, de luiten en harpen,

de trommelen en reien, het snarenspeel en het orgel, de helklinkende cimbalen, en het volle orkest van de lof Gods naar de 150ste Psalm.

Het gezang des Heeren hebben wij al vernomen: *Looft en dankt de Heere, want Hij is goed, want Zijn barmhartigheid duurt tot in eeuwigheid over Israël.* Dit gezang mag wel het gezang des Heeren heten, want zulke vreugde en blijdschap brengt alleen de Heilige Geest teweeg in het verslagen gemoed, wat de Heere in zulke weg genezen heeft; ook daarom een gezang des Heeren, omdat het Hem toekomt, Wiens eer daarin vermeld wordt.

De trompetten had God verordend, oorspronkelijk twee in getal. (Numeri 10.) Die moesten van massief zilver zijn, want zuiver is de toon van Gods lof; immers bij zulke lof is het met alle vlees en met al de roem en lof hierover ten enenmale uit en voorbij. Van deze trompetten moesten de priesters gebruikmaken bij het samenroepen van de vergadering, dan moesten zij eenvoudig daarop blazen, maar geen gebroken geluid voortbrengen; want als men tot het hart Gods samenroept, dan moet men welgemoed blazen en dus de komende moed geven.

Zou het leger optrekken, dan moesten zij met een gebroken geklank blazen, want dan is het als een roepen en schreeuwen: Ik weet niets van de weg en heb die ook niet lief, *ontferm U mijner, o God, en leid Gij mij!*

Als zij tegen de vijand ten strijde zouden trekken, moesten zij ook met de trompetten een gebroken geklank maken; dan betekende het: ontferm U zich onzer, in ons is geen kracht, maar onze ogen zijn op U. En daarbij lezen wij meer dan eens, dat toen zij aanvingen met danken en loven, de vijanden zich onderling versloegen; en Israël deelde hun roof uit. (2 Kron. 20: 22.) Desgelijks had God gezegd: "Ten dage uwer vrolijkheid" (want God wil, dat wij eten en drinken en vrolijk zijn voor Zijn aangezicht, wat de duivel niet wil en daarom de mens allerlei dingen aan het hoofd hangt, opdat hij het hoofd zou laten hangen) "ten dage dan uwer vrolijkheid, en in uwe gezette hoogtijden, en in de beginselen uwer maanden, zult gij ook met de trompetten blazen over uwe brandofferen en over uwe dankofferen: en zij zullen u ter gedachtenis
63

zijn voor het aangezicht uws Gods; Ik ben de Heere uw God." Want God gedenkt hen, die het verstaan om te zingen: "Komt, laat ons de Heere vrolijk zingen, laat ons juichen de Rotssteen onzes heils. Laat ons Zijn aangezicht tegemoet gaan met lof; laat ons Hem juichen met psalmen!" (Psalm 95: 1 vv. Psalm 100).

Het snarenspeel was naar Psalm 150 van verschillende aard. Alles was zo ingericht om stem en ademtocht te hulp te komen tot het loven van God, zoals David, de koning van Israël, het had verordend. Hij was de man, die geleerd had God te loven in al de wegen waarin hij onderwezen werd om alles op te geven en te laten varen en om alle dingen Gode in handen te stellen. Zo kon Hij een trouwe herder van Zijn volk zijn in het Rijk Desgenen, Die leeft van eeuwigheid en tot in eeuwigheid, en Die alle dingen geschapen heeft om Zijnszelfs wil.

Het gezang des Heeren begon dus, en de trompetten en de instrumenten van David werden opeens gehoord, toen koning en volk hun zonden aan God bekend maakten, hun overtredingen en de overtredingen van hun vaders niet verzwegen, zich ook niet aanmatigden, die zelf weer goed te maken, maar naar Gods verordening zichzelf met alles wat zij waren geheel ermee gaven: met ons is het uit en voorbij. *"Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwen Naam geef eer"*; U alléén bent rechtvaardig, U alléén heilig en goed, wij hebben niets in te brengen, en zijn tot niets bekwaam; omkomen en zaligheid, zonde en genade, onszelf en Christus, wij geven het alles in Uw hand. U alleen bent het, slechts uit Uw vrije ontferming is het, dat U een opgang hebt ingesteld, waarin U ons hebt willen opnemen tot U, zonder onze zonden te gedenken.

II.

Wat hebben wij te doen, opdat ook bij ons het gezang des Heeren beginne met de trompetten en met de instrumenten Davids?

Men kan op deze wereld allerlei liederen zingen, zich ook zelfs vrolijk maken bij de Psalmen van David, ook het gezang des Heeren zingen, evenals iemand, die een lied zingt alleen maar om te zingen. Dat is echter het gezang des Heeren niet. Het gezang des Heeren wordt in het binnenste van het hart aangeheven; dat zingt men echter niet op die wijze, als waarop iemand iets bezingt wat hijzelf niet heeft beleefd.

Integendeel, waar het gezang des Heeren begint, waar dat in waarheid gezongen wordt, daar heeft ook dat gezang zijn man gevonden, daar is het geen lied der ijdelheid. Nee, wat zo gezongen wordt zijn zaken die uit diepst van het hart voortkomen. Alhoewel alle duivelen en zonde en allerlei dood die mens als een heirleger omringen en bestrijden, toch is dat gezang de overwinning op alles.

Ach, er zijn zoveel Christenen, die zich dikwijls bovenmate verblijden kunnen, maar komt men op de grond van de zaak, dan is er toch geen Heilige Geest aanwezig.

Niemand van hen weet, waar de zonden gebleven zijn, veel minder nog, wat God voor een zondaar is. Zij verblijden zich, naar hun zeggen, dat zij in de hemel mogen komen. Maar de vraag: waar blijft God? Wat wordt er van Zijn Wet? Wat is gerechtigheid? Wat is de waarachtige liefde tot de naaste, de liefde, die niet zichzelf zoekt, maar wat des anderen is? Die vraag komt niet eens in hun hart op. Hun gehele doen bewijst, dat zij God loven, omdat God hun iets gegeven heeft, en niet, omdat God Gód is. Zij zullen dan ook niet op God hopen, als het de schijn heeft dat God hen doden wil; en zo lost hun gezang zich tenslotte op in het gewone doen en drijven van de wereld.

Maar wat is het antwoord op de voorgestelde vraag? Welaan, zie hier het antwoord: matig u niets aan! Aanmatiging was de oorzaak, dat er eens iemand gevonden werd

64

zonder bruiloftskleed, en dat hij verstommen moest op de vraag: Vriend, hoe zijt gij hier gekomen?

De aanmatiging in geestelijke dingen is als een zuurdesem, die alles doortrekt. Zij heeft ook aanmatiging in tijdelijke en lichamelijke dingen ten gevolge: alles moet dan voor mij zijn, alles moet mij eren, er is dan niets meer goed genoeg voor de mens, alles staat hem in de weg, als hij niet de eerste mag zijn; ook God moet dan voor hem onderdoen. Dat spreekt immers vanzelf; God is voor hem, Christus is voor hem, de genade is voor hem; en als hij daarvan zingt en speelt, dan moet iedereen het weten, wat voor een man hij is.

En het antwoord is opnieuw tot een ander: *matig u niets aan!*

Hoe komt het toch, dat u het Evangelie heden en morgen en steeds opnieuw hoort, en toch telkens weer dezelfde klacht van u vernomen wordt: ik heb geen rust, ik kan de vrede niet vinden, ik weet niet hoe het met mij staat. God is zo goed, maar mijn hart wil niet breken. O, wat is er toch een verkeerdheid bij ons!

Lieve vriend, ik raad u, leer de tien geboden, nog eens en nog eens! Sla een blik in het dagelijks leven, in uw doen en laten van elke dag! U hebt geen rust, zegt u, en u kunt weken en jaren lang zo rustig daarheen gaan, alsof u niets ontbrak! Wat hebt u dan toch voor een God dat u zo hard slapen kunt en niet bemerkt hoe het rondom u stormt? Is God dan dood, die God, Die gezegd heeft: "gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben", dat u niet in het verborgene bij Hem zou aanhouden met bidden en smeken, opdat Hij u vreugde en heil doe horen en Zijn Heilige Geest op u doet komen?

Ik wil u allen echter de kwaal blootleggen, waardoor u in het licht wandelt, als

wandeldet gij in de duisternis (Jes. 59: 10), waardoor ook het gezang des Heeren uit uwen mond niet vernomen wordt.

Hij, Wiens Naam Jezus is, stond eens in de tempel en, aldaar vele waterkruiken ziende, riep uit: "Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit Zijn buik vloeien. En dit zeide Hij van de Geest, Denwelken ontvangen zouden, die in Hem geloven: want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was." (Joh. 7:37 vv.)

Hoe? Was de Heilige Geest nog niet? Nee, wat baat het iemand, of er Heilige Geest is, als niet op hem Heilige Geest gekomen is; of wat baat het iemand dat God is, indien het "God met ons" niet ook met hém is? Begrijpt u? Jezus was nog niet verheerlijkt!

Dit is een waarheid in tweeledige zin. Jezus is verheerlijkt ter Rechterhand des Vaders, daar leeft Hij Gode, een waarachtige Heiland, zoals Zijn Naam zegt. Maar, zal iemand het gezang des Heeren zingen, zal hij het trompetgeklank liefhebben, zullen de velerlei instrumenten Davids ook voor hem enkel liefelijke akkoorden voortbrengen, dan is Jezus bij hem verheerlijkt, gelijk Hij bij de Vader verheerlijkt is.

Hoe dit geschiedt? Doordat wij Zijn Naam erkennen. Ik wil hier die Naam nemen in de eenvoudigste betekenis van "Verlosser."

En nu vraag ik aan u, die geen vrede vinden kunt, geen rust tot nu toe: wat klaagt u nog langer, dat u dood bent, dat u zo onverschillig bent, dat het u geen rechte ernst met de zaak schijnt te zijn; moet dan uw ernst, uw brandende hart, uwe liefde u zalig maken? Houd aan bij God en volhard bij de erkenning, dat Hij Dien voor onze zonden heeft overgegeven, Wiens Naam Jezus is, en dat deze Jezus een niet uit Zichzelf gekomene is, maar een van God gezondene Jezus u zo gewis verlost heeft, als het waarachtig is, dat er bij God geen aanneming des persoons is.

65

En u, die klaagt: ja, in vroegere dagen, toen was ik als het wollen vlies van Gideon, waaruit men overvloedige dauw kon drukken, u vraag ik: zal dan datgene, wat u vroeger was, u zalig maken, of zal Hij alleen bij u verheerlijkt zijn, Wiens Naam, als die "Verlosser" is, ook alleen de eer toekomt?

En u, met uw oude zonden, waarvan u zich nimmer in waarheid bekeerd hebt, die blijft echter liggen op uw droesem, als op een rustbed. Van veel, ja zeer veel hebt u zich te beschuldigen, evenwel, u houdt u staande, hoe ook uw geweten u bestraft, u houdt vast aan uw Jezus' geloof, aan uw bekering, aan alle beloften van God. Met alle macht houdt u vol: ik ben niet als anderen; u wilt niet weten, dat u vlees bent, een mensenkind. Met niets meer dan met uw eigen heiligheid blijft u zich bedekken, en betuigt evenwel steeds opnieuw, dat de zaak tussen u en de levende God niet in orde is. Aan u vraag ik dan: wat u dan ook mag geweest zijn, waaraan u zich dan ook zo hardnekkig vasthoudt, zal dat u verlossen? Wordt daardoor Jezus verheerlijkt, Wiens alleen de verlossing is?

En u, die bij uzelf denkt: dat alles gaat mij niet aan. U vraag ik: denkt u, dat Jezus bij u verheerlijkt is, Die een Koning is van een Rijk, waar slechts zonden worden uitgedelgd en ongerechtigheden worden weggenomen? Indien het u niet aangaat, dat u zich kent als een niets bij God, als een die zich altijd op andere dingen verlaat, om daardoor zalig te worden, dan is Jezus niet bij u verheerlijkt. En waar dat het geval niet is, daar is ook het gezang des Heeren niet begonnen.

En u, die in waarheid verslagen en beangst bent vanwege uw zonden en u toch van die zonden niet kunt losmaken, u vraag ik: wat zal bij u waarachtig zijn, dat Jezus een Verlosser is, en dat u van hart gelooft, dat in Zijn Naam verlossing van zonden is, of wel, dat u eerst de bevrijding er van aan uwe leden moet gewaarworden?

Maar waartoe meer gevraagd! *De hoogmoed van ons hart is het, de aanmatiging, als*

betekenden wij allen iets bij God, de een op deze, de ander op gene wijze. Dat is de oorzaak dat geen brandoffer bij ons begint en dies ook geen gezang des Heeren bij ons wordt aangeheven.

"Maar wat zullen wij dan doen? Het gaat ons immers juist om kentekenen van ons geloof, en deze vinden wij zo spaarzaamelijk. Vandaar die bevreesdheid en dat wij zo vaak een verontrust geweten hebben, en het willen goedmaken door deze of gene daad. En is zodanige daad dan ook weer niet gerechtigheid, dan willen wij er nog een andere bovenop zetten, of het dan op die wijze gerechtigheid moge zijn, iets waardoor wij onze liefde bewijzen." Om kentekenen is het u te doen? Om kentekenen is het God te doen, dat u namelijk het gezang des Heeren zingt en in alle ongedwongenheid en eenvoudigheid van het hart vrolijk bent voor het aangezicht van uw God zonder één enkel werk te hebben, waarop u enigszins zou kunnen zien. En juist dit kenteken, die lofzang is er niet!

Wat moeten wij dan doen? *Wij doen?* Welaan dan: doen! Wat hebt u voor zonden? Oude of nieuwe, kleine of grote; zijn zij voor verbetering vatbaar of zo hardnekkig, dat zij zich door allerlei boetedoening, tranen, zuchten, betuigingen niet laten uitdrijven? Vergeeflijke of onvergeeflijke, verschrikkelijke, gruwelijke, geheel algemene of geheel bijzondere die een ander in dier voege niet kennen zal? Kom voor de dag met al deze zonden! Wat vrucht geeft het u dat u zo dor bent als de opgebarsten akker bij zomerhitte? Wat vrucht geeft het u, dat u zo voorttreedt, inwendig vermagerd tot op het gebeente, en als zonder merg in de beenderen? Wat vrucht geeft het u, dat u hangt tussen dood en leven, bij een uzelf opgedrongen geruststelling, waarmee uw eigen goed verstand, dat God u gegeven heeft, zich niet laat bevredigen?

66

Want de Geest is daar, Die roept en waarschuwt: *zo komt het in het einde toch verkeerd uit!*

Werp dan weg al die bedekselen, waarmee u de zonde probeert te verbergen, terwijl uw tong, in plaats van Gode lof te zingen naar de waarachtige melodie, uw verborgen smart en uwe dorheid verraadt! Daarboven leeft een God, Die met honderd, honderd ogen ziet, en voor Hem is geen ding bedekt noch verborgen, maar Hij doorschouwt ons tot op het naakte gebeente, tot in het diepste van ons hart. Hij kent ons, Hij kent ons van alle eeuwigheid; Hij kent ons van dat wij gewrocht werden in moederslijf. Voor Hem dan beleden wat wij zijn; niets verborgen, niets verzwegen, bij ons niets teruggehouden; en dan vernomen, wat Hij gedaan heeft, wat Hij doet.

Voor dat wij nog waren, was Hij en kende ons, en nam uit Zichzelf het raadsbesluit tot onze verlossing; uit Zichzelf het raadsbesluit van een eeuwige herstelling, dat wij namelijk in de Zoon Zijner liefde weer voor Zijn aangezicht mochten staan in hetgeen recht en gerechtigheid is bij Hem, omkleed zijnde met Zijn gerechtigheid. Dat wij als Zijn maaksel in Christus Jezus zouden wandelen in deze gerechtigheid, naar de maatstaf van Zijn heil. Hebben nu onze zonden, die wij in deze tijd begingen, die eeuwige raad te niet gedaan? Of hangt deze raad daarvan af? Of zegt de Schrift, dat er zonden zijn, die deze raad te machtig zouden zijn geweest? En het kruishout, waaraan Hij hing, Die voor ons een vloek werd, moet dat nog eerst in de toekomstige jaren geplant worden, of stond het er niet al lang, (zijn niet reeds 18 eeuwen sedert vervlogen!) en hing Hij daaraan, het Lam, dat de zonde der wereld droeg? Moet het nog alles volbracht worden, of is het volbracht? Moet het nog in het reine gebracht worden, of is alle ding reeds vereffend voor God?

Het laatste, het laatste! En nu opgegeven en overgegeven, Gode in handen gesteld, wat u bent of niet bent, of u bekeerd was of niet, geloofd hebt of niet, heilig geweest bent en voorheen beter, of niet, of u vol van de Geest bent of niet. In Gods hand is zonde,

dood, duivel en genade, en verlossen kan Hij allen, die tot Hem komen; Hij wil de mens hebben, zo als hij is; want dat is bij Hem gerechtigheid, dat Hij zondaars vrijspreekt. Op welke grond? Aan Zijn Rechterhand staat een Lam, waarop Hij in welgevallen heeft neergezien; dit Lam heeft Hij verheerlijkt, zoals Dat Hem verheerlijkt heeft; met ons is het uit en voorbij; tot God moeten wij heen, wij allen, zonder onderscheid, altijd opnieuw. Zo wordt Gode de eer gegeven; en men kan niet beginnen alzo Gode de eer te geven, dat Hij niet zou beginnen ons Zijn Heilige Geest te geven en het loflied in onze mond: "Gij o Heere, hebt het gedaan. U zij de eer en het Lam, dat op de troon zit."

Welzalig is het volk, dat juichen kan! Zij zingen hun leven lang, ook dan nog, als smart en nood en dood hun het hart breekt, want Hij, Die heelt is God; Hij, Die helpt is God; en de oude, getrouwe God, sterft niet.

AMEN.

67

7.

Handelingen 9:31b

Deze preek is een vervolg op de vorige preek (nummer 6) over 2 Kronieken 29:27b. *"Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten!"* Dat is de stem des Heeren, welke daarhenen rolt met macht. Ach, hoevelen worden er gevonden, die zich inbeelden, boven anderen, uit de doden te zijn opgestaan, en wie ik heden wederom toeroep: Staat op, gij hardslapende! Nee, niet uw naaste geldt het, o mens, waar het lied weergalmt, en de stem ons toeroept: "Waak op"; het geldt u, u! Het geldt u, waar de Geest en de Bruid roepen: kom! Het geldt u, een ieder voor zichzelf, toen ik, acht dagen geleden, u predikte, dat het gezang des Heeren begon, toen het brandoffer begon. Toen ik u voorhield, dat daar, waar Jezus niet verheerlijkt is, ook geen Heilige Geest is. Gods prediker is geen prediker van mensen, hij probeert ook niet mensen te behagen, maar de liefde van Christus dringt hem, dat hij opnieuw roept, bidt en smeekt: Uit uwe graven uit, u, die meent: ik ben rijk en verrijkt, en niet bedenkt, dat zulks toch niet zo gewis en waarachtig is, als u het zich ingebeeld hebt. Wat baat het, of iemand van het trompetgeschal en van het veelvuldig snarenspeel Davids hoort, als hij niet in zijn eigen hart geleerd heeft, de Heere lof te zingen, en voor Zijn aangezicht te spelen? Daartoe moge de duivel zijn gezanten uitzenden, dat een menskind geveleid worde, en hem kussens onder de oksels gelegd worden, opdat hij op eigen krukken en stutten van zelfmisleiding gemakkelijk voortkome. Maar het Woord Gods heeft het op u gemunt, om u in al uwe eigenwaarde neer te werpen, opdat u van uzelf afziet, uzelf er aan geeft, uzelf verloochent, om niet in uzelf gevonden te zijn. Maar om gevonden te worden in Dengene, Die voor ons gestorven en opgewekt is. Gods Woord komt niet, om een lichtelijk tot verveling leidende tijd te verdrijven, maar opdat de mens ingegaan zij en bewaard blijve in de rust van de Heilige God, opdat hij bevonden zij in Dengene, Die voor de deur staal en klopt: *Doet open, doet open!* Hoe? Waar het Woord des Heeren HEEREN komt, moet daar niet de mens met het Woord tot zichzelf inkeren, moet hij niet zichzelf in oprechtheid en allen ernst voorhouden: dit is Gods Woord tot mij? Zijn wij God, dat ons tot prijs het Woord weergalmt, en wij een feestdag hebben? Of is God Gód, dat tot Hem Zijn Woord opgaat, en wij voor Zijn aangezicht Hem aanbidden, Die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, en dat Zijn Naam door ons geprezen zij? Hoe? Waar men leest en hoort, dat er een lied is, dat niemand leren kon, tenzij hij tot de honderdvierenveertig duizend behoorde, die van de aarde gekocht zijn (Openb.14:3; 7:4vv.), zou men daar een hemelse dichter laten komen, om dat lied van zijn zwakke harp ons voor te spelen, alleen om dit een enkele dag te horen? Moet het niet veelmeer een zaak des harten

geworden zijn, dat men zelf geleerd heeft de snaren van de harp te tokkelen, Hem tot lof, Die de Alfa is en de Omega? O, bij zo'n muziek moet de tong van de stomme los worden!

Hoe kan men daarbij vragen, hoedanige geest deze of gene gehad heeft of heeft; integendeel, daar keert men tot zichzelf in met de vraag: kan ik dat lied zingen, heb ik het geleerd, is Jezus bij mij verheerlijkt, is de Heilige Geest bij mij? Hoe dikwijls vraagt men: hoe laat is het? En de klok loopt door, snel, snel vliegen de seconden, de minuten, de dagen, de jaren daarhenen. En de stem van de Heilige Geest wordt niet moe: Heden, heden en niet morgen! Zo is Zijn stem "Heden, heden, zo gij Zijn stemme hoort, verhardt uwe harten niet." Welgelukzalig hij, die er voor zichzelf acht op slaat; hoe blij zal hij in de handen klappen, hoe vreedzaam zal hij lachen bij de

68

vertroosting des Heiligen Geestes, wanneer hij, na langdurig wachten, eenmaal de stemme hoort: heden is het de tijd, dat Ik u door mijn engelen laat overdragen in mijn eeuwigheid, om te aanschouwen van aangezicht tot aangezicht.

Intussen, hetzij deze of gene zichzelf voor Gods aangezicht beproefd of niet beproefd heeft, zich verootmoedigd of niet verootmoedigd heeft, Gods aangezicht van hart gezocht of niet gezocht heeft, nadat hem voor acht dagen die ernstige vraag voorgelegd werd: hebt u Heilige Geest ontvangen, - of hem voorgehouden werd: maak, dat u olie in uwe lamp hebt! Gods Woord gaat voorwaarts, en de wagen Zijns heils neemt gaarne op, wat op de weg is blijven liggen en dat tot Hem opschreit bij het gevoel van volslagen onmacht om verder vooruit te komen; verstaande dat de tijd kort is, en allerwege vernieling en ondergang dreigt, tenzij men zijn voeten gezet hebbe in de poorten van Jeruzalem.

Hebben wij voor acht dagen u voorgehouden, waar Heilige Geest is, waar Hij begint te werken, in dit uur willen wij u van de vertroosting des Heiligen Geestes prediken.

Tekst: HANDELINGEN DER APOSTELN 9:31b.

Het 31ste vers luidt in zijn geheel aldus:

"De Gemeenten dan door geheel Judea en Galiléa en Samaria hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vrees des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes werden vermenigvuldigd."

Wij wensen dan, geliefden, uw aandacht te bepalen bij:

De vertroosting des Heiligen Geestes.

De schriftuitleggers zijn het onder elkaar niet eens, hoe deze plaats moet vertaald worden. Enigen vertalen met Luther: "de Gemeenten werden vervuld met de vertroosting des Heiligen Geestes"; sommigen vertalen zo, alsof het zeggen wil: dat de Gemeenten der gelovigen in aantal toegenomen zijn door de vertroosting des Heiligen Geestes; onze Statenvertalers: *dat de Gemeenten in aantal toenamen, terwijl zij wandelden in de vrees des Heeren en in de vertroosting des Heiligen Geestes.* Ga het ons in dit uur om de vertroosting des Heiligen Geestes zelve!

Wat is vertroosting? Dat weet hij, die bedroefd van hart is. Wij zijn gewoon dengene, die vader of moeder of een zijn dierbaren heeft moeten missen, te vertroosten. Ook vertroosten wij dengene, die een ernstig ongeval getroffen heeft; ook de arme wordt vertroost, en de broeder, als men hem hulp biedt, wanneer hij gebrek lijdt. Maar buiten al de ellende van dit lichaam en van dit tijdelijk leven is er nog een andere treurigheid, een ander bedroefd zijn, waarvan het heet: "De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering" (een bekering, die niemand berouwt) "tot zaligheid" (2 Kor. 7:10); en daar heet het: "Een verslagen geest, wie zal dien opheffen?" (Spr. 18:14.) zo'n door de Heere opgerichte geest (Jes. 57:15; 61:2; Psalm 146: 8) weet, wat vertroosting is.

Als laatste is er een diep gevoel van ellende, waarvan een Apostel zeide: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" waarop de troost volgt: "Ik danke God door Jezus Christus onze Heere." (Rom. 7: 24, 25.) En wederom: "Zo is er geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar vlees wandelen, maar naar den Geest." (Rom. 8: 1.) En naar de betekenis, die er ligt in deze laatste woorden, moet men het ook in onze tekst verstaan.

69

Wanneer het heet, dat de Gemeenten vervuld werden met de vertroosting van de Heilige Geest, dan moet die vertroosting wel zeer uitgebreid en zeer rijk geweest zijn. Ieder lid van de gemeente had dus troost voor zichzelf, doordat hij deels bij zich de ondervinding van de rijke genade van Christus opdeed, deels bij de broeders hetzelfde waarnam en deels bij hen die toegedaan werden tot degenen, die zalig werden.

Hoe heet Hij, Die de gemeenten vertroost? Hij heet: *de Heilige Geest*. Kent u Hem, de Heilige Geest? Zoals onze Heere tot Zijn jongeren zeide: "De wereld kent Hem niet; want zij ziet Hem niet, maar gij kent Hem." (Joh 14: 17.)

Wie is Hij, de Heilige Geest? De Heilige Geest is God. Hoor de Schrift: "Doopt he n in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes", en wederom: "De gemeenschap des Heiligen Geestes zij met u"; en elders: "Deze dingen alle werkt de Heilige Geest met macht, delende aan een iegelijk in 't bijzonder, gelijk Hij wil"; wederom: "Bedroeft de Heiligen Geest niet", en wederom: "Waarom heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij de Heiligen Geest liegen zoudt? Gij hebt de mensen niet gelogen, maar Gode"; en: "Het heeft de Heiligen Geest en ons goed gedacht", en in een andere plaats heet het: "Drie zijn er, die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze Drie, één zijn zij", en verder: "De Heilige Geest zweefde broedend, gelijk een duive, boven de wateren"; en: "Zo spreekt de Heilige Geest." Matth. 28:19; 2 Kor. 3:13; 1 Kor. 12:11; Ef. 4:30; Handel. 3: 3, 4; 15: 28; 1 Joh. 6: 7; Gen. 1: 2; Hebr. 3: 7.

Waarom heet Hij Geest? Zoals *de Naam "Vader"* er is, opdat wij mensen toch uit eigen ervaring wat een vader voor een kind is, een hart zouden opvatten tot de liefde Gods, en Hem veel meer in alle noden aanroepen, dan wij zulks ooit een aardse vader kunnen doen; opdat wij ook zouden weten, welk een hart Hij voor ons zondaren heeft, en wij als ware kinderen Hem in het hart zouden zien, hoe Hij niet anders dan ons liefhebben kan, niettegenstaande onze zonden en bij al Zijn straffen; Zoals *de Naam "Zoon"* er is, opdat wij er een rijke troost van zouden hebben, dat, evenals een vader, om zijn zoon blij te maken, hem niets, wat tot de eer van vaders eer strekken kan, zal afslaan, zo ook onze Vader in de hemelen om de wil van Zijn Eigen eeuwig geliefde Zoon ons schenken zal, al wat ons in dit jammerdal nodig is, om er doorheen te komen; zoals ook de Naam "Zoon" er is, opdat wij de grote liefde Gods recht vatten zouden, Die Zijn eigen Zoon voor ons overgegeven heeft, toen wij nog vijanden waren, wat gewis geen aardse vader doen zal; *zo is er ook de Naam "Geest"*, opdat wij in onze geest een Bijstand zouden hebben, een Trooster, Die ons verzegelt en verzekert van het eeuwig erfdeel en het volkomen bezit van de eeuwige heerlijkheid in gerechtigheid, welke wij niet zien, maar geloven. (In het Hoogduits staat: "einen Herbeigerufenen"; dat is de redelijke vertaling van de naam van de Heilige Geest in de Schrift "Parakletos" of "Advocaat".) En opdat wij niet alleen een gewisheid er van hebben, maar ook in Hem een Geest der vrijmoedigheid om te roepen: *Abba, Vader!* en niet alleen een Geest der vrijmoedigheid, maar ook een Geest in ons, Die voor ons tussentreedt en bidt, zo, dat God het verstaat, wanneer wij niet weten, hoe en wat wij bidden zullen. Want omdat wij geesten zijn, en deze geesten niet leeg zijn kunnen,

maar met iets vervuld moeten zijn, zo behoeven wij een Geest, Die niet een blote kracht is, maar Die "Geest" is, zal er in ons ooit of te immer een houvast zijn aan het onzichtbare Wezen Gods, evenals een kind in het anders voor hem ijle, kommervolle leven een houvast heeft in het hart Zijn geliefde moeder.

70

Waarom heet Hij de Heilige Geest? Is het niet omdat al wat waarachtig, wat rechtvaardig, wat goed, wat liefelijk, wat alle vuilheid wegnemend, wat reinigend is, in dit woord ligt opgesloten! O, dat woord "heilig", het is alsof hetgeen daarin ligt eerst iemand doet huiveren, doet terugdeinzen, waarbij hij begint beangst te worden en te beven.

Maar hoe liefelijk wordt het dien, wie het er om gegaan is om overeenkomstig de wet Gods te zijn, wie de zonde een te zware last geworden is, omdat zij vijandschap tegen God is, dat hij weder opleven en goedsmoeds wezen kan, omdat de Adem van de levende God de moedeloze ziel en het verbrijzeld gebeente doorwaaid heeft, waardoor zonde en smart als weggevaagd zijn, en de Duive Gods met haar vleugels hem verkoeling aangewaaid en de olijftak des vredes toegereikt heeft, en dat al de waterstromen en golven, die hem over het hoofd gingen en waarin hij, al wegzinkende in de diepte, had te kampen, nu zijn opgedroogd, en er voor hem een vaste grond is waarop hij veilig staan kan.

Hoe liefelijk wordt dat woord degene, die het ontdekt wat het in heeft "de heerlijkheid Gods te derven", en die begint te verstaan wat het zeggen wil: "Ik heb u mijn heerlijkheid gegeven!" Degene, die gehongerd en gedorst heeft naar de gerechtigheid en is verzadigd geworden! Hoe heerlijk stemt hij in met de hemelse koren: "Heilig, heilig, heilig is de HEERE Zebaöth!" Hoe liefelijk is de zodanige dat woord heilig, hem, die het nu weet, dat al zijn tegenkampen tegen dit woord alleen daaruit voortkwam, dat hij zichzelf en zijn oude bestaan, doen en drijven meer liefhad, dan Zijn vernieuwing in het eeuwige licht, en die het bij ondervinding heeft, dat God Zich niet aan Zijn weerspanning gestoord, maar hem naakt uitgekleet heeft, om hem met Zijn heiligheid te bekleden.

Waarom kwam deze Heilige Geest op de vijftigste dag? Omdat in de vijftig dagen de bestemde tijd Gods lag; zoals Hij immers altijd op Zijn tijd alles heerlijk komen laat. Het was de herhaling van de vroegere prediking van het vijftigste jaar, dat het grote jubeljaar, het jaar der vrijheid was. Nu was de ganse vervulling, de volheid des tijds daar, waarin God het had doen openbaar zijn, wat onze gerechtigheid en Zijn gerechtigheid is, onze trouw jegens Hem, en wat de heiligheid van Zijn eed is. Toen kwam de Heilige Geest.

Maar waarom kwam de Heilige Geest? Zo werd de belofte vervuld, die onze Heere van de Vader ontvangen had.

Wat betekent het dan, dat deze Geest gekomen is? Dat moge een ieder zichzelf afvragen en bij zichzelf overwegen. Al wie gerechtigheid liefheeft en ongerechtigheid ziet, die gevoelt het wel, hoe zijn geest wijkt van dien, die de ongerechtigheid gedaan heeft; en hoe zijn geest als 't ware haastelijk, als met geweld, zich uitbreidt over de onrechtvaardige, wanneer de ongerechtigheid uit het midden weggenomen is door gerechtigheid. Maar nog veel meer zal hij het tot Zijn troost verstaan, die het gevoeld heeft, hoe Gods Geest van hem geweken was, zodat hij in zijn hart de verschrikkelijke leegte gewaar wordt die er is, als men weet wat het betekent: tegen de Heere gezondigd te hebben; en die daarop gewaar werd, hoe hij door de prediking des geloofs de Heilige Geest ontvangen heeft.

Wie zendt deze Heilige Geest? Onze Heere heeft gezegd: "Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid" (Joh.

71

14: 16 18) en wederom: "De Vader zal Hem zenden, de Trooster, de Heilige Geest in Mijn Naam." Dit zeide de Heere, toen Hij aan Zijn discipelen beloofde: "Ik zal u geen wezen laten, Ik kom weder tot u." (Joh. 15:26; 16:7.) Omdat onze Heere de belofte van de Heilige Geest van de Vader had ontvangen, en omdat Hij nu het werk, waartoe Hij op de aarde gekomen was om dat te doen, voleindigd had, "en nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf had teweeggebracht en Zich gezet had ter Rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen" (Hebr. 1:3) daarom zond de Vader op allen, die de Zoon Zich met Zijn bloed tot een eigendom had gekocht, de Heilige Geest in de Naam van Jezus; zoals Hij dat ook nu nog doet. (Hand. 2:33.)

Waarom zond God de Heilige Geest? Daarom, dat de eeuwige gerechtigheid aangebracht was, en God weer tot God gemaakt was. Omdat Hem Zijn eer weer geworden en Hem het vertrouwen weer geschonken was. Omdat de ongerechtigheid uit het midden weggenomen en bedekt was geworden door het bloed des Rechtvaardigen. Omdat de schuld was uitgedelgd en de zonde gedragen en weggenomen door Dien, Die geen zonde gekend, en Dien God zonde voor ons gemaakt heeft.

Kortom: omdat God, naar de raad Zijns willens, tot prijs van Zijn genade, door het bloed van het eeuwige Verbond, weer leven uit Zichzelf had teweeggebracht tegen de dood, vrijheid uit Zichzelf tegen de banden van de duivel, gerechtigheid uit Zichzelf tegen de ongerechtigheid, een algehele herstelling van wat verloren was en het terugbrengen hiervan tot Zichzelf; en omdat Hij Zijn eeuwige wet alzo vervuld had, dat dezelve eeuwig gehandhaafd en in de Zijnen vervuld zou worden, - daarom kwam Hij weder met Zijn Geest.

Omdat Hij, Die onze zonden gedragen heeft in Zijn vlees, - zo geheel ontledigd als Hij was, hoewel Hij de Zoon was, - Zich aan deze eeuwige wet gehouden heeft: dat God Vader is, en dat Zijn wil het eeuwige leven is; en Hij Zich daarvan niet heeft laten afbrengen, maar voor ons er Zich aan gehouden heeft, ondanks dood en duivel en alle verlating en vernietiging (Fi1. 2: 7). Omdat Hij zo met dit "Zich daaraan houden" de hemel geopend heeft, daarom zond de Vader nu neder, wat Hij de Zoon beloofd had, zeggende: "Wanneer Hij Zijn leven tot een schuldoffer zal gezet hebben, zo zal Hij zaad zien, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan." (Jes. 53: 10.) Daarom zond Hij de Heilige Geest.

Wat weten, wat verstaan, wat kennen wij van de Vader en van de Zoon? Hebben wij de Vader, hebben wij de Zoon gezien? Ach, dat er niet velen onder ons gevonden werden, die slechts van horen zeggen er van weten, maar nooit deze zoetigheid van de Naam "Vader", van de Naam "Zoon" gesmaakt hebben! En dat wij de zoetigheid er van gesmaakt hebben, en, juichende Gode, deze Namen als een banier voor ons uitdragen, en dat wij, deze of gene, het licht met de ogen der ziel gezien hebben, het licht van het vriendelijk Aangezicht des Vaders, en het Lam aan Zijn Rechterhand, - vanwaar hebben wij het, als wij dit kennen? Of wat hadden de discipelen, toen zij hunnen geliefde Meester van lijden en dood, van Zijn heengaan tot de Vader hoorden spreken, wat hadden zij, toen zij de Heere ten hemel zagen varen? Voorwaar, zo de Geest van de Almachtige hen niet staande had gehouden, en hen niet daarheen gebracht had, om, gedachtig aan het Woord des Heeren, af te wachten, wat komen zou, hoe zouden zij, die weerloze schapen, het uitgehouden hebben! En wij? Nu ja, het Woord! Maar dat Woord op zichzelf? Ja toch, dat Woord op zichzelf, maar wederom: is er dan bij ons een hart voor deze letters?

72

Waarom lees jij jongen hier, jij meisje daar dag aan dag de schrift, en blijft evenwel voor en na een kind, dat voor deze dingen geen hart heeft?

Waarom hebt u dan, volwassene, zo weinig licht bij het lezen van het Woord, dat immers voor de eenvoudigen geschreven werd?

Vanwaar de waarachtige overtuiging: ik ben dood in zonden en misdaden; de overtuiging: het is met mij geheel uit en voorbij; de overtuiging: nee, ik moet in gerechtigheid mijn pad bewandelen, ik moet niet in mijzelf gevonden zijn, maar in een gerechtigheid uit God op het gelove van Jezus Christus?

Vanwaar is het, dat een mens na veel angst en aanvechting de schellen van de ogen vallen, dat hij weder levend wordt en opstaat, hij, die dood neerlag aan de voetbank van de troon, hij, die in de jammerpoel verzonken lag, en nu God looft in grote vrede?

Vanwaar, dat de Zoon gekend wordt, dat Hij gezien wordt zonder ogen, en in Hem de Vader, en Hij met de Vader op de troon?

Vanwaar, dat, waar eindelijk bergen wijken en heuvelen wankelen, er nochtans Eén blijft staan (Jes. 54: 10); en dat, waar de wijnstok liegt, en geen rund meer in de stallingen is, een mens nochtans opspringt in Zijn God? (Habak. 4: 17, 18.)

Zulks is van de Heilige Geest; dat doet de Geest, Die van de Vader uitgaat, de Geest van Christus. Zo is de Heilige Geest, en zo Zijn Naam. Evenals Hij in de beginne broedende zweefde boven de wateren, zodat uit vochtigheid en warmte alles ontstond op het bevel van het Woord, zo broedt Hij tot op deze dag hier en daar, voortbrengende de Genadesteen (vergelijk Zach. 4: 7). En die daarop gebouwd worden als op een eeuwige rots, die van geen wankelen weet.

En nu de vertroosting van deze Heilige Geest.

Laat mij hierover slechts het een en ander uit de woorden des Heeren u voor ogen stellen.

1. Waar de Geest komt, daar komt Hij, Wiens Naam is: Jezus Christus, Wonderlijk, Raad, God, Doorbreker, Vader der eeuwigheid, Vredevorst. Zo heeft het de Heere beloofd, toen Hij zeide: "Ik kom weder tot u". Dit komen was kennelijk een komen in de Heilige Geest; en daarom waar Deze is, daar is ook Hij, Wiens Naam is Immanuël, God-met-ons. En deze Naam, hoe maakt de Heilige Geest ons Die op wonderlijke wijze bekend!

Hoe geeft Hij ons te verstaan de Naam "*Jezus*" met al de verlossing, die deze Naam gewrocht heeft. Hoe geeft de Heilige Geest de Naam "*Christus*" te verstaan met al de zalving, die van Hem afdruipt, waar wij onszelf verloren zien, zo geheel ledig van God en van Geest en vol van zonden bevinden.

Hoe geeft de Heilige Geest de Naam "*Wonderlijk*" te verstaan, naar de wonderlijke raad der eeuwige ontferming, toen wij geheel verslagen neerlagen of neerliggen, menende dat er voor ons noch gerechtigheid noch uitkomst of redding zou opdagen; hoe machtig verrassend is Hij daar bij alle te-gronde-gaan met Zijn vertroosting; hoe heerlijk toont Hij ons, dat in deze Naam de sleutels en de macht over hel en dood en alle ellende gelegen zijn.

Hoe stelt die Geest ons Hem voor ogen als "*Raad*" te midden van allerlei radeloosheid; als "*God*", onze God en Heiland te midden van onze machteloosheid; als "*Doorbreker*", waar wij geen stap meer voorwaarts kunnen, ook niet meer weten van links of rechts.

Hoe stelt die Geest ons Hem voor ogen als "*Vader der eeuwigheid*", waar het zichtbare en het lijden van deze tegenwoordige tijd ons dreigt te verstikken en te

73

doden; als "*Vredevorst*", waar alles ons de vrede, die wij bij God hebben, wil roven.

Ja, hoe liefelijk doet de Geest het ons verstaan, dat Hij toch "*God-met-ons*" is; waar wij niet begrijpen kunnen, hoe het immer mogelijk is, dat in zulke ellende,

als de onze is, God Zich tot ons gewend heeft en onder ons woning heeft willen nemen, opdat wij ten allen tijde overvloedige vertroosting hebben zouden, daarin, dat het Hem naar Zijn onnaspeurlijke genade juist zó behaagt.

2. Door de Heilige Geest zien wij dan de Heere in Zijn schoonheid, in Zijn macht, in Zijn gerechtigheid, in Zijn goedertierenheid, in Zijn liefde jegens ons en in al de betoningen van Zijn genade, waarin het Hem behaagd heeft, om te zijn wat wij waren, opdat wij werden wat Hij is voor God; en zien Hem in onze noden, hoe Hij helpt; in onze angsten, hoe Hij ruimte maakt; in onze machteloosheid, hoe Hij voor ons uitgaat en voor ons de baan breekt, zodat al de goede woorden van Zijn beloften, aan ons gedaan, hun loop hebben en hun vervulling door niets gestuit wordt.

3. Door de Heilige Geest erkennen wij, die geloven, dat onze Heere Jezus Christus in de Vader is, en wij in Hem en Hij in ons. Omdat onze Heere Jezus Christus in de Vader is, zo weten wij, dat daarboven Een leeft, Wiens hart voor ons klopt. Zoals onze Heere Jezus het met ons meent, zo meent ook de Vader het met ons. Zoals Hij ons liefgehad heeft, heeft ook de Vader ons lief. Zoals Hij voor ons zorg draagt, draagt ook de Vader voor ons zorg. Zoals Hij wil, dat wij eeuwig bij Hem zijn, wil ook de Vader het. En zoals Hij wil, dat wij met Hem in Zijn troon zitten, zo wil de Vader het ook. En zoals Hij wil, dat wij volstandig blijven, overwinnen en de kroon der gerechtigheid beërven, zo wil de Vader het ook.

4. En dat wij in Christus Jezus zijn, hoe vele troostrijke ontdekkingen geeft de Heilige Geest ons daarvan gedurig! Wij, die niets anders bij ons bevinden, dan dat wij mensen zijn, wij zien ons opgenomen bij God in die Ene, gezet in de hemelen in die Ene, de hemelse zegeningen deelachtig in die Ene. Hij ons Hoofd, wij Zijn leden. In Hem geborgen, in Hem rechtvaardig, in Hem heilig, in Hem machtig en onoverwinnelijk; in Hem met alle onze zonden nochtans rein; in Hem verhoogd ter Rechterhand des Vaders, evenals met Hem opgewekt uit de doden; in Hem altijd levende, wij, stof, aarde en as! Dat is een troost, waarmee de Heilige Geest ons vertroost bij alle moedeloosheid en angst, bij alle tegenstrijdigheden van het zichtbare. En Hij in ons! Hij de grote Koning, de alleen Heerlijke, zoals Hij gesproken heeft: "Ik kom, en Ik zal in het midden van u wonen" (Zacharia 2:10); en wederom: "Ik en de Vader zullen tot u komen, en woning bij u maken." (Joh. 14: 23.)

Daarom zijn wij machtig, ook dan als wij niets vermogen; daarom hebben wij licht in alle dingen, ook dan als wij niets zien; daarom moet het alles goed uitkomen, hoe verkeerd het ook gaan moge; daarom zullen wij doorbreken, al is ook alles toegesloten; daarom kunnen wij niet omkomen, ook dan niet als al het zichtbare ons met vernieling en verderf bedreigt. Hij wil, zoals Hij in ons is, met ons hemelwaarts, door alle hemelen henen, en wie zal Hem tegenhouden? Wie zal Hem de ellendigen, die Zijn heiligen en uitverkorenen zijn, ontrukken; hen, in wie Hij zolang heeft gewoond, en in wie Hij alles heeft gedragen en geduld, maar wie Hij zalig gemaakt heeft, niet naar hun werken, maar naar Zijn grote barmhartigheid.

74

Zo was des Heeren woord: "De Heilige Geest zal Mij verheerlijken; want Hij zal uit het Mijne nemen en zal het u verkondigen. Al wat de Vader heeft, is Mijne, daarom heb Ik u gezegd: Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen." (Joh. 16: 14, 15.) Wat wonderlijke woorden! De Heere zegt niet: "Al wat Ik heb, is des vaders," maar "al wat de Vader heeft, is het Mijne." Is dat niet zoveel als: De Vader heeft Mij gegeven al wat Hij heeft; zoals Hij ook gezegd heeft: "Mij is

gegeven alle macht in hemel en op aarde" (Matth. 28: 18).

Als nu de Vader al wat Hij heeft, de Zoon gegeven heeft, dan vraag ik: Wat heeft de Vader? Immers - ja, waarheid is het! - ingewanden der barmhartigheid, gevoelens van innig ontfermen over al wat verloren is; een hart voor al wat omkomt; een waarachtige, heilige wil, om het zodanige te helpen, maar ook macht om dat te doen. Verder gerechtigheid, om hen, die naar gerechtigheid hongeren, over te zetten in Zijn gerechtigheid; alle rijkdommen van hemelse schatten en zegeningen, om de armen daarmee te verrijken; een eeuwige erfenis, dat men Hem, God, erft met al hetgeen Gods is, dat men in Zijn eeuwige heiligheid en zaligheid opgenomen is. Dit alles heeft de Vader, en nog veel meer, wat geen mens kan uitspreken, en dat alles heeft Hij de Zoon gegeven. Waarom? Omdat Hij "des Mensenzoon" heeft willen zijn. En omdat nu al de volheid der Godheid in Hem, de Zoon, is, legt de Heilige Geest het de armen en ellendigen dag bij dag uit deze volheid voor, opdat zij nimmer enig gebrek of nood of angst zouden hebben. En mochten zij nood, gebrek en angst hebben, dat zij er in hun binnenste van overtuigd zouden zijn, dat al de schatten van die volheid van genade des Zoons voor hen aanwezig zijn, en dat zij alles hebben door Hem, Die voor hen dit alles verworven heeft. Zo vertroost de Heilige Geest.

5. Hij is een Geest der waarheid, Die in alle waarheid leidt. En deze troost, dat Hij de Geest der waarheid is, ondervinden wij wonderlijk, zoals ook de Apostel Johannes gezegd heeft: Gij hebt de zalving van de Heilige, en gij weet alle dingen; en gij hebt niet van node, dat iemand u lere, maar zoals die zalving in u is, zo leert zij u ook van alle dingen." (1 Joh. 2: 20, 27.) En zo heeft de Heere het ook beloofd: "De Heilige Geest zal u alles leren, en zal u indachtig maken, alles wat Ik u gezegd heb" (Joh. 14: 26). Hoe zouden wij toch ooit weten, wat waarheid is, ware het niet door Heilige Geest. De Geest getuigt, dat de Geest waarheid is. Naar waarheid vraagt de ziel, die naar gerechtigheid dorst. Die ziel kan geen kunstig verdichte fabelen navolgen, zij moet een grond onder de voeten hebben, die in God ligt en niet in ons verstand, niet in sluitredenen van ons vernuft of in overreding der mensen.

Ja, wat ons aangaat, die door dit zichtbare heen moeten, en steeds geneigd zijn op het zichtbare acht te geven, ach, aan hoe vele duizenden twijfelingen zou onze arme ziel niet ter prooi zijn, hoe zou de geringste twijfel haar niet neerwerpen, en dermate ten onderhouden, dat zelfs aan geen opstaan meer te denken viel, zo niet de Heilige Geest haar vertroostte, zo Hij haar niet leidde als een Geest van alle waarheid, zo in de waarheid, dat zelfs in de diepste nood en de dikste duisternis tegen alle hoop in, de hoop boven blijft drijven: "nochtans zal ik U loven." (Psalm 42: 12.)

En hoe gaat het met de mens in de duizenderlei aanvechtingen, de moeilijkheden en noden van het leven en in de dood? Is daar de mens het woord des Heeren dan zo indachtig, dat hij met behulp van zijn herinneringsvermogen zichzelf daaraan houden kan? Is het niet, dat de Geest des Vaders en des Zoons alsdan met de levende woorden zo troost, deze woorden zo in herinnering brengt, dat men, hoe

75
ook ter neergeworpen, zich gedragen voelt door Zijn Woord? Het Woord dat ons zegt, welk een God onze God is, en dat men daardoor gesterkt Zijn weg gaat in de gewisheid: Nochtans zal Hij Zijn beloften aan mij vervullen, Zijn Woord is Amen. (Psalm 33:4; Jes. 25:1.)

6. Ik herhaal het nogmaals: de Vader heeft niemand gezien, de Zoon heeft niemand gezien; mijn Verlosser heb ik met deze mijn ogen niet gezien. Mijn ziel rust op dit

éne feit, zoals ik belijd: Jezus Christus in het vlees gekomen (1 Joh. 4:2.); rust op deze eeuwige waarheid: dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben (1 Tim. 1: 15); op deze troost: dat God de wereld alzo liefgehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die, zonder enig werk, zonder enigen steun, zonder iets in eigen hand te hebben, bij het diepste gevoel van zijn zonde in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe. (Joh. 3: 16.)

Maar zou dit feit, deze waarheid, deze troost in mijn ziel leven, zou ik er in mijn binnenste van gewis zijn, dat dit een rotsgrond is, waarop ik veilig gezonken ben met een: "God erbarm! Zo is het, hierop leef en sterf ik", indien niet van de Vader de Geest uitgegaan ware, Die mij arm kind, mij nietige worm, die steeds aan het stof kleef in allerlei moedeloosheid en versaagdheid, uit mijn kuil opheft en Die in mijn ziel in haar machteloosheid inblaast? Ja wat? Juist dit leven uit God! Wat? Immers juist deze liefelijke, machtige, troostrijke woorden, die slechts in de stilte verneembaar zijn: "Vrees niet, wees niet versaagd! uw hart zij niet ontroerd, niet verslagen! Geef geen kamp, houd nog vol, nog slechts een tijd, schrijf, dat deze dingen waarachtig zijn. Dit zegt mij de Geest des Vaders; dit zegt Hij mij: O, Mijn kind, Mijn kind, word niet moede; zie Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd; nog een weinig tijds, en Ik zal komen en u tot Mij nemen, spoedig haal Ik u thuis.

Hoeveel zou ik u nog van de vertroosting van de Heilige Geest kunnen zeggen! Lukas, de Evangelist, die geneesheer was, wist wat ziekte, wat smart is, hoe een wond branden kan; hij wist, hoe het met een zieke gesteld is, hoe die zich heden zo morgen weer anders bevindt; hij kende ook elk geneesmiddel en heeft zich zeker over ieders herstel, als een trouw geneesheer, verheugd. Was het te verwonderen, dat hij van God verkoren werd om het Boek "de Handelingen der Apostelen", wat het Evangelie van de Heilige Geest is, te schrijven? Was het te verwonderen, dat hij op zoveel heilzame kruiden, op zoveel geneesmiddelen wijst, die uit de genade van Jezus Christus en uit de liefde van de Vader voortgekomen zijn? Was het te verwonderen, dat hij acht sloeg op de wederoprichting van zovele geestelijk zieken, dat hij zo de gezondheid roemt en zo tot in de kleinste bijzonderheden elk verschijnsel en kenteken van die gezondheid in Christus predikt en aantoon, hoe, volgens de belofte, met de Heilige Geest alle uitredding, heil en genezing gegeven waren?

Waar is dan gerechtigheid, waar blijdschap en vrede, dan in de Heilige Geest? (Rom. 14: 17.) Ja, het ga u om gerechtigheid; het ga u daarom, dat u in de rechte verhouding tot God, de levende God, staat. Het ga u daarom, in gerechtigheid bevonden te zijn. Bent u verlegen, verslagen? Bent u bekommerd, beangst, hopeloos? Is het u alsof alles voor u toegesloten is? Het zij zo! Merk evenwel op, of niet, voor u het vermoedt, deze Geest, de Geest van de Vader, u een gerechtigheid zal tonen, waarmee u zich als in een sterkte, als in een paleis welgeborgen vindt; waarin u, arme, bedroefde en troosteloze, niets ontberen, maar alles in volheid genieten zult. (Jes. 54: 11 vv.)

76

En hoe ook verdrukt en door onweder voortgedreven en in de woestijnen gejaagd, zodat u alles ontvalt, en alles u toeroept: "Voor u is geen doorkomen meer!" Is Hij niet daar, de Geest van de Zoon, door Wie de ziel zo liefelijk vertroost wordt met de woorden: "Vrede laat Ik u, Mijnen vrede geef Ik u" en: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon van haar buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u nochtans niet vergeten?" (Joh. 14:27; Jes. 49:15.) Is Hij niet daar, de Geest van de Zoon, in Welken wij roepen: *Abba, Vader?*

En kan men anders dan met troost en blijdschap in de Heilige Geest vervuld worden,

waar men telkens opnieuw ingeleid wordt in de verborgenheden Gods, in de wijsheid van Zijn wegen, in de eeuwige ontferming van de raad Zijns willens, in de rijkdommen van Christus, in al de liefelikheden van het huis Gods! O, hoe bedroefd van hart men ook mag zijn, juist bij het besef, wat men was, wat men is, een mens, een zondaar, ... moet niet alle treurigheid wijken voor de vertroosting, die er is door de onderwijzing van de Geest: Daarin hebt Gij, o mijn God, getoond welk een God Gij zijt, dat het U behaagd heeft U tot mij te wenden in mijn verlorenheid; dat het U behaagd heeft, de Zoon van Uw Rechterhand voor mij te doen inkomen in deze verlorenheid; dat Gij mij, ondanks mijn verlorenheid, voor eeuwig gered hebt en mij in Hem, te midden van mijn verlorenheid, alles, alles geven wilt, wat het Uwe is, en Gij U mij niet schaamt. Vanwaar Gij mij ook de gewisse hoop gegeven hebt, die niet beschaamt, dat ik, na nog een weinig lijden hierbeneden, U aanschouwen zal, U zoals Gij zijt, en zoals ik U reeds ken en zie in de Geest.

O, die vreugde in God, dat Hij leeft, dat Hij is, dat Zijn Naam Ontfermer is! Die vreugde in God, dat het de arme en ellendige aan niets ontbreekt door de schatten, die Hij heeft bij Zijn rijke Vader! O, die vreugde in God, dat God Zijn eer weer heeft, dat de zaligheid in God is, dat Hem alles onderworpen is, dat Hij alles in Zijn hand heeft, dat niets ons scheiden kan van Zijn liefde, welke is in Christus Jezus. Deze vreugde, zij is in de Heilige Geest. En met deze vreugde vervuld, zijn wij vervuld met Zijn vertroosting.

Hoeveel zou ik nog kunnen zeggen van de vertroosting van de Heilige Geest, welke wij deelachtig worden in onze gebeden, wij, die niet weten, hoe en wat wij bidden zullen, terwijl alles ons toeroept: het helpt u toch niet, u wordt niet verhoord! Hoeveel zal ik u nog zeggen van Zijn vertroosting, aangezien Hij Zich immers steeds betoont als een Geest der genade en der gebeden; als een Geest, Die doet huppelen en juichen in onze God; als een Geest des geloofs en der liefde, der zachtmoedigheid, vriendelijkheid en matigheid; als een Geest, Die Zich gedurig ons blijft openbaren als het levend onderpand van ons kindschap en van onze eeuwige verlossing. Voorwaar, miljoenen eeuwen, ja een eindeloze eeuwigheid, zij zou te kort zijn om alles op te sommen, wat de vertroosting van de Geest is; van Dien, Die levend maakt, en Die in ons de Naam van God en van Christus verheerlijkt; van Dien, Die Zelf als 't ware ons oog is om de Vader te kennen, en onze vrijmoedigheid om opwaarts te zien in Zijn hart, en in Hem ons te verheugen; Die ook dan, als ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, met Zijn macht zal tegenwoordig zijn, opdat wij door de vertroosting van de Geest onze geest in de handen bevelen van Degene, Die ons verlost heeft, en wij dit goede toevorst hebben: "Ook mijn stof zal opgewekt worden." (Psalm 31:6; Job 19:25-27.)

Spot dan vrij dood, duivel, zonde en wereld met eeuwige gerechtigheid, nochtans zullen deze mijn ogen Hem zien tot mijn eeuwige vertroosting.

AMEN.

8.

1 Koningen 6:23

Gehouden te Elberfeld de 19^e Juli 1846 's voormiddags.

"Zo verzond hem de Heere God uit de hof van Eden (dat is liefelijkheid), om de aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was, en Hij dreef de mens uit, en stelde Cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlamig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren de weg van de boom des levens."

Aldus verhaalt ons Mozes, de knecht Gods, de Profeet des Heeren. (Gen. 3:23 en 24.) Hebt u het vernomen? Uit de hof van liefelijkheid, uit de hof Eden, zijn wij

weggezonden; daarin ligt de oorzaak van de niet te ontvlieden en niet te loochenen ellende van lichaam en ziel beide, van ons bestaan en leven. Ieder ondervindt het op zijn wijze, en verneemt dag aan dag de bestraffende stem in zijn binnenste: het zag er eens geheel anders met u uit. Of kunnen wij het loochenen, dat wij allen van nature de heerlijkheid derven, die wij voor God behoorden te hebben? (Rom. 3: 23.) Vanwaar anders al die tranen, die strijd, die hete kamp hierbeneden om er zich doorheen te slaan? Vanwaar dat vrezen, die moedeloosheid, dat vertwijfelen, dat zich beangstigen bij de meest onbeduidende dingen? Vanwaar dit, dat men in het zichtbare zich zo verdiept, dat het hart er geheel door ingenomen is, en iedere gedachte aan eeuwig leven verdrongen wordt door duizenden gedachten aan het aardse en vergankelijke? Vanwaar is het, dat de mens zo vervuld is van de waankennis te hebben van goed en kwaad, evenals God die heeft, dat hij voor zichzelf zou kunnen bepalen, hoe en wanneer hij de eeuwige Koning zal eren? Vanwaar dit, dat hij zich steeds inbeeldt, tijd en omstandigheden in eigen hand te hebben, om God te vrezen, het goede te doen, en zich van het Boze te onthouden? O, hoe goed is het, welk een genade Gods, dat, nadat wij Hem, Die ons leven was, verlaten hebben, nadat wij niet leem, maar de duivel geloofd hebben en wij Zijn wet en eer verzaakt hebben, wij in een toestand geraakt zijn, waarin het niet meer in onze macht is, onszelf uit de eeuwige dood te verlossen en een nieuw leven ons te doen deelachtig zijn! Stond dit nog in onze macht, dan zouden wij zelfs in onze laatste uur het nieuwe leven er aan geven, alleen om de smarten des doods zelf te ontbinden.

Nu heeft God echter alles der ijdelheid onderworpen. (Rom. 8: 20.) Hij heeft dit niet graag gedaan, maar omdat wij zonder dat nimmer behoefte zouden gevoelen om naar Gods zaligheid van hart te vragen. Vandaar nu al die tranen, al dat lijden in deze tijd, vandaar al dat leed en die kommer, vandaar al de ellende in deze wereld, dat heir van ziekten, van driften, van zonden, waarbij het menselijk verstand stilstaat en vraagt: Vanwaar dit alles? En die voor geen middelen van menselijke wijsheid ooit wijken zullen.

Niet dat God het is, Die al deze ellende veroorzaakt heeft; nee, wij hebben ze veroorzaakt. Maar de gevolgen van onze overtreding heeft Hij om Zijns woords wil niet willen wegnemen, opdat juist deze gevolgen ons een toeleiding zouden zijn tot de

78
erkenning van onze schuld en van de rechtvaardigheid van Zijn straffen, omdat wij uit Zijn woord uitgegaan en dat verlaten hebben. En vervolgens tot de erkenning van Zijn woord van ontferming. Ongetwijfeld zou Adam zijn hand naar een boom uitgestrekt hebben, die hem tevoren een onderpand van zijn leven uit God was, - en zou op die wijze eeuwig in zijn ellende voortgeleefd hebben, als God hem niet de toegang tot die boom had afgesneden, opdat hij in zijn ellende de belofte van Christus zou geloven. Afgesneden was hem die toegang door de Cherubim en door een vlam, de gedaante hebbende van een zwaard, dat zich omkeerde.

Dat dit laatste de zonde en haar kracht, de wet, betekende, behoef ik zeker wel niet te vermelden. Even zeker als het nu is, dat alle middelen, die aangewend worden om een wild beest te temmen, zullen, als het niet de rechte middelen zijn, slechts daartoe bijdragen, dat het ondier zoveel te meer zijn krachten verzamelt, hoe meer het zich voor een tijd gebonden voelde; even zeker is het, dat de vlammen van zonde, die door de wet, zoals de mens die uitlegt, voedsel krijgen, met zoveel te sterker gloed naar binnen zullen slaan en vervolgens met heller gloed uitbreken, naarmate men meer pogingen in het werk stelt om zich tot een boom te begeven, die men vanaf toen "heiligmaking" genoemd heeft, die evenwel niet die heiligmaking is, zonder welke niemand God zal zien, en ook niet meer die boom, waarvan onze Heere door Zijn

getuige Johannes zegt: "Die overwint," - dat is die daarbij volhardt, dat hij niet het zichtbare maar het onzichtbare aanmerkt, - "Ik zal hem geven te eten van de boom des levens." Waar is die? In ons paradijs? Nee, maar "in het midden van het paradijs Gods." (Openb. 2:7.)

Wat nu echter de Cherubim betreft, die het de mens het allereerst onmogelijk hebben gemaakt om naar de boom zijns levens de hand uit te strekken, daarover willen wij in deze ure tot u spreken.

Tekst: 1 KONINGEN 6: 23.

"In de aanspraakplaats nu maakte hij twee Cherubim van olie-achtig hout; welks hoogte was tien ellen."

Geliefde Broeders en Zusters!

Reeds tweemaal heb ik u uit het Gezang des Heeren, uit het Lied des Lams iets een gedeeld; maar uit een lied, welks tonen tot in de zalige eeuwigheid doorklinken, mag ik u ook nog wel ten derden male iets een delen. Ik weet niet, hoe het mij te moede is, maar ik kan van de lof Gods niet ophouden. En wie zou kunnen ophouden die lof te vermelden, die Hem kent en die weet, dat daarin de kennis Gods gelegen is, dat Hij onze weerspannigheden genadig is, en dat Hij onze wetteloosheden en overtredingen in het geheel niet meer gedenkt? (Jerem. 31: 24.)

Niemand zal wellicht vermoeden, dat de Cherubim, waarvan wij in de voorgelezen woorden horen, een afbeelding zijn geweest van dezelfde Cherubim, die ons, - God zij voor deze genade geprezen -, iedere toegang tot de boom des levens, telkens als wij onze hand daarheen uitstrekken en daarvan eten willen, beletten en onmogelijk maken. Als ik u echter de uitleg van de voorgelezen woorden zal gegeven hebben, dan zult u opnieuw met mij instemmen in dit lied: *Hoe groot en wonderlijk zijn Uwe werken, Heere, Gij almachtige God!*

Ik vraag in de eerste plaats: heeft het geen betekenis, dat God voor de ingang van het paradijs juist de Cherubim gesteld heeft? Waarom lezen wij op die plaats niet het

79
woord "Serafim", of eenvoudig het woord "engelen"? O, Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend, en Hij heeft geen ding gedaan, waaruit niet Zijn eeuwige heilsorde ons tegen straalt. Door Goddelijke ingeving heeft Mozes de paradijsgeschiedenis, die door Adam aan Noach, door Noach aan de patriarchen, door deze aan Mozes overgeleverd was, in de eerste plaats voor het Israël Gods opgeschreven. Konden deze zich nu een andere voorstelling van de Cherubim vormen, dan die, welke zij van hiervan in de Tabernakel hadden? Voorzeker niet, en als zij de betekenis van deze Cherubim kenden, dan kenden zij ook de betekenis van de Cherubim, die voor de ingang van het paradijs stonden. De betekenis er van heeft Israël echter kunnen weten; en het is moeilijk aan te nemen dat Mozes geschreven zou hebben: "God stelde Cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, om te bewaren de weg van de boom des levens," als hij het niet geschreven had voor mensen, die de betekenis er van kenden. Niet uit eigen wil had Mozes Cherubim van uit het verzoendeksel gemaakt, maar hij is daarin der stem gehoorzaam geweest, welke tot hem gezegd had: "Zie, dat gij alles maakt naar het voorbeeld, dat u op de berg getoond is," (Ex. 25:9; 40:18-22). En deze stem heeft hij het volk meegedeeld. De kinderen Israëls wisten daarom dat ook in 't bijzonder die Cherubim naar het beeld van de hemelse dingen gemaakt waren. En zo heeft dan ook Salomo, toen hij de Heere een tempel bouwde niet naar eigen willekeur gehandeld, maar hij heeft alles gemaakt naar het beeld, dat God hem door de schrift van Mozes en door zijn vader David, de Profeet des Heeren, op de berg Sion getoond had. (1 Kron.29:11,18,19).

Omdat hij nu alle dingen naar dit beeld gemaakt heeft, dan spreekt het vanzelf, dat hij ook de Cherubim, waarvan wij in onze tekstwoorden lezen, naar dit beeld gemaakt heeft.

Beschouwen wij dan nu naar de ware betekenis er van:

1. De plaats, waar de Cherubim stonden;
2. De Cherubim zelf;
3. De hoogte van de Cherubim en de stof, waarvan zij vervaardigd waren.

I.

De plaats, waar de Cherubim stonden.

Onze tekst zegt, dat Salomo de Cherubim *in de aanspraakplaats maakte*. De aanspraakplaats is een afgezonderde ruimte in dat deel van een tempel, dat tegen het oosten ziet, waar dan gewoonlijk het hoofdaltaar staat, naar oude bouwtrant. Naar de schrift was deze ruimte, door Luther als "koor" vertaald, het heilige der heiligen of de aanspraakplaats, zoals God tot Mozes gezegd heeft: "En aldaar zal Ik bij u komen, en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel af, van tussen de twee Cherubim, die op de Ark der getuigenis zijn zullen, alles, wat Ik u gebieden zal aan de kinderen Israëls." (Ex. 25: 22)

In dit heilige der heiligen stonden dus de Cherubim, en in diezelfde plaats stond ook de Ark der getuigenis, en daarop het verzoendeksel. (1 Kon. 8:6-9 en 21). Voor dit heilige der heiligen hing een voorhangsel, en de toegang tot dit heilige der heiligen was door het heilige, waarin de tafel der toonbroden en de kandelaar waren. Uit het heilige der heiligen, waar God Zijn genadetroon had, waar Hij ook aangeroepen werd, gaf Hij Zijn antwoorden aan de hogepriester, wanneer deze jaarlijks op de grote verzoendag met het bloed van de var en van de zondebok daar binnentrad. En vandaar uit gaf Hij ook antwoord, zo dikwijls als men uit het heilige zich met vragen tot Hem wendde, en verhoorde het gebed, dat men tot Hem richtte. (2 Kron. 6: 20; Psalm 28: 2.)

80

Dit heilige der heiligen had ten tijde van Salomo een marmeren vloer, met dennenplanken belegd, en deze waren weer met goudplaten overdekt. De wanden waren versierd met Cherubim, palmbomen en open bloemen, en ook het dak was met open bloemen versierd. In dit heilige waren geen vensters, maar een voortdurend duister heerste in hierin. (1 Kon. 6: 15; 2 Kron. 3: 8; 1 Kon. 8: 12.)

Dat was de plaats, waar de Cherubim stonden.

Dit *heilige der heiligen* betekent, zoals u bekend is, de hemel der hemelen, waar God Zijn genadetroon heeft, en waar Christus, de eeuwige Hogepriester, met Zijn eigen bloed is doorgedaan. (Hebr. 9: 24.)

De *Ark des verbonds* betekende de Mens Christus Jezus (Rom. 3: 25). En dat de *Tafelen der getuigenis* daarin waren, dat was hetgeen Hij Zelf gezegd had: "Ik ben uit de hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijnen wil zou doen, maar de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft" en ook Psalm 40: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om uw welbehagen te doen; en Uwe wet is in het midden Mijns ingewands."

Dat nu *de genadetroon(het verzoendeksel)* daarop stond of het genadekussen daarop lag, - want de oosterlingen zijn gewoon op een soort van divan of kussen te zitten - , dat heeft de Vader van onze Heere Jezus Christus Zelf uitgelegd, als Hij zegt: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in welken Ik Mijn welbehagen heb, hoort Hem." Dus met andere woorden: Gods welbehagen rust op de Mens Christus Jezus; ofwel, de rust, het

bevredigd-zijn, de heerschappij van de genade Gods is de Mens Christus Jezus. (Rom. 5: 15.)

Het *voorhangsel* betekende ook het lichaam van Christus.

De *vloer was van marmer*, om aan te tonen dat de grond, waarop al ons heil berust, de raad Gods, van het allersterkste en meest vaste gehalte is. Evenwel is het geen harde grond zoals die *belegd is met planken* van de liefde Gods. *Het goud* daar overheen is de Geest en het bloed van Christus, bij God niet te kostelijk geacht, ons daarop te doen wandelen, mits wij maar geen schoenen aan de voeten hebben.

De wanden vertoonden *in de palmbomen* - als in een beeld - de rechtvaardigen, en *de open bloemen* aan wanden en dak betekenden de altijd liefelijke geuren verspreidende vrucht van de Geest. Van de Cherubim aan de wanden spreken wij straks.

Dat nu God Zelf, zoals Salomo gezegd heeft, aldaar in donkerheid wonen wilde, - betekent de in het vlees gekomen Jezus Christus, op deze donkere aarde.

Zie daar dan nu de plaats, waar in een afbeelding diezelfde Cherubim stonden, die God tegen het oosten van de hof Eden gesteld had.

En nu de toepassing. O, ik denk, die hebben velen van ons reeds bij zichzelf gemaakt. Is het niet waar, wanneer wij naar de hof der liefelijkheid, naar het paradijs, waaruit God ons verdreven heeft, heenzien om onze hand uit te strekken naar de boom des levens om daarvan te eten, opdat wij eeuwig leven in onszelf mogen hebben, dan ontwaren wij aldaar de Cherubim en, door hun gedaante verschrikt, keren wij wenend en hopeloos in onze ellende terug, en vragen angstig: Ach, ach, waar is gerechtigheid voor ons, waar verlossing van al het kwaad, waaronder wij zuchten? En nu komt er een prediking tot ons, waarin wij diezelfde gedaante van de Cherubim in een beeld terugvinden, en waarin het heet: vrees niet, deze Cherubim daar voor het paradijs beletten u de toegang tot de boom des levens; zij sluiten voor u het oosten, waar de

81

morgen daagt, en waar u naar verlangt, en drijven u terug in uw nacht, in uw ellende, omdat God u daar niet hebben wil; waar weliswaar de boom des levens is, maar waar God niet is en daarom een eeuwig duren van uw ellende; want Hij u wil daar hebben, waar Hij Zelf is, en waar Zijn genade heerschappij voert ten eeuwigen leven. Bezie eens oplettend die Cherubim, een gedaante voor wie u bij de ingang van het paradijs zo terugschrikt, en u zult ondervinden, dat het geen schrikbeelden, maar enkel en alleen predikers der barmhartigheid Gods zijn, die u toeroepen: O alle gij ellendigen, niet tot de boom des levens, maar tot Mij! Niet deze boom gezocht en deszelfs vrucht, waarvan u weliswaar leven verwacht, maar daarbij toch in uwe ellende blijft, maar zoek Mij, en in Mij zult gij uwe vrucht hebben, Ik ben uw leven. (Hos.14:9; Spr.8:35; 3: 18; Psalm 36:10; Joh. 6:47; 11:25; 14:6.)

O hoe dierbaar, hoe vertroostend is deze waarheid. Evenwel, evenwel, hoe troostrijk die ook is, *er huisvest in ons een voortdurend streven om de weg naar het verloren paradijs op te zoeken, waar wij onze hand willen uitstrekken naar de boom des levens.*

Wij zijn er op uit God te logenstraffen, dat wij de dood gestorven zijn, en ons het leven aan te matigen en toe te eigenen zonder er naar te vragen, wat er van God, van Zijn gerechtigheid, van Zijn eer, van Zijn wet wordt, zonder er naar te vragen of onze schuld in waarheid uitgedelgd is, of onze zonden ons in waarheid vergeven zijn.

Men verbeelde zich toch niet, dat hetgeen God bij Adam voorzag, niet evenzeer bij ons bestaat. Niet alleen zij, die de eerste hoofdstukken van Genesis, en daarom ook de laatste woorden van het derde hoofdstuk tot een sage of tot een fabel willen maken, bewijzen juist door het loochenen van de waarheid van deze geschiedenis, dat zij er slechts op uit zijn, zich aan de boom des levens te vergrijpen, die hun evenwel nimmer

heil aanbrengen zal. maar ook wij, ja in ons allen woont van nature en tot de dag van onze dood toe, dezelfde goddeloze begeerte, waaraan Adam gevolg zou gegeven hebben, indien God het niet genadiglijk had verhoed.

Mag ook al het zichtbare paradijs niet meer bestaan, mag er ook geen zichtbare boom des levens meer gevonden worden, zou daarom datgene, wat Adam zou gedaan hebben, niet evenzeer door ons allen, kinderen van Adam, geschieden? Geheel van God vervreemd, zoals wij mensen zijn, - bij wie van ons ligt niet op de bodem van het hart die vijandschap? Wie voedt niet in de verborgene schuilhoeken van zijn harde hart, dat zo traag is om te geloven, die wrevel, dat hij het leven in eigen hand zoekt te krijgen? Wie van ons vindt het aangenaam, geheel naakt en ontkleed te zijn? Hebben wij al het Evangelie der genade van Jezus Christus, der liefde Gods en der gemeenschap des Heiligen Geestes, zouden wij daarom menen van die wrevel vrij te zijn? Adam had toch immers ook het Evangelie gehoord, zoals er geschreven staat: "Ik zal vijandschap zetten enz. (Gen. 3:15) en zich over deze blijde boodschap ook verheugd, zoals wij verstaan uit de naamgeving "Eva". En ook van Eva weten wij dit. God heeft de mens echter niet voor zo standvastig bij dit Evangelie aangezien, hem veeleer voor zo'n iemand gehouden, die het Evangelie der genade Gods er aan geven zou en zich liever een schijnbaar eeuwig, maar moeitenvol leven zou gekozen hebben, dat hij met Zijn ogen zien en met Zijn handen grijpen kon, indien God het hem niet had verhinderd. Hoe zullen wij ons dan verbeelden, dat het er met ons beter uitziet! Nee, dit hebben wij te erkennen van onszelf, dat wij er onophoudelijk op uit zijn om, in weerwil van het Evangelie van de volzalige God, op een wijze zalig te worden, waarbij het ons om het even is, wat er van Gods gerechtigheid wordt. Ik herhaal: wat er van Gods gerechtigheid wordt; want daarin alleen is ons heil gelegen.

82

En, *hoe ziet het er nu in dat opzicht bij ons allen uit?* Konden wij allen met Paulus (Fil. 3.) zeggen: "vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen wat voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus"? Dan zouden wij toch nog allen met Paulus erkennen: "Ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb." O, dat gevonden-zijn in Hem, dat niet hebben van zijn eigen gerechtigheid, die uit de wet is, maar het hebben van de gerechtigheid die door het geloof in Christus is: de gerechtigheid Gods uit het geloof; deze volmaaktheid aller volmaaktheden. O, wat heerlijke dingen kunnen wij elkaar daarvan meedelen, hoe aangenaam kunnen wij daarvan spreken, zodat het hart er zich bij verlustigt.

Evenwel laten wij toch bij dit alles niet menen, dat wij er overheen zijn. Ik zeg het ulieden, en een ieder van u passe het op zichzelf toe, ik zeg het u waarschuwend: met het Evangelie in de hand en in het hart steekt in ons nochtans het vijandig, wrevelig streven, om uit werken rechtvaardig te zijn.

Ik zal in de loop van mijn rede nog wel gelegenheid hebben u dit nader op te helderen. Gods ontferming over ons zij geprezen, dat Hij het voor Adam en voor ons Adamskinderen allen onmogelijk gemaakt heeft hiermee klaar te komen en ons de weg daartoe geheel en al heeft afgesneden. Dat Hij dit voor Adam door middel van de Cherubim heeft gedaan, dat weten wij. Dat Hij dit ook ons door de Cherubim doet, is voor ons allen wellicht niet even duidelijk. Ik ga er daarom toe over, u de betekenis voor te houden van de Cherubim in de aanspraakplaats.

II

De Cherubim zelf.

De Cherubim! Hoe was hun gedaante? Gods woord zelf geeft het ons te kennen. Wij lezen in het eerste hoofdstuk van Ezechiël, dat de Profeet bij de rivier Chebar "een grote wolk zag, en een vuur daarin vervangen, en een glans was rondom die wolk, en

uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal, uit het midden des vuurs. En uit het midden daarvan kwam de gelijkenis van vier dieren; en dit was hun gedaante: zij hadden de gelijkenis van een mens, en elkeen had vier aangezichten, insgelijks had elkeen van hen vier vleugelen. En hun voeten waren rechte voeten, en hun voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verf van glad koper." Dat is voor deze keer genoeg, van hun vleugelen een andere keer.

Dezelfde dieren vinden wij bij de Apostel Johannes terug in zijn Boek "de Openbaring van Jezus Christus" in het 14^e hoofdstuk, waar wij ook dit lezen, dat zij van binnen vol ogen waren. Dat wil zeggen dat alles in hen was: oog om Gods heerlijkheid te bewonderen; ook horen wij ze zeggen: *"Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal. En zij gaven heerlijkheid en eer en dankzegging Hem, Die op de troon zit, Die in alle eeuwigheid leeft."*

Wanneer wij nu het 10de hoofdstuk van Ezechiël met het 1ste vergelijken, dan zien wij, dat deze vier dieren Cherubim zijn geweest, en bijgevolg dat de Cherubim de gedaante van een mens hadden met vier aangezichten, vier of zes vleugelen en met voetplanten als de voetplanten van een kalf.

De vier aangezichten, die iedere Cherub had, waren: het eerste aangezicht was dat van een Cherub, os of kalf, - het tweede dat van een mens, - het derde van een leeuw, - het vierde van een arend.

Kinderen, die mij hoort, denk eens, dat je hier of daar wilde heengaan, en dat je zulke gedaanten op de weg ontmoetten, hoe spoedig zou je jezelf omkeren! En u

83

volwassenen, dagelijks heeft u voor de ogen van uw consciëntie een dergelijke gedaante, maar het werkt niet bij u uit, wat het uitwerken moest.

U denkt toch immers niet, dat er wezens met een dergelijke gedaante in de hemel gevonden worden. Evenals God "Geest" is, zo zijn ook de engelen, die duizendmaal duizenden, die rondom Zijn troon staan, "geesten." In de hemel zijn evenmin zulke gedaanten, als men er raderen vindt in het midden van een rad.*) Het spreekt wel vanzelf, dat evenals de ouders die hun kinderen de waarheden in de natuur door afbeeldingen proberen duidelijk te maken, ook de Vader in de hemel de mensenkinderen de hemelse dingen door zulke zinnebeeldige voorstellingen heeft bekend gemaakt. Het drukt juist datgene uit, wat Hij hun wilde zeggen en ook nog wil zeggen, want de Schrift kan immers niet gebroken worden.

En nu wil ik u de waarheid van deze beelden meedelen.

Wanneer Adam zich naar het paradijs wilde begeven, dan zag hij de Cherubim, die hem de toegang tot de boom des levens beletten, en hij zag aan iedere Cherubim:

a. *Het aangezicht van een Cherub.*

Het Hebreeuws woord "cherub" betekent een lastdier, wat men zo'n zwaar pak heeft opgelegd, dat het zich onder de last moet krommen, en dat hem de rug door de zware dracht is opengereten. O, wie van uw denkt hierbij niet aan Jesaja 53: "Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen. Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld."

En u nu, Adam, u, o mensenkind, u wilt u van de last van dit leven, van de last van uw zonden en van uw ellende ontslaan in een weg, die de weg niet meer is tot het leven in de eeuwige zaligheid! Ja, denkt u: van God vervreemd ben ik; dat word ik maar al te goed gewaar, dat het zo is. Ook van Christus hebt u alles vernomen, hoe Hij ons tot God gebracht heeft. En hiermee stemt u, naar u meent, van harte in, u gelooft deze waarheid, u gelooft onvoorwaardelijk aan de genade Gods, maar evenwel schuilt bij dat alles toch deze bedenking in uw hart: hoe, zou dan de mens, wanneer hij nu eenmaal gelooft, niet ook van zijn zijde iets kunnen bijdragen om zijn zaligheid te

bevorderen? Zou het dan in het geheel niet in de macht van de mens noch in zijn vrije wil liggen, zich de hemel om zo te zeggen met geweld toe te eigenen en in de hemelse dingen zo diep mogelijk in te dringen; dat hij zich geheel en al mocht ontdoen van alle gevoel van de last van deze ellende, hem opgelegd? Dat ware toch wonderlijk, denkt het Adamskind. Nu ja, Christus, Die heeft eenmaal *alles* volbracht; maar zou er dan voor mij niets meer te doen zijn, niets meer door eigen arbeid en verdienste moeten worden verkregen? Dus geen vrijwillige gehoorzaamheid, geen vrijwillige kuisheid, geen vrijwillige armoede meer? Geen vrijwillige overgave van mijzelf of van al wat ik bezit of verwacht? Zou ik dan waarlijk een onnutte dienstknecht blijven, ook wanneer ik alles gedaan had? Mijn strijden, bidden, worstelen, mijn zo ndehaat, zou dat alles niet in rekening komen? Ook dat alles niet, wat ik reeds om Gods waarheid heb doorgemaakt? Heb ik dan niet mijn eer, mijn goede naam, mijn doorkomen door de wereld, mijn rust, ja alles er voor prijsgegeven? Nee, ik bewaar Gods geboden, ben een rechtschapen mens, doe mijn plicht voor God en mensen; en "Zijn geboden te bewaren", zegt de Schrift zelf, is het toch, waarop het aankomt. (Pred. 12: 13). Welaan, ik zal dan zien of het mij op die wijze niet gelukken zal om tot God op te klimmen; ik leg mij op de heiligmaking toe; en het Adamskind gordt zich aan,.... de mens wil niet geloven in die stand en op die plaats, waar God hem hebben wil. Hij begeeft zich telkens opnieuw op weg tot de boom des levens in het paradijs, maar.... vindt altijd weer de Cherubim met hun Cherubs aangezichten. Wat zeggen die tot

84

hem? Uw voornemen gelukt u niet! Terug in uw onvrede, dit is de weg niet; zoek de weg naar het heiligdom, naar de aanspraakplaats, dáár zal Ik u weder aanzien om u te tonen, hoe er Eén de ganse last van uw ellende, van uw zonde en uw jammer heeft gedragen. Bij Dien is genade voor u, zoek Hem, Zijn Naam is Jezus! En nu u, Adamskind, daarmee terug in het alledaagse van uw leven, hoe nietig het u ook toeschijnt, terug tot uw arbeid met al zijn moeite en verdriet!

b. *Het tweede aangezicht was dat van een mens.*

Begrijpt u dat? En juist dat wilt u niet zijn, gij mens, u wilt niet een mens zijn, maar een goed mens, een weldadig mens, een christelijk, vroom mens, een godvruchtig, God alleen dienend, Hem gelovend mens, aan de instellingen Gods gehoorzaam, zachtmoedig, kuis, eerlijk en met het uwe steeds tevreden mens. Ja, u wilt een halve engel zijn; in één woord: een rechtvaardig mens, en het zal bij u alles zo onberispelijk en volkomen moeten toegaan, dat er niets op te zeggen valt.

O nee, antwoordt u, volstrekt niet, ik wil niets wezen, er is niets zaliger dan niets te zijn in eigen ogen. Ach, wat zou ik willen zijn? Ik ben een arm zondaar, slechts daarvan wil ik weten en verder alleen van genade.

Ik moet bekennen, dat u het verder gebracht hebt dan Adam; want die vertrouwde God de belijdenis van het "arme zondaar zijn" en van het "alleen willen weten van genade" in het geheel niet toe.

Nee, nee, zo bedoel ik het niet, antwoordt u.

Welaan dan, waarom is het u dan zo onaangenaam, juist wanneer er van u niets goeds geprofeteerd wordt; waarom wilt u dan volstrekt rechtvaardig zijn, als er van gerechtigheid sprake is, van die gerechtigheid, die voor God gerechtigheid is? Waarom moet dan uw gerechtigheid bij God gelden, deze iets bij Hem in orde brengen?

Hoor dan wat het tweede aangezicht des Cherubs u zegt: niet daarheen gegaan, waar u heen wilt, maar in het heiligdom, waar de Ark der getuigenis staat; naar God heen, geopenbaard in vlees; een mens bent u en anders niet, en er is maar één Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus. (1 Tim. 2: 5.)

c. *Het derde aangezicht was dat van een leeuw.*

De betekenis van de leeuw als "overwinnaar" moge voor u duidelijk zijn. Maar toch: u bent zelf aan het overwinnen; u blijft en zult ook blijven in het Woord, in de geboden Gods; dat is immers ook uw rust, dat u daarin blijft!

Ach, dat denkt u, en verstaat het intussen niet, dat het God is, Die in Zijn wegen doet wandelen, waar de mens zich geheel andere wegen heeft voorgesteld, dat God op Zijn wijze leidt, terwijl de mens een geheel andere leiding had verwacht! Ja, dat Hij door zulke wegen leidt, die de mens als zonde voorkomen, en waarbij hij niets heeft om in te roemen, en toch zijn deze wegen in waarheid de enig rechte en voor Hem heilige paden.

Ach, nog steeds denkt u, o mensenkind, ten opzichte van de geboden Gods, met uw goede voornemens eenmaal vroeg of laat te zullen kunnen doorbreken!

Nee, zegt u, *het gehele leven is een strijd, strijden moet ik, strijden wil ik, totdat ik de zonde onder de voet heb!* Hoe, zou een mens met geloofskrachten, met hulp van de Geest dat niet kunnen bereiken? Had ik maar meer geloof, meer krachten, maar toch, verzamelen zal ik nochtans alle krachten, tegenstand bieden aan ongelooft, zonde en wereld, opdat ik heilig voor God verschijne!

85

En de mens doet zijn uiterste best, geeft het niet op in zijn gedachten, laat zich in zijn loop door niets stuiten. Hoe moedig treedt hij voorwaarts, totdat hij voor het paradijs staat, daar overvalt hem schrik en angst, want hij ziet het aangezicht van de leeuw.

Wat zegt u dit, o mens? De ingang in het eeuwige leven wordt op deze weg aan niemand vergund. Terug in het heiligdom; niet u, maar de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, Die heeft overwonnen. (Openb. 5: 5.)

d. *Het vierde aangezicht was dat van een arend.*

Er ligt in ons een streven hemelwaarts, waarbij de mens zich verhovaardigt, een zich uitstrekken naar de zaligheid om die te verkrijgen, waarbij hij trots zijn ogen opheft. Geef mij adelaarsvlucht, heet het dan; ach, dat ik adelaarsvlucht had! Ik weet helaas al te goed, hoezeer ik nog kleef aan het stof; maar morgen, overmorgen, dan zullen de omstandigheden wel veranderd, dan zullen velerlei beletselen mij uit de weg genomen zijn, en zal ik mij van het hoofd tot de voeten, uiterlijk en innerlijk, ja tot op de diepste grond van mijn hart afkeuren. O, die hemelse gezindheden, ik ken ze wel; ik vind er een voorsmaak reeds van in mijn ziel; het is een verborgen iets, een leven en zweven, waarbij men bijna geheel buiten zichzelf en in de hemelse dingen overgezet is, dat is toch een ander leven dan dat, wat men hier in zijn huis of in zijn zaken leidt; was ik maar uit deze dingen uit, uit deze alledaagse, prozaïsche dingen!

Maar ik leef op hoop, eenmaal toch zal ik vleugelen bekomen, om mij dan geheel en al door mijn religieuze aandoeningen en gevoelens te mogen laten dragen. Die alledaagse arbeid, dat weven en rekenen, dat zich-een-woning-bouwen en verzorgen, dat kinderen-baren en opvoeden, dat werken, koken, schoonmaken, och dat ziet er volstrekt niet hemels uit! O, verwek in mij het verlangen naar heiligheid, naar hemelse gezindheid, de begeerte om gedurig God te aanschouwen en mij in innerlijke godsdienstige zielsoverdenkingen te verdiepen, dat ik in een gedurige toewijding verkeer, zoals men in een klooster leeft! O, ondersteun mijn zielsverlangen naar zo'n liefelijk paradijsje, dat ik mij mag verzadigen met hemelse liefde.

Gewis, het zou ook Adam meer behaagd hebben zich opnieuw in het paradijs te bevinden en met quasi heilig-doen het Evangelie van Christus opzij te zetten, en dat alleen, opdat hij zich dan niet langer met doornen en distelen en allerlei onkruid behoefde af te tobben en hij niet meer in het zweet zijns aanschijns de akker had te bebouwen, om wat te eten te krijgen. Maar... daar stond de Cherub met zijn

arends-aangezicht. En zo staat hij ook voor u, o mensenkind.

Wat zegt u de blik van de arend? Is het niet dit: in uw gewaand paradijs zult u niet inkomen, terug in het heiligdom! God is opgevaren in de hoogte, God is opgenomen in heerlijkheid. (Ef. 4:8; 1 Tim.3: 16.) Wacht op deze genade!

En men ziet het in het heiligdom aan de vleugels van de Cherubim, dat zij zich daarvan niet voor zichzelf bedienen; niet verder dan tien ellen breidt ieder zijn vleugelen uit, want slechts in de wille Gods is hun stand.

III

Laat ons nu nog letten op de hoogte der Cherubim als een op de stof, waarvan zij gemaakt waren.

De hoogte van de Cherubim in de aanspraakplaats en de stof, waaruit zij gemaakt zijn.

In dit gedeelte van mijn rede vat ik nu nog eens alles samen.

‡ In Elberfeld waren de meeste inwoners aan weverijen verbonden, stonden aan het weefgetouw of hadden hun bezigheid op kantoor.

86

Adam zou het Evangelie en de genade prijsgegeven hebben. Hij zou, ten spijt van het Evangelie, door middel van het Evangelie gepoogd hebben, zich uit zijn ellende te bevrijden, alleen om maar niet in zijn ellende onverdeeld van de genade van Christus afhankelijk te blijven. Hij zou beproefd hebben om door zijn God te trotseren, door eigen lopen en door een vasthouden aan de belofte, die God aan de boom des levens verbonden had, maar die hem niet dan tot schade kon zijn, nadat hij door de overtreding het leven Gods verloren had. Hij zou door dat alles beproefd hebben om zijn zonde als niet bedreven te doen voorkomen, die evenwel voor Gods rechterstoel is blijven staan. Hij zou getracht hebben zelf zijn schuld uit te delgen met handhaving van een gerechtigheid *als* van de boom des levens, hoewel hij het woord der genade had, dat zij uitgedelgd was.

En wij kinderen van Adam, wij allen houden ons voor goede Christenen, willen van niets weten dan van Gods genade, van het Evangelie van Christus. Maar helaas! Wij bewijzen met de gehele richting van ons verstand en met al onze uitingen, welke denkbeelden wij ons over het geheel van de zaak vormen. Het Evangelie stellen wij overeind als een eerbiedwaardig monument. De hemel, die wij ons voorstellen, en waarin te komen het doel is van al ons pogen en streven, is het verloren paradijs. De middelen, die wij ons inbeelden heden of morgen in eigen hand te zullen krijgen, zijn niets anders dan die boom des levens, waarvan de vrucht ons de ingewanden voor eeuwig verteren zou, omdat ons lichaam voor die spijs niet meer berekend is. En die zelfmisleiding, dat men meent slechts daarop uit te zijn, om in Christus bevonden te worden, wat niets anders is dan het uitstrekken van de hand, om te eten van de boom des levens, - deze wordt bij ons allen gevonden.

O, dat niemand dan ook bij dit woord aan zijn buurman denke, in plaats van aan zichzelf. God is de Albarhartige, aan Hem zal het niet liggen, als iemand verloren gaat. Opdat de mens bij Hem zalig zij, opdat hij nooit en nimmer in zijn eigen gewaand paradijs inkome, daarom heeft God alles der ijdelheid onderworpen, en alle dingen zo geordend, dat de mens ten laatste met al zijn streven om zichzelf rechtvaardig te maken, en met al zijn beweren, dat hij wat is, zichzelf terug moet werpen in zijn eigen huichelarij, en bekennen dat hij voor God anders heeft willen komen dan hij werkelijk is.

Maar wederom, opdat bij zodanige ondervinding niemand in hopeloosheid verzinke, maar integendeel Gods gerechtigheid en Zijn genade prijze, heeft Hij ook alle menselijke pogingen, beraadslagingen, plannen en proefnemingen om een hemelrijk op aarde op zijn eigen wijze te stichten verijdeld. En Hij heeft alle menselijk uitgedachte offers, leidingen, zelfkastijdingen, opgelegde zelfopofferingen of

onthoudingen van allerlei aard, alle menselijk uitgedachte en onmenselijke godsdienst, waarbij niemand in waarheid dat is, wat hij voorgeeft te zijn, alle ten hemel strevende menselijke geesten tot niet, tot schande, onnut en overtollig gemaakt. Daarom moet al die onheiligheid van menselijke heiligmakings-pogingen en wetbewaring weggedaan en uitgevaagd worden voor de voeten en voor het aangezicht van Dien, Wiens beeld God te aanschouwen gaf in de Cherubim, zoals zij daar stonden voor het paradijs en in het heiligdom. (Col. 2: 15; Fil. 3: 8.)

Voetplanten hadden de Cherubim, als de voetplanten van een kalf. Merk op, o Adam, waarin uw heil, uw God, uw Verlosser staat. Hij staat in Zijn eigen bloed, daarmee heeft Hij u gekocht, treed niet verder voorwaarts; Hij heeft alreeds uw tegenstreven gekend en kent dat van tevoren. Hij heeft Zijn genade door geloof zo overeind- en vastgezet, dat al uw drijven te niet gemaakt is en te niet gemaakt wordt, en tegelijk uw

87

gedurig weerstreven in een verzoende hand gebracht wordt (Jes. 48: 8 vv.), die over al uw wegen gebiedt.

Christus, Christus, en niets dan Christus! Dat is onze leus, en toch zoeken wij de zaligheid gedurig daarnaast in onszelf. De mens wil rechtvaardig zijn, bijgevolg moet God het niet zijn; de mens wil heilig zijn, bijgevolg het bloed van Christus niet genoegzaam tot gehele reiniging. Wederom moet Christus alleen rechtvaardig maken, Hij alleen heilig en rein maken, als wij voor ons wegen opgezocht hebben, die niet overeenkomstig Zijn Woord zijn. En toch willen wij ons volstrekt de eigenschappen van Christus aanmatigen en mens zijn, zoals een waar mens is. Iedereen van ons wil voor zichzelf opkomen en zichzelf redden met eigen overgave; wil overwinnaar zijn met geleende hulp; wij willen zulke mensen zijn, die hier reeds als de engelen voor de troon zweven. Maar voor het "in het vlees-gekomen-zijn" van onze Heere. Maar voor Zijn lijden en dood, maar voor Zijn opstanding en hemelvaart gaat elke poging te niet om Hem op zijde te zetten en onszelf in Zijn plaats te stellen. En in die weg is tegelijkertijd de wrevel verzoend, die zich bij ons in dat streven openbaart, om in onszelf de grond van ons heil te leggen met verachting van Dien, waarvan Zijn genade ons predikt, en om door eigen vroomheid een verzekering te verkrijgen, dat er voor ons geen verdoemenis meer is.

Niemand werpe mij tegen, dat (indien dit alles waarachtig is, zoals men wel gevoelt) een mens alsdan zonder hoop daar staat, en er voor hem in 't geheel geen grond meer onder de voeten overblijft. Dat altijd durend bekommerd-zijn, die vrees van de mens bestaat immers daarin, of hij wel zó, zoals hij is, alleen in Christus overeenkomstig de wet is. Deze vrees moet voor het beeld van Christus, voor de Cherubim, geheel verdwijnen; want het was niet willekeurig van Salomo, dat hij hun de hoogte van tien ellen gaf, evenmin als van Mozes, die dezelfde maat aan de vlucht der Cherubim toegemeten had. Dit gebeurde alles door de ingeving van de Geest, Die daarmee duidelijk genoeg te kennen gaf, dat de maat van Christus geheel met de maat der wet overeenstemde. Wilt u dus, overeenkomstig Gods heilige, goede en volmaakte wil, God alleen aanbidden, Zijn Naam alleen heiligen, in Zijn ruste blijven, de ordonnantiën, door God ingesteld, gehoorzaam zijn? Wilt u niet doodslaan, niet echtbreken, niet stelen, niet verlangen naar hetgeen eens anderen is? Wilt u niet zelfgekozen inzetten onderhouden, maar Gods geboden, de geboden des levenden Gods bewaren, Zijn Tien woorden houden en daarin blijven? Leg u dan niet toe op het gebod, laat u daarmee niet in, om in uzelf te moeten gevoelen, dat u in Zijn geboden wandelt, want zo waarachtig als Christus' bloed voor ons is uitgestort tot vergeving van onze zonden, zo waarachtig is al ons zoeken en streven om iets te zijn - (wat wij én in het verborgen én in het openbaar voor God gedurig betonen, en waaraan wij

allerlei fraaie namen geven, alsof God het geboden had) - een vergeefs uitstrekken van de hand naar de boom des levens. Laat dat uw begeerte zijn, dat u van de Cherubim, dat u uit het heilig Evangelie leert, hoe in al datgene, wat God Zijn Christus voor ons heeft gemaakt, alleen eeuwige vrede, eeuwig leven, enkel en alleen vrucht des Geestes is gelegen, een "volmaakt staan voor God", waartegen ook geen wet iets hebben zal, want dat is naar de eeuwige Geest.

En daar Salomo in het beeld van de Cherubim alzo de waarheid en de weldaad van Christus gezien en gekend heeft, heeft hij die ook van olieachtig hout, van het hout van de olijfbom, laten vervaardigen. Immers uit en naar de Geest Gods waren de twee Cherubim, die ook bij Zacharia de profeet (Hoofdstuk 4) - onder het beeld van

88
twee olietakken, die voor de Heere der ganse aarde staan, - en bij Johannes in de Openbaring (Hoofdstuk 11) als twee getuigen voorkomen, die, nadat zij lang genoeg verworpen en vertreden waren, weder naar de hemel opgenomen werden (Vs. 3, 4). De ene Cherub betekende de handhaving van Gods Wet, de andere de handhaving van Gods eer. De eer van God en Zijn wet; gehandhaafd zijn ze, verheerlijkt en overeind gehouden. De eer van God is verheerlijkt, de wet is vervuld naar de eeuwige Geest in die Ene, van Wiens vleeswording en dood, van Wiens opstanding en hemelvaart de engelen Gods, - die twee Cherubim zijn de schaduwen, - het beeld in hun gedaante vertoond hebben. En dat wij, die vlees zijn, tot God gebracht zouden zijn; niet door onze wil of kracht, maar naar God en uit God en alzo Geest zijn zouden, dat wij gerechtvaardigd zouden zijn van alle onze zonden. Opdat wij uit doden herleven zouden in eeuwige gerechtigheid; opdat wij teruggebracht zouden zijn tot God en gezet in Zijn troon, in Zijn eeuwige heerlijkheid. Ziedaar onze volmaaktheid, die de wet bedoelt; ziedaar onze zaligheid, die de eeuwige Geest wil, hoewel wij zondige mensen en der ijdelheid onderworpen zijn.

Terug dan, Geliefden, tot het alledaags, gewone, alledaagse doen en drijven van dit leven, hoe moeilijk het u ook mag vallen! Niet gehaakt naar hemelen van uw fantasie, van een godzaligheid naar eigen keus, maar Gods genade erkend en beleden, hetzij dat u bij de smeltoven of bij het weefgetouw bent, in het kraambed of aan de lessenaar, - iedereen in de roeping, waarin hij door God geroepen is; ja, *daar* de genade erkend en beleden van de God Israëls, Die tussen de Cherubim woont, en *daar* Hem aangeropen! Want er is geen Heiland behalve Hij! De mens niets, Hij alles. Heerlijk geloofd worde Zijn heilige Naam; zo hebben wij macht om te eten van de Boom des levens, die in Zijn Paradijs groeit; zo leven wij al worstelende, totdat wij eenmaal, uit alle leed en strijd, blij opvaren tot God in de eeuwigheid.

AMEN.

9.

Romeinen 5:9

Gehouden te Elberfeld 26 Juli 's voormiddags. In de vroegere uitgave I. Twaalfstal No. 8 en in "de Zwanzig Predigten" No. 5

Het kind, dat in de wieg ligt en maar niet rusten kan, ook niet lachen wil, maar dat luid schreit of kreunt uit oorzaak van verborgen pijnen, die het aan de moeder niet klagen kan, - omdat verstand en spraak hem ontbreken om de pijn te noemen of aan te duiden, - wordt door de liefhebbende moeder zelf uit de wieg genomen gekoesterd en verzorgd, totdat alle pijn en smart geweken is. Evenzo worden wij, - als wij bezwaard zijn in onszelf en naar waarheid, naar gerechtigheid, naar licht en naar troost vragen, zonder te weten hoe en wat wij God vragen en klagen zullen, want ook ons ontbreekt het aan verstand en spraak om het Hem duidelijk te maken, - door God Zelf opgenomen, aan Zijn hart gelegd en liefderijk vertroost, totdat iedere smart geweken

is, en wij Hem danken, dat Hij de menigvuldige verlossing onzes aangezichts en onze God is.

Het kind zou geen smart hebben, als het niet in ongerechtigheid ontvangen en geboren was, en de moeder zou geen hart voor zodanige smart hebben, had God, Die moeder en kind geschapen heeft, haar deze moederliefde niet in het hart gelegd. Wanneer Hij nu zo'n moederhart, dat zo gevoelig is voor elke smart van haar kind, geschapen heeft, of wanneer Hij aan David zo'n hart heeft gegeven, dat hem deed uitroepen: "Ach Absalom, mijn zoon, mijn zoon, dat ik, ik, voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!", en wanneer Hij de moeder doet uitroepen: "Ach, mijn kind ik voor jou deze smart op mij nemen, hoe graag zou ik die dragen, als jij er maar van bevrijd was!" - welk een hart moet dan de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de God aller genade en barmhartigheid, Zelf wel hebben voor onze smarten. Welk een hart moet Hij dan wel voor ons hebben, als wij Hem aanroepen in onze ellende, tot Hem opzuchten in een toestand, waarin wij, wij bekennen het met sidderen en beven, dag aan dag bewijzen, dat wij Hem gedurig niet anders dan arbeid en moeite veroorzaken.

O, de liefde van de moeder, de liefde van de vader, zij is een beeld, maar ook niet meer dan een beeld van de liefde Gods. Zeer treffend kan een beeld zijn, sprekend zelfs kan het wezen, evenwel blijft het toch maar een beeld. Vader en moeder kunnen wel eens in hun liefde onrechtvaardig of wisselvallig zijn, ook menigmaal al te teerhartig, maar de liefde Gods vertroetelt niet, zij is niet aan luimen onderhevig, zij is en blijft rechtvaardig; Zijn liefde ligt in Zijn gerechtigheid en heeft haar grond in Zijn Wet.

Hoe, in Zijn Wet? vraagt u; wij meenden in Zijn genade, wij meenden in Zijn verbond, wij meenden in Zijn Christus.

Nu goed, goed, werpt echter de sleutel tot Gods eeuwige rust niet weg. Ik zeg nu, dat *God alles wat Hij gedaan heeft, om Zijn wet gedaan heeft, en dat Hij alles wat Hij doet, om Zijn wet doet.* Dit mag u vreemd voorkomen, maar als u met aandacht naar mij hebt gehoord, zult u met mij instemmen. Wat wil toch de moeder, als zij het kind hoort huilen? Wil zij niet de honger en de dorst stillen? En als het kind pijn heeft, wil zij dan niet, dat het kind geneest, en dat het volmaakt gezond wordt? Stilt dan de moeder de honger en de dorst van het kind en probeert zij zijn pijn te verzachten, om van haarzelf wil, of gaat het haar daarom, dat haar kind het goed heeft en in geen

90
enkel opzicht gebrek of nood zal lijden? Ach, had men dit willen begrijpen, er ware nimmer enige ketterij ontstaan! Of waarom gaat het u dan, als het er u om gaat te weten, dat u kwijtschelding van zonden hebt? Gaat het u dan alleen om kwijtschelding van zonden, om een ogenblikkelijke troost, waarbij het u echter om het even is, wat er van Gods wet wordt? Waar dit het geval is, daar mag men zich soms bevredigd zien, men zal het intussen spoedig gewaar worden, dat er geen waarachtige, geen duurzame vrede is, en men ontwaart aan het einde opnieuw dezelfde leegte in het hart. Zij was immers ook nimmer in waarheid vervuld geworden, want daar is geen verzegeling van de Heilige Geest. Met de Heilige Geest wordt slechts hij verzegeld, die de prediking ter harte neemt, dat alles, wat God voor ons gedaan heeft, en zoals het door Hem vastgesteld is, *dat het alles geschied is en nog geschiedt in overeenstemming met Zijn heilige Wet.*

Deze hoge en heerlijke waarheid wensen wij u in dit uur voor te houden.

TEKST ROMEINEN 5: 9.

"Véél meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van de toorn."

Woordelijk naar de Grondtekst: "Om veel dan meer zullen wij, gerechtvaardigd zijnde nu in Zijn bloed, gered worden door Hem van de toorn."

U weet, geliefden, dat de Apostel Paulus een zoon van een Farizeeër en zelf naar de wet een Farizeeër geweest is, en wel zo één, die van zich kon getuigen, dat hij naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, onberispelijk was geweest, dat hij in het Jodendom boven velen van zijn ouderdom in zijn geslacht was toegenomen, en dat het hem alleen om de wil van God te doen was geweest. Hierom riep hij ook op de weg naar Damaskus uit, toen hij van de Heere gegrepen werd: "Heere! wat wilt Gij dat ik doen zal?" Uit de loop van zijn gedachten, die hij in al zijn brieven blootlegt, zien wij, dat zijn hart steeds vervuld was met de vraag: "Hoe is aan de wet voldaan? Hoe stemt het lijden en de dood van Christus en onze gerechtigheid, welke is in het geloof in Hem, overeen met Gods gerechtigheid, hoe met Zijn eeuwige Wet? Immers waar de wet zo uitdrukkelijk zegt, wat wij doen en laten zullen, en God Zijn toorn doet rusten op al wat niet met de wet in overeenstemming is, en wij, zoals het wel gedurig aan de dag komt, de wet niet nakomen, hoe zijn wij dan nochtans in Christus in overeenstemming met de Wet, zodat aan de wet niet te kort gedaan wordt en geen toorn ons verteert? En wij zien ook wederom uit zijn schriften, hoe hij na vele hevige worstelingen van klaarheid tot klaarheid gekomen is aangaande de verborgenheid Gods en van Christus. Dat in de tijd van Paulus het woord "rechtvaardigheid" en "rechtvaardig zijn" evenals in latere tijd het woord "Christen" en "christelijk" aan de orde van de dag was, en dat de Sadduceeërs zich voor heiligen en de Farizeeërs zich voor rechtvaardigen uitgaven, behoeft niemand te bevreemden. Hij, die de Heilige Schrift leest of uitlegt, moet niet vragen, welke begrippen men in latere tijden aan de woorden van de Schrift verbonden heeft, maar welke betekenis men toenmaals aan de woorden hechtte, waarvan de getuigen Gods zich bedienden.

Wij hebben slechts de Evangelist Lukas op te slaan, om te verstaan, dat men toenmaals het woord "rechtvaardig" van de gezindheid en de handel en wandel van de mens gebruikt heeft, zodat in dit woord al datgene begrepen was, wat in volkomen overeenstemming met de wet was. Daarom schrijft hij ook van Zacharia en Elisabeth niet: "Zij waren beiden *vroom* voor God", zoals Luther vertaald heeft, maar: "Zij

91

waren beiden *rechtvaardig* voor God". En hoe hij dit bedoeld heeft, drukt hij met de volgende woorden uit: "Zij wandelden in al de geboden des Heeren onberispelijk" (Hoofdstuk 1:6). Zo schrijft ook Mattheüs van Jozef, de man van Maria: "Alzo hij *rechtvaardig* was, wilde hij haar (Maria) niet openbaarlijk te schande maken", haar niet overleveren, opdat men haar tot een waarschuwend voorbeeld zou stellen (Hoofdstuk 1: 19). Daarom (en hierbij zal ik het laten) legt Lukas de hoofdman bij het kruis de woorden in de mond: "Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig", terwijl de Evangelist Markus zegt: "Waarlijk, deze Mens was Gods Zoon." (Lukas 23:47; Markus 15:39.)

De Evangelist Lukas bediende zich in zulke gevallen van dit woord, in tegenstelling met het gebruik, dat de Farizeeërs ervan maakten, om aan te tonen aan welke zijde de rechtvaardigheid was. Overigens kon het de Apostelen en Evangelisten en wel de Apostel Paulus in het bijzonder niet invallen, dit woord in een anderen betekenis te nemen, dan waarin het toenmaals gebruikelijk was, met dat onderscheid evenwel, dat door hen voor de rechtvaardigheid van 's mensen gezindheid en gedrag, van zijn handel en wandel, zou die in overeenstemming met de wet zijn, een andere weg werd aangewezen, dan de Farizeeërs tot die tijd gedaan hadden.

De wet moest vervuld, dat is, gedaan zijn, en de mens met de wet in overeenstemming zijn; dit stond zowel bij de Farizeeërs als bij de Apostelen vast.

De Farizeeërs zochten echter het doen der wet in het *uiterlijk wezen*, in de letter; de Apostelen daarentegen gingen daarop in, wat de Wetgever met de *wet inderdaad bedoelde*.

De Farizeeërs vleiden er zich mee, dat zij met de wet in overeenstemming waren, naar het uiterlijke zoveel van de wet doende, als zij met alle mogelijkheid konden, en hielden zichzelf dan voor rechtvaardigen. (Matth. 5:20; 6:1; 23:23 en 28; Luc. 16:15; 18:9. De Apostelen predikten, dat slechts Eén rechtvaardig is, en dat een mens, Hem gelovende, met de wet in overeenstemming is zonder werk, Rom.3:26. Handel.10:43; 13:39 15: 10 en 11; Gal.2: 16. Ik zeg "met de wet in overeenstemming" of *overeenkomstig de wet*, want zo heeft men toen het woord rechtvaardig- zijn verstaan. In de leer van de Apostelen nu moest het bewijs geleverd worden, dat een mens overeenkomstig de wet, met de wet in overeenstemming zijn kan, zodat hij niets te vrezen heeft, maar integendeel een levende hoop op God hebben kan, zonder dat hij zelf ooit één werk, ja ook niet één enkel werk der wet gedaan heeft. Dit bewijs geeft de Apostel in de u voorgelezen tekstwoorden.

En niet alleen het bewijs, dat een mens zonder de werken der wet rechtvaardig is en niets te vrezen heeft, maar dat het juist dat is, wat de wet bedoelt.

Wij zullen, om dit te bewijzen, onze aandacht bepalen bij de navolgende punten:

1. God kan naar Zijn wet niet anders dan over ons toornen, en deze toorn moet ook op ons rusten.
2. God wil naar Zijn wet niet anders, dan dat wij van die toorn behouden worden.
3. God heeft naar Zijn wet Éne verordineerd, namelijk Christus, opdat wij door Hem van de toorn zouden behouden worden.
4. Er is overvloedige grond toe, dat wij daarvan behouden worden; want om van de toorn behouden te worden, zijn wij, naar Zijn Wet, overeenkomstig de wet gemaakt in het bloed van Christus.

92

I.

God kan naar Zijn wet niet anders dan over ons toornen, en moet deze toorn ook op ons laten rusten.

O, dat wij toch allen daar recht van doordrongen waren, dat wij dagelijks, ja elk uur, met gedachten, woorden en werken in overtreding zijn. Salomo heeft gezegd, dat er geen mens is, die, goed doende, niet zondigt (Pred. 7: 21). Hoeveel te meer is het dan waar, dat wij, geen goed doende, zondigen. Maar hadden wij ook alles gedaan, wat wij schuldig zijn te doen, staat het dan daardoor iets beter met ons? Hoe goed is het de mens, die begonnen is de wet Gods in eer te houden. Heeft niet David geklaagd: "wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen." (Psalm 19: 13.) Er is een erkennen van de genade en de barmhartigheid Gods, wat als een morgenwolk is, die geen vruchtbare regen geeft aan het aardrijk. Er is echter ook een erkennen van deze barmhartigheid, waarbij men geheel verbrijzeld is en blijft. Wie oprecht met zichzelf omgaat, die moet zich bij het lezen van de geschiedenis van de kinderen Israëls in de woestijn verwonderen, dat hij niet reeds lang, evenals zij, omgekomen is, omdat hij zich schuldig kent aan dezelfde en nog grotere zonden. Men mene toch niet, dat Gods toegevendheid op willekeur berust. Zijn lankmoedigheid is groot, en dat ondervindt de één zowel als de ander, maar daarom is de wet Gods niet zo terzijde gezet, dat wij haar zouden kunnen trotseren en zeggen: ik stoor mij er niet aan. Gods wet is toch niets anders dan Gods heilige wil, en Gods wil is een uitdrukking van Gods Wezen, opdat wij weten en verstaan wat voor Hem gerechtigheid is. En dat Hij Zijn wil heeft bekend gemaakt, dat deed Hij tot ons heil, opdat wij overtuigd zouden zijn, dat het niet in de macht van de mens ligt, zichzelf

zalig te maken, maar dat dit enig en alleen Gods werk is.

Wanneer wij nu onze verdraaidheid in aanmerking nemen, onze weerspanning, de hardheid van onze harten, ons ongeloof, ons hinken op twee gedachten, ons versaagd-zijn, en hoe wij volstrekt tot niets bekwaam en tot niets bruikbaar zijn in de dingen Gods; wanneer wij in aanmerking nemen, hoe wij gedurig niet indachtig zijn Zijne genade, goedertierenheid en trouw; hoe wij nimmer ophouden onze eigen wegen te gaan, God te verzoeken, om onszelf een doorkomen te bezorgen of zelfgekozen wegen en eigen wil door te zetten; wanneer wij in aanmerking nemen, hoe wij, zoals wij zijn, God de Almachtige niet één ogenblik voor een eerlijk man kunnen houden, voor een God, Die het oprecht en trouw met ons meent, dan mogen wij wel uitroepen: "Ga niet in het gerichte met uwen knecht, want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht recht vaardig zijn" (Psalm 143:2). Daar mogen wij wel bidden: "vergeef ons onze schulden."

Hebben niet de heiligen dikwijls geroepen: "straf mij niet in Uwen toorn en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid!" (Psalm 6:2. Jer. 10:24.) Of hadden deze heiligen en Profeten van Christus minder kennis van het Evangelie, van de genade, wanneer zij, ja zij, uitriepen: "Zijt mij genadig, o God, naar Uwe goedertierenheid! Zijt mij genadig en delg mijn overtreding uit." (Psalm 6:3; Psalm 51:3 en 11; Jer. 17: 14 en 17.)

Het is een verschrikkelijke lichtzinnigheid bij vele zielen, dat, wanneer zij van de genade zo fris en vrij horen getuigen, zij er volstrekt niet aan denken, dat zij in de getuige een ziel voor zich hebben, die de toorn Gods tot in de diepste diepte van het hart gevoelt, terwijl het hem daarom gaat, met de wet in 't reine, met haar in overeenstemming te wezen; en dat zulke ziel zich in een geboorte bevindt, waarin de duivel haar tracht te verstikken, om haar maar verre te houden van hetgeen de wet

93

eigenlijk bedoelt. Nu, verneemt dit: een Vader zal niet eeuwig toornen, maar te midden des toorns zal Hij genadig zijn; maar overtreding van een eeuwige wet brengt eeuwige dood met zich, en een toorn, zoals God toorn. Gods toorn is Gods heilig misnoegen, omdat Hij geen ongerechtigheid zien kan. Voor de heilige God moet het alles heilig zijn. Voor de rechtvaardige God mogen wij niet staan met de ongerechte en verdraaide gedachten, die wij hebben van Zijn rechtvaardigheid. Voor de goede God mogen wij niet verschijnen met de boosheid van ons hart. Voor de genadige God bederven wij het al te zeer met al het streven in eigen gerechtigheid. Voor de waarachtige God maken wij het al te erg met ons wantrouwen, onze leugen en eigenwijsheid. Voor de trouwe God zijn de afdwalingen te menigvuldig, en ons versaagd-zijn, ons morren en ongeloof hebben voor de Almachtige geen einde.

Wij mogen ons al inbeelden, dat God dit alles door de vingers ziet, maar God ziet niets door de vingers. O, hoeveel meer zouden wij een hart voor het Evangelie der genade van Christus hebben, als wij een hart hadden, dat acht gaf op de stem des Heeren, op Zijn heilige Wet. Hoeveel meer zouden wij ons geborgen voelen in Gods ontferming, als wij er meer gevoel voor hadden, hoezeer Zijn toorn te vrezen is.

Of toorn een vader niet, als hij zijn zoon nieuwe klederen aangedaan heeft, om met hem op een plaats te verschijnen, waar het alles vorstelijk toegaat, en deze zoon zich weer in zijn oude kleren gestoken en de nieuwe verscheurd heeft? Of toorn niet de heer in gerechtigheid, wanneer zijn knecht de voorschriften niet opvolgt, waardoor alleen zijn nering kan bestaan, of in zijn bedrijf het werk gelukken kan? Mag een goed en wijs koning zijn goede en wijze wetten laten schenden zonder te toornen? Ach, die dodende slapheid, waarbij men zich met een evangelie weet te troosten, en nochtans de bestraffing in zich draagt, dat men een zonde in de hand en op het bezwaarde geweten houdt, en dat men niet liever zichzelf, met alles wat men aan het zichtbare

heeft, er aan geeft.

Bestaat dan werkelijk de wet der Tien geboden voor Christenen niet meer? Is zij er alleen voor Joden, dat men het niet meer verstaat, om in ootmoed voor Gods aangezicht te wandelen, te wandelen in vrees en beven voor Zijn heiligheid; dat men het niet meer verstaat, waarom en uit welke oorzaak er geen toorn over ons komt, en dat nochtans de toorn er is en lichtelijk kan ontbranden? (Joh. 3: 36; Hebr. 3: 12 15; 4:11). Ik zeg het u: onder de toorn Gods gaan wij dagelijks daarheen, want wij wekken Zijn rechtvaardig misnoegen onophoudelijk op door onze wijze van doen, waardoor wij de ordening der dingen, zoals God die in Zijn Christus vastgesteld heeft, altijd verdenken, altijd tegenstreven en er nimmer aan gedachtig blijven. Wij wekken Zijn rechtvaardige toorn op, omdat wij onophoudelijk niet Hem en de naaste liefhebben, maar aan het geliefde IK vasthouden.

Als men weet, dat God gezegd heeft: "Zijt heilig, want Ik ben heilig", en "vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al wat geschreven staat in het boek der wet, om dat te doen" (om dat te hebben gedaan), dan denke men toch niet bij het bewustzijn van onheiligheid, bij het bewustzijn dat men in geen enkel woord, laat staan in al de woorden der Wet blijft, dat God het zo nauw niet neemt, omdat wij het zo nauw niet nemen, en wij ons zo spoedig vleien met een zeker soort geloof. O, juist dat diepe gevoel van zondigheid was het, dat Paulus zo had doordrongen; dat diepe bewustzijn: nee, Gods wet is te heilig, die mag niet overtreden worden; daarbij dat hem steeds diep ter neerbuigende gevoel: wij kunnen bij de wet niet rechtvaardig zijn, wij overtreden haar altijd.

94

Dat heeft de als 't ware met dood en ondergang worstelende vraag bij hem doen rijzen, de vraag, die hij ook bij anderen waargenomen had: "Daar het volgens de wet van God niet anders kan zijn, dan dat Gods toorn op ons rust vanwege al onze overtredingen, hoe kan het dan met Gods wet bestaan, dat wij toch niet nog eenmaal onder die toorn zullen omkomen?" Het antwoord is: "*God wil naar Zijn wet niet anders, dan dat wij van deze toorn behouden worden.*"

U zult, na hetgeen ik u voorhield, geliefden, zeker wel met mij instemmen, dat, wanneer een Apostel zegt: "Wij zullen van de toorn behouden worden," deze machtige prediker van het Evangelie alsdan over de toorn Gods niet licht denkt, maar dat hij dit tot troost voor zichzelf en voor anderen schrijft. Wie dit echter tot zijn troost schrijft, die moet allereerst geloven, dat er toorn is, en wie schrijft: "Wij zullen van deze toorn behouden worden", die moet toch geloven, dat hij gedurende heel zijn leven aan deze toorn blootstaat. Immers de Apostel spreekt van *een behouden worden*. Hij zegt niet, dat de toorn weg is, dat er in het geheel geen toorn meer is. Hij zegt niet: u behoeft niets meer te vrezen, Christus heeft alle toorn weggenomen, allen toorn gestild; maar hij zegt, dat wij van de toorn zullen behouden worden; hij spreekt van de toekomst. Zijn mening is: wij verkeren allen nog in dit tijdelijke leven, er is echter een eeuwigheid ophanden, daar zal God een iegelijk vergelden naar Zijn werken. Wanneer wij echter de heiligheid van de wet in aanmerking nemen, en daarbij ontwaren, hoedanig wij toch inderdaad zijn, en hoe wij ons ten opzichte van God gedragen, dan kan het niet anders of de toorn Gods moet dagelijks op ons rusten; dan kan het ook op de dag, dat wij voor God zullen komen, naar gerechtigheid niet anders, of de toorn Gods zal ons moeten verslinden.

Deze waarheid lag diep in het hart van de Apostel, want hij heeft geen evangelie gepreekt, waarbij de mens zich kan of mag verhoovaardigen. Al de dierbare woorden van genade, die hij uit Gods hart aan de Gemeente voorlegt, zijn allen woorden van troost, die hij ontvangen heeft in het diepste gevoel, hoe het met de mens zo geheel en

al uit is, en hoe alles alleen van Gods ontferming afhangt. Maar juist dit diepe gevoel: - wij bederven het alle dagen, en zoals God Góð is, kan Hij niet anders dan ons in Zijn toorn verslinden, - heeft gemaakt, dat hij ook dieper naar waarheid en naar wijsheid Gods nagevorst en zo menige vondst gedaan heeft. Zo vond hij dan ook dit, dat, of het ook al ogenschijnlijk tegen de wet zijn mocht, dat wij van de rechtvaardige toorn Gods behouden worden, dit nochtans zo geschieden zal, dat het volkomen aan de wet beantwoordt.

II.

Kan het waarlijk Gods wil zijn, om ons in Zijn toorn te verslinden, of is het Zijn wil, dat wij van Zijn toorn behouden worden?

Hierop hebben wij het antwoord van Paulus in ons tekstwoord, dat het Gods wil is, *dat wij van Zijn toorn behouden worden*. En dit antwoord vond hij in de wet zelf.

De wet kan niet zo onvoorwaardelijk onze verdoeming willen; zij vordert deze verdoeming slechts in zoverre, als datgene niet vervuld wordt, wat de wet naar haar innigst wezen recht heeft om te eisen.

Goed beschouwd bestaat de wet uit een reeks van beloften; volgens het Hebreeuws staat er niet: gij moet niet, gij moet niet, maar: *gij zult niet, gij zult niet* begeren.

Het gaat dus daarom, of in waarheid deze beloften, naar welke wij echtbrekers de echt niet breken, wij dieven niet stelen, wij doodslagers niet doodslaan, wij haters Gods en des naasten God en onze naaste liefhebben, bij ons heerschappij hebben.

95

Een Wet, die uit zulke beloften samengesteld is, kan het niet anders dan goed met ons menen, dat wij namelijk in zulke beloften zullen gelukkig zijn.

Bijgevolg is het de wet slechts om onze vrede en om ons geluk te doen; zij kan derhalve niet willen, dat wij in de toorn vergaan.

Onze verkeerdheid en verdraaidheid bij de Wet, dat wij de vervulling in onszelf zoeken, dat wij tegenover de wet vol hoogmoed zijn, dat wij de zonden aan de wet toeschrijven, dat wij het niet willen verstaan en het nooit indachtig zijn, welk een verhouding wij tegenover God hebben ingenomen, in welke stand wij tegenover Hem staan, dat wij niet in ootmoed voor Zijn aangezicht wandelen, het niet erkennen, dat wij met onze gezindheid en ons streven er altijd op uit zijn, onze zaligheid in eigen handen te houden en onder eigen ogen te hebben, dat maakt, dat de wet ons haar vloek oplegt, en dat wij gedurig onder de toorn leven.

Onze verkeerdheid en verdraaidheid, dat wij onze dood en onze algehele onbekwaamheid niet erkennen, die maken het, dat waar wij een wet met zulken beloften horen, wij bij die wet ook het leven zoeken (Gal. 3:21; Rom. 7:9; 4:15).

Daarom gaan wij steeds onder de toorn daarheen.

Desondanks heeft de wet tot haar doel, dat wij van haar vloek en van de toorn Gods ontslagen en verlost worden. (Gal 4: 4)

Dezelfde Jehovah, Die in donder en bliksem en wolken tot Mozes sprak, zei temidden van de wetgeving: het is goed, het behaagt Mij, dat het volk gezegd heeft: wij kunnen die stem niet verdragen; een profeet als u, zal de Heere God hun verwekken. (Deut. 18: 17 vv.)

Van Sinäi af heette het: "Zij zullen Mij een heiligdom maken, dat Ik in het midden van hen wone; naar al wat Ik u tot een voorbeeld dezes tabernakels en een voorbeeld van al deszelfs gereedschap wijzen zal, even alzo zult gijlieden dat maken." (Ex. 25: 8, 9.)

Van Sinäi af heette het: Maakt een ark, maakt een verzoendeksel er bovenop, maakt een tafel der toonbroden en een kandelaar, maakt een tabernakel, een woning van tien gordijnen, maakt een altaar met hoornen aan zijn vier hoeken. (Ex. 25, 26 en 27.)

Van Sinaï af heette het: Maakt Mij een hogepriester en diens ambtsklederen, de borstlap en de efod, al de heilige klederen, de zalfolie en het reukwerk. (Ex. 28.)

Van Sinaï af heette het: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. (Ex. 29:44 vv.; 34: 6; Lev. 27: 34.)

Van Sinaï af werd in de Tien woorden vijfmaal herhaald: "Ik ben de Heere uw God."

Een wet, die streng op de vervulling van elk van haar woorden blijft staan, moet noodzakelijk die met haar toorn treffen, bij wie de vervulling van deze woorden niet wordt gevonden; maar juist diezelfde Wet, die zoveel troostrijks gebiedt, kan eigenlijk niets anders bedoelen, dan dat wij van deze toorn behouden worden.

Omdat echter de wet de volkomen uitdrukking van de wille Gods is, zo erkennen wij in de samenstelling en de bewoording van alle haar geboden, dat deze wille Gods, dat wij van Zijn toorn behouden worden, ons overal daarin tegenblinkt. Dit werd de apostel tot klaarheid, en moet ook in ons tot klaarheid worden.

Aangezien wij echter vanwege onze gezindheid en onze gedragingen niet anders dan de toorn Gods te verwachten hebben, en wij die toorn ook dag bij dag over ons verwekken en op ons laden, zo gaat het daarom, hoe wij van de toorn behouden worden, zo dat dit overeenkomstig de wet is.

96

III.

God heeft naar Zijn wet Éne verordend, Christus (d.i. een Gezalfde), opdat wij door Hem van de toorn zouden behouden worden.

Van Sinaï af gaf God Zijn Tien woorden in even zoveel beloften, en gaf ons de vorm van een verbond, waarnaar Hij ons genadig wil zijn. (Ex. 24:8; 34:27.) Hij wilde Zelf in ons wrochten, wat Hij in Zijn verbondswwoorden beloofd had. Want de verbondswwoorden, zij waren een getuigenis *tegen* ons, dat wij geen van dezelve vervulden; een getuigenis waren zij *ook voor* ons, dat zij nochtans in vervulling zouden komen.

Van Sinaï af gebod Hij in Zijn wetgeving de ark te maken, waarin deze getuigenis liggen zou. Van Sinaï af gebod Hij het verzoendeksel te maken, alsook de herinnering aan Zijn rust. (Neh. 9: 13 vv.; Hebr. 4:2 vv.)

Verlegen, verbijzeld en bekommerd als de ziel is bij het diepste gevoel van de verlorenheid, moet het haar daarom gaan, uit het Woord zelf het te vinden, er een woord uit te hebben, dat zij niet zal omkomen onder de last van Gods toorn. Het moet de ziel daarom gaan, een woord te hebben, een verordening Gods, waarop zij zich, als overeenkomstig de Wet, verlaten kan, dat zij eenmaal van de toorn, die zij met haar overtredingen verdiend heeft, behouden worde. En dit woord, deze verordening heeft de Apostel gevonden in dezelfde bevelen, die God door Mozes aan Israël bekend maakte.

Was toch immers alles naar een beeld gemaakt, dat de Heere aan Mozes op de berg getoond heeft; en zo gelden de bevelen dan in waarheid niet de schaduwen, maar het beeld zelf. (Hebr. 8: 5; 10: 1; Col. 2: 17.). Zo moest in de nood van zijn ziel de vraag bij de Apostel opkomen: wat stelde dan dit beeld voor? ... Toen ging de hemel voor hem open, en hij verstond waarom het aangezicht van Mozes zo glinsterde: hij zag de heerlijkheid van Jezus. 2 Kor. 3. Hij zag, dat dit beeld niet anders was dan het beeld van de Gezalfde; Christus zag hij in de ark der getuigenis, in het verzoendeksel, in de gehele tabernakel; Christus zag hij in de hogepriester, in het altaar, in de heilige klederen, in de zalfolie, in de wolk, die de tabernakel vulde. In de ganse verordening van deze tabernakel zag hij Christus, en hij kon begrijpen, waarom de engelen de gehele Wet, in al haar bijzonderheden, stuk voor stuk aan Mozes voorgelegd hadden. Hij zag het in, waarom de tabernakel en alles wat daarin was, met

al Zijn gereedschappen, met zalfolie gezalfd en alzo geheiligd werd. Hij zag het in, waarom ook Aäron, de hogepriester, met zijn zonen geheiligd werden met deze zalfolie. Dat was alles voor hem: Jezus, de *Gezalfde*.

Nee, zo moest de gevolgtrekking bij hem wezen: al hebben wij ook volgens de wet niets dan toorn te verwachten, daar wij in onszelf door onze overtredingen God tergen en noodzaken Zijn toorn op ons te leggen, omdat wij toch verschuldigd zijn "om te blijven in al hetgeen er geschreven is in het Boek der Wet om dat te doen," om dat gedaan te hebben, - *zo zullen wij nochtans van deze toorn behouden worden*. Zo heeft God het Zelf naar Zijn wet verordend. Want bevolen heeft Hij in Zijn wet een tabernakel, een verzoendeksel te maken, een hogepriester te bestellen en alles met zalfolie Hem te heiligen. Dit had Hij niet gedaan, als Hij niet daardoor in al deze dingen de Weg en het Middel had willen aanwijzen, waardoor wij Zijn toorn ontgaan. Dat is de Gezalfde, Welken de vader Zich geheiligd en in de wereld gezonden heeft. (Joh. 10: 36.)

Het is dus naar Gods Wet, dat wij dit goede toevorst hebben kunnen, dat ons de toorn Gods niet verslinden zal. Want het einde der wet is Christus en niet wij. En omdat Christus het einde der wet is, dan is er geen keuze dan tussen deze beide: óf

97
deze toorn Gods te loochenen en in eigen krachtsinspanning de waan te voeden, dat wij rijk zijn en verrijkt (Openb. 3: 17), - óf, bij de erkenning dat wij ellendige mensen zijn, dat wij de wet niet vervullen en daarom aan de toorn Gods onderworpen zijn, Dien te erkennen, door Wie wij van de toorn behouden worden, en Wie God juist daartoe, naar dezelfde Wet, verordineerd heeft.

Dat heeft ook *Zippora* verstaan, toen de Heere Mozes doden wilde, en zij Gersom besneed (Ex. 4:25).

Zo heeft ook *Mozes* het verstaan, toen hij, terwijl in de toorn des Heeren de plaag onder het murmurerende volk had aangevangen, aan Aäron het bevel gaf, dat hij het wierookvat zou nemen, er vuur in zou doen en reukwerk daarop leggen, en dan haastelijk tot de gemeente zou gaan, om die te verzoenen, zodat Aäron tussen de doden en de levenden stond. (Num. 16: 41-48.)

Ook heeft *Job* het zo verstaan, die, als de dagen der maaltijden van zijn zonen omgegaan waren, dan heenzond en hen heiligde, des morgens vroeg opstond en brandoffer offerde naar hun aller getal. Want, zo staat er, Job zeide: "Misschien hebben mijn kinderen gezondigd en God in hem hart gezegend. Alzo deed Job al die dagen." (Job. 1: 5.)

Ook koning *Josia*, zoals voor hem Hiskia, verstond het. Want toen het Wetboek gevonden werd en hij de woorden der wet hoorde, zo scheurde hij zijn klederen en hij verootmoedigde zich, maakte een verbond met de Heere, hield de Heere Pascha en slachtte het Pascha. (2 Kon. 22: 11; 23: 21.)

Was dat niet het erkennen van Hem, door Wien wij van de toorn behouden worden? Of op welke wijze worden wij door Christus behouden van de toorn? Is het niet, omdat Hij de Eerstgeborene is uit de doden? (1 Thess. 1:10; Rom. 4:25).

Duiden de woorden der wet ons niet aan als dezulken, die andere goden voor Gods aangezicht hebben, die zich beelden vormen van de zaligheid, maar het is niet de zaligheid Gods, het is niet een afhangen van de Heilige Geest! Wijzen de woorden der wet ons niet aan als dezulken, die gedurig een andere naam heiligen, dan de Naam Gods; als dezulken, die niet in Zijn rust blijven, die niet aan de verordeningen gehoorzaam zijn, die Hij ingesteld heeft? Bestempelen ons de woorden der wet niet met de naam van moordenaars, echtbrekers, dieven, valse getuigen en van mensen, die ontevreden zijn met datgene wat God aan ons, aan een iegelijk als het Zijne, gegeven

heeft? Kunnen wij daarbij iets anders dan de toorn Gods verwachten? En als nu dezelfde woorden desniettemin evenveel beloften zijn, is het dan niet openbaar, dat, - indien niet Christus door Zijn opstanding uit de doden deze beloften in ons, voor zover wij in Hem gevonden zijn, vervuld had, - wij ons gehele leven door aan niets anders dan aan toorn te denken hebben? En is het anderzijds niet ook naar deze woorden openbaar, dat, omdat Christus uit de doden opgestaan is en Hij de beloften in ons gewrocht heeft in Zichzelf (Ef. 5: 27; Titus 2: 1 4.), het overeenkomstig de wet *alleen* door Hem is, dat wij van de toorn Gods behouden zullen worden?

En er is daartoe voldoende grond, want:

IV.

Wij zijn gerechtvaardigd geworden in Zijn bloed.

Want ook dit, dat wij gerechtvaardigd zijn geworden in Zijn bloed, is overeenkomstig de Wet. Toen naar Gods bevel de gehele tent der samenkomst gereed en opgericht was, liet God aan Mozes horen wat nu in die tent moest gedaan worden. En nadat de wolk de tabernakel vervuld had, - nadat alzo de openbaring van de Christus, Die in het vlees komen zou, gegeven was, - sprak God tot Mozes, die vanwege de wolk niet in

98
de tent had kunnen blijven (Ex. 40: 34 en 35), voor de deur hiervan. (Lev. 1: 1.) En wat sprak Hij dan toen? Hij sprak van niets dan van zonden en wederom van zonden, en van niets dan van bloed en wederom van *bloed*, van niets dan van *vergeving* van zonden en wederom van verggeving van zonden, van niets dan van onreinheid en reiniging en wederom van onreinheid en van reiniging en heiliging door dit bloed. En waarom door bloed? Zo wilde de wet het, zo wilde de Geest der heiliging het. Zo is het naar het wezen Gods, zo naar eeuwige gerechtigheid.

"In het bloed is de ziel", lezen wij in de Wet; en wederom: "de ziel des mensen is zijn bloed." (Lev. 17:11 en 14.) En nu onze ziel, ons binnenste, hoe ziet het er voor God uit? Is het niet geheel van God af? Dood is het, geheel dood, zoals God gezegd heeft: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." (Gen. 2: 17.) Is echter het *lieve ik* geheel dood, zoals een lijk dood is, is het zonder werkzaamheid, zonder beweging en gevoel? Of is het niet veeleer zo er mee gesteld, dat het slechts doet wat tegen God in is en voor Hem een gruwel, dat het zich enkel roert en beweegt, om God te wederstreven en Hem tegen te spreken, dat het slechts daarvoor gevoel heeft, om het gehele Wezen Gods, Zijn waarheid, heiligheid en gerechtigheid te loochenen? Zijn wij niet in de meest eigenlijke zin van het woord moordenaars van God geworden? Is het gedichtsel der gedachten en overleggingen onzes harten wel iets anders dan God moorden, Hem van de troon stoten? Ligt niet op de bodem des harten de gedachte: *er is geen God?*

Mogen wij naar de eeuwige wet van gerechtigheid maar zo voortleven? Of zal niet veelmeer, opdat God GóD blijve, ons binnenste *ik* ter aarde moeten uitgestort worden, zodat daarvan niets meer in ons overblijve? "Wie mensenbloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden", zo staat geschreven (Gen. 9: 6). En wat zal dan met hem gebeuren, die zijn God heeft vermoord? Zal diens bloed in hem blijven? Zal zo'n schepsel zijn binnenste ik behouden, en God Zijn hemel verlaten, Zich in de afgrond laten werpen, en de mens zich op Gods troon zetten?

Of zal God de ziel des mensen vernietigen, de geest vernietigen, die van Hem uitgegaan is? Of waar moet het heen met zo'n onreine ziel, die zich met Gods bloed heeft bezoedeld? God heeft raad en weg geweten, om de ziel van de mensen niet te vernietigen, maar de onreinheid van de mens geheel van hem weg te nemen en hem zo te formeren, dat hij een meesterstuk van Zijn genade is.

Zo staat er geschreven: "*Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van*

alle zonden" (1 Joh. 1: 7), en in onze tekstwoorden heet het: "Wij zijn gerechtvaardigd geworden in Zijn bloed." De Zoon heeft Zijn eigen *Ik* er aan gegeven; Hij heeft niets willen weten noch van goed, noch van kwaad. Hij heeft alleen daarnaar gevraagd, wat des Vaders woord en wil was; daarbij alleen is Hij gebleven; Zijn leven heeft Hij overgegeven, opdat het leven uit God voor ons er zijn zou in Hem; Zijn ziel, Zijn bloed heeft Hij ter aarde uitgegoten voor ons (Jes. 53:12), opdat wij, die met ons *ik* God in de weg staan, nu uit de weg zouden genomen zijn. Onze straf, dat is onze dood, het onreinste wat er in Gods ogen is, heeft Hij op Zich genomen, en is voor ons in de dood gegaan (Hebr. 2: 9), opdat Hij ons leven zijn zou. Zo zijn wij dan met onze onreinheid weggenomen uit de weg, waarop wij tegen God zijn. En is Hij de Weg, door Welke wij tot God komen, en waardoor het eeuwig voornemen van Zijn genade bevestigd wordt. Zo zijn wij met onze leugen, waarin wij God niet willen houden en erkennen voor Dien, Die Hij is, uit het midden weggedaan, en Hij, Christus, is de Waarheid, Die voor ons in de waarheid is staande gebleven, opdat wij geheiligd zouden zijn in waarheid. Ja, in Zijn bloed zijn wij afgewassen en geheiligd, zijn wij

99
gerechtvaardigd, dat is, aan de wet gelijkvormig geworden. Want niet ons bloed heeft de wet gewild, maar het bloed der bokken en kalveren, dat zag op het bloed van Gods Zoon, want daarop doelde de Wet. Wie met dat bloed besprengd was, die was rein, die ging gerechtvaardigd naar zijn huis, tegen die was de wet niet. (1 Kor. 6:11; Hebr. 9:14, 21, 22; 1 Petrus 1: 2.)

Dat daarom de rechtvaardiging in het bloed "naar de Wet" is, en dat hij, die zó gerechtvaardigd was, in een toestand van overeenstemming met de wet was gekomen, zal na de gemaakte opmerkingen u wel duidelijk geworden zijn.

Intussen zal het menigeen nog niet zo duidelijk zijn, *waarom juist bloed daartoe noodzakelijk was.*

Ik zal het u door een beeld uit het dagelijks leven trachten duidelijk te maken. Als wij een werk te verrichten hebben, wat noodzakelijk gereed moet zijn, en er staat ons iemand in de weg, die ons bij dit werk hinderlijk is, dan hebben wij geen rust, voordat die persoon uit de weg is.

Omdat wij nu God op gelijke wijze in de weg staan, altijd Zijn raad verhinderen, altijd Zijn woorden tegenspreken, ons onophoudelijk tegen Zijn doen verzetten, zo moesten wij, opdat Hij nochtans die raad volvoere, voor Hem uit de weg. Hij wilde ons echter niet vernietigen, maar in onze plaats en voor ons Zijn eigen Zoon uit de weg doen. Bij God is echter niemand uit de weg, tenzij deze zijn leven eraan gegeven heeft. En het leven wordt er niet aan gegeven, wordt niet in waarheid uitgegoten, tenzij dat het bloed uitgegoten wordt. Wordt dit echter voor God uitgegoten, dan is daar in plechtigheid voor hemel en aarde verklaard: "*De mens is weg, en God is God gebleven!*"

Dit kon op tweeërlei wijze geschieden: óf, dat ons bloed ter aarde werd uitgegoten; dan waren wij echter verloren, want dan waren wij in onze dood gebleven, en zouden geen gerechtigheid des levens hebben, daarbij zouden wij alleen boeten voor eigen zonden; óf wel, de Zone Gods, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, moest Zijn bloed voor ons laten uitgieten, moest Zich voor ons uit de weg laten ruimen, opdat God Hem daarna uit de doden opwekte, en wij met Zijn onschuld en heiligheid bedekt zijn zouden, met de onschuld en heiligheid van Hem, Die gans geen zonde gekend heeft.

En nu nog iets. Om onszelf te handhaven, hebben wij God niet geloofd; en om ons zelf staande te houden, geloven wij uit onszelf God nooit; en in onze eigengerechtigheid kunnen wij het niet aannemen, dat wij God in de weg staan, terwijl wij altijd bij het

doen van Zijn geboden vragen: wat hebben wij er van, *en wij willen niets doen, als wij niet van tevoren kunnen berekenen, wat wij er door verkrijgen zullen.*

Naar Gods gerechtigheid is echter zo'n Gode-geloven vereiste, waarbij iemand God tot in de dood toe gehoorzaam is, in welke dood hij toch niet kan zien wat hij er van heeft, maar hij moet het geloven, voordat hij sterft. Nu heeft Christus Gode geloofd, dat Hij juist dan Gods raad tot onze zaligheid uitvoeren zou, als Hij in de woorden des Vaders bleef, die het zwaarste lijden en de dood aan het kruis van Hem voorzegen. (Joh. 12:27. Matth. 26:42 en 54.) Zo is het dan door het geloof van Jezus Christus, toen Hij Zijn bloed ter aarde heeft laten uitgieten, dat God weder tot Zijn recht gekomen is en wij rechtvaardig geworden zijn, rechtvaardig geworden in Zijn bloed. (Vergelijk Rom. 5:19 met Fil. 2:8. Hebr. 12:2.)

Wij zijn nu, dat is heden, gerechtvaardigd geworden in Zijn bloed, zoals de Apostel zegt; want overal, waar deze prediking komt en geloofd wordt, daar is het voor een iegelijk die gelooft de waarheid, dat hij gerechtvaardigd is. De Apostel verstaat

100
bovendien onder het "nu" de tegenwoordige tijd in tegenstelling met de vroegere bedeling, waarin men alleen het bloed der bokken en kalveren zag; wat deze bokken en kalveren voorbeeldden en betekenden, dat is (zo bedoelt hij) nú geheel vervuld. In dit ons rechtvaardig- zijn in Zijn bloed ligt voor ons voldoende grond, dat wij van de toorn behouden worden; want wanneer onze Heere Jezus Christus ons zo genadig geweest is, dat Hij Zijn bloed voor ons vergoten heeft, opdat wij daarin met de wet in overeenstemming zouden zijn, zodat de wet niets tegen ons heeft, hoeveel te meer zal Hij, als de uit de doden opgewekte en ter Rechterhand des Vaders verhoogde Verlosser en Zaligmaker er voor zorgen, dat Hij ons zo onder de koninklijke heerschappij van Zijn genade bewaart, dat, als wij eenmaal voor God verschijnen zullen, geen toorn ons verschrikken en verteren zal. Maar dat wij als gezegenden van Zijn Vader om Zijntwil, omdat de Vader in de arbeid van Zijn ziel een welgevallen heeft, met Hem alles beërven (Rom. 8:34; 1 Kor. 1:8; Hebr. 9:28). Want Hij, Die ons van de toekomenden toorn heeft verlost en ook zal bewaren: Zijn Naam is Jezus. Het Lam zij lof en heerlijkheid!

Wat ik in deze ure u heb voorgehouden, heb ik daarom u voorgehouden, opdat een iegelijk het wete en bekenne, dat, waar liefde tot gerechtigheid is, deze liefde zich daarin openbaart, dat zij van het diepst gevoel doordrongen is, dat het er met Gods wet nauw op aankomt. En dat te meer, naarmate een mens innerlijk die waarheid verstaat, dat *in de Éne, dat is in Christus, alles in orde is*. Daarom is ook de erkenning van de genade van de Heere Jezus Christus en van de liefde Gods alleen daar in waarheid, waar men van zichzelf bekent: "Heere, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen." (Luk. 7:6). Hij, die zich bewust is van zijn verlorenheid, die Zijn zonde kent en niet verzwijgt, zal God dienen met vrees en beven en toch ook met blijmoedigheid, omdat hij weet, om Wiens wil hem, hoewel hij de toorn verdiend heeft, het "welkom" hierboven wacht.

De Heere Jezus Christus Zelf geve het u te verstaan en te bewaren!

AMEN.

10.

Romeinen 8:28

Gehouden te Elberfeld 2 Augustus 's voormiddags.

In de oude uitgave van het "Eerste Twaalfstal" No. 6; in de "Zwanzig Predigten" No. 6. "Uitverkorenen Gods, heiligen en beminden." Zo heten wij, die op de Heere wachten, zo worden wij bij herhaling in Gods Woord aangesproken. "Groet alle heiligen" - is

een geliefkoosde uitdrukking van de Apostel Paulus, en wederom: "u groeten al de heiligen." Zo reisde hij eens naar Jeruzalem, om in de behoeften "der heiligen" te voorzien. 1 Kor. 16:1; Rom. 15:31. De gelovigen heten bijna altijd bij de Apostel "heiligen", en dan niet "gelovigen en heiligen", maar "heiligen en gelovigen." In de Brief aan de Romeinen schrijft hij, dat de Geest in alle omstandigheden naar God voor "de heiligen" bidt. (Rom. 8: 27.)

Maar, zal menigeen vragen: wat *zijn* toch "heiligen"? Ik gevoel mij niet heilig, ik ben onheilig, God alleen is heilig!

Stil! Wanneer u het verstaat, zoals het verstaan moet worden, dat God heilig is, dan zult u ook weten, dat u een heilige Gods bent. Er is een tijd, waarin de heiligheid Gods voor ons wat verpletterends heeft, zodat wij uitroepen: "*Wee mij, ik verga!*" (Jes. 6:3, 5.) Daarop volgt echter een tijd, waarin de heiligheid Gods ons bemoedigt en opbeurt. Alles hangt daarvan af, in welke verhouding de mens tot God staat. Zolang hij met zijn ogen op zonde, dood en ellende staart, en hij de vijanden en schuldeisers zelf uit het huis wil verdrijven; zolang hij meent dat het Woord der genade niet overvloedig genoeg is om zijn grote schuld te dekken, en de macht der genade niet machtig genoeg, om aan alle vorderingen te voldoen; dat is: zolang de mens meent, dat zijn zonde groter is dan de genade, en het zichtbare nog enige macht op hem zou kunnen uitoefenen, - zolang heeft de heiligheid Gods iets voor hem, dat hem slechts te meer angstvallig maakt. Is echter de Zon des Woords over hem opgegaan (Mal. 4:2), dan ziet hij weldra de heiligheid Gods in het licht van deze Zon. Gods heiligheid is hem dan de vurige liefde van God, die er op uit is de mens zo te stellen, dat de zonde door gerechtigheid van hem weggenomen, en zijn ellende in een volkomen verlossing veranderd is, en dat elke benauwdheid voor Gods machtige betuigingen van Zijn vrede geweken is.

Er is wel geen vader, die niet voor zijn zoon, geen moeder, die niet voor haar dochter zondagse kleren gereed heeft. Al naar dat het vermogen van de ouders is, is het ook hun behagen, dat de kinderen overeenkomstig hun stand gekleed gaan. En zou dan de grote God voor Zijn hulpbehoevende schepselen geen zondagskleed gemaakt en het hun niet aangedaan hebben of nog aandoen?

'O ja,' antwoordt u in uw binnenste, 'een eeuwig zondagskleed, een eeuwig, een eeuwig, want in het Koninkrijk Zijner genade zijn geen werkdagen!' Zo is het, maar dan is toch ook de heiligheid Gods wat zoets en liefelijks! Ja, dat is zij. Jammer maar, dat wij het vaak zo laat inzien. Is dat een goede moeder, die haar kind in de onreinheid laat zitten, of is dat een goede moeder, die er steeds op uit is te zorgen, dat haar kinderen rein en bijgevolg gezond zijn? Is dat een liefhebbende vader, die zelf goed gekleed is, en zijn zoon in lompen laat rondlopen, of is dat een goede vader, die zijn zoon gekleed wil hebben, zoals hij zelf gekleed is? Maar wat drijft de ouders toch, dat zij bij hun kinderen de reinheid en de orde zo handhaven? Ja, wat drijft de dieren, dat

102
zij hun jongen en zichzelf reinigen? Het is de liefde tot onderhouding van het leven. Is het dan bij de grote God iets anders, dan Zijn eeuwige liefde, dat Hij gezegd heeft: "Wordt heilig, want Ik ben heilig!"²

Wij verstaan het wel van de natuurlijke dingen, maar niet zo gemakkelijk van de geestelijke. Dat doet het bedenken des vleses, hetwelk vijandschap is tegen God. En dit is het bedenken des vleses: dat het de ongerechtigheid aan de hand houdt; en door deze aan de hand te houden, wil het niets van heiligheid weten. Trouwens een mens moet ook van heiligheid niets willen weten; maar hij, die in waarheid niets daarvan weten wil, waar het eigen roem zijn zou, die wil juist alles daarvan weten, want hij beseft, welk een troost er in ligt, een "heilige Gods" te zijn.

Want die benaming "heilige" heeft iets lieflijks, zo iets opwekkends en troostrijks in zich, dat men niet zo dadelijk er in zoeken zou. Bij "heilige" denkt men altijd aan zedelijke volmaaktheid. Denk u echter daarbij aan de liefde Gods! Want degenen, welke Hij heilig heet, heet Hij daarom zo, omdat Hij Zich voor hen niet geschaamd maar hen aangenomen heeft, en hun de verzekering van Zijn vrede doet toekomen. Omdat dus Zijn Woord tot hen is gekomen, daarom zijn zij heilig. Nu, houdt u het daarvoor, u bij wie het om heiligheid gaat, houdt het daarvoor, dat u heilig bent, omdat het Woord tot u gekomen is. Want het Woord overdekt hen met Zijn heerlijkheid. Diegenen nu, die het Woord met Zijn heerlijkheid overdekt, zijn juist daarom in de ogen Gods heilig, omdat zij zichzelf in geen dele kunnen helpen, maar zeer zwakke vaten zijn. Daarom wordt ook niet gezegd: de heiligen kunnen zichzelf er doorheen slaan, maar: de Geest bidt voor hen naar God, zoals het Gode welgevallig is. "Heiligen" zijn dus de zodanigen, die volkomen gezondheid nodig hebben en uit de grond van het hart daarnaar verlangen. (Psalm 86:2; 119: 176.) Het is er hun om te doen, dat zij voor God wandelen, zoals het Gode behaagt (2 Kor. 5: 9). Zij zijn echter juist hierom menigmaal aangevochten, dat het heen niet zo gaat, als het wel moest. Het gaat er hun om, dat hart en wandel naar God, dus Hem welbehaaglijk is. Dat vinden zij echter bij zichzelf niet; met welken troost zij echter onder dit alles door God getroost worden.

En *wat Hij voor hen doet*, willen in dit uur met elkaar overwegen.

Tekst: ROMEINEN 8: 28.

"En wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, namelijk dengene, die naar Zijn voornemen geroepen zijn."

Naar de betekenis van deze woorden wordt het onderwerp van onze overdenking uitgedrukt in deze volzin:

Diegenen, die God liefhebben, maken heerlijke ervaringen, hoe alle dingen hun meewerken ten goede.

Wij zullen deze stelling ophelderen naar haar onderscheidene delen en gezichtspunten. I.

"*Wij weten het*" zegt de Apostel. Wanneer hij zegt: wij weten het, dan spreekt hij van de ervaringen, die de gemeente en hijzelf ten opzichte hiervan gemaakt hebben. Weten wij het ook? O ja, velen onder ons kan bij het terugzien op de wegen, die hij doorgemaakt heeft, met een bewogen en dankbaar hart juichend uitroepen: "Ja, wij weten het!"

2 In het Hebreeuws betekent het grondwoord, waarvan het bijvoeglijk naamwoord "heilig" afgeleid is, eigenlijk vegen, afvegen, poetsen rein, zuiver, schoonmaken. Ook in het Grieks beduidt "heilig" eigenlijk: rein, zuiver, louter.

103

Weliswaar weet een mens het niet, wanneer hem alle wateren over het hoofd gaan, en hij met Jakob moet uitroepen: "Al deze dingen zijn tegen mij." (Gen. 42: 36.) Nee, wij weten het niet in de bange ure van aanvechting, als wij in kruis, nood en lijden ons bevinden; wij weten het niet, als angst, hartenleed en droefheid ons deel zijn: wij weten het niet, als de treurige gewaarwordingen, wat voor mensen wij zijn, onze ziel vervullen. Dan weten wij niets, dan dat ene: "Wee mij, ik verga". Dan weten wij van niets dan van vrezende, van ondergang, van een geheel en al verloren-zijn: "Heeft Hij, Zijn barmhartigheid dan zo geheel toegesloten? Is Hij dan niet meer gedachtig de trouw vanouds, en de goede beloftenissen, die ik toch weet, dat Hij mij gegeven heeft?" Dan weten wij, God zij geloofd! toch nog één ding: een schreeuw uit de diepte, waarvan wij zelf niet weten, hoe wij die uitstoten. Dan weten wij één ding: dat het Woord van Hem, Die in de hoge woont, waarachtig is, al zouden wij ook te midden van dit weten daaraan twijfelen. (2 Kor. 1: 9.) Dan weten wij, dat Hij Zich toch nog

tot een Toevlucht gesteld geeft; en die uitingen van vrees en twijfeling, die klachten en uitingen van hopeloosheid, die tranen in banden des doods, dat stom- zijn, dat dulden, en echter bij dat alles dat vasthouden aan Zijn waarheid, aan de waarheid Zijns Woords (Rom. 4: 18). Dat alles neemt Hij aan als zo vele machtige aanvallen op Zijn hart, dat beschouwt Hij als een sterk roepen tot Hem, hetwelk dag en nacht tot Hem opklimt (Luk. 18:7), als een roepen uit de diepte tot de macht van Zijn genade en waarheid!

Ach, wat zullen wij de duivel, de aanklager der broeders, voorhouden? Wat zouden wij hen voorhouden, die zo graag zouden roepen: "De Filistijnen over u, Simson!" Nee, waarlijk, wij hebben deze gevolgtrekking: "alle dingen moeten meewerken ten goede" - laat mij zeggen - zo maar niet in de zak. Nee, het is geen zaak van het verstand, zodat wij er te allen tijde maar aanstonds mee gereed zijn, om elke nood en dood, elke zielenangst daarmee als het ware van ons af te schudden! O, die kan wel een lied zingen, die het gevaar op een afstand beschouwt, of het gevaar gelukkig ontkomen is, maar die zich in lijden bevindt, er midden in is, zulk één vergaat horen en zien, zulk één ontzinkt het hart, zulk één begeeft de moed. "Gij had mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet, maar toen Gij Uw aangezicht verbergde, werd ik verschrikt," zegt David. (Psalm 30: 8; 31: 23.)

Ach, wat weten wij, wanneer het er op aankomt? Maar wél ons: Eén heeft hier bij ons woning gemaakt, Zijn Naam is Heilige Geest, Die weet het! Die brengt ons steeds een oude Bekende in herinnering, te weten Dien, Welken wij van den beginne gekend hebben. 1 Joh. 2:13, 24. Die ons ook in moedersschoot geformeerd heeft, Die ons gekend heeft, voor wij nog het daglicht aanschouwden. En te midden van onze radeloosheid doet die Geest, als wij niet eens weten wat wij bidden zullen, ons uit de bekleemde borst een noodpijl opschieten tot Zijn Troon. En een: "O God!" Een: "Mijn God, mijn God! Waarom ...?" Een: "Gij God Almachtig, Gij Die mij zo menig Eben-Haëzer hebt laten oprichten, wees mij genadig! red mij, breng Gij mij tot eer, opdat Uwe vijanden over mij niet juichen!" Dat verstaat Hij recht goed, Hij Die in de hemel woont. En een: "Nu zal Ik tonen, wat Ik Mijnen beminde doen zal!" Dat kennen wij. (Jes. 33: 10; Psalm 91: 14, 15.)

II.

Het gaat altijd door de diepte heen, als wij zullen ondervinden, dat alle dingen ons meewerken ten goede. Dat het er zo toegaat, is een waarheid, waarover wij ons verblijden, als de nood doorgestaan is. Want wie is er ooit te schande geworden, die op de HEERE Heere zijn betrouwen gesteld heeft? Wie roept niet daarna uit: "Het is
104

mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, want eer ik verdrukt werd, dwaalde ik." (Psalm 119:71 en 67.) Wie zingt niet tenslotte: "Och Heere! zekerlijk, ik ben Uw knecht; Gij hebt mijn banden losgemaakt!" (Psalm 116:16) en: "In benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt!" (Psalm 4:2) en: "Mijne ziel, keer weder tot uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan; want Gij, Heere, hebt mijn ziel gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van aanstoot." (Psalm 116:7 en 8.)

III.

Ik heb gezegd, dat wij zulke heerlijke ervaringen maken, dat ons alle dingen meewerken ten goede. Maar hoe? De Apostel zegt niet "ons"; hij zegt "*dengenen, die God liefhebben*", de God-liefhebbenden. Zekerlijk, dat is ook mij opgevallen, dat dezelfde Apostel, die aan het einde van dit hoofdstuk gezegd heeft: "Ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden noch machten, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze

Heere", hier niet heeft geschreven: "Want wij weten dat ons", maar: "Wij weten, dat *dengenen, die God liefhebben*, alle dingen meewerken ten goede." En ik zou proberen de oorzaak daarvan op te sporen, indien ik niet reeds het antwoord gereed had.

Laat ons dat aan onze broeder, aan onze naaste prijzen, dat hij God liefheeft, - zoals Eliëzer, de huisknecht van Abraham dat deed, die voor de oren van Laban en Bethuël aan Abraham deze woorden in de mond legt: "De Heere, voor Wiens aangezicht ik gewandeld heb" (Gen. 24: 40), hoewel Abraham gezegd had: "De Heere, de God des hemels, Die mij uit mijns vaders huis en uit het land mijner maagschap heeft genomen" (Gen. 24: 7), die ook tot God bad: "Heere, God van mijn heer Abraham, doe mij toch heden ontmoeten" - en niet: "Heere, mijn God!"

Laten wij dit bij onze naaste prijzen, zeg ik, zoals de knechten van Cornelius tegenover Petrus hun hoofdman prezen, zeggende: "Hij is een rechtvaardig man en vrezende God!" (Hand. 10:22.) Maar moeten wij van onszelf spreken, dan zeggen wij: "Ik heb lief.... want de Heere hoort mijn stem, mijn smekingen" (Psalm 116:1) dan laten wij dat woordje God weg, en halen daar een streep door onze liefde, roemen echter Zijn liefde, de liefde Gods, dat Hij een getrouw Heere en Heiland is, Die onze stem hoort en ons gebed niet verworpen heeft.

Wie dat verstaat, die heeft God lief, die is een van "degenen, die God liefhebben." Alleen dan zal men met David zeggen: "Ik was mijn handen in onschuld, en ik ga rondom Uw altaar, o Heere" (Psalm 26: 6), "De Heere vergold mij naar mijn gerechtigheid, Hij gaf mij weder naar de reinheid mijner handen" (Psalm 18:21), wanneer de duivel het bij hem op de spits drijven wil. Want dan weet hij wel, dat het er door die vijand op toegelegd is, om die gerechtigheid te roven waarmee de Heere HEERE Zijn in zichzelf naakte kinderen koninklijk bedekt.

IV.

Wij zeggen dus: dat wij de ondervindingen opdoen, dat ons alle dingen meewerken ten goede, en dat wij daarin de liefde Gods kennen. En wie deze kent, die zal daarnaar niet vragen, of hij tot degenen behoort, die God liefhebben. Het is hem een eeuwige troost zulke ervaringen te hebben, om het aan anderen te kunnen medelen: Ziet, welk een liefde ons de Vader gegeven heeft! Niettemin wil ik het wel zeggen, *wie het zijn, die God liefhebben*. Die God liefhebben kennen dit woord: "*De heiligheid is Uwen huize sierlijk, Heere, tot lange dagen.*" (Psalm 93: 5.)

105

Maar hoe, de heiligheid? Ja gewis; immers voor dengenen die God liefhebben, is de zonde geen scherts; geen scherts dat diepe gevoel van hun ellende; geen scherts de nood en angst, dien zij doormaken; geen scherts, als zij met duivel en dood te kampen hebben. Duizendmaal mogen zij gered zijn van schipbreuk, en adderbeten hun niet geschaad hebben; als de weg naar Rome gaat, dan ontzinkt hun toch altijd de moed. Wat wil dan dit beangste en bevende schepsel? "Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven, en laten Uwe rechten mij helpen!" (Psalm 119: 175.) O, naar licht en lucht zucht dat schepsel in zijn duisternis en in zijn dood, omdat hij het leven kent. Het wil zondigen, - en nee - toch wil het niet zondigen. In gerechtigheid wil het bevonden zijn; niet in Zijn gerechtigheid, die uit werken der Wet is, nee, daarmee is het gedaan, die gerechtigheid is verloren, - in gerechtigheid, die uit God is in Christus, daarin wil dat schepsel eens voor altijd bevonden zijn. En is het dat het onreinheid wil, het wil nochtans geen onreinheid, maar heiligheid. Geen dood wil het, maar leven; geen angst, maar blijdschap; niet blijven staan, maar jagen naar het voorgestelde wit. Het gaat bij hem om verlossing, om waarheid, om genade en eer, om overwinning, om de kroon der gerechtigheid. Als God en Zijn waarheid maar blijft, als de Naam Jezus maar verheerlijkt wordt, en daarom Gods beloftenissen bij hem vervuld zijn! Zo gaat

het hem om het Woord, om God. Dat zijn degenen, die God liefhebben: wormpjes, kruipend in het stof, roepend tot hun Schepper, de Almachtige en Waarachtige! Hun gaat het om Zijn eer, Naam en goedertierenheid!

V.

Zijn wij nu zulke wormpjes, die zichzelf over niets kunnen heen zetten? Welaan, vernemen wij het, dat ons alle dingen moeten meewerken ten goede.

Maar is dat niet te veel gezegd: alle dingen? Maak dan u voor uzelf een uitzondering op dit: "alle" dingen, u, die hier met uw verstand oordeelt, dan zult u ten laatste nog voor dat éne blijven staan. God beware u er voor, dat het u dan niet ga als Kain, die het in zijn heiligheid zover gebracht had, dat hij zich tenslotte aan deze leugen overgaf, dat de zonde van een mens te groot zou kunnen zijn, om hem vergeven te worden (Gen 4: 13). Maar inderdaad alle dingen? Ja gewis, u, die vanwege uw zonde tot in de diepste diepte van de hel bekommerd bent. Zie eens, was u hier niet met zonden gekomen, dan zou uw wanhopige toestand niet meegewerkt hebben tot dat goede, dat u getroost naar huis gaat en de last van al uw bezwaren afgewenteld is. Het zwaar gewicht der zonde drukt niet meer, nee, er is een vrij ademen in de vrede Gods, dat men het de bomen en heuvelen wel zou willen vertellen.

"Dus in waarheid: de zonde werkt mee ten goede?" Denkt iemand, "welnu, dan mag ik er vrij op los zondigen, een mens is nu toch eenmaal niet anders; wat kan men ook anders van zo'n verdorven dier verwachten, uiteindelijk moet toch alles ten goede uitlopen!"

Ei lieve, zo ziet het er met onze leer niet uit! Dwaal niet, God laat Zich niet bespotten. Ik heb u tevoren gezegd, wie het zijn, die God liefhebben; dat zijn degenen, die weten, dat hun lichamen tempelen des Heiligen Geestes zijn en geen tempelen voor datgene, wat niet uit de vader is (1 Joh. 2: 16), wat niet vrucht des Geestes is. (Gal. 5:22.) En voor dezulken behoort onder "alle dingen", die ten goede meewerken, ook de zonde. Want zij horen het met sidderen en beven, zij vallen op hun aangezichten ter aarde, zij stamelen en juichen: "Welk een God zijt Gij!"

VI.

106

Het is een zware zaak, om de gerechtigheid Gods te prediken, om de gerechtigheid, die uit geloof is, te handhaven. Heeft men bewezen, dat alleen de rechtvaardige uit het geloof leeft (blijft) (Rom. 1: 17), dan komt aanstonds de duivel met zijn Joods leven, dat heden ten dage de naam "christelijk" draagt. Heeft men dan aangetoond, dat zo'n leven voor God niets te beduiden heeft, om daardoor gerechtvaardigd te zijn (Hoofdstuk 2: 9.), zodat hetzelfde bij allen schijn van heiligheid vol ongerechtigheid is; heeft men dit bewezen, en hiermee opnieuw bevestigd, dat de mens alleen door het geloof (woordelijk: aan geloof) gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der Wet, (Hoofdstuk 3: 28); dan is het: "gij doet de Wet te niet." (Hoofdstuk 3: 31.) Heeft men nu alweer met voorbeelden bevestigd, dat men dat niet doet, als men predikt, dat God goddelozen rechtvaardigt, en dat een also gerechtvaardigde de Wet eerbiedigt en doet, wanneer hij bij deze gerechtigheid volhardt (Hoofdstuk 4: 22), dan is de duivel weer opnieuw met zijn verkeerde uitleg van de Wet bij de hand. Heeft men nu aangetoond, dat de dood, dat is het af-zijn van God, allang bestond, voordat er een Wet gegeven werd, en dat dus de Wet niet te volbrengen is, omdat niemand, die in de dood ligt, haar volbrengen kan (Hoofdstuk 5: 14.) en er bijgevolg niets anders overblijft, dan de genade, de genade van een éne Mens Christus Jezus, en de gave van deze genade, en dat door Hem de genade heerst door de gerechtigheid ten eeuwigten leven, dan komt de duivel weer en zegt: "Dat is een mooie leer, daarbij kan men in zijn zonden blijven." (Hoofdstuk 6: 1.) Heeft men nu bewezen: met Hem zijn wij begraven, met

Hem zijn wij opgewekt, alzo hebben wij ons Gode voor te stellen, dan heet he t weer: "Nu ja, maar daarbij kan men toch blijven zondigen" (vs. 15). Heeft men nu bewezen, dat de zaak zo niet staat, maar dat juist de genade een vrucht is tot heiligmaking, en eeuwig leven met zich brengt (vs. 22), zo is het toch weer: "Maar wat zal dan de Wet?" (Hoofdstuk 7: 1.) En heeft men nu zijn hart geheel uitgestort en eerlijk uit eigen ervaring gezegd, wat voor mensen wij dan toch eigenlijk zijn, en hoe wij ons gedragen, hoe de wet heilig is, dat echter onze zonde het ons onmogelijk maakt de Wet te volbrengen, en dat wij ons daarom alleenlijk aan Christus moeten houden opdat wij alzo Gode vruchten dragen, dan is het toch weer: "maar, hoe schikt u zich dan in de zonde? De zonde is toch met dat al niet weg, dus bent u dan toch nog niet gerechtvaardigd voor God?" (Hoofdstuk 8: 1.)

Daar volgt nu dit antwoord: "Nee, wij schikken ons in de zonde niet, maar doordat wij de gerechtigheid Gods belijden, en ons aan de genade van Christus houden, zo helpt Hij er ons door, zo geeft Hij ons de overwinning in Zichzelf. Daarenboven heeft Hij ons Zijn Geest, de Trooster, gegeven. Wij gevoelen deze ellende zeer goed, wij zijn ook daarin geenszins tevreden, immers het gaat ons om gerechtigheid, en wij begeren doorgehouden te worden; daarbij worden wij gedurig onze voislagen onmacht gewaar. De Geest echter, de Geest van Christus, komt onze zwakheden te hulp, (Vs. 18 27.), en zo doen wij voortdurend de ervaring op:

*Hoe zonde, ellende en zware druk,
Slechts midd'len zijn tot waar geluk,
En 't eeuwig heil verhogen!*

VII.

Zie eens terug op uwe afgelegde levensbaan, welk een machtig heir van zonden! God heeft ze achter Zijn rug geworpen, dus zijn zij van u afgenomen. Eén heeft ze alle gedragen aan het hout des kruises, daardoor hebt u vrede, vrede bij God door Jezus Christus onze Heere! Wat toch was het, dat u voor jaar en dag tot God gebracht heeft? Wat is het, dat u heden brengt tot God? Gewis Hij, Die ons voor 1800 jaren tot God

107
heeft gebracht. Maar nogmaals, in uw tijd, in uw levensdagen, *wat heeft u tot God gebracht? God Zelf!* Ja, maar dat zag en ziet u eerst achteraf. Was het niet een daad, door u begaan, een snode daad? En daartegenover de wet en de heiligheid Gods dood, eeuwigheid, God en zo'n zonde, zo'n zonde! Of was het niet de macht der begeerte in uw leden, en daarbij in 't geheel geen macht om deze begeerte te weerstaan, en volstrekt geen uitweg! En dan daarbij die beschuldigingen, o, hoe vielen zij als stenen neer op het gewonde hart, zodat u steeds dieper en dieper in uw verlorenheid wegzonk! Zou u ooit voor God gesidderd en gebeefd hebben, zou u ooit naar God gevraagd hebben, of ooit in uwe radeloosheid en vertwijfeling om leven en om genade gezucht hebben, ware de zonde er niet geweest, die u alleen bekend is, en welke God kent! Nee, dit kan onze vermaking niet zijn, ooit een zonde te hebben bedreven; integendeel, wij bedekken het aangezicht en zeggen met een verbrijzeld gemoed nochtans, alle duivelen die ons willen verslinden ten spijt: *alle zonden, zonden zonder getal, - zij hebben ten goede meegewerkt en zij werken mee ten goede.*

VIII.

Wat weten wij van genade, wanneer wij niet eens weten, wat een vreselijke toestand het is, geheel en al van genade ontbloot te zijn? Wat weten wij van het geloof in Jezus Christus, wanneer wij niet weten, wat een hoogmoedig en versaagd ding ons hart is? Wat van gerechtigheid, wanneer niet onrecht van allerlei aard ons over het hoofd gegaan is, zodat wij onze rug tot een brug moesten krommen, opdat de goddelozen met hun wagens en paarden er over konden trekken? (Jes. 51: 23.) Hoe zouden wij

weten, dat God waarachtig is, wanneer wij niet dag aan dag ondervonden, hoe al het zichtbare een spinrag is, waaraan men zich niet kan vasthouden, een doornstruik, waaraan men zich de hand verwondt. Wat zouden wij weten van Gods trouw, wanneer wij niet onze trouweloosheid, de wankelmoedigheid en versaagdheid van ons hart, en de trouweloosheid van alle vlees gedurig ondervonden? Kan men met smaad en hoon, met verdrukking, met angst, met vervolging om der gerechtigheid wil de spot drijven? Wie honger geleden heeft, weet, hoe zoet het brood smaakt, dat de Heere God ons brengen kan. Wie armoede gekend heeft, weet, hoeveel rijksdaalders de Heere God in Zijn kas heeft. Wie veel tranen heeft vergoten, die weet, hoe de Heere kan vertroosten. Wie veel benauwdheid en angst heeft uit te staan, die weet, hoe alleen het hart Gods verruiming en verlossing biedt. Wie naaktheid heeft gekend, die weet, welke waarde een kleed heeft. Wie vervolging heeft geleden, die weet, wat het is, in de handpalmen van Zijn God gegraveerd te zijn. Wie uit vele verdrukkingen gekomen zijn, juist die hebben het geleerd hun klederen te wassen en wit te maken in het bloed des Lams. Bij wie menig zwaard door de ziel is gegaan, die weet, wat de overleggingen en de gedachten van 's mensen hart zijn. Hij, die aangevochten werd en wordt door machten uit de hoogte of uit de diepte, door tegenwoordige of toekomstige dingen, door engelen des lichts en van quasi-gerechtigheid die daarom niet anders zijn dan duivelen, die weet, hoe alles, alles hem meewerkt ten goede!

IX.

Is dit een algemene waarheid, zij geldt niettemin ook in 't bijzonder.

- Dat Kaïn Abel heeft doodgeslagen, meegewerkt heeft het onze eerste voorouders ten goede.

- Dat Henoch verdrukking leed, meegewerkt heeft het, dat God hem wegnam.

- Dat Abraham uit zijn land en maagschap toog, meegewerkt heeft het, dat hij een vorst in Kanaän werd.

108

- Dat zijn vrouw Sarai onvruchtbaar was, meegewerkt heeft het, dat het Zaad der vrouw in menigte is geworden als de sterren des hemels en als het zand, dat aan de oever der zee is.

- Het lijden van Jakob, meegewerkt heeft het, dat hij op zijn sterfbed de voeten rustig samen legde en zo de geest gaf.

- "Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, opdat gijlieden in het leven zoudt blijven", was het getuigenis van Jozef.

- Meegewerkt heeft het voor Naömi, dat zij zich Mara noemde, dat zij haar man en haar zonen verloor, dat zij als een arme weduwe met een vreemde schoondochter Bethlehem binnentrok, ja, meegewerkt heeft het tot de lof Gods, dat allen uitriepen: "Is dat Naömi?!"

- Maar waar zou ik beginnen, waar eindigen? De tijd ontbreekt mij. Meegewerkt heeft het voor David, dat hij Bathseba genomen heeft, dat hij Uria heeft laten doden, dat hij daarom barrevoets de beek Kidron heeft moeten overtrekken, en zo nameloze ellende inging. Meegewerkt heeft het voor hem, dat hij zijn volk liet tellen, zodat hij uitriep: "Wat hebben deze schapen gedaan?" Zo werd hij geheel verbrijzeld.

- Meegewerkt ook heeft het voor Manasse, dat hij met twee koperen ketenen gebonden naar Babel gevoerd werd, want aldaar bekende hij zijn zonden, en God bracht hem weder naar Jeruzalem.

- Meegewerkt heeft het voor Petrus, dat hij zijn Heere driemaal verloochend heeft, want toen leerde hij verstaan, wat onze liefde tot de Heere eigenlijk

betekent.

- Meewerkt heeft het voor Paulus, dat hij zo'n ijverig Farizeeër geweest is, want in die weg ontdekte hij, hoe iemand zonder Wet kan leven, en toch daarbij menen, dat hij de Wet en de geboden Gods onderhoudt. Meegewerkt heeft het, dat hij een vervolger en lasteraar is geweest, en geleerd heeft, wat zonde is, want immers zo heeft hij kunnen schrijven: "Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken."

X.

Ik vat nu nog eens alles in een paar woorden samen. Wie kent God, wie heeft Hem lief, wie weet wat het is, te geloven, wie heeft ervaringen van allerlei aard opgedaan van Gods trouw en genade, en weet nu daarbij niet, en wordt juist daarbij niet gewaar, welke domme streken (vergeef mij deze uitdrukking) hij gedaan heeft en doet, welke eigenwillige wegen, welke wegen van zelfuitredding en ongeloof hij al niet heeft ingeslagen, hoe menigmaal hem de zonde en haar genot liever is geweest dan het gebed om Gods genade en ontferming? Wie weet niet, hoe vaak hij de zaak tot op het uiterste heeft gedreven? Hoe zou hij zich kunnen verantwoorden, wanneer al de verborgene beweegredenen van zijn gedachten, woorden en werken opengelegd werden? Is het niet overal en van rondom zonde, hoewel God daartussen is geweest, zodat men toch Zijn raad dient? Want ach, hoe menigmaal heeft men er hopeloos bij gestaan, hoe staat men er vaak nog bij met de noodkreet: "Ach, het is alles verloren! Nu is het uit en voorbij!" En wat ondervindt men? "Ik wil prediken van 's Heeren trouw, dat Zijn waarheid vast staat in de hemelen en dat Zijn barmhartigheid geen einde heeft. Ik heb allerlei zijpaden en kromme wegen ingeslagen, om het rechte te vinden; ik heb de krommingen en wendingen gezien en God aangeroepen en kende het rechte niet. Het rechte zocht ik, en ik verwierp het waar ik het vond, want ik vond

109

er geen roem bij; en waarbij ik roem vond, dat behaagde mij ook niet. Ik heb het alles verkeerd begonnen en heb alles bedorven. God echter heeft alles goed gemaakt."

Ja, in Gods wegen wordt het ervaren, dat de mens het zo scheef niet maken kan, dat God het voor hem niet weer recht weet te zetten. Hij kan het zo krom niet maken, dat God het voor hem niet recht zal maken. Gaat u uw weg, zoals u nu eenmaal kunt en zoals u nu eenmaal bent, gaat het u om gerechtigheid, dan zal God Zijn weg met u gaan en zal al uwe dissonanten doen overgaan in dit allerwelluidendst akkoord: "*Dat hebt Gij, Heere, alleen gedaan.*"

Ja, de zaak mag zijn, hoe zij wil, de zonde mag zijn, wat zij ook is, de ellende nog zo groot, de nood nog zo hoog, de angst nog zo benauwend en alles verwarrend, het moeras, waar u in gezonken bent, nog zo diep, uw lijden nog zo veel en bitter, uw verlies nog zo groot en hartverscheurend, de ongerechtigheid nog zo overmachtig, - hoe liefelijk, hoe gans liefelijk zal Hij, Die hemel en aarde gemaakt heeft, het alles maken; hoe wonderbaar zal Hij het alles zo doen komen en zo leiden en schikken, dat uwe ongerechtigheid Zijn gerechtigheid, uw ongeloof Zijn trouw, uw nood Zijn ontferming aan het licht zal brengen, zodat u heilig zult lachen en uitroepen: "*Dat had ik nooit gedacht, dat God zo goed, zo getrouw, zo genadig was! Ja, amen, de Heere leidt Zijn heiligen wonderbaar.*"

XI.

De Apostel geeft de reden op, waarom dengenen, die God liefhebben, alle dingen moeten meewerken ten goede. Het zijn dezulken, "*die naar een voornemen geroepen zijn.*"

Hoe komt toch de Apostel zo in eens op dat woord, wat wij hier voor de eerste maal in

de brief aan de Romeinen vinden? Zeer eenvoudig! Kent u de belofte niet? "Hoort naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! die van Mij gedragen zijn van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen. Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden" (Jes. 46:3 en 4); en wederom: "Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd." (Jes. 26:3.)

Ziet eens: dat is het voornemen Gods, dat Hij dien, die zich op Hem verlaat, allerlei vrede bewaart! Daarom moet hun alles ten goede meewerken. De moeder kan het niet verdragen, dat het tedere kind in de voor hem heilzame slaap gestoord wordt, en God kan het evenmin dulden, dat zij in hun vrede gestoord worden, die zich op Hem verlaten. Daarom zal het de zonde, dood, duivel en wereld nimmer gelukken, degenen, die zich op God, op Zijn genade alleen verlaten, ook maar in iets te benadelen. Maar dit is Zijn woord: "Ziet, Ik heb de smid geschapen, die de kolen in het vuur aanblaast, en die het instrument voortbrengt tot zijn werk; ook heb Ik de verderver geschapen om te vernielen. Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet ge lukken, en alle tong, die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen: dit is de erve van de knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere." (Jes. 54: 16 en 17.) Daarom zegt Hij ook in hetzelfde hoofdstuk: "Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uwe stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten; en uwe glasvensters zal Ik kristallijnen maken, en uwe poorten van robijnstenen, en uwe ganse landpale van aangename stenen." (vs. 11 en 12.)

XII.

110

Ik heb nog meer. Wel zegt de Schrift: "De Heere is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit alle die redt hem de Heere! Hij bewaart alle zijn beenderen, niet een van die wordt gebroken", (Psalm 34: 19 21.) En wederom: "Ik zal hem uithelpen, want hij kent Mijnen Naam!" (Psalm 91: 14.) Maar dit voornemen, het voornemen Gods, ligt hoger; het ligt ver voor onze tijd; denk terug in de eeuwigheid, die geen begin heeft, daar is een *voornemen Gods, een welbehagen des Vaders* geweest, waarvan het in Jesaja 53 (Vs. 10.) heet: "Doch het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt; als Zijn ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan". Voortgaan, betekent gelukken, heerlijk aflopen.

Begrepen?

Dat is het voornemen Gods geweest, aldus heeft Hij het van tevoren bij Zichzelf in Christus vastgesteld: Ik wil Mij een volk scheppen, dat zal Mijn eigendom zijn. Ik wil het van de hel verlossen. Luther vertaalt: het voornemen des Heeren: Ik wil het uitredde van zonde en dood. Ik wil het bewaren van de wereld, Ik wil het met Mijn heiligheid en heerlijkheid bedekken; dat zal Mij een roem, een sieraad zijn; er zal geen duivel met de vinger op kunnen wijzen; een ellendig, een arm, een om Mijnentwille van allen verworpen en miskend volk; maar zoals Mij het Koninkrijk is en de kracht en de heerlijkheid, zo zal dat volk ook in Mij onoverwinlijk zijn, zodat geen van de vijanden het ooit in zijn macht zal kunnen houden; het zal in Mij, in Mijn Woord heersen, het zal in Mij heerlijk zijn."

XIII.

O, de Apostel had het wel recht met te zeggen: "*die naar (Zijn) voornemen geroepen zijn.*" Want velen willen er wel aan, dat zij geroepen zijn, dat wilden zij ook in Paulus' tijd, zij waren ook wel naar een voornemen geroepen meenden zij, maar niet naar het

voornemen, waarvan Paulus hun leerde.

Want indien het voornemen Gods genade is, dan mag het geen verdienste zijn! Indien het voornemen Gods ontferming is, dan mag het geenszins eigen willen of lopen zijn! Indien het voornemen Gods de heerlijkheid der Zijnen is in Hemzelf, dan mag het geen heiligheid zijn naar de verkeerde begrippen, die een mens van heiligheid heeft, en waarop een mens iets zou kunnen aanmerken. Zo is het dan geheel en alleen Zijn zaak en Zijn werk; maar juist daarom ook een zaak, wat Hij zal handhaven, een werk, wat Hij niet zal varen laten, maar dat Hij ten einde toe zal volbrengen. Immers wat bedoelt de grote liefde van de Vader anders, dan dat Zijn kinderen doorkomen zullen hebben; en als Hij dan de Almachtige is, zal Hij dan dulden, dat hun hindernissen in de weg blijven, zodat zij niet voorwaarts kunnen? Wat beoogt de genade van Christus anders, dan dat wij door Zijn genade alle volmaaktheid, alle volheid, alle genoegzaamheid, ja overvloed in Hem hebben (Joh. 10: 10). En aangezien Hij nu verhoogd en het Hoofd van Zijn Gemeente is, zal Hij dan niet voor iedereen die de Zijne is de satan onder hun voeten verpletteren? (Rom. 16: 20.) En nu alle, alle dingen Zijn voeten onderworpen zijn, en de engelen, de overheden en machten Hem onderdanig geworden zijn, nadat Hij ter Rechterhand Gods in de hemel is opgevaren, zou Hij dan nu niet daarvoor zorgen, dat Zijn verlostes ook hulp verkrijgen; zal Hij hen niet van alle geweld en list bevrijden? (Psalm 72: 14.) Wanneer Hij zegt: "Zie, Ik en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt, zijn tot tekenen en wonderen" (Jes. 8: 18), zal Hij hun dan niet de koninklijke, priesterlijke hoed opzetten, niet de reine klederen aantrekken, niet de satan voor hen schelden? En het zo met hen maken, zo hun trouwe

111

herder zijn, dat zij, hoewel zij nog op aarde zijn, hun wandel hebben in de hemel, hun wandeling onder diegenen, die voor Zijn aangezicht staan? (Zacharia 3.)

En wat bedoelt de gemeenschap des Heiligen Geestes, dan niet dit: dat gelijk Hij is uitgaande van de Vader en van de Zoon, Hij de Vader en de Zoon een woning bereid hebbe in ons, opdat de schrift vervuld zij: "Ik zal in hen wonen en zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige" (2 Kor. 6: 16-18). En wie zo'n woning wil verstoren of neerwerpen, op dien zal vuur van de hemel regenen, dat Gog en Magog met zijn heirbenden verteert. (Ezech. 31: 22; 39:6; Openb. 20:8, 9.)

XIV.

Hoe weet ik, dat ik, ik naar zo'n voornemen geroepen ben? Kent u uw geloofsbelijdenis niet meer? Hoor dan wat Luther zegt in zijn Catechismus: "Ik geloof, dat ik niet door mijn eigen verstand noch kracht in Jezus Christus, mijn Heere, geloven of tot Hem komen kan, maar de Heilige Geest heeft mij door het Evangelie geroepen." Het Evangelie des Zoons Gods naar de beloften van de schrift, dat was het, wat Paulus gebracht heeft, dat is het, wat wij hebben en horen.

Dit Evangelie verkondigt u het voornemen Gods: "O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren! en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk!" Het voornemen Gods wordt u aldus verkondigd, dat Hij alles om niet geeft; Zijn voornemen, dat Hij het ook doen kan en - dat Hij het gedaan heeft, alles voor u gedaan heeft en ook doen zal. Daar wordt geen onderscheid gemaakt; al wie arm en ellendig is, veracht en verworpen, wie in zichzelf dood is, wiens toestand radeloos en reddeloos is geworden, bij wie het uit en voorbij, geheel verloren is, die wordt geroepen. Wie zo geroepen wordt, die is naar Zijn voornemen geroepen; want God roept niet anders dan naar Zijn voornemen. - Zoals als bij de moeder, die de kinderen aan tafel roept, het voornemen is, dat zij een "aller ogen wachten op U" zeggen, - en deze daarna smakelijk beginnen te eten, opdat zij

verzadigd worden en gezond, fris en vrolijk mogen zijn, - alzo roept ook God naar Zijn voornemen, opdat wij, die geroepen zijn, alles om niet hebben door Zijn genade en goedheid: gerechtigheid, leven, doorkomen, verlossing, vrede, vreugde, klederen, spijs en drank, huis en hof, vrouw en kind, ja alles, zoals Hij het in Zijn wijsheid voor ons goed besteld heeft en tot ons heil en welzijn nodig en nuttig acht.

Hij laat daarom ook alles zo komen, dat, hoewel wij arme zondaren in onze dwaasheid alles verkeerd maken, Hij ons onze dwaasheden niet toerekent. Maar Hij laat alles zodanige loop hebben, dat wij er over verbaasd moeten staan, hoe aan Zijn wijsheid alles ten dienste stond, met het doel uit ons te maken vaten van Zijn barmhartigheid, heilige mensen; dies zij Hij geprezen, en geloofd zij Zijn Naam nu en in alle eeuwigheid!

XV.

Nu wenste ik ook nog wel graag veel daarvan te zeggen, hoe de grond, waarop dit alles berust, enig en alleen in het welbehagen ligt, wat God in Zijn Christus heeft. Voor heden echter slechts dit weinige: "Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien!" was de belofte. Dus zaad moet Hij hebben, broeders moet Hij hebben, en niet weinige, nee, vele broeders. En opdat Hij de Eerstgeborene onder hen zij, zo moeten zij (alzo was het voornemen Gods) deel hebben aan al het Zijne, opdat zij die liefde van de Vaders recht mochten smaken en met de genade van de Zoon overgoten zouden zijn. En omdat Hij wil, dat zij in Hem de volmaaktheid hadden, daarom heeft Hij hen ook tevoren daartoe verordineerd, het

112
beeld gelijkvormig te worden. Welk beeld? Het beeld, waaruit zij uitgegaan waren? Nee, het beeld *Zijns Zoons* gelijkvormig.

En als Hij hen daartoe tevoren heeft verordineerd, dat zij Dien gelijkvormig zouden zijn, zo spreekt het vanzelf, dat hun alle dingen moeten meewerken ten goede, want God zal Zijn doel, dat Hij Zich met Zijn armen en ellendigen heeft voorgesteld te bereiken, niet missen, er mag dan ook tussenkomen wat er wil. Omdat Hij hen tevoren verordineerd heeft het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, dan zal Hij alles daartoe dienstig doen zijn. Die heeft Hij echter tevoren verordineerd, welke Hij ook tevoren gekend heeft.

En u dan, die u laaft aan de woorden *Zijns* heils, vraag uzelf: hoe komt het, dat ik mij nu daaraan verkwikken mag? Vanwaar is het, dat het woord des levens bij mij ingang vindt en mijn hele mens vervult? Zie dan terug in de eeuwigheid, en zeg getroost: "Had Hij mij niet tevoren gekend, (vgl. Rom. 8: 29.) Zo zou Hij mij nu niet met Zijn genade bezoeken!"

Hij bezoekt ons met Zijn genade, wanneer Zijn Woord tot ons komt; Zijn Woord is een bekendmaking van Zijn voornemen: "Ik heb u van eeuwigheid gekend, en gelijk Ik u geroepen heb, zo wil Ik u ook gerechtvaardigd hebben, en gelijk Ik u gerechtvaardigd heb, zo wil Ik u ook verheerlijken!" (Rom. 8:29, 30.)

Welk een God is Jakobs God! Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid!

AMEN.

11.

Psalm 51:8

Gehouden te Elberfeld de 9den Augustus 1846 des voormiddags. Eerste Uitgave der Twaalfallen: I. Twaalfal No. 9. In het Hoogduits verscheen deze preek in "Licht und Recht' Heft 1, 1. Predigt. - In het Frans vertaald zag zij het licht onder de titel: "La- verité dans le coeur." Genève et Paris. 1851.

Er is op de wereld wel niets onverdragelijken dan leugen en huichelarij, en er is wel niets, dat meer verblijdt dan oprechtheid. Er is een huichelarij, waarvan de doeleinden, die zij met haar vermomming beoogt, bekend zijn. Er is een huichelarij, die slechts weet, dat zij huichelt, zonder te weten, waarom zij dit doet. Er is ook een huichelarij, die zo lang gevoed en gekoesterd is geworden, dat zij ten laatste zelf meent, dat het haar om waarheid te doen is. Kinderen huichelen vaak tegenover hun ouders en tegenover andere personen, en geven voor iets te zijn, wat zij bij anderen toch niet willen zijn. Volwassenen huichelen eveneens zichzelf en anderen iets voor, wat zij in 't verborgene volstrekt niet zijn.

De grond van alle huichelarij, zoals die in het hart van de mens schuilt, is eigengerechtigheid en hoogmoed. Eigengerechtigheid, die niet wil ontdekt worden als ongerechtigheid; en hoogmoed, die niet wil weten, dat men juist daarop uit is, waarop men uit is, namelijk: zijn eigen wil door te drijven, in plaats van te doen wat overeenkomstig de Wet, wat naar Gods wil is. Niets is er, wat de Heilige Geest meer tegenstaat, en met niets berooft zich een mens meer van de troost des Heiligen Geestes, dan dat hij weliswaar de waarheid kent en zich voor de waarheid buigt, maar slechts uit vrees, dat hem het verborgene van het hart ontdekt worde. En wie dat doet, die zal ook zonder twijfel zich uiteindelijk tegen de stem van de Geest verharderen, als Deze hem ontdekt wat hij is, en het zo geheel openbaar wordt, wat zijn doen en drijven is.

Er is wel geen mens ter wereld, die de huichelarij niet voor de afschuwelijkste ondeugd houdt, en evenzeer is er niemand, die huichelt en die niet tegelijk als oprecht gelden wil, ja zelfs als ijverende voor oprechtheid. Geen mens op de gehele wereld wil een huichelaar zijn, en toch is er niet één mens, die niet van nature een huichelaar is. Er zijn ook mensen, die er voor uitkomen, dat al wat zij doen en drijven huichelarij is, en die er zich nochtans tegelijk mee vleien, dat zij oprecht zijn. Zij zeggen, dat alles huichelarij is, omdat zij zelf best gevoelen, dat wat zij najagen tegen alle waarheid in is.

Er zijn er echter ook, die het van zich erkennen, dat er in hen in 't geheel geen waarheid is, en evenwel is alles waarheid, wat aan hen is. Ja, alles is waarheid aan degenen, wie het om gerechtigheid te doen is. En hebben zij zichzelf ook al eens bedrogen en van zichzelf iets beweerd, waarvan zij later ondervinden, dat het toch niet zo bij hen geweest is, - zij dit te zien krijgen, bekennen zij het aanstonds aan degene, die hun de waarheid heeft voorgehouden. Zij zijn niet hoogmoedig, omdat het er hun immers om gaat, niet zichzelf te handhaven, maar in tegendeel, dat een iegelijk gegeven wordt wat hem toekomt.

De koning David is ons hiervan een voorbeeld; het ging hem om gerechtigheid. Mocht hij nu ook al eens door eigenwaan, dat hij meende iets te zijn, in ongerechtigheid bevonden worden, zodra hij gewaar werd, wat hij dan toch eigenlijk was, namelijk

114

zulk een, waarvoor hij zichzelf tot hiertoe niet gehouden had, zo stortte hij ook zijn hele hart voor de Heere uit, en verborg niets van al wat er bij hem was gebeurd.

Het sprekendste bewijs hiervan hebben wij in de 51^e Psalm; daar lezen wij in het achtste vers de navolgende woorden.

Tekst: PSALM 51: 8.

"Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend."

Wij nemen deze woorden heden tot het onderwerp van onze overdenking, terwijl wij daarbij de volgende vragen beantwoorden:

1. Waartoe heeft de mens lust?

2. Waartoe heeft God lust?
3. Hoe heeft God bewezen, dat Hij lust tot waarheid heeft?
4. Wat is dat voor een wijsheid, die God in het verborgene leert?

I.

Waartoe heeft de mens lust?

Is het niet *om zijn naaktheid te bedekken*, nadat hij gezien heeft, dat hij naakt is; om zich te dien einde vijgenbladeren samen te vlechten, zich alsdan te verbergen, wanneer hij de stem des Heeren zijns Gods verneemt. Verder om de schuld te bemantelen, die op de zonde te werpen, op de gelegenheid, op de naaste, op zijn eigen zwakheid, op zijn lichaam, op datgene, wat hij "den oude mens" noemt, op de omstandigheden, waarin hij zich bevindt, op de duivel, op God. Daartoe heeft de mens lust. Maar zichzelf aan te klagen en God in het gelijk te stellen, Hem te rechtvaardigen in al Zijn woorden en oordelen, daartoe heeft hij geen lust.

Hiertoe heeft de mens lust: *allerlei middelen te verzinnen*, om er toch maar niet van overtuigd te worden, dat hij de zonde dient en dat hij, hijzelf, de zondaar is. Wij zien het aan Nicodémus. Deze Farizeeër, die van de Heere Jezus reeds zo veel gehoord had, wat hem in zijn binnenste zijn gehele, door hem zo hoog gehouden staat veroordeelde, wilde toch niet voor de Heere oprecht bekennen: "Meester, dat ik op dit ongelegen nachtelijk uur tot U kom, geschiedt uit vrees voor de Joden; maar sedert de mensen mij zoveel van U verhaald hebben, moet ik U bekennen, dat ik van de dingen Gods niets weet, en dat ik volstrekt geen vrede meer heb, maar als de golven van de zee heen en weer geslingerd word."

Ach nee, hij deed zich voor de Heere voor als iemand, die wel wist, wat het te betekenen heeft "van God gekomen te zijn." En toen de Heere hem nu voorhield, dat, als hij niet wederom geboren werd, hij de dingen van het Koninkrijk Gods niet eens zien kon, ontweek hij deze terechtwijzing. In plaats van te erkennen, dat hij zelf reeds deze bestraffing in zich omdroeg: "u moet een heel andere man worden; want hoewel u de leraar in Israël bent, zo leert u wel anderen, maar doet het zelf niet; u bent erger dan een heiden", kwam hij met een vraag, waarvan hijzelf wel wist, hoe dwaas zij was, omdat hij naar zijn theologische kennis zeer goed weten kon, dat de Heere hem geen leer voorhield, die hem vreemd was.

Maar hij, hij wilde er niet aan; hij, die de bestraffing in zijn binnenste omdroeg: "Het staat niet goed met u". Hij wilde, toen het er op aankwam, liever in het verborgene een heiden blijven, dan dat hij in het openbaar voor God en mensen zou moeten bekennen: "Nee, ik ben geen waar Israëliet". En toch wordt slechts in die weg een Jood in het

115
verborgene, dat is een Jood voor God, geboren, welke de besnijdenis des harten deelachtig is. (Rom. 2: 29.)

Gelukkig voor hem dat hij het later heeft getoond, dat hij zich voor de waarheid heeft gebogen, toen hij, de leraar Israëls, zich de Gekruisigde niet heeft geschaamd, maar Hem mee van het kruis heeft genomen, en hij deed dit op een ogenblik, toen hij in een geheel andere zin van het Koninkrijk der hemelen niets zien kon.

De mens wil blijven wat hij is, ziedaar de hele zaak. Hij wil in zijn oude huid blijven; hij wil aan de oude stam, al ware het ook slechts met een vezeltje, blijven hangen. Daartoe heeft hij lust. sterven wil hij niet, hij wil leven, en God moet uit de weg; God moet (dat ik zo spreke) gedood worden, of het moet zijn, dat God hem het leven in eigen hand laat, in eigen hand het bedrog en de leugen, die hij zo weet te vergulden, dat zij bijna een eerste en tweede proef kan doorstaan! Gelukkig voor de mens en voor de waarheid, dat alles, wat de proef niet kan verduren, uiteindelijk zichzelf openbaar maakt, zo dikwijls als God met de smeltkroes komt.

Het is bijna ongelooflijk en nochtans waarachtig, dat nagenoeg alle menselijke werkzaamheden op het gebied van godsdienst haar grond alleen daarin hebben en ook vanouds daarin gehad hebben, dat de mens slechts lust heeft zich aan de oude stam Adam vast te houden, en hij niet wil overgaan in het gebied der genade en leven onder haar heerschappij, waarbij naar de belofte de zonde dan niet meer heer is over de mens. Want naar de zonde is uw begeerte, o mens, en niet naar de gerechtigheid. In het kerkelijke moet daarom alles rein zijn; of echter bij u in het huiselijke alles rein is, daarnaar vraagt u niet zo zeer. De leer moet volstrekt onvervalst zijn; of echter uw omgang en gedrag met uw huisgenoten en met uw naaste ook zodanig is, als het voor God zijn moet, dat bekommert u zo zeer niet. Een ander moet eerlijk zijn en Gode en de naaste ieder het zijn doen toekomen, maar of u zelf een hart hebt, om een ander het zijne te geven, uw eigen schulden te betalen, en of er ingeval van onvermogen, een roepen tot God bij u is om zegen, ja een schreeuwen tot God, en een zodanige wandel, dat een iegelijk overtuigd wordt: die meent het eerlijk en trouw, dat baart u geen zorg. En toch, gij stelt u vroom aan voor de stem der waarheid, gij wilt beweren, onschuldig te zijn en rein?

Ach, *waartoe heeft de mens lust?* Om zalig te worden? Dat liegt de mens zichzelf voor! Ja, om aan de straffen van de zonde te ontgaan, om de zonde aan de hand te houden en zijn hart te verleiden met de Bijbel voor zich met troostspreuken, met preken, waaruit men dan dat put, wat het bestraffende geweten tot zwijgen brengt, waarbij men toch in het verborgen en in het openbaar op zijn droesem blijft liggen: dat is het wat de mens behaagt. Zich in een gestolen kleed van de waarheid te hullen, daarmee voor God te komen, en dat kleed heden zo, morgen weer anders te plooiën. Er nauwkeurig op te letten, hoe men naar gerechtigheid moet gekleed zijn, en het dan na te doen en dan te vragen: ben ik nu niet rechtvaardig? En morgen weer te komen met de vraag: maar wat zegt u nu wel van mij? Daartoe heeft de mens lust. In één woord: de mens wil zich vroom aanstellen en de gerechtigheid zo lang lief en dierbaar achten, totdat zij hem persoonlijk met haar volle ernst tegemoet treedt, om haar dan te honen, haar te verwerpen met de Schrift, haar te doden met de wet Gods in de hand, of zich aan vertwijfeling over te geven.

II.

Vragen wij nu: waartoe heeft God lust?

116

"God heeft lust tot waarheid", zegt David. Tot welke waarheid? Tot deze waarheid, die David in het voorafgaande vers heeft uitgesproken: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen." (Naar het Hebreeuws: "Zie, ik ben in verdraaidheid gegenereerd en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen.") Dit is het, waartoe God lust heeft: *tot een oprechte belijdenis van datgene, wat men is.* Zie, David had het gewaagd, om het nu eens voor God vrijuit te bekennen, wat hij eigenlijk was. Hij zegt niet: "Ach God, ik ben een echtbreker, ik ben een moordenaar", maar hij komt neer op de grond van de zonde. Hij komt neer op de grond van datgene wat hij is, niet van wat hij door de zonde met Bathseba geworden was, alsof hij daardoor een vroegere onschuld verloren had; - nee, hij *had het bij het licht van de Geest ingezien wat hij was, wat hij van zijn jeugd af aan was, wat hij was, niet door zijn daden, maar wat hij was, voordat hij noch goed noch kwaad gedaan had.* Ik zeg: wat hij was van zijn jeugd af aan, vanaf zijn wording. Niet dat hij daar een de schuld op zijn ouders of op zijn geboorte werpt: nee, hij zegt het, om voor Gods aangezicht te betuigen, dat nu elke gedachte bij hem uitgeroeid is, alsof hij ooit op enigerlei wijze vroom of rechtvaardig geweest was, of als wilde hij nu voortaan vroom of rechtvaardig voor God zijn!

Tot het neerwerpen van alle eigenwaan, waarin men slechts zichzelf vleit en in zijn binnenste de monnik en de schijnheilige voedt, legt David zich voor God neer, zoals hij zichzelf als nu voor God heeft leren kennen. En nadat hij het gewaagd had, zich zo geheel en al voor God uit te schudden, roept hij uit: "Zie, Gij hebt lust tot waarheid", alsof hij zeggen wilde: "Zie, waarom zou ik het voor U verbergen? Gij kent mij toch; en hoe zou het U kunnen mishagen, dat ik mij zo geheel naakt voor U uitschud, mij geef zoals ik mij bevind?" Hij had het gewaagd, zeg ik; want het is geen lichte zaak, zich zo voor God neer te werpen. Ach, het wordt in de dogmatiek, in de geloofsleer, zo wat nagepraat; maar wie is er, die zich deze belijdenis in waarheid eigen maakt? Wie meent niet: "dat heb ik reeds lang achter mijn rug, dat gaat mijn eerste jeugd aan"? Wie, die een misdaad op zijn geweten heeft, denkt niet in de regel slechts aan de daad zelf, of aan de daden, die hij bedreven heeft? Wie denkt niet nog dikwijls daarbij, dat hij alles, alles aan God zeggen en klagen mag, alleen niet deze of gene zonde? Ja, die houdt hij achterwege, daarvan wil hij zichzelf genezen; die zal hij door middelen van zelf- uitgedachte godzaligheid ten laatste toch wel onder de voet krijgen! Mocht de mens toch tot op de grond van de zaak doordringen, waarom hij zo is, zoals hij zich heeft leren kennen. Dan zal hij met het uiterlijke niet meer zoveel te stellen hebben. Dan zal hij vinden, vanwaar al datgene komt, wat hij gewoon is zonde te noemen, dan zal hij die éne zonde vinden, die alles tot zonde maakt, zelfs dan, als hij met Obadja zou kunnen zeggen: "Ik, Uw knecht, nu vrees de Heere van mijn jonkheid af." (1 Kon. 18:12.)

Helaas, dat is zo de gewone manier van de mens, dat hij, evenals de hond, in de steen bijt en niet ziet naar degene, die de steen werpt. De zonde, de zonde wordt aangeklaagd, maar klaag liever uzelf aan, o mens, en niet de zonde. U haat de zonde, zoals u meent, en u hebt uzelf lief, de zondaar. De zonde moet uitgeroeid worden, maar uzelf wilt u behouden. Tegen de zonde wilt u de strijd opnemen, ja ertegen worstelen tot bloedens toe, en u verschoont ondertussen de eigenlijke vijand evenals Saul het Agag deed. U bidt, U schreeuwt tot God, u wendt ook alle middelen aan om de zonde meester te worden. U protesteert tegen de zonde, en wilt met haar geen gemeenschap hebben, en u begrijpt niet, dat u zich alleen daarom zo aftobt, omdat u niet weten wilt, wat u zelf bent, omdat u niet dat wilt doen, waartoe God lust heeft, dat is, dat u zichzelf aanklaagt en voor God bekent, wie u zelf bent. U klaagt u wel eens

117

aan, en ja, dan kunt u geen uitdrukkingen vinden, sterk genoeg, om te beschrijven, wie u bent, maar u bedient u zich van al die uitdrukkingen slechts met het oog op de daad of de daden, die u bedreven hebt, altijd en alleen maar ziende op dat, wat uit u voortkomt, maar nooit komt het u in de gedachte na te gaan, waaraan het toch eigenlijk ligt, dat u zo zondigt, dat u zulke begeerten koestert, die u zoveel moeite veroorzaken.

Och, hoor dan, de hele zaak is daarin gelegen, dat wij niet willen weten, dat alle zonden haar oorsprong hebben in de gezindheid van ons hart jegens God, ook niet willen weten, dat deze onze gezindheid enkel verdraaidheid en verkeerdheid is van onze geboorte af aan. Zo menen wij ook wel eens, dat wij de heiligheid wel willen, maar dat God het niet wil. En aan zulke gedachten geven wij wel eens zo toe, dat wij ons voor mensen houden, die het goede van hart graag willen. Maar omdat wij het niet ten uitvoer kunnen brengen, dan werpen wij de schuld op God, dat Hij het niet wil, dat Hij toornig op ons is, dat Hij niet genegen is ons te helpen. Ofwel wij zoeken de oorzaak in deze of gene andere zonde, dat wij bijvoorbeeld de zonde tegen de Heilige Geest of iets dergelijks bedreven hebben, of dat wij God al te zeer weerstreefd hebben, hoe ernstig Hij ons ook gewaarschuwd heeft; dat wij dus te moedwillig gezondigd

hebben, en er derhalve geen offer meer voor ons is. Op die wijze zijn wij er dan op uit, om met hulp van de duivel dat dierbare genadewoord zo uit te leggen, dat wij doen als de wespen, die uit zoete bloemen slechts gif weten te bereiden. Allerlei kentekenen van genade worden dan ook opgezocht, en omdat men er geen vindt, dan moet het met de genade uit zijn. En in zulke gemoedsstemming kunnen wij de 51sten Psalm lezen, lezen in een zogenaamde boetestrijd, en wij verstaan in 't geheel niets van de woorden: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd", niets van de woorden: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen", niets van deze woorden: "Zie, Gij hebt lust tot waarheid!" (Vs. 6 9.)

"Ja, zo is het, zo ligt de zaak in waarheid", hoor ik menigeen zeggen.

Maar hebt u zulke wegen doorgemaakt, dan vraag ik u: Verstaat u dan nu deze woorden: "Zie, Gij hebt lust tot waarheid"? Hebt u ze gisteren verstaan?

De kerkvader Augustinus, die een voorstander zonder gelijke was van het kloosterleven, en ongetwijfeld menige zware boetestrijd zal hebben doorgemaakt, verstond ze aldus: dat God, hoewel Hij genadig was, Zijn waarheid heeft moeten redden en daarom de zonde heeft moeten straffen. Op die wijze vond hij tenminste een betekenis in deze woorden. Ondertussen heeft ook hij niet geweten, dat het hem om zichzelf ging. Hij dacht, dat het om de zonde ging; vandaar dat hij deze spreuk op zodanige wijze verstond. Daarom was hij ook een ijverige kloosterling en kloosterstichter; en zo legt menigeen het op zijn eigen wijze uit, zonder tot de grond van de zaak door te dringen.

Of nu iemand echter zo'n boetestrijd heeft doorgemaakt of niet, dat doet hier niet ter zake, hij moet veeleer weten en begrijpen, hoe het er met zijn gezindheid jegens God uitziet. En deze is altijd van die aard, dat een mens het zo zelden, ja zo in 't geheel niet indachtig is, hoe het er met deze gezindheid uitziet. Daarom zoekt hij heil in uiterlijke plichtsbetrachting, in werken, in uiterlijke heiligmaking, en legt zich er zich gedurig op toe om middelen bij de hand te hebben tot redding van het zieke lichaam. Want hij wil niet weten, dat hij innerlijk dood is ten opzichte van God, en dat zijn leven alleen in Christus Jezus is.

Maar of nu ook al niemand dit van zich wil weten, - integendeel meent iedereen steeds dat hij het leven in zichzelf moet hebben zodat hij het gezien kan, - dan zal hij, omdat

118
het hem om waarheid gaat, hetzelfde ondervinden, wat ook David ondervonden heeft, namelijk, dat men zich op het dak kan begeven, als steeg men ten hemel op, en, voor men het vermoedt, stort men zich in een oogwenk in de diepste afgrond der begeerte neer. "Opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten", zo sprak David.

O, gelukkig kind dat, nadat het de waarschuwing van de vader, de leer van de moeder in de wind geslagen heeft, denkt: "wat zou die onbeduidende zaak mij schaden? Wat steekt daar toch in? Ik ben oud en wijs genoeg, wat denken vader en moeder dan toch wel van mij!" - Ik zeg: gelukkig kind dat nu, nadat het door schade en schande geleerd, het ingezien heeft, dat de vader het goed gemeend, dat de moeder recht geoordeeld heeft. Het verheft zich nu niet, maar het bekent: "Vader, moeder, u hebt gelijk gehad."

Gelukkig de mens, die bij de dagelijkse ondervinding, hoe verkeerd het is, om God te verdenken en tegen Zijn goede Woord in zich te handhaven, Hem gelijk geeft, zichzelf aanklaagt, en de heiligheid en reinheid van Gods Woord en van Zijn wet erkent! Diegene zal niet bij zijn zonden, bij zijn uiterlijke daden blijven staan, maar dit zal hij belijden: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd." Belijden zal hij, dat het aan zijn eigenwaan, aan zijn inbeelding, dat hij wat was, aan zijn hovaardij, de hovaardij

van zijn "ik", aan zijn eigenwijsheid heeft gelegen, dat het bij hem tot deze of gene zonde gekomen is, en hij zal niet zozeer vanwege zijn daad, maar vanwege zijn gezindheid erkennen, dat hij gezondigd heeft. Mijn zonde, zo zal hij bekennen, bestaat juist daarin, dat, toen Gij mij gezegd hebt, wie ik was, ik dat niet heb willen geloven. Gelukkig de mens, die, wanneer God tot hem zegt: "Gij zijt een zondaar", niet daartegen volhoudt: "Ik ben een heilige"; wanneer God tot hem zegt: "Gij weet niets van mijn gerechtigheid", er niet op uit is, Gode het tegendeel te willen bewijzen, om Hem zo de mond te stoppen; wanneer God tot hem zegt: "Gij deugt niet", niet in zijn hart denkt: "Dan zal ik weer goed maken wat niet deugt."

III

Vragen wij nu verder: "Hoe heeft God bewezen, dat Hij lust tot waarheid in het binnenste heeft?" Het antwoord ligt wel vooreerst in ieders hart. Waarom toch sloegen de mensen op de borst, die de tekenen aan het kruis van Jezus gezien hadden? Was dat niet een bewijs, *dat er een stem in hen gesproken had*, die zij in de hardigheid van hun harten gesmoord hadden, de stem: "Ik alleen ben uw heil"? Ja, daar in het verborgene, in het binnenste van het hart, spreekt een machtige stem, die de mens rust noch duur laat, dag noch nacht, zolang hij niet in waarheid vrede bij God heeft. En vrede bij God, die laat zich niet overeenbrengen met voorstellingen, die de mens zich van zichzelf maakt. De Heilige Geest laat Zich niet misleiden. Die stem, die machtige stem, hoe vaak ook door werken, die een schijn hebben, tot zwijgen gebracht, gestild en verdoofd door de zichtbare dingen, waardoor men de innerlijke onrust verdrijft, gestild en verdoofd door allerlei soort van godsdienstige werkzaamheden, - zij laat zich evenwel steeds opnieuw horen. Daar, in het verborgene, daar, in het hart leeft een waarheid die roept: "Mensenkind, geef u aan Mij over, zo als u bent; u deugt niet; bent een mens, maar Ik wil uw God zijn!" en wederom roept zij: "U verstaat niets van de gerechtigheid, maar geef u aan Mij over, zoals u bent, en hoor naar Mij, Ik zal u leiden, Mijn oog zal op u zijn." (Psalm 32: 8.)

Deze waarheid was het die *Petrus* zulke bittere tranen afperste, nadat hij ondervonden had, dat hij zo weinig getrouw, dat hij zo liefdeloos jegens de Heere was als geen ander. Ook hij meende eerst, dat hij wat was, dat hij alles, ja zijn leven voor de Heere zou opofferen, ofschoon hem de stem der waarheid had voorgehouden: "De
119
haan zal niet kraaien, voor gij Mij driemaal zult verloochend hebben." (Luk. 22: 34. Joh. 13: 38.)

Deze waarheid, die zo luid in het binnenste spreekt, was het, die ook *David* erkende, toen hij deze Psalm maakte. Ja, in het verborgene, in het hart maakt God bij iedereen de waarheid, waartoe God alleen lust heeft, duidelijk.

Tot deze waarheid werd ook de *Apostel Paulus* teruggevoerd, nadat hij lang en hard genoeg daartegen gestreden had, tot deze waarheid: Al ware de mens ook een eikenboom in de gerechtigheid, hoe vroom, hoe godzalig ook, hoe ook opgewassen in allerlei kennis van het Koninkrijk Gods, met de mens is het uit, en alle vlees is als een bloem van het gras.

"Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen." Dat is een waarheid, die in het verborgene, in het binnenste van het hart spreekt, en waartoe God lust heeft. Niet: "de zonde heeft mij bezeten", niet: "ik ben geheel en al door de duivel overheerst", niet: "ik deug tot niets", want dan komt de mens er met zijn "ik" nog steeds goed af; - maar: "ik, ik zelf deug niet, en God alleen is goed." Het gaat hier om het "ik"; of Gods "Ik", dan wel ons "ik" zal gelden. Het gaat om de gerechtigheid; of onze gerechtigheid, dan wel Gods gerechtigheid bestaan zal. "Ik ben in ongerechtigheid geboren", bekende David. Dat was het, wat David reeds

lang had gevoeld, tot welke volle erkenning hij echter nog niet had willen komen, zoals ook niet één mens daartoe komen wil. "In ongerechtigheid ben ik geboren". Deze bekentenis was het, die Gode behaagde. Immers, wanneer God een mens rechtvaardig wil hebben, hoe wil Hij hem dan rechtvaardig hebben? In Zijn gerechtigheid, of in die van de mens? De schrift zegt: In de Heere HEERE is onze gerechtigheid. Zolang nu de mens denkt: ik ben niet in ongerechtigheid, ik ben niet verkeerd, ik ben weliswaar verkeerd geweest, maar ik ben nu rechtvaardig gemaakt, zal hij daar vrede bij hebben? Zal hij niet met zijn dagelijks doen bewijzen, dat het niet waar is? Moet hij niet zelf, waar hij het op smartelijke wijze ondervindt, wat hij is, zijn gezond verstand geweld aandoen, bij zijn beweren, dat hij weliswaar nog niet geheel rechtvaardig, dat hij nog half verkeerd is. Dat hij er zich echter op toelegt, ook deze verkeerdheid te overwinnen, en dat als hem dit al niet geheel gelukt, het overige in de hemel terecht zal komen? "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren." Deze belijdenis is een waarheid in het verborgene, in het binnenste, waartoe God lust heeft. "Het kromme kan niet recht gemaakt worden, en datgene, wat ontbreekt, kan niet geteld worden", heeft de wijze man gezegd. (Pred. 1: 15.)

Een andere wijze man sprak tot een geheel volk: "Ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen, maar gij zult Hem niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God, Hij is een ijverig God, Hij zal uwe overtredingen en uwe zonden niet vergeven." (Jozua 24: 15 en 19.) Hoe? Wat is dat? Kon Jozua zeggen, dat hij en zijn huis de Heere dienen kon? Waarom kon het volk Hem dan ook niet dienen? Hoe? Was God dan niet evenzeer een heilig en een ijverig God bij Jozua, als bij de overigen van het volk? Of zou Hij dan misschien Jozua's zonden en overtredingen wel vergeven? Was dat geen aanmatiging van Jozua, dat hij tot het volk zeide: "Dient de goden, welke uwe vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben (den Moloch of de Remphan), of dient de goden der Amorieten, maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen"? Het heeft er voorzeker de schijn van, maar Jozua had iets van zich beleden, dat het volk niet van zich beleden had. Het volk wilde volstrekt God dienen, om van hun zonden of liever van de straffen hiervan vrij te komen. Zij wilden echter niet weten, wat zij waren; zij meenden, dat zij besneden waren van hart en oren, om te kunnen horen. Want dat alles, meenden zij, had God hun gegeven, daarom waren zij

120
andere mensen geworden. Intussen had Mozes hun reeds vroeger gezegd, dat de Heere hun tot dusverre geen besneden hart noch oren om te horen gegeven had. Jozua daarentegen had een besneden hart; dat had het volk nog niet; en wie geen besneden hart heeft, hij mag God willen dienen, hij doet beter wanneer hij de een of andere afgod dient, dan heeft hij er nog enig genot van. Maar wie God wil dienen, geen besneden hart hebbende, die zal juist daarom, omdat er geen hart voor deze dienst is, moeten ondervinden, dat zijn God-dienen, hetzij hij dat op deze of gene wijze doet, nooit deugen zal. In plaats van het verwachte loon, heeft hij voor al zijn godsdienstigheid en voor al zijn werken slechts straf te vrezen. Want hoe zou God met een bedorven werk kunnen tevreden zijn, Hij, Die iets volkomens hebben wil! Hoe zou Hij, Die heilig is, met een onreine heilig genoeg kunnen nemen! Hoe zou Hij, Die waarachtig is, Zijn eer kunnen delen met het schepsel! Nee, hetzij werk en dan loon, of geen werk en dan alles om niet! Hetzij Hij, de God, Die alles werkt, of het schepsel moet het alles doen.

Maar wat was dan *dat besneden hart, wat Jozua had*, waardoor hij met zijn huis de Heere dienen kon? Het was hetzelfde, wat David zegt: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren." Toen God Abraham besneed, toen geloofde Abraham nog niet, dat een zoon der belofte niet uit kracht van een man, noch uit de wil van een mens, maar uit God

geboren wordt. Want wat heeft de belofte te doen met hetgeen uit de mens voortkomt? Toen beval God hem, zich te besnijden; also had hij een teken in zijn vlees, dat dit bij God bevestigd en verzegeld was: bij Abraham is het een afgesneden zaak, bij hem is het een verstorven zijn, en nu zal Ik komen en mijn belofte bij hem vervullen!

Hebt u 't verstaan? En al wie nog een onbesneden hart heeft, die draagt wel vruchten, maar het einde wijst het aan; slechts vruchten ten dode! Die verwekt vrucht uit de dienstmaagd en niet uit de vrije, en de vrucht heet wel Ismaël, is echter niet Izak. Die vrucht is uit eigen wil en in eigene wijsheid verwekt. Daarom kan een mens er prat op zijn en er mee pronken, terwijl hij over Izak zelfs zich vaak schaamt, en toch is deze alleen de ware vrucht, hoe belachelijk de zaak zich ook mag voordoen.

Een besneden hart heeft geen huid meer, het ligt open en bloot voor Zijn Schepper. In zo'n hart woont, naar het bewustzijn desgenen, die het heeft, noch deugd, noch heiligheid, noch macht, noch wil, noch wijsheid, noch bekwaamheid. Slechts één ding woont in hierin, het voortdurende gevoel: *hier niets, daarginds mijn alles!* En het ademt op tot God en leeft alleen uit Zijn gerechtigheid. Zo is het gesteld met de bekentenis: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

Welgelukzalig hij, die dit van zich erkent, en die aan deze waarheid, die in zijn binnenste spreekt, en waartoe alleen God lust heeft, plaats geeft. Die zal God kunnen dienen; want hij zal die zonde niet begaan, waaruit alle andere zonden voortkomen. En die zonde is dat hij zich voor God voordoet als iets zijnde, wat hij toch in zijn binnenste niet is. Hij zal die ongerechtigheid niet doen, die de bron is van alle ongerechtigheid. Die ongerechtigheid is dat hij zich datgene aanmatigt, wat Gode alleen toekomt. Maar integendeel zal hij met Daniël zeggen: "Bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten", en: "Wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uwe barmhartigheden, die groot zijn." (Dan. 9:7 en 18.)

Hoe zal het dan geschieden dat wij de Heere zo dienen als het naar Gods wil is, en hoe wil God, dat men Hem dient? Ja, raad dat eens! O, dat harte Gods! Hij wil ons dienen en dient ons met goed en bloed. Hij heeft ons daar mee gediend, dat Hij Zijn eigen

121
Zoon niet heeft gespaard, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven. Hij dient ons daarmee, dat Hij ons met die Zoon ook alle dingen schenkt. En terwijl Hij ons die dingen schenkt, zegt Hij ons tegelijk, dat wij Hem een dienst bewijzen, als wij ons laten bekleden met de klederen Zijns heils, als wij nemen uit de rijkdommen van Zijn genade ook genade voor genade; zoals Hij Zelf gesproken heeft: "Doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen." (Psalm 81: 11.)

O, welk een God is God! Voor Zijn genade worden wij het allermeeft tot niet. Voor het licht van Zijn aanschijn, dat ons bestraalt, verdwijnen wij geheel, en juist in die weg gevoelen wij ons gesterkt en op de voeten gesteld. Dat is, voorwaar, om uit te roepen: "Bij ons is de beschaamdheid der aangezichten."

IV.

Na al hetgeen ik gezegd heb, kan ik kort zijn in het beantwoorden van de vraag: "**Wat is dat voor een wijsheid, die God in het verborgene bekend maakt?**"

Ik veronderstel, dat u allen weet wat dwaasheid is, en als u het niet weet, dan zal ik het u zeggen.

Dit is dwaasheid, dat men het *de Heiligen Geest niet wil gewonnen geven*, wanneer Hij tot ons zegt: "och, laat het toch staan, u deugt niet tot dit zware werk, daarvoor bent u niet geboren, zie maar eens uw eigen zwakke gestalte aan. Een is er, Die het voor u doen zal, en Die het ook voor u op Zich genomen heeft."

Dat is dwaasheid, dat een mens, in *weerwil van deze vermaning en waarheid, toch nog allerlei pogingen in het werk stelt om het zelf klaar te krijgen*. En dat hij, als al deze pogingen mislukken, dan aan de middelen de schuld geeft, als deugden die niet, en het nu nog eens opnieuw gaat beproeven.

Dat is dwaasheid, dat een mens, *nadat hij nu lange tijd zich afgewerkt heeft*, en zich met geen kentekenen der genade meer troosten kan, *evenwel nieuwe kentekenen voor zich opzoekt*. En waar deze nu ook niet meer te vinden zijn mismoedig en radeloos bij de pakken gaat neerzitten en slechts staart op zijn zonden.

Dat is dwaasheid, dat een mens het *voor zichzelf in twijfel trekt of Jezus Christus wel in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken*; of Hij gekomen is om te zoeken en zalig te maken, wat verloren is; evenals of hijzelf niet verloren, evenals of hijzelf geen zondaar zou zijn.

Dat is dwaasheid, dat een mens zegt: "Ik ben een Kaïn, ik ben een Saul", en: "*Mijn zonde is groter, dan dat zij mij vergeven worde*"; en dat een mens heiligheid wil hebben, in plaats van vergeving van zijn zonden.

Dat is dwaasheid, terwijl God gezegd heeft: "Bergen zullen wijken, en heuvelen zullen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen" (Jes. 54:10.), dat men dan toch *op de geweken bergen en heuvelen ziet*, in plaats van op de goedertierenheid van de Heere, die niet wijken kan, al mocht die ook soms een voor een tijd verborgen blijven, in plaats van op Zijn verbond, dat wel vast zal blijven staan. Het verbond dat gemaakt is zonder enig beding of voorwaarde.

Ja, dat is dwaasheid, dat een mens zich *door de duivel laat angst aanjagen, alsof het een onvergeeflijke zonde zou zijn, voor God zijn hart uit te schudden*, Hem alles, alles te bekennen en niets te achter te houden, in plaats van zich aan het Woord van ontferming vast te klemmen; ook al was het, dat God zeide: "Het brood is voor de kinderen, Ik laat Mij met honden niet in."

Dat is dwaasheid, dat een mens *niet weten wil, wat hij is*, terwijl hij toch tot in de kleinste bijzonderheden er van overtuigd is geworden, hoe waarachtig de woorden van

122
de wijze man zijn: "Wat ook iemand zij, alreeds is zijn naam genoemd, en het is bekend, dat hij een mens is." (Pred. 6: 10.)

Dat is dwaasheid, dat een mens *bij zijn zonden en bij zijn ellende blijft stilstaan*, zoals de kinderen Israëls bij het dode lichaam van Asahel. (2 Sam. 2: 23.)

En dat is de dwaasheid aller dwaasheden, dat een *mens bij het klagen over zonde en ellende en onmacht zich zo wél bevinden kan, dat hij zich daarmee* (om zo te zeggen) *kan verzadigen*, en hij zich beelden van een toekomstige heiligheid laat voortoveren, terwijl de waarachtige heiligmaking voor de voeten ligt.

Daarentegen is *dat een wijsheid, welke God bekend maakt, dat men een streep haalt door het eigen "ik"*, door zijn doen en laten, door zonde en heiligheid, door deugd en ondeugd, door zware misdaden en lichte vergrijpen, door grote afwijkingen en kleine tekortkomingen. In één woord, men haalt een streep door alles wat men doet of gedaan heeft, hetzij goed of kwaad; door alles wat men geweest is of niet geweest is, door het waarachtige of niet waarachtige werk, of oprecht gemeend of niet oprecht gemeend. En dat men zich door zijn grote en zware zonde niet laat terughouden, om rechtstreeks tot het harte Gods zijn toevlucht te nemen, en te zeggen: "Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn." (Psalm 51: 9) Eigenlijk woordelijk: "Maak mij tot zonde in hysop zo zal ik rein zijn."

Wat betekent deze hysop? Er ging eenmaal een Engel des verderfs door Egypte. Door Egypte? Nee, ook door het land Gosen. Deze Engel moest alle eerstgeborenen slaan.

De eerstgeborenen van alle Egyptenaren? Ja. Waarom moesten de kind eren Israëls het bloed van het Paaslam nemen en de heilaanbrengende hysop in dit bloed indopen, om daar een de bovendorpel en de posten der deuren hunner huizen te bestrijken? Wist dan de Engel des verderfs niet, waar een Egyptenaar en waar een kind Israëls woonde? Ach! voor deze Engel zijn wij allen kinderen des doods, wij mogen dan Egyptenaren of kinderen Israëls heten. Maar in de verhardheid van hun harten waren de Egyptenaren evenals hun koning in eigen ogen heiligen, en wilden niet tot zondaars gemaakt zijn. Mozes gebood echter het volk zich tot zondaars te maken met de hysop. Zo waren zij echter niet van de duivel, maar Góds zondaars, tot wie God zeggen kon: "Uw zonde is Mijn zonde, die neem Ik voor Mijn rekening, blijf daar vanaf!" Zo werden de kinderen Israëls, door middel van de hysop, besprengd met het bloed van het Paaslam. Zij werden, met al wat zij hadden of niet hadden, tot zondaars gemaakt. Wie zo tot zondaar gemaakt wordt, in diens woning leeft de Eniggeborene Zone Gods, de Eerstgeborene uit de doden. Dat is gewisselijk waar!

Van de hysop bediende men zich *ook bij de melaatsen*. (Dat wil zeggen: zij zouden, mét dat zij dat bloed namen, verklaren dat zij zonden hadden en zondaars waren, en alzo de vergiffenis van hun zonden nodig hadden.) Dan werd een vogel genomen, en in diens bloed werd wol gedoopt van scharlakenrode kleur (u kent dat prachtige rood). Dan nam de priester een staf van cederhout, en bond de hysop daaromheen tot een sprengkwast. Deze sprengkwast werd in het bloed gedoopt, en met dit hysop werd de melaatse zevenmaal besprengd, dan was hij van zijn melaatsheid gereinigd. Het is dus met een kind des doods en niet met een bekeerde, - die ongelukkigerwijs tot een val gekomen is - het is met een melaatse en niet met een heilige, - die door de schuld van zijn oude mens helaas iets van zijn heiligheid heeft verloren, - waarmee David zich gelijkstelt, als hij bidt: "Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn."

Dat was dus, en dat is de wijsheid, waarvan David zegt, dat de Heere hem die in het verborgene heeft bekend gemaakt.

123

Want dat is ook in waarheid een verborgenheid, die men aan iemand anders niet meedelen kan. De Heere doet het ook zo in het verborgene, (dat gelukkigerwijs geen duivel te weten komt, hoe dat toegaat) dat een mens in plaats van bij de daad, die hij bedreven heeft te blijven staan, in plaats van zich daarom aan wanhoop over te geven, veelmeer zo tot op de grond van al zijn zonden doordringt. Hij werpt niet zozeer zijn zonden, als wel zichzelf overboord, en dan in de afgrond van zijn verlorenheid, waar het ten enenmale met hem uit en voorbij is, doet hij die vondst, en bidt: "Ontzondig mij met hysop". Dat is: maak mij tot zondaar in hysop.

Welgelukzalig hij, die door de prediking, die hij gehoord heeft, ook tot die vondst is gekomen! Zijn rust is in Christus, vast en eeuwig.

AMEN.

12.

Johannes 1:1b

Over deze tekst preekte Kohlbrügge te Elberfeld op de 16den Augustus 1846 's voorm. In de vroegere uitgave van de Twaalfallen: I Twaalfal No. 5. In de "Zwanzig Predigten" No. 7.

Kohlbrügge hield zich bij het uitspreken van een preek niet aan zijn manuscript, maar sprak vrij.

"De hoofdman beval, dat degenen, die zwemmen konden, zich eerst zouden afwerpen en aan land komen, en de anderen, sommigen op planken, en sommigen op enige stukken van het schip. En alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan land

gekomen zijn." Zo lezen wij in het Boek der Handelingen, hoofdstuk 27:43 en 44. Wat ziet men in deze woorden? Dat een Apostel van onze Heere Jezus Christus even zo goed schipbreuk heeft kunnen lijden, als ieder ander die op een schip vaart. Waarlijk, zo is het, en de Apostel zegt ergens anders: "In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van mijn geslacht, in gevaren van heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valse broeders. (2 Kor. 11: 26.) Wij weten intussen, dat Paulus zijn reisgenoten aangeraden had, om aan de plaats Schoone havens voor anker te blijven (Handel. 27: 8 vv.); maar zij meenden, dat, al mocht de Apostel ook verstand hebben van Gods Woord, hij dit toch zeker niet van scheepszaken had. Maar gelukkig voor hen heeft de Apostel ze allen gered.

In dit opzicht is deze eeuwig gedenkwaardige reis van Paulus naar Rome opnieuw een sprekend bewijs van de u al vaak voorgehouden waarheid, hoe de mens in zijn waan van wijsheid zijn zaken ten verderve stuurt, maar dat Gods wijsheid en ontferming, ook waar de mens het verdorven heeft, weet te redden. Maar wat ziet men nog meer in deze woorden? Hoe heerlijk het woord vervuld is, wat Paulus tot allen sprak: "Want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen". En hoe trouw de Heere Zijn woord, door de Engel op het schip gesproken, bij de Apostel waar gemaakt heeft: "God heeft u geschonken allen, die met u varen" (Handel. 27: 34, 22-25.)

Zeker, het is hart-opbeurend, van uit dit gezichtspunt te beschouwen, op welke wijze allen die op het schip waren aan Paulus geschonken werden. En het kan voor iemand, die het weet, dat hij, én voor zichzelf én voor degenen, die hem aan het hart liggen, een belofte Gods ontvangen heeft, niet dan vertroostend zijn, te vernemen hoe God ook zulke bijzondere beloften in vervulling brengt, al heeft het ook allen schijn, dat er niets van komt. Ik zeg: de schijn, alsof er niets van komt; want op dat ogenblik, toen de soldaten de gevangenen, en dus ook Paulus, doden wilden, en op dat ogenblik, toen het schip vast bleef zitten en het achterschip brak door het geweld van de golven, zag het er toch in het geheel niet naar redding uit. Hoe veelmeer zouden wij, zo'n belofte hebbende, direct als vast en zeker aangenomen hebben dat wij aan zo'n gevaar en zo'n schade niet blootgesteld zouden worden; wij, die gewoonlijk Gods weg ook niet verstaan, aangezien Diens voetstappen altijd in diepe wateren zijn! (Psalm 77: 20.)

Ligt echter in de woorden: "sommigen op planken, en sommigen op enige stukken van het schip, en alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan land gekomen zijn", niet

125
nog iets meer? Denkt eens na! Wanneer wij van een merkwaardige man iets schrijven of verhalen, is het er ons dan niet om te doen, in 't bijzonder te laten uitkomen, hoe hij uit een zeer moeilijke en gevaarlijke toestand gered is geworden? Als nu dit zo natuurlijk is, dan moet het ons wel bevreemden, dat Lukas in het geheel niet verhaalt, hoe hij of hoe Paulus aan land zijn gekomen, dat hij ook zelfs niet schrijft: en zo geschiedde het, dat wij allen behouden aan land kwamen; "zij kwamen allen behouden aan land", schrijft hij.

Dat is de liefde tot de naaste, zoals zij uit God is. Zij heeft zichzelf in 't geheel niet op het oog, bedoelt slechts de redding van anderen. Zij heeft slechts ogen en hart daarvoor, dat het anderen welga, dat de naaste geborgen is. Zo is de liefde van Christus.

Wie heeft deze liefde? Hij, die de Geest van Christus heeft. Wie heeft de Geest van Christus? Hij, wie het daarom gaat, dat het Woord zal blijven, heersen en regeren, dat Woord van genade en verlossing, de ellendige gebracht. Hij, die er niet naar vraagt: "waar blijf ik", maar: "waar blijft dit Woord"; niet: "wat verkrijg ik", maar: "wat wordt er van dat Woord." Zulk een zet zichzelf altijd achteraan, en het Woord, dat

moet leven.

Ach, men behoeft niet ver te zien, om te ontwaren hoe de een hier, de ander daar, door verschrikkelijke eigenliefde verblind, zichzelf als de eerste laat gelden, en dan moet het Woord de tweede zijn. Het Woord moet hém dienen, maar hij wil zich niet aan het Woord onderwerpen!

Wat hebt u er dan van, o mens, dat u altijd aan uzelf denkt, hoe u zich een weg door de wereld zult banen, hoe u eigen wil en eigen lust verkrijgen zult? Wat hebt u er toch aan, dat u altijd aan eigen begeerte denkt, dat u het Evangelie naloopt, om het geweten gerust te stellen, dat u zo waarschuwend zegt, dat u op dingen uit bent die niet deugen, terwijl u de Kenner der harten wilt wijs maken, dat u een hart tot Hem hebt? Wat hebt u er aan, dat u het uwe zoekt en ook het uwe vindt? Laat het Woord bij u het eerste en ook het laatste zijn, en het Woord zal waarachtig al uw zorgen en bekommernissen op Zich genomen hebben. Is het niet alles ijdelheid, wat onder de zon geschiedt? Slechts dat heeft wezen, dat betekenis, en slechts in zoverre betekenis, als het in het Woord wortelt, als het daarmee in overeenstemming is. Van begeerlijkheid der ogen, begeerlijkheid des vleses en grootsheid des levens mag men zich enig genot voorstellen, toch is het einde van dit alles de dood. Slechts het Woord blijft in eeuwigheid, en mét het Woord hij, die zich aan het Woord onderwerpt en in het Woord blijft, om alles van het Woord te verwachten.

Om te vernemen, wat dat Woord is en wat het doet, daartoe verlene ons de Heere in dit uur een geopend oor en een geopend hart.

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 1: 1b.

"En het Woord was God."

I.

Men heeft zich eeuwen lang gekweld, er naar gezocht en nagevorst, wat hier "Woord" voor een betekenis heeft. Men heeft het zich zelfs door de wijsgeer Plato laten uitleggen, waarom men ook het Griekse woord "Logos", dat op deze plaats voor "Woord" voorkomt, dikwijls onvertaald heeft gelaten, en zich hierover allerlei dwaze gedachten heeft gevormd.

126

Ik heb het reeds meermalen doen uitkomen, dat de sleutel ervan is, dit stuk meer te beschouwen als bouwstoffen voor een belangrijk onderzoek en overweging van de heden ten dage zo geheel en al vergeten wordende vraag, wat "het Woord" doet en wat "het Woord" is.

Wij ontvangen helderheid over wat de ziel van de Evangelist vervulde, toen hij, ziende op de Gemeente van Christus, schreef: "In de beginne was het Woord." Zo overwege een iegelijk voor zichzelf, waarvoor hij het Woord te houden heeft en wat voor hem het Woord is, als hij zich hieraan onderwerpt en gelooft dat de kennis der Schrift ligt in de erkenning van "Gods Wet." Om een juiste kennis van de een of andere zaak te hebben, is voor een ieder het eerst nodig, dat hij de beginselen van zodanige zaak kent. Waar het om Gods Woord gaat, daar menen wij allen van nature, dat wij er nogal kennis en verstand van hebben. In deze waan neemt de een voor, de ander na de Schrift in de hand, speelt de meester met haar uitspraken, zonder te begrijpen, dat ook hier kennis der beginselen vereiste is.

Deze eerste beginselen of grondslagen tot rechte Schriftkennis zijn echter niet zo zeer taalkunde, geleerdheid en scherpzinnigheid. Zo'n mening vloeit opnieuw alleen daaruit voort, dat de eigenlijke beginselen verwaarloosd worden, dat men het zo volstrekt niet meer indachtig is, dat de Profeten en Apostelen geschreven hebben voor Gemeenten, die uit weinig geleerden, daarentegen uit honderden en duizenden ongeleerden bestonden, zoals een Apostel zelf gezegd heeft: "Niet vele wijzen naar

het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen zijn geroepen." (1 Kor. 1: 26.) En zelfs wanneer een Evangelist ons de Schrift zou uitleggen, zal men nochtans zijn weg niet met blijdschap reizen (Handel. 8: 31, 39), indien er geen beginsel, geen grondslag gelegd is.

Wat is nu het eerste beginsel, dat ik moet kennen, om het Woord recht te verstaan? Ik kan er bij iemand niet sterk genoeg op aandringen, dat hij zijn leven lang de bekende vraag en het bekende antwoord van de Heidelbergse Catechismus in zijn geest beware:

Waaruit kent gij uwe ellende?

Antw.: *Uit de wet Gods.*

Dan zal er bij hem de behoefte zijn naar waarheid, naar gerechtigheid en naar troost. En van uit dit standpunt is het er mij voor gelegen, u de voorgelezen woorden te verklaren.

II

Het eerste en voornaamste gebod is dit: "Gij zult de Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart, uit geheel uw ziel en met al uw krachten." Nu is wel het voornaamste van des mensens ellende, dat de mens zodanig woord en zodanige belofte niet gelooft. Hij maakt zich wijs dat, al is het niet uit geheel zijn hart, uit geheel zijn ziel, en met al zijn krachten, toch God lief te hebben. Ik zeg, dat de mens zich dit wijsmaakt. Daarvan komt het, dat, waar van zonde en ellende sprake is, hij gewoonlijk aan lusten des vleses denkt en verder nog aan een paar zwakheden. Hij kan er verzekerd van zijn, dat hij daaraan niet denken zou, indien hij zijn eigenlijke ellende in het oog kreeg. Die ellende bestaat wel in de eerste plaats daarin dat hij het Woord in het geheel niet indachtig is, en niet verstaat, wat hij heeft, als hij het Woord heeft.

127

III

De mens weet alles in zijn geheugen te behouden. Beloof hem een som geld, een vrouw, een huis, een hof, een betrekking, een ambt, hij zal het wel in zijn geheugen kunnen bewaren. Maar het Woord blijft hij nooit indachtig. Voor het Woord heeft hij geen hart.

De bewijzen daarvan kan men bij zichzelf vinden. "Een zaaier ging uit om te zaaien, en als hij zaaide, viel een deel van het zaad op de weg, en de vogelen kwamen en aten datzelve op. En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had, maar als de zon opgegaan was, zo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, is het verdord. En een ander deel viel in de doornen; en de doornen wiesen op en verstikten hetzelve." (Matth. 13:3 vv.)

Het is maar al te waar, dat niemand, als hij deze gelijkenis hoort of leest, er ook maar even over nadenkt. Immers niemand vraagt zichzelf af: "Ben ik ook bij de weg gezaaid, ben ik ook op steenachtige plaatsen gezaaid, ben ik ook onder de doornen gezaaid? Niemand vraagt zichzelf af: Heeft het zaad des Woords wel wortel in mij, heeft het in mij wel diepte van aarde gevonden? Of is het ook bij mij afhankelijk van weer en wind, van regen of zonneshijn? Erger ik mij ook aan het Woord, zodat de duivel, onder de schijn van ijver voor de waarheid, het Woord van mij wegneemt? Verstikken ook bij mij de zorgvuldigheden dezer wereld en de verleiding des rijkdoms het Woord? Een ieder houdt het er voor, dat hij goede aarde is, en zoekt de vrucht in werken van de Wet, en laat honderd-, zestig- en dertigvoudig groeien, wat er groeit, zonder zich ooit tot die loffelijke naijver te laten aanvuren, dat ook hij vervuld zij met vruchten der gerechtigheid, tot heerlijkheid en prijs Gods. (Fil. 1: 11.)

IV.

Dat is nu wel ware ellende, dat de mens zo blind, zo dood voor het Woord is, dat hij zich altijd vleit: "O, die dingen, die daar gezegd worden, gaan mij niet aan; er mag bij de weg, op de steenachtige plaatsen, in de doornen of waar dan ook gezaaid zijn, wat bekreun ik er mij over", in plaats van in stille ootmoed dit woord op zichzelf toe te passen. Ik zeg in stille ootmoed, want hij valt gewoonlijk in een van deze twee uitersten: Óf hij zit hopeloos neer, en het heet: ik ben in de doornen gezaaid! Terwijl hij veelmeer daarop moest acht slaan, dat het Woord hem zulks zegt, niet om hem, als zijnde onder de doornen gezaaid, te veroordelen, maar opdat hij daarmee tot zichzelf inkere en de grote genade roeme, die hem dit juist voorhoudt, opdat hij tot de genade gekomen zij. Of hij denkt: "dat geldt niet mij"; hoewel hij toch bedenken moest, dat zij, die de Heere toenmaals hoorden, niet maar mensen waren uit de heffe des volks, maar zeer vele eerbare en nette lieden, die het Woord zeer goed kenden, maar welke het Woord nog veel beter kende, om te weten, dat het hun bij het horen van het Woord wel om zichzelf ging, om uit dat Woord hier of daar een woordje op te vangen, teneinde zich daaraan te goed te doen of te warmen, maar dat het hun niet te doen was om het Woord, dat hun in alle liefde de waarheid voorhield tot hun behoud, opdat zij het op zichzelf zouden toepassen. En hier mag ik wel roepen: "Wie oren heeft, die hore, wat de Geest tot de Gemeenten zegt!" (Openb. 2: 7.)

V.

De mens wil altijd horen. Wat wil hij dan horen? Immers: *Evangelie*. Met welk een hart? Een gehele wereld liep de Heere na, duizenden en wederom duizenden. Zo vijfduizend op eenmaal, en zij werden verzadigd. Zij zagen veel, waarover zij zich verwonderden. Zij hoorden veel, wat zij zo nog niet gehoord hadden. Zij werden

128
verzadigd in tweeërlei opzicht, en de andere dag twistten zij onder elkander over Hem en wilden Hem in 't geheel niet verstaan (Joh. 6: 26, 60). Zo wil de mens alles horen, alleen het Woord niet. Zij hebben Mozes en de Profeten, dat zij die horen! En het antwoord was: Nee, vader Abraham, maar zo iemand van de doden tot mijn broederen heenging, zij zouden zich bekeren. Maar wederom was het antwoord: Indien zij Mozes en de Profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen. (Luk. 16:31.)

Ach, waarom wil men dan het Woord horen? Om te zien, in hoeverre het Woord zich met eigen begeerlijkheden laat overeenbrengen. Om te zien, in hoeverre men zijn eigen wil, zijn liefde tot de wereld, zijn lust tot de zonde, zijn neiging om altijd de geboden des Heeren te overtreden, kan aan de hand houden en doorzetten, en daarbij zijn geweten kan stillen.

Waarom wil men het Woord horen? Om zich het verstand te verrijken met het zuivere, en het allerzuiverste en heldere Evangelie, en dan daarbij een hart in zich om te dragen, zoals Kaïn het in zich omdroeg, wie de eenvoudige en oprechte Abel zo in de weg stond, dat hij hem ten laatste dood sloeg. En laten wij nu toch niet denken: O, wat was dan ook die Kaïn! Adam heeft hem zeker voor een bijzonder heilige, rechtvaardige en vrome man gehouden, zolang het nog niet openbaar was, wat de gedachten zijns harten waren. Want anders zou Adam bij de geboorte van Seth niet erkend hebben, dat een kind uit hem niet naar Gods gelijkenis, maar naar zijn gelijkenis was, nu hij zelf niet meer naar Gods beeld en gelijkenis was, dat veelmeer uit een zondaar niet dan een zondaar voortkomt.

Het Woord te willen horen, maar daarbij toch het Woord niet te willen horen met toepassing op zichzelf, dit is des mensen ellende. Niet slechts 's mensen ellende zo in het algemeen, maar ook van diegenen, die anders hun ogen zouden uitgraven, om ze aan die te geven, die hun het Woord voorhouden. Wij zien het aan de Romeinen, aan

die van Galatië, aan wie de Apostel geschreven heeft, hoe zij het Woord gehoord hebben en nochtans het Woord niet hoorden, veeleer hieraan ongehoorzaam waren. (Gal. 4:15, 16.) Wij zien het ook aan die van Korinthe. Op het Woord zouden zij de schuld geworpen hebben, indien het niet andermaal tot hen gekomen was. Maar hoe handelden zij met het Woord? (2 Kor. 1: 23.) En hier mocht ik wel opnieuw roepen: "Wie oren heeft, die hore, wat de Geest tot de Gemeenten zegt." Niemand van u toch denke: Ik ben geen Korinthiër. Let maar eens op het kind, of het horen wil naar wat zijn ouders hem zeggen. Vreemden moeten het gezegd hebben, en evenwel weet het kind alles zelf toch nog beter.

VI

De mens wil altijd zien. Het Woord is hem niet genoeg. Het gaat hem zoals het Thomas ging: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijnen vinger steke in het teken der nagelen, en steke mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven" (Joh. 20:25). En zoals het de Emmaüsgangers ging, toen zij zeiden: "Doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn." (Luk. 24:21.) Wat de mens met zijn verstand kan overleggen en berekenen, wat hij door redenering met sluitredenen kan bepalen en doorgronden, dat moet waar zijn. Het gaat met de mensen evenals met de kinderen: zolang zij iets niet gezien hebben, willen zij het niet geloven. Een woord of een waarschuwing aan te nemen, zolang zij de waarheid en de ernst er niet van ondervonden hebben, komt hun niet in de zin. Al heeft het de schijn, alsof zij het woord van hun ouders geloofden, dan is dit slechts voor zolang, als hun de gelegenheid niet is geboden, om datgene ten uitvoer te

129
brengen, waartoe zij neiging hebben. Iedereen speelt van nature voor het Woord de huichelaar, doet, alsof hij het geloofde, zonder dat hij er door wil overtuigd zijn. Maar zien wil hij, en niet geloven. Slechts geloven, in zoverre als hij kan zien. Hij heeft weliswaar zijn geloof, maar ziet daarbij toch naar mensen om. Zoals mannen van naam de zaken verstaan, zo verstaat hij ze ook, en daarnaar legt hij de Schrift uit. Of ook, hij heeft zijn geloof, en ziet daarbij naar zijn zonden en begeerten, en legt daarnaar de Schrift uit. Hij heeft zijn geloof, en luistert desniettemin naar de dreigingen en naar de wil van de vleselijke arm. Of hij heeft zijn geloof en daarbij zijn trotsheid, en legt daarnaar het Woord uit. Hij heeft zijn geloof, en ziet daarbij op het doorkomen door de wereld, en legt daarnaar het Woord uit.

Allerlei geloof is er en daarbij een gestadig ommezien daarnaar, wat de mensen er van zeggen, welke winst men er van heeft. In één woord: welk genot, welke eer, wat voor een stuk brood, wat voor een kleed, welke lof en behagen bij anderen hij bij zijn geloof voor zichzelf kan inoogsten; hoe hij daarbij blijven kan, wat hij is, en zijn eigen wil kan doorzetten; dat zijn des mensen hoofdgedachten. Daarbij moet het lieve Woord achterstaan, of het Woord moet hem ter bereiking van zijn doel de hand bieden in de weg, die de mens verkiest. De mens wil het bijgevolg in zijn hand hebben en meent door eigen wijsheid en behendigheid zowel zijn zaak als de zaak van het Woord in overeenstemming te kunnen brengen. (Joh. 8: 37; 12: 42.)

VII.

De Heilige Geest weet dit zeer goed van de mens en heeft het ook bij ons vooruitgezien. Daarom heeft Hij door een getrouwe getuige laten schrijven: "In de beginne was het Woord en het Woord was God." Nu was het toch wel zaak, er acht op te geven wat men heeft, als men het Woord heeft! Want hier hoort men, dat het Woord geen ijdel, geen dood ding is, maar een zeer machtig ding, dat alles in Zijn hand heeft: zonde, dood, duivel, leven en genade. Het is de koninklijke Majesteit, welke over aarde en hemel heeft te gebieden. Die ook alleen alles kan scheppen en schenken,

wat een mensenkind nodig heeft, heeft ook alleen de wijsheid en het verstand om de rechte middelen voort te brengen en aan te wenden, waardoor de mens geholpen wordt in dit leven zo vol ellende, opdat hij het goed hebbe en hem geen ding ontbreke. Daarom heeft de Apostel en Evangelist Johannes aldus geschreven: "In de beginne was het Woord, en het Woord was God." Daarom hebben ook de eerste discipelen van deze Apostel, die schreven dat zij wisten, dat het getuigenis van Johannes waarachtig was, dit zijn Evangelieboekje de eerste Gemeenten in handen gegeven (Joh. 21: 24). Met de bedoeling dat zij direct bij het opslaan ervan en bij het lezen van de eerste woorden: "In de beginne was het Woord, en het Woord was God", hierop de aandacht zouden vestigen, en zij de noodzakelijkheid zouden beseffen van in dat Woord te blijven, wat zij van de beginne gehoord hadden. (1 Joh. 2:24.)

VIII.

Dat zullen zij wel hard nodig gehad hebben. En ook wij hebben het nodig, opdat wij daarop opmerkzaam zijn, want de mens is werkelijk een verkeerd en verdraaid schepsel. Alles kan hij in zijn geheugen houden, maar niet dit: vanwaar alle dingen zijn, waarin hij alle dingen heeft, en waardoor alle dingen voor hem bewaard worden, ook niet: waartoe alle dingen zijn.

Eilieve, vanwaar zijn alle dingen? Zijn zij vanzelf gekomen, hebben zij zichzelf het aanzijn gegeven, hebben zij zichzelf geformeerd? Ik lees bij Mozes: God sprak, en het werd. Wanneer ik lees: "God sprak", zo was het een woord, wat Hij sprak. Zolang er echter nog geen mensen waren, heeft God toch niet gesproken, zoals een mens

130

spreekt; dan heeft God zo gesproken, zoals God spreekt; en wat Hij zo sprak, het Woord, waarin Hij Zich bekend maakte, was daarom niets anders, dan wat Hij Zelf was. Dat is: Het was God. Toen God dus aanving hemel en aarde te scheppen, toen schiep Hij alle dingen door of in Zijn Woord; zoals ook Paulus zegt: "Door (Grondtekst: in) Hem, (Christus,) zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en Hij is voor alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door (Grondtekst: in) Hem." (Kol. 1: 16 en 17).

Indien dan alle dingen van het Woord afkomstig zijn, kunnen dan die dingen, die u nodig hebt, ergens anders vandaan komen dan van het Woord? Want immers zonder het Woord is niets gemaakt, dat gemaakt is. En indien in dit Woord alles is en bestaat, waarin hebt u dan alles wat u hebt, en waarin leeft uzelf en beweegt u zich, zo niet in dit Woord? En omdat alles tot dit Woord is, tot Wie bent u dan, en tot Wie is al het zichtbare, zo niet tot het Woord?

IX.

Ach, hoe weinig is de mens dit indachtig! Ja, het blijven in het Woord, zo denkt hij, is juist zo'n grote kunst niet. Hij meent, dat hij dat ook wel doet. En u merkt niet op, o mens, dat er geen dag omgaat, waarin u zich niet onder de beuzelingen van dit ijdele leven als begraaft, en dat voor u het onzichtbare Woord zoveel waarde niet heeft als de zichtbare stuiver in uw hand! Wij zijn toch allen als de kinderen. De kinderen, terwijl zij nu eenmaal leven, hun kleding hebben en te eten krijgen, verbeelden zich, dat zij de hoofdpersonen zijn; niet dat hun ouders leven en het goed hebben, maar dat zij hebben wat zij willen en verlangen, daar zijn de meeste kinderen op uit. Zo beschouwen wij het Woord, als de stedelingen hun pompen, zij denken er hoegenaamd niet aan, als zij geen water nodig hebben. Wij beschouwen het Woord en evenzo alles wat van God is, wat Godes is, op gelijke wijze als wij God Zelf beschouwen en over Hem denken. Slechts dan, als er nood is of gebrek, of als wij vrezen, dat het tot sterven zal komen, of wanneer het geweten ons al te zeer ontrust, of

in ogenblikken van bijzondere uitredding en uitkomsten, of als wij eens over onze eigen wijsheid en inbeelding te zeer zijn beschaamd geworden, dan kunnen wij het Woord misschien nog gebruiken, of ook wanneer wij anderen leren en terecht zetten willen. Intussen gaat de mens zijn wereldse gang, hij leeft zonder Woord, zondigt, slaat er niet eens acht op, dat hij zondigt, en maakt het Woord tot een heilig-huisje, waar hij heen zal gaan, wanneer het hem zint.

X.

Maar nu, o mens, zult u dan hier eeuwig leven? Zult u dan nooit sterven? Bevindt u zich niet elke minuut in doodsgevaar? Hangt uw leven niet aan een zeer dunne draad? hoe snel kan het er mee gedaan zijn! Wanneer het Woord eenmaal spreekt: snijd af dat draad, dan doorsnijdt het zwaard des doods uw hart. En wat bent u dan? Een lijk, een prooi voor de wormen, ja een prooi voor de wormen in uw doodkist, in uw graf! En nu ja, dat is u om het even, nietwaar? Is het u echter ook om het even, of u weldra met al de duivelen in de hel eeuwig, eeuwig wenen en op de tanden knersen zult, en nimmer, nimmer Gods aangezicht zult aanschouwen? Is het u ook om het even, of u dan horen zult, hoe daar hoog boven u een eeuwig loflied ruist; en u, hoog boven u, bazuingeschal verneemt en het geluid van cimbalen en fluiten? Zie, daar zijn zij, die u hier hebt gekend, die u hier hebben omringd, die u in hartelijke liefde het Woord der bekering, het Woord van genade hebben voorgehouden, en u, en u, ... niet bij hén, maar u in de eeuwige pijn!

131

O, bedenk het toch, laat het ernstig Woord der waarheid u het hart verbrijzelen, opdat u opstaat uit uw dood, en in het verborgene tot God roept en vraagt: O God! o God! ik ben verloren, wat moet ik doen om zalig te worden? O, u hebt verstand genoeg om de dingen van dit leven te beoordelen, dan hebt u dan toch ook een geweten om te verstaan, wat het Woord u in dit ogenblik betuigt.

XI.

Ach, zouden niet zelfs de rotsen splijten van zo'n woord uit de Apostels pen: "en het Woord was God"? Aanschouw de bergen, hoe hoog zij zijn, hoe vast zij staan; Wie is het, die ze daar geplant heeft? Wie speelt met de rotsblokken als met steentjes. Wie heeft ze daar gezet als zuilen, waarop de machtige wolken zich legeren als een kudde schapen? Aanschouw de rivieren, hoe die zich onweerstaanbaar tussen die rotsgevaarten doorslingeren en alles met zich voortstuwen, wat hun loop tracht te beletten. Aanschouw de aarde en de duizenden akkers, die hun vrucht geven van jaar tot jaar, de aarde, die u draagt, en die u eenmaal in haar schoot zal opnemen. Aanschouw de zon, hoe zij dan met glansrijk licht en verkwikkende warmte, dan weer met verzengenden gloed op ons neerstraalt. Aanschouw de lucht, waarin u adem haalt, en de eeuwige wolken, die de regen in zich dragen, en de pracht van de sterren, die alle in haar glans, mét de maan, u toeroepen, wat Hij vermag. Aanschouw de dieren en hun menigvuldige soorten. Aanschouw uw wonderlijke lichaamsbouw, ge vormd naar eeuwige wijsheid, naar de geheimen van Zijn macht. Zal het nu ook van u heten: de mens heeft dagelijks voor zijn ogen, wat het Woord gedaan heeft en wat het Woord doet, de mens is door het Woord en tot het Woord gemaakt, en toch heeft de mens het Woord niet gekend!

XII.

Kent u de duizenden en nogmaals duizenden steden en dorpen, waarmee u een grote landkaart als bezaaid ziet? Als wij de namen van die steden en dorpen niet eens kennen, hoe veel te minder weten wij, wat voor mensen in al die steden en dorpen wonen en op die duizenden in de zee verstrooide eilanden! Het Woord kent niet alleen al deze mensen, roept hen allen niet slechts met name, kent niet alleen hun behoeften,

maar waren zij niet allen door dit Woord, zij zouden er niet zijn!

Dat zij worden, dat zij zijn, dat zij leven, dat zij opgroeien, zich voeden, het is alles door dit Woord. Maar dat Woord kent ook de mussen, de mieren, de meelwormpjes; geen van hen is vergeten door het Woord. Ja ook het haar van ons hoofd zijn door het Woord ontstaan en door het Woord geteld.

Wij nu, die heden zijn en morgen niet meer, wat hebben wij er van, dat wij het Woord zo onverschillig terzijde stellen en eigen wegen gaan, waarvan wij toch wel weten, dat zij met het Woord in strijd zijn? Wat hebben wij er van, als het met ons de weg naar het kerkhof gaat? Wat zoeken wij onszelf door de wereld te slaan, als konden wij zonder het Woord vooruitkomen? Wat verlaten wij ons op ons verstand, op onze krachten? Wat is het toch, dat de mens zo dood is voor het Woord, dat hij zonder dat Woord leven kan en tracht te leven, want hij heeft immers alles door het Woord? Wat is het, dat de mens zich een evangelie verdicht, zichzelf een huis bouwt, schuren en kasten met goederen vult en zichzelf zegent met een: "Welaan, mijn ziel, u hebt het nu goed", en zich het geweten stilt, terwijl hij niettemin weet, dat hij zich niet onderwerpt aan het Woord, waarin alleen alles bestaat? Wanneer men zo tegen het Woord handelt, geldt dan ook niet van ons dat verschrikkelijke oordeel: "De wereld is door Hem gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend"? (Joh. 1: 10. Psalm 33: 6 vv.)

132

XIII.

Het Woord Gods is allerwege een getuigenis tegen ons, een waarschuwing, een onderwijzing en een bemoediging. O, dat wij nooit menen, dat het voor ons niet geschreven is: "En het Woord was God." Omdat Johannes het voor de eerste gelovigen nodig achtte hen met deze woorden te waarschuwen, opdat zij weten zouden, wat zij aan het Woord hadden, en opdat zij in het Woord blijven zouden, dan moeten wij volstrekt niet denken, dat wij boven zo'n waarschuwing verheven zijn. Van zonde, van genade, van barmhartigheid, van eeuwig leven menen wij juiste begrippen te hebben, maar wij moeten niet denken, dat wij enig begrip van het Woord hebben. Het Woord, waardoor hemel en aarde gemaakt werd, Dat vervuld is geworden, toen Het gesproken had: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven", het Woord, Dat zich ook zo wonderlijk vervuld heeft, nadat Het tot de duivel gezegd had: "Datzelve zal u de kop vermorzelen", dat Woord is ons te eenvoudig! Het is maar een woord, zoals wij denken, meer niet, en wat zal dat uitrichten? Men ziet er immers niets van!

XIV.

Voorzeker, het Woord heeft het behaagd, om steeds Zichzelf en Zijn macht te tonen in een gedaante, die ons niet behagen kon en ook niet behagen zal. Want Het toont nooit van tevoren, wat Het vermag. Het spreekt alleen, en wat Het spreekt komt ons hoogst ongerijmd voor, zodat men Het op de mond zou slaan. Want Het kan beweren, dat daar iets is, waar men toch niets ziet. Het kan dingen bevelen, die volstrekt ondoenlijk zijn. Het kan van iemand iets bevoeren, waarvan bij zodanig een volstrekt niets te bespeuren is.

Ja, wat Het zegt en wat Het doet verwekt meestal ergernis. Kan de zon stilstaan, waarvan men zegt, dat zij zich nooit beweegt? Kan een onvruchtbare vrouw, ja, bij wie de moeder verstorven is, baren? Kan men droogvoets door een zee gaan, die zelfs voor schepen zo gevaarlijk is? Kan er spijze in de woestijn zijn, zodat men vlees en brood in overvloed heeft daar, waar geen levende ziel woont, en niemand helpen kan? (Psalm 78:19.) Kan uit een harde rots water voortkomen, zodat 600.000 mensen met hun vee zich daaraan laven? Kan een geweldige stroom zijn wateren opbinden als een kleed? Kunnen schoenen veertig jaren in het hete zand onversleten blijven, die anders

in veertig uren, ja in vier uren van droogte uiteenvallen? Kunnen kleren goed blijven, die gedurende veertig jaren gedragen en vele honderden malen gewassen zijn? Kunnen machtige steden en vestingen met hun sterke, lang geoefende inwoners iemand als vijgen in de mond vallen? Kunnen doden levend, melaatsen gereinigd wordend? Kunnen raven brood brengen? Een beek nog water geven, als alle bronnen opgedroogd zijn? Kan men van een handvol meel maanden lang koeken bakken? Kunnen weinige platte koeken, waarvan drie niet genoeg zijn voor één hongerige maag, zo vele, ja duizenden mensen verzadigen? Kan op één woord daar, waarin het geheel geen vissen zijn, een net met 153 grote vissen opgetrokken worden, en kan bij zo'n zware vracht het net heel blijven?

Ja wat, al heeft het Woord dit eertijds kunnen doen, wat kan Het nu, naar onze begrippen? Kan Het ons een woning openen, als wij met al het onze op straat gezet worden? Kan Het ons al het onze teruggeven, wanneer het ons ontnomen wordt? Kan Het voor ons geld slaan, als wij om der gerechtigheid wille alles verliezen? Kan Het er voor zorgen, dat, als iemand in een gloeiende oven van ellende geworpen wordt, de hitte hem nochtans geen haar verzengt? Ja, kan het he lpen, en uitredden, als men gezondigd en zijn hele zaak bedorven heeft, maar daarbij tot zichzelf inkeert, tot het Woord de toevlucht neemt, en op grond van dit Woord voor God de zaak blootlegt?

133

"Ja, ja," zo roept u allemaal, "dat kan Het, dat vermag Het." Maar als het er om gaat, wat geloven wij er dan van?

XV.

Het Woord, waarvan wij spreken, is geen toverwoord. Het is een Woord, Dat, nadat Het in de beginne hemel en aarde geschapen heeft, Zich sindsdien in vlees en bloed gekleed heeft. Zo was Het in Zijn Profeten, zo is Het nog in Zijn heiligen en uitverkorenen. Daar tovert Het echter iemand niet wat voor, Het begeeft Zich met de ellendige in diens ellendige toestand, en spreekt aldaar door één, die ook ellende kent en gekend heeft, tot de ellendige: "Doe dat." Het Woord maakt geen ijdel vertoon, Het roept de mensen niet met trompetgeschal en trommelslag bijeen, om eens te zien, wat wondere dingen Het uit zal richten! Het wil voor Zich niet eens de eer nemen van iets gedaan te hebben. Het maakt, dat de mens Het gehoorzaamt, zonder dat de mens iets gezien heeft, en de mens gaat heen op grond van het Woord, en Het maakt, dat de zee gehoorzaamt, dat de rotsen gehoorzamen, dat de zon en maan gehoorzamen, dat de vissen gehoorzamen, dat het brood zich vermenigvuldigt, dat het meel in de kruik niet verteert, dat de olie in de fles niet ontbreekt. U begrijpt wat ik zeggen wil. Nadat het Woord alles geschapen en ons dat alles voor ogen gesteld en te genieten gegeven heeft, wat Het geschapen heeft, en nadat nu in het Woord de herstelling is van wat wij verdorven hebben, zo wil het Woord, dat de mens zich gedraagt, zoals het Woord hem ook gesteld heeft. En dat is als iemand, aan Wie in het Woord alle dingen onderworpen zijn.

Met andere woorden: het Woord heeft het graag, dat wij geloven, wat wij in het Woord zijn, en wat Het voor ons in Zijn heerlijkheid teweeggebracht heeft. Daarom wil ook het Woord, dat wij in het Woord blijven, omdat wij in het Woord de macht over alles hebben, ook de toevlucht tot het Woord.

XVI.

"Ik heb slechts met de voet op de grond te treden, en terstond staan legioenen mij ten dienst", zo dacht menig keizer en koning. Hij vergat, hoe slechts de tijding, dat er aan een ander einde van zijn gebied legioenen verslagen waren, voldoende was om de steun op alle menselijke wijsheid en verstand te doen verliezen. Zo denkt de mens ook: "Ik behoef slechts aan de vergeving van zonde te geloven, dan word ik zalig." Hij

vergeet, dat het alleen het Woord is, Wat hem geschapen heeft, dat hem ook alleen kan zalig maken. Hij vergeet, dat het voor het Woord niet daarom gaat, of iemand van de straffen van de zonde zal vrijkomen, maar daarom, of hij in het Woord gebleven is, en of hij het Woord gedaan heeft. Het Woord vraagt niet naar zonde en zaligheid, naar straf of vrijspraak, zoals mensen zich dat voorstellen. Het Woord vraagt daarnaar, of men zich voor het Woord verklaard en Het geëerd heeft, en of men zich aan Het gehouden heeft. Het Woord doet dat echter niet, omdat Het Zichzelf zozeer beminnen zou, maar omdat Het het verlorene bemint en hetgeen niets is, liefheeft, met het doel om daaraan Zijn wonderen te betonen.

Het Woord wil, dat wij ons aan het Woord houden, omdat buiten en zonder het Woord niets dan verdoemenis, ellende en enkel gevaar is. Want dit is de vermaning van het Woord: "De duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden" (1 Petrus 5: 8), en wederom: "Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem" (1 Joh. 2:15), en wederom: "Kinderkens, bewaart uzelf van de afgoden." (1 Joh. 5: 21.) Het
134

Woord weet te goed, welke valse evangelies er in de wereld zijn, welke valse Jezussen en hoe vele geesten, die niet uit God zijn. Het weet ook te goed, hoe graag de Zijnen zich daardoor laten inpakken. Daarom houdt het Woord het aan iedereen voor, dat hij in het Woord moet blijven, dat hij gerechtigheid moet doen en daarbij moet volharden. Het Woord weet wel, dat het niet in het verstand of macht van de mens ligt om gerechtigheid te doen. Het wil echter Zelf, als een trouwe Herder, in gerechtigheid leiden en behouden. Ook weet het Woord zeer goed, dat wie gerechtigheid doet, veel te lijden heeft. Het wil echter, dat men in het Woord blijve, opdat men Deszelfs wonderen aanschouwe, de wonderen Zijner sterkte, en verder de heerlijkheid daarna. Want alle vijandschap om der gerechtigheid wil wordt alleen door diegenen aangericht, die zalig willen worden en daarbij de ongerechtigheid aan de hand houden; zij houden de waarheid in ongerechtigheid onder en zijn vijandig, opdat men van de gerechtigheid afstand doe en alzo valle.

XVII.

Daarom is het ons zo nodig, dat wij in het Woord blijven; want dat wij een doorkomen door dit tijdelijk leven hebben, dat wij het dagelijkse brood voor ons en onze kinderen, ook schoenen, klederen, huis en hof hebben, ligt alleen in het Woord. Het ligt alleen in het Woord, dat wij dit alles ook met zegen en met een waarachtig goed geweten hebben, en met een dankbaar en vrolijk hart genieten kunnen, en dat wij daarbij een goede hoop op het eeuwige leven deelachtig zijn. Want het ligt ook alleen in het Woord, dat wij vergeving van zonden hebben, God vertrouwen en onze naaste alle goeds bewijzen. In de macht van het Woord zijn duivel, zonde, dood en hel. In de macht van het Woord zijn ook alle mensen, hoge en lage, en Het doet met hen wat Het wil. Niemand kan ons een haar krenken, niemand ons een been breken, als wij in dit Woord blijven.

Zien wij ook niets dan zonde, niets vermag iets tegen het Woord: "Om Mijnentwille zijt gij rein." Zien wij niets dan ondergang en verlorenheid, alles vermag het Woord: "Mijn heil is bij u, vrees niet, Ik sterk u, Ik behoud u met de rechterhand Mijner gerechtigheid."

XVIII.

Want wij moeten het maar weten, Wie wij in dit Woord hebben. Daarom schrijft de Apostel: "*Het Woord was God.*" Waarom schrijft hij niet: "Het Woord is God"? Omdat hij ons daarop opmerkzaam wil maken, dat door het Woord alle dingen reeds gemaakt en teweeggebracht werden, voordat wij nog waren; toen was het Woord

reeds werkzaam om alles voor ons te bereiden. De Apostel meent, dat het wel vanzelf spreekt, dat, indien het Woord al die grote dingen, die wij zien, zoals hemel en aarde, zon, maan en sterren, de zee en het droge, ook alle dieren, en ten laatste ook de mens gemaakt heeft, opdat al deze dingen hem ten dienste, en tot zijn vreugde en nuttigheid zouden zijn, datzelfde Woord dan ook zeer zeker voor al die kleinigheden, waaraan en hoe vaak wij er behoefte aan mochten hebben, zorgen kan. (Jer. 32: 17 27.)

Nu dan, dit Woord, Dat eenmaal al deze grote dingen gemaakt heeft, Dat in de beginne was, *Dat was God*: en als Het toen God was en Zich als God bewezen heeft, dan zal Het Zich nog als zodanig bewijzen, dan is Het nog God.

Maar hoe was het Woord God, en hoe is Het nog God? Welk een vraag! Toen God voor meer dan 5000 jaren sprak: "Daar zij licht" was dat niet een Woord, wat Hij sprak? Een Woord, waarin het licht was? En dit Woord, was Het niet God? Als iemand sprakeloos voor een koning nederligt, hij heeft een misdaad begaan, en de

135
koning tot hem zegt: "*Ik geef u pardon, vergiffenis*", is dit woord niet van de koning uitgegaan, zijn het niet de ingewanden van zijn barmhartigheid over de ongelukkige, is het niet zijn hart? Breidt hij zichzelf niet uit in zijn goedertierenheid over de ellendige? Is dan het woord, dat hij spreekt, iets anders dan zijn eigen "ik", iets anders dan de koning? En toen God, om te bewijzen welke goedheid in Hem is, een wereld scheppen en Zichzelf daarbij openbaren wilde, was toen dat Woord, waarin Hij hemel en aarde schiep, iets anders dan wat Hij was? Was het niet God? (2 Kor. 4: 6; Joh. 1: 14.) Niemand van ons is in staat om het woord, dat hij spreekt, tot een levend lichaam te formeren, zoals wij dat zelf hebben, om dat woord mens te laten worden. Misschien is het mogelijk, dat woord tot een dood lichaam te doen worden; bijvoorbeeld een mens kan tot een bouwmeester gaan en het woord spreken: een huis worde gebouwd! En het woord formeert zich tot een huis. Maar God vermag alle dingen, en zo kon Hij ook Zijn Woord vlees doen worden, de gestalte van een mensenkind doen aannemen, dat Het bevonden werd als een mens. Zo kwam reeds voorheen het Woord als een mens tot Abraham bij de eikenbossen van Mamre en opnieuw was dit Woord: Jehovah.

XIX.

Zo mag dan iedereen toezien, wat hij doet, als hij uit het Woord treedt om een ellendig stuk goud of zilver of om mensen te behagen of uit mensenvrees. Ook mag iedereen toezien, wat hij doet en heeft, wanneer hij het Woord, waarin alle heil is terzijde zet; hetzij dat hij zegt: "Wijk van mij, ik heb geen lust aan de kennis Uwer wegen", hetzij hij zijn gerechtigheid als uit de werken zoekt, en zich beter gegrond en verzekerd meent in datgene, wat hij doet, dan in het Woord, wat alles heerlijk doet komen op Zijn eigen tijd.

Daarentegen kan diegene vervuld zijn van troost en moed, die alleen aan het Woord blijft hangen, want hij zal in eeuwigheid niet beschaamd of bedrogen uitkomen. Hij zal ondervinden, dat van het Woord zijn beide goud en zilver en eer, vrede en een goed geweten, dat het de zaak van het Woord is, aan de mens in elke nood uit Zijn volheid daarvan te schenken; zodat alle benauwdheid voor hem slechts daartoe strekken zal, dat hem elke dag ruimte gemaakt wordt, en zonde, dood, duivel en hel, met alle vijanden bij hem niets anders zullen uitwerken, dan dat hij in het Woord te allen tijde en ook in de laatste strijd de zege zal wegdragen, want *in Hem, Die ons heeft liefgehad, zijn wij meer dan overwinnaars*.

XX.

Vraagt men nu, of ik ook van dat Woord spreek, dat wij "Bijbel" heten antwoord ik: wanneer ik iets van mijn Koning geschreven of gedrukt lees of een woord, in Zijn

Naam gesproken, hoor en verneem als rechtstreeks uit Zijn hart mij toekomende, dan zeg ik: "*dáár hebben wij onze Koning; dáár, dáár!*" (Matth. 4:4, 7 en 10; Openb. 21: 5.) En daarbij moesten wij het laten blijven. Voor zó'n Christen nemen alle duivelen de vlucht!
AMEN.